

Atos

1-2 Te³o²fah³lāi³. Wān³txa² tah²yau³xa²
 ũ³wha²li¹lũ³nxa²ha¹tu¹wa². Kxã³nxai³tã¹jau³la³
 Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta²
 ĩ³ye³kxi² ĩ³yau¹ũ³sain¹jau³xai³tã² ĩ³ye³kxi²
 nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²
 txon¹sxã³ wi¹lo²la³kxi² ã³si³wxe³ka³tu³
 oh³xa² wxa²ka³la³xi²nxe³hĩ¹nai³tã¹jau³la³
 ũ³wha²li¹lũ³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³sxã³
 wxa²ka³la³xi²nxa³tã³lxa¹ tũ¹ka³txai²na²
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hain¹tũ³ka³txai³tã² wã²nxa³kxa²
 so¹ain¹tũ³ka³txa² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ĩ³hxi²ka¹tain¹kxe³su²
 ĩ³yau¹ũ³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Jã¹nxe³kxan²ta² khãuh³lxa³ti³nha²sxã³
 ya³lu²kxi²nẽ³ka³tu³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la²
 a³lan²ta² ye³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² a³lan²tãu³ai³tã²
 wã²nã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nx-
 ain¹ju³kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³tai³tã²
 a²ya³la³tu³jai¹nha²kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na²
 hxi²ki³kxai³lu² kq³nxe³ti³ kãĩ³sxã³
 yxau²xai³ki³ju³ta² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jau³su²
 ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxain¹kxa²yu³su² ã³nũ²kxi²nyhain¹nũ²la²
 kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³yah³lxi³sã²txa³hẽ¹li¹.
 Hãĩ¹nxe³sxã³ ha³lo³kxi² yxaut³jah³lxi³sã²nhẽ³li¹.
 Txa²wĩ³na² wã³txai³tã² ĩ³ye³kxũ¹nx2ti³jau³xai³tã²

wah³nxe³jah³lxi³sã²nhẽ³li¹. Nxe³ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹ta¹ti²tu³wi¹.

5 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã²
ĩ³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹nx2ti³ta¹ti²tu³wi¹.
Yxãn¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
A²yãu³ka³jxah¹la² ĩ³hxi²ka¹ta²sai¹nx2ti³tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² oh³xa²nãu³a²a²wã³li²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ ã³nũ²kxi²nhyain¹tãu³u¹ta²nãn²tu³
ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lã³.
Hĩ¹nai²nãn²tu³ a²nũ²a² nũ³ka³txi³
ã³xa² nũ³ka³txi³nãu³xa² ã³wa²sut1sxã³
yxau²xai³kĩ³ju³ta³nũ³su² I³sa³e² nũ³ka³txa²
ĩ³nũ³kxũ³non³nẽ³lhĩ¹ju³ta³nũ³su² Txa²wã¹sũ³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²ju³ta²
sa²so¹kxi²sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹
ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wĩ³na²
e³kxi²nha²jau³nũ³su² ko³nyhah¹lxa³lxi¹. Yxãn¹ta¹
Txa²wĩ³na² so¹lxi³e³kxi²nha²jau³su² na³li¹.

8 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
wxa²ka³nxi²sxã³ a²nxũ²kwai³wih¹nx2ti³tu¹wi¹.
A²nxe³nx2ti³hĩ¹nai²na² ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³tu¹wi¹.
Nxe³nx2ti³ha²kxai³ ha³lo²a² a³la³kxi²yah³lxin¹ju³ta²
a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ĩ³ye³kxi²nyhu¹sih¹nx2ta¹jau³nũ³su²
ĩ³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
sa²si¹hã³i² Ju³te²a²ko³xa² sa²si¹hã³i²
Sa³ma²ri²a²ko³xa² sa²si¹hã³i² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹

u²lxan¹ko³su² kxan²ti³ sa²si¹hã³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe² ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² ĩ²sa²tẽ³kxain¹tãu³a²
wxa²ka³la³xi²ye²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³
oh³sĩ³na²ã³tĩ¹kxi²sa²so¹ye²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Ain¹tĩ³xa² sa²kxai³lu² in³txa² ha¹li¹
u²lã³na³ki²la² so¹sxã³ ũ³wxe³ãx1txa²
ai³lyain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te²a²
wã²la² hã³ka³lo³a² so¹lxi³ wih²kxi²nha²
yain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³jah¹lo²nãu³xa² a²wãn³ti³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Ka³li³le²a²

in³txi³nãu³syah¹lxi³nhi¹lxi¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
o³sĩ³na² ten³sa²tã³ah³lxin¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la²
kwẽ¹tai²na¹ ka³la³xi²jah¹lain²txi³
wxa²ka³nxĩ³xi²tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lain²txi³
ka³la³xi²kxa² yã¹nxe² ka³nxĩ³xi²tu¹wi¹.
Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ma³ti²ah³la²ĩ²sxã³ĩ³so¹ain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu²
wã³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² wxa²ka³nxĩ²nũ²la²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³tĩh³na² ũ²ki³lõ²me³tro³ nxe² kũ³we²ki²la²
yan¹yain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

13 Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² oh³xan¹ko³xan¹thĩ³nũ³a²
ã³wi²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na²
ĩ³lih¹jau³xa²sa¹, Pe²jah³lo²su² ha²kxai³
Jo³ãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³
Ãn³tre²ah³lo²su² ha²kxai³ Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³
To³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³lo²su²
ha²kxai³ Ma³te²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su²
ha²kxai³ a²nxe³te²a² Au³fe²ah³la² ki³lha³lhxu²
ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Si³mãu²ah³lo²su²

ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² se³lo²ti³nũ³ka³txi³su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² a²ha³lo²ko³khai³xa²
 a³lxi²khaix¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 Ju³ta²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² Ti³a²kah³la²
 ki³lha³lhxu² ta¹hxai²hẽ¹la². Tũ¹ka³txai²li²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 A²nxe³te²nũ³xa² yxo²ha³kxa¹
 ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² a²nũ²a² ã³sa²nũ³te²a²
 wxã³ain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 Ma³ri²a³ka³lxa² Je³su²jah³la² a²hã³ka³nũ²su²
 wxã² Je³su²jah³la² a²lon³ti³tãu³su² wxã²
 txu¹ti³nũ³xa² ka³lxa¹txi³ wxã² nx-
 ain¹sxã³ ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na²
 ã³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txai²na² ka³lxa¹te²a² 120
 nxe² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹ti³kxai³lu²
 Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ã³sa²yxau³sxã³
 ã³ye³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16-19 ã³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã³tã³nũ³xãi³. Ju³tas²
 Is³ka³ri³o²jah³lai¹tã² txa²wã¹nũ³ka³txi³su²
 tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² ã³kaix¹so¹nũ³jah¹lai²li²
 kuh³lxa³thin¹tũ³ka³txa² ne³ka³ta² wxã³nũ²la²
 Je³su²jah³lai²na² sa²so¹sxã³ tũ¹kxi²te³lhxã³
 wã²nã³ũ¹nyhain¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³
 ũ³yho³hi²ki³ai²na² ũ³yho³hi²nyhain¹ki³ai²na²
 tẽ³sxã³ ha³lo²a² so¹kxi²ta¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ha³lo²a² so¹kxain¹ko³xai²na² ã³ya³hi²sxã³
 ã³ti³ha³lã³kxi²sxã³ ã³ya²lu¹ta¹ti²tu³wi¹.

Nxe³ju³tan¹jau³su² Je³ru³sa³lê²thi³na²
yxau²xai³tũ³ka³txa² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la²
ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Ko¹xai²na²
A³keu²ta³ma²su¹. Nx2na³li¹. A²ĩ³lxa²su¹.
Nxe³jau³xai²li² a²si³yxau³tãu³khai³xa²
a²ti³ha²yau³xa² so¹kxi²ko³xai²la¹wi¹.
Ain¹tai¹ti²tu³wi¹” Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na²
Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² hi²sen³su²
Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² a²nxũ²kwai³wih¹sxã³
ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ju³ta²sah³la²
ya³lu²ju³ta³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

20 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹ sau²mo³jau³xai²na²
nxe³te³nah¹lxi¹:

“Sxi²hai²li² a²nũ²la³ ye³yũ²nxa³wi¹.

Yxau³ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹.”
Ta¹hxai²hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³:

“A²wa³ka³li³yu³ta² sa²wẽ³not3txai¹nhẽ³li¹.”

Ta¹hxai²hẽ¹li¹.

21-22 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nũ²a²
ã³sa²nũn³te²a² ã³ten³sxã³ sa²so¹a³sah¹lxi³wxi¹.
Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta²
wãn³txai²li² ĩ³hen³ja³nhẽ³lain¹te²nũ³a² so¹lxi³
ãn³si³tẽ³nẽ³lain¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lai²na²su²
kxã³nxã¹si³tẽ³kxi²nẽ³jah¹lo²nũ³su² te²a²
so¹lxi³ ã³ten³nẽ³nhai¹. A²nxe³jah¹la²
a²wi¹lhĩ¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã²
a²nũ²a² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ti³yu¹tai²na² ĩ²ha²kxai³
Je³su²jah³lai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³tai³tã²
ĩ²ha²kxai³ ĩ³ka³la³xi²ju³ta² ĩ²ha²kxai³
nxe³hxai²jah¹lai¹tã² so¹lxi³ ã³ten³sxã³

sa²so¹a³sah¹lxi³wxi¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²³ Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² ha¹li¹
 i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Jo³se²

Bar³sa³ba²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la²
 Jus²tu³jah¹lo²su¹ ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³

Ma³ti²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
²⁴⁻²⁵ Ain¹nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na²

i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wxāi²na² so¹lxi³
 a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²nān¹jau³xa² a²hoh³lxi³si¹lxi¹.

Nxe³te²si¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³lai¹tā²
 sa²wē³not3jah¹lo²nu³su² i³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹.

Ju³ta²sah³lai¹tā² ha³lo²a² kō³kō³ta²ko³xa²
 sa²we³xain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³

a²wē³not3jah¹la²nū³a² in³txa² ha¹lin¹jah¹la² i²sxā³
 wxa²hait1son¹jau³nū³a² i³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹.

A²sa³wi³ha³lxa² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

²⁶ Nxe²e³kxi²ta³lu²nain¹nū²la² txah³lxa³ki³a²
 ā³na¹sxā³ a²i³lxa² sa²so¹xai¹nha²kxai³ Ma³ti²ah³la²
 a²i³lxa² i³hait1so¹ha²kxai³ ā³wē³non³ta¹hxai²hē¹la².

Nxai¹nha²kxai³ i³kaix1so¹te² nū³ka³txa² nxe²
 i³yī¹li²nyhai¹nha²kxai³ nxe³tū³ka³txai²na²

ā³yā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

2

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wxā³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ yain³txa² ā³yā³nū²kxain¹sxā³
 yai³nai¹nhī¹nu¹tai²na² Pēn³ta³kos²ta²ti³xa²

nxe³hī¹nu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 sa²yo²we¹tū³ka³txu¹ta²kxai³lu² sxi²hē¹na²

ā³nūn¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 $\tilde{A}^3n\tilde{u}n^1txai^1nh\tilde{i}^1nu^1tai^2na^2$ $o^3s\tilde{i}^3na^2$ $it3ti^3h\tilde{u}^3nxe^2$
 $k\tilde{a}in^2$ $nxon^3yain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

3 $Nxe^3ka^3tu^3$ $ha^3nxe^2a^2$ $tho^3h\tilde{u}^3nxe^2$
 $wxa^2kan^3yain^1nxa^2ha^1te^1$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $yxo^2ha^3kxa^1$
 $\tilde{a}^3wxe^2xai^3yain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

4 $Yain^1t\tilde{a}u^3\tilde{a}n^2tu^3ti^1$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $A^2y\tilde{a}u^3ka^3txa^2$
 $\tilde{a}^3nx\tilde{u}^2kw\tilde{a}i^3wi^1ha^2kxai^3$ $w\tilde{a}n^3txai^2li^2$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$
 $\tilde{a}^3sa^2n\tilde{u}n^3te^2a^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $yau^3\tilde{a}^3lx\tilde{i}^3tx\tilde{i}^3$
 $\tilde{i}^3ye^3ain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$, $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $A^2y\tilde{a}u^3ka^3txa^2$
 $\tilde{a}^3nhi^2ka^1jah^3lx\tilde{i}^3ha^2kxai^3la^2$.

5 $Nxain^1ti^3kxai^3lu^2$ $Je^3ru^3sa^3l\tilde{e}^2th\tilde{i}^3nu^1tai^2na^2$
 $Ju^3te^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $ha^3lo^2a^2$ $u^2lx\tilde{i}^3$
 $yxau^3ain^1n\tilde{u}n^3t\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $nxe^3sx\tilde{a}^3$ $wx\tilde{a}^3ai^1nha^2kxai^3$
 $ain^3kxi^2yah^3lx\tilde{i}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$. $Nxe^3t\tilde{u}^3ka^3txai^2li^2$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $ha^3teh^3nx\tilde{a}^3nxa^2$ sa^2kxai^3
 $sa^2yxo^2we^1tain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

6 $J\tilde{a}^1nxe^3ju^3kxai^3lu^2$ $jau^1xai^2li^2$
 $ain^3kxi^2xai^3nyhai^1nha^2kxai^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$
 $\tilde{a}^3no^2lai^1nha^2kxai^3$ $\tilde{a}^3y\tilde{a}^3ki^3n\tilde{u}^2kxain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.

7 $Ain^1sx\tilde{a}^3\tilde{i}^3ye^3lain^1te^3nah^1lx\tilde{i}^1$:
 — $\tilde{i}h^1nxe^3te^2la^1ku^1$. $Ju^1tai^2li^2$ $hai^3tx\tilde{i}^3$
 $\tilde{i}^2ki^3sxa^3tai^1ti^2tu^3wi^1$. $T\tilde{u}^1ka^3txai^2li^2$ $Ka^3li^3le^2a^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ $yex1txain^1n\tilde{i}n^2tai^1$.

8 $Nxain^1kxan^2ti^3$ $txa^2w\tilde{a}n^3tx\tilde{i}^3khai^3xa^2$
 $ha^3na^3ka^3lx\tilde{i}^3$ $e^3xi^2xai^3yex1txai^1n\tilde{i}n^2tai^1$.

9 $H\tilde{i}^1n\tilde{a}n^2tu^3$ $txa^2w\tilde{a}^1n\tilde{u}^3ka^3txa^2$
 $ka^3lxa^1khai^1nxe^3s\tilde{i}^1na^1wi^1$. $Par^2ti^3a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$
 ha^2kxai^3 Me^2ta^2 $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3 E^3la^2
 $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3 $Me^3so^3po^3t\tilde{a}^2mi^2a^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3 $Ju^3te^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$
 ha^2kxai^3 $Ka^3pa^3to^2si^2$ $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3 $P\tilde{o}n^2to^2$
 $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3 $A^2si^3a^3$ $n\tilde{u}^3ka^3tx\tilde{i}^3su^2$ ha^2kxai^3

10 Fri²ji²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
 Pãn³fi²li²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ E³ji²ta²
 nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Li²bi³a³ nũ³ka³txi³su²
 ha²kxai³ Si³re²na² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
 Ro²ma²thĩ³nai²nãn¹te² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
 ha²kxai³ a²nũ²a² ã³lxi²nũn³te²a² yxãn¹ta¹
 kwa²hãi¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³txa²
 sa²yo²we¹te²su² ha²kxai³

11 nxain¹kxa²yu³su² Kre²ta² nũ³ka³txi³su²
 ha²kxai³ A³ra²bi²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
 nxe³tũ³ka³txi³nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹
 wãn³txa² ha³na³ka³lxi³ e³xi²xai³ki³kxan²ti³
 txa²wã¹wãn³txi³khai³xa² ain³kxi²nha²xai³ki³tã³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² kãin²khai¹nxe³jau³su²
 nũ³kxũn³khai¹nxe³jau³su² ain³kxi²nha²xai³ki³tã³li¹.
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ãh¹ ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²ya³n³ti³ta³ nxain¹te²la¹ku²,
 nxain¹ki³nhai¹. Nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 ã³sa²nũn³te²a² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Tũ¹ka³txai²li² vĩn²ya³xa² ĩ³na²sxã³
 we¹nai¹nĩn²tai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³wa²lũ³xi²jau³su²

14 Ain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txai²li²
 ĩ³sa²yxau³ain¹nũ²la² Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu²
 yxo²kãin²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹we¹.

Txa²ka³lxa¹txi³sah¹lxi¹lxe¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹le¹.

15 In³txi³nãu³xai²li² hai³txi³ vĩn²ya³xa²
 ĩ³na²sxã³ we¹nain¹sĩ¹nxa³we¹. Wa²ki³ka³la³hĩ¹na²
 we¹nain¹te²sxa³yu²hẽ³le¹.

16 Yxãn¹ta¹ Jo^{3e2}lah³lu¹ta²na²
 i³ye³kxain¹jau³xu¹ta²na² te²yã¹nx²na³le¹.

17 Nxe³jau³xa²sa¹:

“Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 ‘Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ne³ki³so³nxa³ta³lxa¹
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²yãu³ka³txa²
 ũ³hũ²xai³ai¹na¹tu¹wi¹. Wxa²wẽ³ha³lxa²
 sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² i³hen³txain¹tu¹wi¹;
 In³txa² sa³nxe³la³kxi³nãu³xai²na²
 hxi²sxã³nho³jut³sũ³ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹.
 Wxa²yah³la³nãu³xain²txi³ kãin²
 hxi²sxã³nho³tain¹tu¹wi¹.

18 Nxai¹nhĩ¹na¹ txa²sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² ta³nxa²
 txu¹su² ta³nxa² nxain¹sxã³ a²yxo²ha³kxa¹
 Txa²yãu³ka³txa² a²nxũ²kwaj³wi¹hai¹nha²kxai³
 txa²wãn³txa² i³hen³txi³nyhain¹tu¹wi¹.

19 Nxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nãu³a² wã³nxĩn¹sxã³
 o²la³kxi² yuh³nãu³a² wã³nxĩn¹sxã³
 kãĩ³i² nxe³na¹tu¹wi¹. A²ti³ha²yau³xa²
 yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a² yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a²
 wha³lxin¹txa² yũ³ha²kxai³ nxe³tu¹wi¹.

20 Jã¹nxe³tãu³a² u³je³na³kai²li² ka³nxah¹ha²kxai³
 i³lxai²li² ki³he³hen³ka²to³nha²kxai³
 nxe³tu¹wi¹. Nxe³sãn²kxa²yu³su²
 hã²wxã³txa³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³ka³jah³la² wxã³tu¹wi¹.
 Wxi²kin³ti³ton³sxã³ wxi²kan¹sxã³
 a²nũ²a²nãu³xa² kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹kxa²
 yã¹nxe²ũ³yho³hxain¹tu¹wi¹.

21 A²nxe³hĩ¹na² a²nũ²ai²na² i²li³te²lxi³
 kō³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta¹li²
 Txa²wã¹sũ³na² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³

ĩ³hen³txain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²na²
a²hãi¹nxe³ti³xa¹ ko³nxe³ti³
kãi³ain¹kxa² yo³ha² ne³wã²na³ain¹sxã³
wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
Txa²wã¹sũ³na² nxe³sain¹na²hẽ³li¹.
Jo³e³lah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.

22 Nxe³ain¹jau³su² ne³kxa²kxi¹jah³lxi³hẽ¹le¹.
I³sa³e² nũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxe¹. Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thi³na²
yxaut³jah¹la² sa²kxai³lu² nũ³kxũn³khaix¹nxe³sxã³
sa²si¹hã³na²hẽ³le¹. Nxe³ju³ta²li² ĩ²ki³ta¹ti²tu³wi¹.
Kãin² ĩ³wã³nxĩn¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³
on²tain¹kxe³su² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³
nxe³nẽ³lain¹ta¹ti²tu³we¹, Txa²wã¹sũ³na²su¹.

23 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lain²txi³
ĩ³sa²so¹si¹yah³lxin¹ka³tu³ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa²
hxi²ki³kxai³lu² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³
ya²lu¹tain¹jau³nũ³su²kwa³na³ain¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹.
Nxe³ju³ta²na² whãi²na¹ a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³
kãi³yah³lxin¹ju³ta³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
e³hau³ko³nha²ta¹hxai²hẽ¹le¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu²
wxa²nũ³ka³txa² su²lhã³ain¹jau³nũ³su²
kwa³na³yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹.

24 Yxãn¹ta¹ ya³lu²sa³tĩ¹ju³ta³la³
nũ³kxũn³txi³ ã³sen³sai¹ha²kxai³ hxi²kan¹ti³
ya³lu²sa³tĩ¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹le¹. Txa²wã¹sũ³na²
hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹le¹.

25 Nxe³ju³kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na²
Ta³vi²yah³lu¹ta²na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹le¹.
Ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹hxi²kan¹ta²

Si³yxau³jah¹la²

- $\text{ĩ}^2\text{ai}^1\text{nhxai}^2\text{na}^1\text{hẽ}^3\text{li}^1$. $\text{Txa}^2\text{wi}^1\text{lha}^2\text{tãu}^3\text{a}^2$
 $\text{yxau}^3\text{hxai}^2\text{na}^2\text{hẽ}^3\text{li}^1$.” $\text{Nxe}^3\text{sxã}^3$
 $\text{hxi}^2\text{waun}^3\text{ta}^3\text{kxi}^2\text{nha}^2\text{sxã}^3\text{yuh}^3\text{lxi}^3\text{sa}^2\text{hxai}^2\text{nxa}^3\text{hẽ}^3\text{li}^1$.
- 26 $\text{Nxe}^3\text{sa}^2\text{ju}^3\text{kxai}^3\text{lu}^2$ $\text{txa}^2\text{ẽ}^1\text{nãu}^3\text{ai}^2\text{na}^2$
 $\text{ka}^3\text{lih}^3\text{kxi}^2\text{la}^2\text{nha}^2\text{sxã}^3$ $\text{Txa}^2\text{wã}^1\text{sũ}^3\text{na}^2$
 $\text{sa}^2\text{nẽn}^1\text{kxi}^2\text{hxai}^2\text{na}^1\text{hẽ}^3\text{li}^1$. $\text{Ya}^3\text{nãn}^3\text{ta}^3\text{ki}^2\text{la}^2\text{sxã}^3$
 $\text{yxau}^3\text{hxai}^2\text{na}^1\text{hẽ}^3\text{li}^1$.
- 27 $\text{Nxe}^3\text{na}^1\text{ha}^2\text{kxai}^3\text{la}^1$: “ $\text{Txa}^2\text{yãu}^3\text{ka}^3\text{txa}^2$ $\text{a}^2\text{nũ}^2\text{a}^2$
 $\text{ko}^3\text{nxe}^3\text{thin}^1\text{te}^2\text{na}^2$ $\text{ya}^3\text{lu}^2\text{sxa}^3\text{je}^3\text{na}^2$
 $\text{ã}^3\text{na}^1\text{sa}^2\text{nxã}^3\text{tho}^3\text{li}^1$. $\text{Wxa}^2\text{ki}^3\text{lha}^3\text{lxa}^2$
 $\text{wi}^1\text{llhin}^1\text{te}^2\text{na}^2$ $\text{ya}^3\text{lu}^2\text{sxã}^3$ $\text{kxon}^3\text{ju}^3\text{ta}^2$
 $\text{yũ}^2\text{nxa}^3\text{lho}^3\text{li}^1$.
- 28 $\text{Yxãn}^1\text{ta}^1$ $\text{tĩh}^3\text{na}^2$ $\text{ka}^3\text{ten}^3\text{tĩh}^3\text{na}^2$
 $\text{ĩ}^3\text{yau}^1\text{ũ}^3\text{san}^1\text{tai}^1\text{ti}^2\text{tu}^3\text{wi}^1$. $\text{Nxe}^3\text{sa}^1\text{nha}^2\text{kxai}^3$
 $\text{ã}^3\text{si}^3\text{tẽ}^3\text{kxi}^2\text{sa}^1\text{nha}^2\text{kxai}^3$ $\text{ka}^3\text{li}^3\text{ha}^2$
 $\text{yxau}^2\text{xai}^3\text{la}^1\text{nhai}^1$.”
- $\text{Nxe}^3\text{jau}^3\text{xai}^2\text{li}^2$ $\text{Ta}^3\text{vi}^2\text{yah}^3\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$
 $\text{ĩ}^3\text{ye}^3\text{kxi}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{hẽ}^1\text{le}^1$. $\text{Pe}^2\text{jah}^3\text{la}^2$ $\text{nxe}^3\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{hẽ}^1\text{la}^2$.
- 29 $\text{Nxe}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3$ $\text{Pe}^2\text{jah}^3\text{lai}^2\text{li}^2$ ãh^1 $\text{ĩ}^3\text{ye}^3\text{te}^3\text{nah}^1\text{lxi}^1$:
 — $\text{Txa}^2\text{wã}^3\text{tã}^3\text{nãu}^3\text{xãi}^3$. $\text{Txa}^2\text{wã}^1\text{hxi}^2\text{kan}^1\text{jah}^1\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$
 $\text{Ta}^3\text{vi}^2\text{yah}^3\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$ $\text{wain}^3\text{txi}^3$ $\text{ĩ}^3\text{yau}^1\text{ũ}^3\text{nx}^2\text{ta}^1\text{tu}^1\text{we}^1$.
 $\text{Nxe}^3\text{jah}^1\text{lu}^1\text{tai}^2\text{na}^2$ $\text{ya}^3\text{lu}^2\text{ha}^2\text{kxai}^3$
 $\text{sa}^2\text{nĩ}^3\text{kxain}^1\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{ti}^3\text{ai}^1\text{ti}^2\text{tu}^3\text{we}^1$.
 $\text{A}^2\text{kwã}^3\text{kxa}^3\text{yu}^3\text{tai}^2\text{li}^2$ $\text{yũ}^3\text{te}^2\text{jai}^1\text{ti}^2\text{tu}^3\text{we}^1$.
- 30 $\text{A}^2\text{nxe}^3\text{jah}^1\text{lai}^2\text{li}^2$ $\text{Txa}^2\text{wã}^1\text{sũ}^3\text{na}^2$
 $\text{wãn}^3\text{txa}^2$ $\text{ĩ}^3\text{hen}^3\text{txi}^3\text{jah}^1\text{lo}^2\text{su}^2$ $\text{te}^2\text{la}^3\text{kxe}^3\text{su}^2$
 $\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{ti}^3\text{ai}^1\text{ti}^2\text{tu}^3\text{we}^1$. $\text{Nxe}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3$ $\text{Txa}^2\text{wã}^1\text{sũ}^3\text{na}^2$
 $\text{hi}^2\text{sen}^3\text{kxai}^3\text{lu}^2$ $\text{ĩ}^3\text{ye}^3\text{kxi}^2\text{te}^3\text{nah}^1\text{lxi}^1$:
 “ $\text{Ta}^3\text{vi}^2\text{yah}^3\text{lãi}^3$. $\text{Wxãi}^2\text{na}^2$ $\text{I}^3\text{sa}^3\text{e}^2$ $\text{nũ}^3\text{ka}^3\text{txa}^2$
 $\text{a}^2\text{hxi}^2\text{kan}^1\text{ta}^2$ $\text{si}^3\text{yxau}^3\text{jah}^1\text{lo}^2\text{si}^1\text{lxi}^1$. $\text{Nxe}^3\text{sxã}^3$
 $\text{ã}^3\text{yã}^3\text{wẽ}^3\text{not}^3\text{si}^1\text{nxa}^2\text{jau}^3\text{su}^2$ $\text{wxa}^2\text{ne}^3\text{tah}^2\text{nãu}^3\text{su}^2$
 $\text{ũh}^3\text{wxe}^3\text{na}^1\text{tu}^1\text{wi}^1$. $\text{A}^2\text{nxe}^3\text{jah}^1\text{lai}^2\text{li}^2$

Kris²tu³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹.
Ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³jau³xai²li² Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³
a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹.

31 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²na² a³la³kxi²ha²kxai³
Kris²tu³jah¹lai¹tã² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai¹tã² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a² nxe²e³kxi²nũn³te³nah¹lxi¹:

“Kris²tu³jah¹lai²li² ya³lu²kxan²ti³ kxã¹su²
tĩ¹xa³lho³li¹. A²nũ²ai²na² ka³lu²sxã³
tĩ¹xa³lho³li¹.”

Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹le¹.

32 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai¹tã² sa²kxai³lu²
ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²hē³le¹. Nxe³ju³tai²na²
ĩ²sĩ¹na¹hē³le¹.

33 Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ka³tu³
Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² ka³la³xi²nũ²la²
a²wi¹tãu³a² ã³wxe³na²hē³le¹, Jah¹la² Hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³ka³tu³
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ĩ³ye³kxi²nē³jah¹la²
a³ka³nxe³na²hē³le¹. A²nxe³ju³tai²li²

a²kxã³nxi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
nxe² ĩ³yau¹ũ³ũ¹nhē³ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³ju³ju¹tai²na²
ã³ne³wxe³ki³tã³le¹.

34 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²
Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³nãu³a²
hai³txi³ ĩ³ka³la³sĩ²ta¹hxai²nxa³hē³le¹. Hãi¹nxe³sxã³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹:
Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wi¹lha²tãu³a²
ã³wxe³sẽ¹li¹.

35 Ye³jen¹nãu³a² wxa²ko¹ko¹nũ³ka³txa²

a²wa³ka³ti³lo³txa²lain¹ju³ta² yan³txi³su²
 i³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²tu¹wi¹.
 Txa²wā¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.
 Nxe³jau³jau¹xai²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹le¹.

36 Jã¹nxe³jut³su² Je³su²jah³lai¹tã²
 i³hxi²kĩ¹la³kxah¹lxin¹jah¹lai¹tã² Txa²wā¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³ka³jah³la² ne³te²lo³tha²kxai³
 Kris²tu³jah¹lo²su² ne³te²lo³tha²kxai³
 nxe³ye¹nx²tain¹na²hē³le¹. Nxe³jau³su² I³sa³e²
 nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²jau³nũ³ai²la¹we¹.
 Na¹jau³su² nxe³ye¹nx²ta¹we¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² jau³jau¹xai²na²
 ain³kxain¹nũ²la² a²ẽ¹nãu³ai²na²ĩ³ain²ta³kxi²nha²sxã³
 Pe²jah³lu¹ta²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³si¹li¹. Txa²wā³tã³sa²nhĩ¹li¹. Ĩh¹nxe³ju³ta²
 o²la³kxi²sĩn¹te³la¹ji¹wi¹, kq³nxe³ti³ kãi³sĩ¹na¹ju³ta²
 ũ³hũ¹sa²nhĩn¹kxa²yau³txi³su¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu²
 i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxãi²na² yxo²ha³kxa¹ kq³nxe³ti³
 kãi³yah³lxin¹ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sãn²sxã³
 ã³na¹jah¹li³hē¹le¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wxa²kq³nxe³ti³ju³ta² ã³wa²su¹kxi¹nx²ti³tu¹we¹.
 Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²tain¹ju³ta³nũ³a²
 i³ye³kxi¹txai¹yah³li³hē¹le¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³li³nũn³syah¹lxin¹tu¹we¹.
 Nxe³sxã³ Txa²wā¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
 nxũ²kwã¹yxau³nx³ti²tu³we¹.

39 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
ũ³hũ¹nx2ti³kxe³nũ³sye²ah³lxi¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² ten³na³le¹. Wxãi²la³ tã³nxa²
wxa²wẽ³ha³lxai²la³ tã³nxa² ul²yxau³tũ³ka³txai²la³
tã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² i³kaix1so¹nx2ti³kxai²nã²tu³
nxe³te²i³nxã²tu³ yxo²ha³kxa¹ ain³kxah²lxin¹jau³su²
na³le¹. Nxe³jau³xai²na² a²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na²
Txa²wã¹sũ³na² wi¹yo²ain³nha²sxã³
ĩ³ye³kxũ¹ta¹hxai²hẽ¹le¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³
ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxe³jau³xai²li² yãu³ka³lxa¹txi³ win¹ta²te²lxi³
e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti¹ai²li² a²nũ²a² yxau³te²a²
ko³nxe³thin¹khai¹nxa² kãi³ain¹na³li¹. Nxain¹kxa²
yo³ha² kãin² khãuh³lxa³thi¹nain¹tu¹wi¹.
Nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta²
ã³na¹ye²ah¹lxan³kxai²nã²tu³ jã¹nxe³nx2ti³ha³ta¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nũ²la²
a²nũ²a² ka³lxa¹te²a² yxo²i²ain¹sxã³
ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nũ²a² ka³lxa¹txi³ 3.000, nxe² yxo²i²
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³tũ³ka³txai²li² i³kaix1so¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³
ã³si³tẽ³kxi² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² ain³kxi²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi²nyhu¹i²
yain³txi³su² wã²nhũ² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Wi¹lhin¹sxã³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²yah³lxi³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

Yxo²i²tũ³ka³txa² yxau²xai³lain¹jau³su²

43 Nxa²ha¹te¹ ĩ³kaix¹so¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³
wã³nxĩn¹khaix¹nxe³ju³ta² o²la³kxain¹to³ha²kxai³
a²nũ²a²kwa²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² on²txain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

44-45 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ye³ka³lxa¹txi²
ã³nũ²kxi²to³hi² yen³kxa² wã²nhũh¹nyhu¹i²
nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxai¹nha²kxai³ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹
Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wi¹hain³to³hi²
a²sxi²khai³xa² ã³nũ²kxi²sxã³ ĩ³yai³ni²
ain¹to³ha²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha² wi¹lhin¹sxã³
yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Txa²wã¹sũ³na² kãin²khaix¹si¹jau³su²
sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹kxe³su²
wi¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A³lan²ta²
hãĩ¹nxe³ti³xa¹ a²nũ²a² ã³nũ²kxain¹to³sxã³
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3

In³txa² kan²ta³kxi²sxã³ sxa³jah¹la² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1-2 Ha³la³jen¹nãu³a² ã³sa²ti¹ta³xi²tãu³a²
Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²te³lhxã³

ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai³ain¹ka³tu³

Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³

ain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxih²yxo²a²

Fo³mo²sa² yxo²ai²na² ã³wih²kxain¹sxã³ in³txa²

sa²nah³so¹nyhu¹sxã³ ne³kha²nyhu¹ye²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nxe³jah¹lai²li² ko³nxe²ĩ³hxa³la³kxi²nha²ye²ya²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

A³li³lah¹nxe³hĩ¹nu¹tai²na² ã³nxai³jah¹lo²su²

ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹
 sxih²yo²a²sa²we¹ta³yo²wxe²xai³lain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tāu³a²a²nū²a²ā³wih¹te³lhxā³wxā³kxai²nān²tu³
 win¹ta²te²lxi³ a²yen³kxa² ai³nxū³si¹hain¹jau³su²
 i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³ha²kxai³la¹ Pe²jah³lu¹ta²kxai³
 Jo³āu²ah³lu¹ta²kxai³ ain¹sxā³ i²kxain¹nū²la²
 yo³hi²ki³ai²na² ai³nxū³si¹jau³su² i³ye³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ i²kxain¹nū²la² Pe²jah³lu¹ta²na²
 i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— i²txa²sān²sī¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³nū²la² i²kxain¹ka³tu³:

— Wā²nhūh¹sain¹te²ji¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yen³kxi³la³ yū³sa²sīn¹nxa³wi¹.
 Nxēn²nxa³kxan²ti³ i³hxi²nū¹nxa²sī¹na¹tu¹wi¹. Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Na³sa³re²thi³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā²
 i³sa²yxau³sxā³ ā³nxai³si¹hin¹jau³su²
 i³ye³kxi¹nxa²sīn¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nū²la² txa²wā¹hxi²ka²wi¹nē³tāu³a²
 hxi²ki³nū²la² sa²yo²kax³ta³wxe³ka³tu³ wa³su³txi³
 we²txi²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³lih³nū²la²
 a³li²si³ni² ā³nxai³li² nxe³ta¹hxai²hē¹la²,
 yu³we²ti²ha²kxai³la². Nxe³ka³tu³ Txa²wā¹sū³na²
 sxi²hu¹ta²li² ā³wih¹nū²la² ā³nxai³li² a³li²si³ni²
 Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ye²jau³su² i³ye³sa²nēn¹kxi²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9-10 A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² tū³ka³txa²
 i²yxau³nyhu¹nūn³tū³ka³txa² on²txai¹nha²kxai³
 i³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lain²txi³ si³kan²ta³kxi²hxai²jah¹lai¹ta³lxi³
 yhe¹nx2ti³ha³tai². Sxih²yo²a² Fo³mo²sa²
 yxo²a² yxo²yxau²xai³lhxai²jah¹lai¹ta³lxi³
 yhe¹nx2ti³ha³tai². Ĩh¹nxe³te²la¹ku². Kĩ³nhai¹.
 Nyhu¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² sxi²nhãu³a² Pe²jah³la² ĩ³ye³jau³su²

11 Ain¹nũ²la² jah¹lu¹tain²txi³ we²txi²jah¹lain²txi³
 Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 a²xai³lya³tĩh³na² ã³sxã³ ti³he¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Txa²wã¹sũ³na² sxi²nhu¹ta²na¹ a²ta³nã³nẽ³thĩ³na²
 Sa³lo³mãu²thĩ³su¹ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³thĩ³nu¹ta²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa²
 ã³ki³nũ²kxi²ye²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Pe²jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² jut3sĩ²nũ²la²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. I³sa³e² nũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹.
 Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ on²jah³lxin¹te²sin²tã²?
 Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ĩ²yxau²xai³syah¹lxin¹te²sin²tã²?
 Txa²wã¹sũ³na²yen³nãu³a²txa²wã³nxĩ¹na¹ju³khai³xa²
 ta³nxa² txa²wi¹lhi¹na¹ju³khai³xa² ta³nxa²
 wet1txai¹na¹te²sin²tã²? Ti³he¹nx2nxa³wi¹.

13 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.
 Txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹ta²na² a²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²
 I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² ain¹sxã³
 A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³lai¹tã² A²ta²han²tu³
 wã³nxĩ¹ti³ wxi²kin³ti³ton³si¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 A²nxe³jah¹lain²txi³ sa²so¹yah³lxin¹ka³tu³
 Pi³la²jah³la² hxi²ka² sa²nũ¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹.

Nxe³yah³lxin¹ju³ta² Je³su²jah³lai¹tã² en²sxã³
 ã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Pi³la²jah³lai²na²
 ne³kxe³kxi²nha²jau³kxai³lu¹: “Ã³wa²sut1sxã³
 ã³ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² kxan²ti³ en²sxã³
 ã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

14 A²nxe³jah¹lai¹tã² wi¹lhin¹khaix1kxan²ti³
 wãn³txi³su²e³kxan²ti³sa²yo²ã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³yãn¹ta¹ Ba³ra³ba²sah³lai¹tã² a²nũ²a²
 su²lhã³jah¹lo²si²tai¹ti²tu³wi¹. Su²lhã³jah¹lo²su²
 kxan²ti³ ã³wa²sut1si¹jau³su² Pi³la²jah³la²
 kwa³na³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

15 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nũ²a² ya³lu²te²a²
 we²txi²jah¹lai²li² su²lhã³si¹hah³lxin¹jau³su²
 yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹, Je³su²jah¹la²su¹. Yxãn¹ta¹
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su²
 ã³sa²yxau³xi²na²hẽ³li¹. Nxe³hĩ¹nãn²tu³ ka³ten³su²
 yxau³nhai¹. Ĩ²sĩ¹na¹hẽ³li¹.

16 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na²
 a²wã³nxĩ¹ju³ta² ã³nhxi²ka¹txai¹nha²kxai³
 yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²ha²kxai³ yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹.
 Yxo²ĩ²xa³ke³la³te²kxai³ yu³we²nxi²hĩ³nx2nxa³wi¹.
 Yxãn¹ta¹ yxo²ĩ²ha²kxai³ yu³we²nxi²ten¹tu³wi¹.

17 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wã³tã³sah¹lxĩ¹lxĩ¹.
 ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxãĩ²li²
 wxa²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txai²li² yah³lxin¹sxã³
 ju¹tai²li² ko³nyhah¹lxa³nha²kxai³
 nxe²kãĩ³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

18 Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãũ³lo³jah¹lu¹tan²tu³
 ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta³nũ³a² nxe³ju³tai²na²

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² î³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta²na²
ã²la² î³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ain¹ju³ta²
kwẽ¹ta¹ we¹ta³lun²yain¹ta¹ti²tu³wi¹.

19 Jã¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³tu³ wxã²na²
sa²kxai³lu² wxa²kõ³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta²
î³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
ã³yo²o³tũ¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na²
sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³nũ³sxã³ ã¹jã¹nxe²
ã³nxũ²kwai³lxũ¹nũ³nx2ti³tu¹wi¹.

20 Kxã³ton³tãu³a² Je³su²jah³la² a³ka³nxi²si¹jau³su²
sa²si¹hã³ain¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lai²li²
Kris²tu³jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lai²kxai³lu²
a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²na² Sũ³na² hxi²kai²na² wã²nxa³kxa²
so¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³tu³
kxã³nãu³a¹ txa²wã¹kõ³nxe³ti³ kã³ki³kxa² yo³ha²
sa²wa²su¹tũ¹nhẽ³si¹jau³nũ³su² ya³lu²kxi²nẽ³tu¹wi¹.
Nxe³si¹ju³ta³nũ³su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu²
Kris²tu³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ wã²nxa³kxa²
so¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³jah¹lo²lxi²na³li¹.

21 Oh³xan¹kõ³xa² yxau²na³li¹. Yxã¹ta¹
kxã³nãu³a² a³ka³nxi²tãu³a² ha³lo²a² wi¹lhxi²kxai³
jã¹nxe³sxã³ wi¹lhau³kõ³txi²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² î³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta²na²
wi¹lhĩn¹tũ³kã³txan²tu³ e³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

22 Nxe³sxã³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹.
“Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A²wãn³txi³khai³xa²
î³hen³txi³jah¹la² sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹.
Wxa²nũ³kã³txi³khai³xai²na² wã²nxa³kxa² so¹sxã³
sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹. Txai²yãx¹ye¹nx2ti³tu¹wi¹.
Nxe³te²na² wãn³txa² î³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa²
wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.

23 Yxã¹ta¹ wi¹lain³kxah²lxan³kxai²nãn²tu²
 nxe³te² ã³nxã²tu³ ã³haitlso¹nx2ti³sãn²nũ²la²
 sũ²lhã³nx2ti³tu¹wi¹.” A²nxe³jau³su²

Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹
 24 Te²yã¹nxe³sxã³ Sa³mu³e²lah³lu¹tai²na²
 yxau³hĩ¹nãn¹te²tu³ Sũ³na² wãn³txa²
 ã³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² nxe³sxã³
 Kris²tu³jah¹lu¹ta²kxai³lu² a³ka³nxĩ²sxã³
 wxã³jau³nũ³su² nxe²ã³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

25 Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ã³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na²
 a²ne³tah²nãu³syah¹lxi¹lxi¹. Sũ³na² wãn³txa²

wi¹lain³nha²sxã³ e³kxain¹tũ³ka³txu¹tai²na²
 wxa²ne³tah²nãu³syah¹lxi¹lxi¹. Nxe³sxã³

A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³ ã³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxa²ne³tah²nũ³a²

yũ¹kxe³nũ³a² a²nũ²a²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹
 wi¹lhin¹si¹hain¹ju³ta³nũ³a² yũ³yah³lxin¹tu¹wi¹.”

Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² wi¹lain³nha²sxã³
 e³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ Sũ³nu²kxai³lu²
 A²tah²khai³xa² ã³sa²si¹hã³nx2ti³na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³
 ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta²

ã³na¹ah³lxi³sã²nĩn¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³
 ã³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ya³nx2ta¹wi¹.

Pe²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4

Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la² sxã³ so²ã³ain¹jau³su²

1 Nxe² ã³ye³kxi²tĩ³kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
 ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wã³nxĩn¹te²

si³yxau³te²nãu³xa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² ã³wxã²
 Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² hau³ko³jah¹la² ã³wxã²

sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² ã³wxã²
nxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxã³ a²nũ²a²
ĩ³ye³kxi²ya³ti³ãñ¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ka³tẽn³su² ĩ³sa²yxau³xi²na²hẽ³li¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ yxo²ĩ²ah³lxin¹kxai²nãn²tu³
te²yãx¹ya³nx²ti³tu¹wi¹. Ain¹jau³su²
tũ¹ka³txai²li² kwẽn¹tai²na² ã³tĩ³ain¹tũ³ka³txai²na²
sa²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxain¹ka³tu³
ĩ³yxai¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 ĩ³yxaih¹nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² ĩ³yxaih¹sxã³ sa²so¹nũ²la²
ũ³tĩ¹kxi²nyhain¹nũ²la² wxe²a³la²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la²,
sũn²tã³ta² tũ¹kxai¹nha²kxai³la².

4 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txe²nãu³xai²na²
ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³ yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³sxã³ in³txi³nãu³xa² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa²
ã³yã³nu¹tai¹nha²kxai³ ka³lxa¹khaix¹nxe² 5.000, nxe²
yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Ain¹nxa²ha¹te¹ a³lan²tãu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
a²hxi²kan¹ti³su² te²a² a²nũ²a² yah³lon¹te²nãu³xa²
ha³tẽh³nxã³nxa² a²hoh³lxĩ³nũ³ka³txa² nxain¹sxã³
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nu¹ta²kxai³ ã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 ã³nũ²kxain¹nũ²la² A³na²sah³lai¹tã²
wã³nxĩn¹te² si³yxau³tãu³a² a²hxi²kan¹jah³lo²su²
ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Kai³fa²sah³lai¹tã²
Jo³ãu²ah³lai¹tã² A³le³syãñ²trah³lai¹tã² yxo²ha³kxa¹
A³na²sah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ wxã³sxã³
ã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Jã¹nxain¹ju³kxai³lu² Pe²jah³lu¹tai²na²
Jo³ãu²ah³lu¹tai²na² ã³sa²so¹si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³ain¹nũ²la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹te²ta³ ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³sxã³
we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ĩ³hxi²kat¹lsa²kxai³
ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa²
a²hi³kan¹txa² si³yxau³tũ³ka³txi³su² a²nũ²a²
hxi²kan¹te²nãu³su² nxe³yah³lxi¹lxi¹.
ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

9 “Jah¹lai²na² kwẽn¹ta² we²nxi²jah¹la² ĩh¹te²ta³
ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³sxã³ we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹?”
Nxe²ĩ³wã³txi³sah¹lxi³nhi¹na²li¹.

10 Nxe³jau³su² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. I³sa³e²
nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe³te² ĩ³nxai²na²
ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³nha¹tu¹wi¹. Nxa¹jau³kxai³la¹
Je³su² Kris²tu³jah¹lai¹tã² Na³sa³re²thi³na²
yxau²xai³jah¹lai¹tã² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxah¹lxin¹jah¹lai¹tã²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai¹tã²
hi²sen³kxai³lu² we²txi²nyhain¹na²hẽ³li¹, kãin²
wã³nxĩ¹nha²kxai³lu¹.

11 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
ũ³wha²li¹txã³nxai³tãn¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
“Txah³lxa³kxa² sxi²ha² txo³nain¹tũ³ka³txa²
ã³na¹ain¹ki³ai²na² kwẽn¹ta² sxi²ha²
ũ³nhe³hẽ¹txain¹ki³a² ũh³wxe³ain¹na²hẽ³li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³ka³ka¹txai²li² Je³su²jah³la²
yã¹nx2na³li¹. En²sxã³ã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

12 Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³
txa²wã¹ko³nxe³ti³kãi³ki³ju³ta²sa²wa²su¹tẽ³lain¹ju³ta²
hxi²kan¹na³li¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹

ĩ²yah³lxin¹kxan²ti³ a²nũ²a² te²yã¹nxa² wã³nxĩn¹sxã³
 sa²wa²su¹tẽ³lain¹te²na² ĩ²yah³lxan³tho³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²
 a²ĩ³lxa² so¹lxi³ ũ³hũ¹nẽ³lain¹na²hẽ³li¹. Nxe³te²a²
 so¹lxi³ wã³nxĩn¹sxã³ sa²wa²su¹tẽ³lain¹tu¹wi¹.
 Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹txa² he³la³kxa²
 nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
 Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² ya³lo³txi²ye²kxe³su²
 ĩ²ai¹nha²kxai³ ĩ³wã³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tã² ãn³si³tẽ³kxi²nyhain¹tũ³ka³txi³sin²tai¹.
 Yxãn¹ta¹ ha³teh³nxãn³yu³ta² hai³txi³
 o²la³kxi²tũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ a²hxi²kan¹txa²
 he³la³kxi³si²ya³hxa³ha²kxai³ yah³na³li¹. Ny-
 hain¹ta³hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nyhain¹kxa²yo³su² jah¹lai²li² we²txi²jah¹la²
 ka³lu³sa³yxau³ye²ya³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ĩ³hi³txain¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

15 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³li³ain¹si¹jau³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sãn²nũ²la²
 nũh¹ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te³ji¹ku²? Kĩ³nhai¹.
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 we²txain¹ju³ta² ĩ²ye²nyhain¹nĩn²tai¹. Nxe³ha²kxai³
 kãin² wã³nxĩ¹nain¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ ĩ³ki³han³sxã³
 ũ³ho¹kĩ³sxa³lho³li¹.

17 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² ĩ³wã³nxĩn¹ju³ta²
 ka³nah²nxe³sxã³ yxau³ain¹si¹kĩ³jau³su²
 yxo²xũn³txi³ ĩ³kwa³na³ya³sain¹yah³lxi³wx¹,
 u²lxi³ ha³ta³nxe³kxa²yan³txi³su¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe²e³ta³lu²nain¹nũ²la² ĩ³kaix¹tain¹nũ²la²
yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²ĩ³lxa² jā¹nxĩ³ye³kxi²ja³txa³hẽ¹li¹.
A²nũ²a² ã³nũ²kxain¹kxan²ti³ jā¹nxe³
ĩ³hen³txain¹ya³txa³hẽ¹li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
sa²yxo²we¹ta³nxa² wxa²wãn³txa² sa²yxo²we¹ta³nxa²
nũ¹hĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.

20 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³kxi²sĩ¹na¹hĩ¹nãn¹te²tu³
ĩ²nha¹ju³tai³tã² so¹lxi³ ain³kxai¹nha¹jau³xai³tã²
so¹lxi³ nxe³ju³ta² so¹lxi³ ĩ³ye³kxi²nha¹tu¹wi¹. Ã³sxã³
ĩ³ye³sĩ¹nxa³lho³li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ wain³txi³ ĩ³ye³ya³ha²kxai³ a²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²khaix¹nx²na³li¹.
A²nũ²a² we²txi²ha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹nx²na³li¹.
Ain¹jau³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ĩ³wa²lũ³xi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la³,
a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa²sa³. Nxe³ha²kxai³
hã¹sxã³ yxo²xũn³txi³ ĩ³kwai²tain¹sãn²ka³tu³
sa²wa²su¹kxain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 A²nxe³jah¹lai²li² we²nxi²jah¹la² kwẽ³kxa²
ye³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³
yah³lon¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² a²yxo²wãn³txa² Sũ³na²
ĩ³ye³kxain¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ ã³wa²su¹kxain¹yah³nũ²la²
a²nũ³ka³txi³khai³xa² ĩ³xi²yah³nũ²la² wãn³txi³na²
Ju³te²a² nũ³ka³txa² hxi²kan¹te²nãu³xai²na²

wã³nxĩn¹te² si³yxau³te²nãu³xai²na² nx-
ain¹sxã³ ĩ³kwai²kxi²nyhain¹jau³xi³na²
ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 ĩ³hen³txi³ta³lu²nain¹yah³nũ²la²
tũ¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na²
sã²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² nxe³txi¹. Wxãi²na²
kãin²khai¹nxi¹lxi¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ we¹txi²
oh³sĩ³na² we¹txi² ĩ³ye³na² we¹txi² a²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ we¹txi² nxe¹lxi¹.

25 Nxe³ha²kxai³ kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na²
Wxa²yãu³ka³txa² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na²
ũ³wha²li¹si¹jau³su² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

“Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xai²na²
ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ĩ³xan³ta³kxain¹nũ²lhai¹li¹?
Te²yã¹nxe³sxã³ kwa²hã¹nxe²
su²lhã³ain¹si¹jau³su² hã³a²
ĩ³ye³kxi²nyhain¹nũ²lhai¹li¹?”

26 Ha³lo²a² a²wa³li³kha³la³nãu³xa² he¹li³te³lhxã³
ĩ³hau³ko³nha²sxã³ ã³yã³nũ¹txain¹na²hẽ³li¹.
Txa²wã¹sũ³na² he¹kxi² Txa²wã¹sũ³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² he¹kxi²
nxe³te³lhxã³ain¹na²hẽ³li¹”
Ta³vi²yah³la² ũ³wha²li¹txã³nxu¹txai²na²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

27 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxãn³kxai³ E³ro²jah³lai¹tã²
Põn³si³o³ Pi³la²jah³lai¹tã² nxe³ya³sxã³
Ju³te²a² nũ³ka³txa² whã²na¹ ã³nũ²kxi²
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² ã³nũ²kxi²
nyhain¹na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na²
wxa²ki³lha³lhxu² te²a² wi¹lhin¹khaix¹jah¹la²
sun²tã¹te³lhxã³ain¹na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²li²

Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³täu³lo³jah¹lo²su²
nĩ¹nhẽ³li¹.

28 Jã¹nxe³sxã³ tũ¹ka³txai²li² ko³nxe³thin¹sxã³
o²la³kxi²te³lhxã³ nxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³to³ta¹
a²wi¹lhĩ¹nu¹tai²na² wxã²na² sa²kxai³lu²
ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²nha²sxã³
ĩ³hau³ko³ta¹hi¹nhẽ¹li¹. Nxe³jau³xu¹tai²na²
a²kwẽn¹tai²na¹ we¹ta³lu²nain¹na²hẽ³li¹.

29 Nxe³jut³su² ĩ³ha³nũ³sain¹sĩn¹jau³su² ain³kxi¹sẽ¹li¹.
Txai²nãu¹xai²na² wxa²sa³wi³ha³lxi³su² sĩ¹na¹wi¹.
Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ ã³nhi²kat¹sa²so¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹.
Nxe³sa²nhĩn¹kxai²nãn²tu³ wxa²wãn³txa²
wxi²ka¹ka¹nha²sxã³ ĩ³hen³txi³nxa²sĩ¹na¹tu¹wi¹.

30 Nxe³ha²kxai³ wã³nxĩn¹khaix¹nhĩn¹ju³ta²
ĩ³hxi²kan¹txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ya³sa²nhĩn¹kxai²nãn²tu³
a²nũ²a² ĩ³ton³te²a² we²txi² kãin²
wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi² nxe³sĩ¹na¹tu¹wi¹.
Sĩ¹na¹ha²kxai³ wxa²ki³lha³lxa² Je³su²jah³lai²na²
wi¹lhĩn¹khai¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
nxe²kãĩ³ũ¹nhẽ³na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxa²ha¹te¹ ta³lu³ti²nyhain¹nũ²la²
sxi²ha² ã³nũ²kxain¹thĩ³nu¹ta²kxai³ kãin²
ka³ta³ta³tha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
ĩ³hxi²ka¹ti³nhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³
ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹jau³su²

32 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² yxo²i²ain¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³
wi¹lhĩn¹sxã³ yxau³ha²kxai³ wãn³txa²
ya³ka³na³ka³nat³sxã³ ne³kxe³kxi²nhai¹nha²ha²kxai³
nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ yen³kxa²
wã²nhũ¹yu¹lhu¹nai¹nxa³jau³la² ĩ³ye³lai¹nxa³ha²kxai³
hãĩ¹sxã³ wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lu¹ta²kxai³
 ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³si¹jau³su² wxi²kan¹txi³
 ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Txa²wā¹sū³na²wi¹lhin¹sxā³ĩ²ta¹hxai²hē¹la².

34-35 Nxe³ain¹ju³kxai³la¹a²nū²a²yen³kxi³txa²te²a²
 yū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³yen³kxi³su²
 ta³nxa²ha³lo²su²ta³nxa²yū³kxai²nān²tu³
 yen³kxa²yxō²kwain³te²a²so¹kxain¹nxa²ha¹te¹
 ũ³yho³hi²txā³nxa²a³pos²to³lo²nū³ka³txa²
 hxi²ka²ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹
 so¹kxain¹sxā³a²nū²a²yen³kxi³txa²te²a²
 wā²nhū²xai³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

36-37 Nxe³ain¹jut³su²Jo³se²ah³la²hai³sxa²
 yū³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ha³lo²a²
 yxo²kwain³te²a²so¹kxain¹nxa²ha¹te¹
 ā³yo³hi²txā³nxa²Jo³se²ah³la²hxi²ka²
 ũ³hū¹ain¹nū²la²a³pos²to³lo²nū³ka³txa²hxi²kan²tu³
 ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li²
 Le³vi²ta²nū³ka³txi³su²ta¹hxai²hē¹la².
 Kxā³nxu¹ta²kxai³Syi²pri²ko³xa²yxau²xai³lha²kxai³
 nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²a³pos²to³lo²
 nū³ka³txa²hi²sen³kxai³lu²Bar³na³be²ah³lo²su¹
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na²
 a²si³yxau³tāu³a²ĩ³nū³kxūn³ti³hi¹tē³jah¹lo²su²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5

A³na³ni²ah³la² Sa³fi²ra³ka³lxa² nxe³ya³sxā³
 ĩ³ya²lun¹ti³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³la² a²sxe³xa³ka³lxa²
 Sa³fi²ra³ka³lxa² ya³jah¹la²nāu³xa² hai³sxa²

yũ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³xa²
 ha³lo²a² yxo²kwain³te²a² ã³hũ¹ain¹nũ²la²
 a²yo³kxai³lu² A³na³ni²ah³la² hxi²ki³kxai³lu²
 sa²so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

² Nxe³nũ²la² ĩ³ye³li³ya³sãn²nũ²la²
 ha³teh³nxã³nxa² hai³sxa² a²yoh³nxã³nxa²
 wa²haitso¹xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Yah³nũ²la²
 A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wã³kon³kxi³kxai³lu²
 a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁻⁴ Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A³na³ni²ah³lãi³. Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su²
 ã³nxũ²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 A²yãu³ka³jxah¹la² ĩ³ki³ha¹ki¹lxi¹. Hai³sxa²
 a²yoh³nxã³nxa² jũ¹nxe² ũ³ho¹a³ya³sxã³
 ĩ³ki³ha¹ki¹lxi¹. A²wi¹lhĩ¹na² hai³sxai²li²
 wxa²hait3su² tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³
 a²yoh³nxã³nxa²li² wxa²yen³kxi³syu¹nx2na²hẽ³li¹.
 Nxe²nxa³kxa³lhũ³nxe² ũ³hũ¹ain¹sxã³ a²nũ²a²
 ĩ³ki³ha¹kxi² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la²
 ĩ³ki³ha¹kxi² nxĩ¹nhẽ³li¹. ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
 nxĩn¹thi²li¹? Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 jau¹xai²na² ain³kxi²nha²nũ²la² yxo²ka³nxa²
 yxau³ju³ta¹ ya³lu²a³hi²ye²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ain³kxai¹nha²kxai³o²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁶ Yain¹ju³kxai³lu² in³txa² sa³nxe³la³kxa²
 wxã³nũ²la² wã²la² sa²wa³lãu²kxi²so¹sxã³
 sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Ye³jen¹nãu³a² a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²kxai³
 ã³wih¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ a²wẽ³sãi¹ah³la²
 ya³lu²kxi²jau³xa² ain³kxi²nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ²sã³ni¹. Hai³sxa² so¹kxi¹nx²tain¹kxa² yo³ha²
a²yo²ha³kxah¹lxi³te²la¹xã³? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxa²ha¹te¹ a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²na²
ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³na³li¹. A²yo³ha² a²yo²ha³kxah¹lxi²na³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wẽ³sãi¹ah³la² wxãi²na² sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
A²yãu³ka³txa² ĩ³ki³ha¹kxai¹ya³hin¹tai¹tu³ni¹.

Nxe³ya³hin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²sa³nxe³la³kxi³nãu³xai²na²
wxa²wẽ³sãi¹ah³la² sa²nĩ³kxain¹sxã³

sxi²ha² ya³so³nain¹na³ni¹. Ya³lun¹tãu³a²
sa²so¹nxain¹nũn³tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² ĩ³ye³kxi²sxã³

ã³na¹hĩ¹na¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ wa³su¹txi³
ya³lu²ah³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹

sa³nxe³la³kxah³lo²nu¹ta²kxai³ wxã³toh³nũ²la²
ya³lu²ye²to³nxa²ha¹te¹ sa²so¹toh³nũ²la²

a²wẽ³sãi¹yah³la² sa²nĩ³kxain¹kxe³nu¹jã¹nxe²
sa²nĩ³kxi²to³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²

wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txa²
a²yo²ha³kxa¹ o²lah³lxi³ta¹hxai³hẽ¹la².

Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²nu¹ta²na²
wãn³txai²na²ha³ta³nxe³jau³xa²o²lah³lxi³nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wã³nxĩn¹sxã³ we²nxain¹jau³su²

12-16 Nxe³ju³kxai³la¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txa²
kãin² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxai¹nha²kxai³
a²nũ²a² ĩh³ton³te²a² tẽ³sxã³ wxã³nũ²la²
tĩh³na² ne³ha³tĩh³hẽ³nãu³a² a²sxa³ka³lo³a²

ũ³ha¹sxã³ sxa³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Pe²jah³lai²na²
a²yãu³ka³txa² ã³tĩ¹kxa² wxa²ha³nãu³hi²sa³taĩ²lã¹.
Ain¹jau³su² sxa³sxã³ wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ha³lo²a² wa³kan¹ko³xa² sxi²je³na² a³li³nũ²la²
a²nũ²a² ĩh³ton³te²a² ka³lxa¹txi³ tẽ³sxã³
wxã³ha²kxai³ kō³nxē³te²a² yãu³ka³txa²
nxũ²kwai³wih¹te²su²nũn³te²a² tẽ³sxã³ wxã³ha²kxai³
ã³yo²ha³kxa¹ we²txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxa²ha¹te¹ yxo²ĩ²tũ³kã³txa² Txa²wã¹sũ³na²
sxi²ha² na³hẽx³thĩ³na² Sa³lo³mãu²thĩ³nãu³a²
ã³nũ²kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²
yxo²ha³kxa¹ wi¹le³ye²nyhai¹nha²kxai³ a²nũ²a²
ka³lxa¹txi³ yxo²ĩ² ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Yxãn¹ta¹ yxo²ĩ²xa³te²a² hai³txi³ wxã³sxã³
ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

A³pos²to³lo² nũ³kã³txa² khãuh³lxa³ti³nhain¹jau³su²

17 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta²
si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³su²
te²u¹ta²kxai³ a²yo²ha³kxa¹ sa³tu³se²a²
nũ³kã³txi³sai¹nha²kxai³ kãin²ĩ³an³ta³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Ai¹nha²kxai³ wã²nxũh¹ ne³kxe³kxi²nyha¹lxi³ka³tu³
a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta²kxai³ sa²so¹sxã³
ũ³tĩ¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nyhu¹nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ton³tãu³a²
Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la² wxa²kan³nũ²la²
tĩ¹kxa² wxē³ain¹thĩ³na² sa²yo²than²kxi²nũ²la²
a³pos²to³lo² nũ³kã³txa² sa²sai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wãn³txa² wi¹jau³xa²
Je³su²jah³la² txa²wã¹ẽ¹nãu²a² we¹tẽ³jau³nũ³su²

nxe³jau³nũ³a² ĩ³yau¹ũ³txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ a³pos²to³lo²
nũ³ka³txu¹ta²kxai³ Sũ³na² sxi²hai²na²
ã³wih¹ain¹nũ²la² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu²
wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³
ã³wxã² a²sa³wi³ha³lxi³yu¹ta²kxai³ ã³wxã²
nxain¹sxã³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²su²
te²nãu³xu¹ta¹na² kaix¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³sxã³ Ju²te²a² hxi²kan¹txi³nãu³xu¹ta¹na²
ĩ³kaix¹tha²kxai³ Ju³te²a² wa³kxẽ³nãu³xu¹ta¹na²
ĩ³kaix¹tha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nx-
ain¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ĩ³ye³kxi²nyhain¹sãn²nũ²la² tĩ¹kxa² wxe³thĩ³nai³tã²
a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta² sa²so¹xi²si¹hain¹jau³su²
kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹ta¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³
ĩ³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxai¹nxa³ha²kxai³
wã³li²sxã³ ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 ĩ³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Tĩ¹kxa² wxe³thĩ³nai³tã² ai³sĩ²nha¹tãu³a²
kan²txi³ yxo²wĩ¹nha² so³ta²to² nũ³ka³txa²
a²sxi²yxō²a² kan²txi³ wah³nxa² yxo²yxau²
nxain¹kxan²ti³ sa²yxō²tha²nain¹tãu³a² a²nũ²la³
yũ³ni³sĩ¹nxa³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²a²
wã³nxĩn¹te² si³yxau³te²nãu³xa² ain¹sxã³ jau¹xai²li²
ain³kxain¹nũ²la² nxe²e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²tũ³nha²ku². Kĩ³nhai¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² a²nũ²a² ã³xa² wxã³sxã³
ĩ³hen³txi³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Tũ¹ka³txai²li²
ũ³tĩ¹kxai¹yah³lxin¹tũ³ka³tai¹tã² Txa²wã¹sũ³na²
sxi²ha² ĩ²kxain¹sĩ¹na¹li¹. A²nũ²a²
ĩ³yau¹ũ³nyhain¹na²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Sũ³na² sxi²ha²
o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² tẽ³sxã³ a³li³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nũ²la² ain³kxain¹tũ³ka³txa² hxi²ka²
wa³thin³kxã²ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³su²
yuh³lxai¹nha²kxai³ win¹ta²te²lxi³ a³pos²to³lo²
nũ³ka³txu¹ta²kxai³ sa²so¹sxã³ wa³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ wa³lain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo²
nũ³ka³txu¹ta²kxai³ ã³wih¹si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³sxã³ kãin²jah¹la² a²yen³nãu³a²
ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ain¹nũ²la² wã³nxĩn¹ta²
si³yxau³ka³jxah³lu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Jah¹lai²na² a²ĩ³lxa²
ĩ³ye³kxah¹lxan³jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
Yxãn¹ta¹ hai³txi³ ã³ka³nah²yxah³lxa³nhẽ³li¹.
Hãi¹sxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³tũ³ka³txa²
yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhẽ¹li¹.
Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wã³nxĩn¹te²

si³yxau³te²nãu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³lai¹tã²
su²lhã³ain¹na²hẽ³li¹. Wã²nxũh¹lxain¹na³li¹”

Nxe³jau³xa² e³kxah²lxi³ta¹hĩ¹nhẽ¹li¹.
Nxe³ah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ĩ³an³txi³sa²sĩn¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² a³pos²to³lo²
nũ³ka³txu¹tai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³
sa²yo²we¹kxi²ju³ta² wain³na³li¹. A²nũ²a² wãn³txa²
kã²nxa³wi¹.

30 Wxa²nũ³ka³txa² hi²sen³su²
Je³su²jah³la² hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³
su²lhã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹
Txa²wã¹sũ³nain²txi³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na²
Sũ³nãin²ti³ nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su²
i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tã²hẽ³li¹.

31 Nxe³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²wi¹tãu³a²
ũ³whxe³na²hẽ³li¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la² ti³hi¹tha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³
kã³ki³ju³ta² sa²wa²su¹ti³hi¹tẽ³lha²kxai³
nxe³jah¹lo²su² na²hẽ³li¹. Hĩ¹na²kxai³lu² a²nũ²a²
a²ko³nxe³ti³ kã³ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sãn²sxã³
ã³na¹la³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ sa²wa²su¹tu¹wi¹.

32 Nxe³jut³su² i²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Txai²nãu¹xai²na²
i²sĩ¹na¹sxã³ i³hen³txi³sĩ¹na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
A²yãu³ka³txa² i²sxã³ i³hen³txi³ha²kxai³
sĩ¹na¹hẽ³li¹. A²nxe³ju³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa²
yo²i²ki³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² Yãu³ka³txai²li²
ã³nxũ²kwai³wih¹sa²tẽ³nẽ³tu¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxa²ha¹te¹jau¹xai²na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
i³an³jah³lxi³ha²kxai³ i³su²lhã³si¹jau³su²
i³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³ain¹ta¹ Ka³ma³li³e²lah³lu¹tai²na²
i³ye³kxi²te³lhã³ i³sa²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³jah¹lai²li² fa³ri³se²a³ nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su²
ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Yain¹jah¹lo²su² ha²kxai³

sa²yo²hau³ko³tain¹to³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²li² i³sa²yxau³nū²la² a²pos²to³lo²
 nū³ka³txu¹ta²kxai³ a³li³sān²si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 A³li³ain¹kxa²si³yo³na²i³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. In³txi³nāu³xai²li²

kāi³ain¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a²wi¹lain³nha¹jah³lxi³sā²nhē³li¹.

36 Nxe³ha²kxai³lu¹ kxā³nhxī¹nai³tā²
 Te³u³ta²sah³lai¹ta² txa²wā¹ha³lo²a² ā³wih¹sxā³
 wxā³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nū²la² in³txa² ka³la¹txi³
 400 nxe² ān³si³tē³kxain¹tai¹ti²tu³wi¹. “Txai²li²
 wxa²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹.” Ain¹tah¹lxa¹
 ye³jen¹na² su²lhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³
 a²sa³wi³ha³lxa² ha³ten¹tain¹tai¹ti²tu³wi¹.

37 Ā³ta³lo³hē¹tū²la² a²nū²a²nāu³xa²
 a²yo²ha³kxa¹ ū³wha²li¹lhau³ko³tē³nhī¹nai³tā²
 Ju³ta²sah³lai¹tā² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³nū²la²
 nū³kxūn³txi³ o²la³kxi²nū²la² a²nū²a²
 ā³sa²so² ā³si³wxe³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 ye³jen¹nūn³tāu³a² su²lhā³nū²la² a²sa³wi³ha³lxa²
 ha³ten¹tain¹nūn³tai¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³jut3su² in³txi³nāu³xai²li²
 wxa²wxai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ju¹tai²li² wā²nxūh¹
 o²la³kxain¹kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wi¹.

39 Yxān¹ta¹Txa²wā¹sū³na²sa²yo²we¹tain¹tū³ka³txi³su²
 kxai²nān²tu³ hxi²kan¹nē³lxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 he¹kxi²nē³lain¹ju³ta³nū³a² ten³ti³hexi³ki³sxa³lho³li¹.
 Nxe³na¹jut3su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa²
 whāi²na¹ jau¹xai²na² ain³kxain¹nū²la²
 sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 a³pos²to³lo² nū³ka³txa² i³kaix1so¹xain¹nū²la²

ĩ³ta³lo³wai¹txain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na²
 a²ĩ³lxa² ĩ³ye³kxi²si¹hai¹nxa³jau³nũ³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹nũ²la²
 sa²ta³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 41 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu²
 a²hxi²kan¹ta² he³la³kxi³nũ³ka³txa²
 ã³nũ²kxain¹thĩ³na² wxa²li³ain¹nũ²la²
 ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wã¹sũ³na² kãin²khai¹nx²na³li¹.
 Wi¹lxo³kxi²nẽ³lain¹na³li¹. Je³su²jah³lai²na²
 a²sa³wi³ha³lxi³sa²ki³sa²kxai³lu² ye³khãuh³lxa³ti³nha²ki³nhai¹.
 Nxe³kxan²ti³ ka³lih³khaix¹nẽ³nhai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 42 A³lan²ta² hãix¹nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 ta³nxa² a²sxih²khai³sa² ta³nxa² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai²la¹wi¹.
 Nxe³jau³jau¹xai²na² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6

Ā³non²ta³kxi²nũ³ka³txa² wã²nxa³kxa² so¹ain¹jau³su²
 1 Nxe³xain¹tãu³u¹tai²nãn²tu³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa²
 wxã³sxã³ ã³nũ²kxi² jã¹nxe² jã¹nxe² to³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Kãin² ka³lxa¹txi³ ã³nũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tãu³u¹tai²nãn²tu³ta¹ yxo²xũn³txi³
 ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kre²ka²ko³xa²
 e³tũ³ka³txa² ha³na³ka³lxi² ĩ³ye³kxi² Ju³te²a²ko³xa²
 e³tũ³ka³txa² ha³na³ka³lxi² ĩ³ye³kxi² ny-
 hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Kre²ka²
 nũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wã¹txu¹txi³nãu³xai²na² wha³te³sa³ka³lxi³nãu³xai²na²
 ne³wã²na³yah³lxin¹nũ²hẽ³li¹. Yen³kxa²

wã²nhũ¹ain¹yah²lxan³nũ²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta²
 wai³nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 2 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³pos²to³lo²
 nũ³ka³txu¹ta²na² wãn³txu¹ta²na² ain³kxain¹nũ²la²
 yxo²i²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ĩ³kaix¹tain¹te³nah¹lx¹:

— Txai²nãu¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ỹ³yau¹ũ³sĩ¹na¹ju³ta² so¹lx³ o²la³kxi²sĩ¹na¹wi¹.
 Yxãn¹ta¹ yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹si¹hxa³jau³su²
 ỹ³ye³kxain¹nũ²hẽ³li¹. Ain¹tah¹ wa³ka³li³yu³ta²
 kã²nha²kxai³hxi²kan¹sa²sĩ¹nxa³nhai¹.

3 Nxe³sa²sĩ¹nxa³ha²kxai³ wxã² ỹ³nxa²na²
 txa²wã³tã³sah¹lx¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lx³hẽ¹li¹.
 In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ wã²nxa³kxa²
 so¹jah³lx³hẽ¹li¹. Nxe³te²a² Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³te²a² so¹lx³
 a²hoh³lx³su² te²a² so¹lx³ wã²nxa³kxa²
 so¹jah³lx³hẽ¹li¹. Ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa²
 wã²nhũ¹nyhain¹te²nũ³su² ũh³wxe³ki³tu¹wi¹.

4 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ txai²nãu¹xai²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² ỹ³ye³kxi² A²wãn³txa² ỹ³yau¹ũ³hi²
 nxe³sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² ten³sa²sĩ¹nha²wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 A²nxe³ju³kxai³lu² jau¹xai²na²
 ỹ³ka³li³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa¹nha²kxai³
 in³txi³nãu³xu¹ta²kxai³ wã²nxa³kxa²
 so¹ain¹te³nah¹lx¹, Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²na²
 wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²nu¹ta²na²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² kãn² yxo²i²
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² kãn²
 nxũ²kwai³yxau² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³
 Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³
 Pro³ko³ro²ah³lo²nu¹ta²na² wã²nxa³kxa²
 so¹ha²kxai³ Ni³ka³no²rah³lo²nu¹ta²na² wã²nxa³kxa²

so¹ha²kxai³ Ti³mãu²ah³lo²nu¹tai²na² wã²nxa³kxa²
 so¹ha²kxai³ Par³me³na²sah³lo²nu¹tai²na²
 wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ni³ko³lau²ah³lo²nu¹tai²na²
 wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na²
 ã³ti³o³ki²a²thi³na² yxau²xai³lha²kxai³
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ Ju³te²a²
 wãn³txa² ain³kxi²nũn³jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tũ³ka³txu¹tai²na² wã²nxa³kxa²
 so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 6 A²nxe³te²nãu³xu¹ta²kxai³la¹ wã²nxa³kxa²
 so¹ain¹nũ²la² a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹tai²na²
 yen³nãu³a² ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ain¹nũ²la² a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta³lã¹ain¹nũ²la²
 Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²kxain¹si¹jau³su²
 ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 7 A²nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² u²lxĩ³
 ha³ta³nxe³jau³xu¹tai²li² ĩ³sa²nẽ³sin²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³sxã³ yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² kãin² ka³lxa¹txi³
 ã³nũ¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nũ³ni² wã³nxĩn¹te²
 nũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Es³te³vãu²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³tĩ¹kxain¹jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²ha²kxai³
 kãin² ĩ³hxi²ka¹ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³la¹
 kãin² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 9 Nxe³tah¹lxa¹ yxo²ĩ²xa³tũ³ka³txai²na² hi²sen³tũ³ti¹
 ko³nxe³thi¹nha²kxai³ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 wãn³txa² yxo²xũn³txi³ ĩ³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tũ³ka³txu¹tai²na² Li³ber²to² nũ³ka³txi³su²
 ha²kxai³ Si³re²ne² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³

A³le³syān³tri³a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
 Si³li²si²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ A²si³a³
 nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ ain¹sxā³ ā³nũ²kxain¹nũ²la²
 Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ wān³txa² yxo²xũn³txi³
 ĩ³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²hoh³lxi³si¹ha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ ĩ³wa²lũ³xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la²,
 ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa²sa³.

11 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txu¹ta² hi²sen³kxai³lu² in³txa²
 hāi³a² ũ³yho³hi²sān²ka³tũ³ ĩ³ki³ha¹nĩ³ye³si¹jau³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Es³te³vāu²ah³lai²li² ko³nxe³te²lo³jau³su²
 e³na²hē³li¹. Txa²wā¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³ti²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ko³nxe³te²lo³ti² nxe³na²hē³li¹.
 Txa²ne³nxē³na² ain³kxi²si¹na¹hē³li¹. Nxe²
 ĩ³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 ĩ³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹nũ²la² a²nũ²a²
 hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² ha³teh³nxā³nxa²
 a²hoh³lxi³su² te²a² nxain¹sxā³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
 ain³nhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa¹nha²kxai³
 Ēs³te³vāu²ah³la² tũ³nũ²la² nũ³kxũn³txi³
 i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta³
 yen³nāu³a² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² ko³nxe³thin¹te²a²
 ĩ³kaix¹so¹nũ²la² ĩ³ki³ha³nĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Es³te³vāu²ah³lai²li² ko³nxe³jau³xa²
 so¹lxi³ e³kxi²toh³na²hē³li¹. Txa²wā¹sũ³na² sxi²ha²
 ko³txe³i² Sũ³na² wān³txu¹txai²na² ko³txe³i²
 nxe³toh³na²hē³li¹.

14 Nxe³sxā³ jah¹lai²na² wān³txa²
 ain³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la²
 Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā²

hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²nãn¹jau³xa²
 i³yax¹txain¹to³tu¹wi¹.” A²nxe³jau³jau¹xai²li²
 ain³kxi²sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³li¹. Nxe²
 i³ye³ki³ha³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a²hxi²kan¹txa²
 nũ³ka³txu¹tai²na²sa²kxai³lu²Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 ten³sa²tã³sxã³ĩ²lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tãu³a²
 Es³te³vãu²ah³la² a²yen³na² oh³xan¹jah¹la²
 ye³nhũ³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

7

Es³te³vãu²ah³lai²na²wãn³txa²ĩ³wa³lxĩn³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹wã³nxĩn¹ta²si³yxa³ka³jxah³lai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Es³te³vãu²ah³lãi³. Jau¹xai²li²
 i³ye³kxain¹jau³xai²na²ya²la³tũ³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²
 i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²lon³ti³nãu³xa²
 txa²wĩ³na²nãu³su² nxe³syah¹lxi¹lxi¹.

Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na²
 A³bra³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² txa²wã¹wĩ³nu²su²
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³

Me³so³po³tã²mi²a²ko³xu¹tai²na²yxa³hĩ¹nu¹tai²kxai³lu²

A³rã²thĩ³nãu³xu¹tai²na² ai²nxa³thĩ¹nu¹tai²na²
 Txa²wã¹sũ³na² Wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³jah¹lai²na²

hi²sen³su²tĩ³sxã³ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

3 Tĩ³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A³bra³ãu²ah³lãi³.
 Wxa²ka³lxa¹ti³nãu³xa²ã³sxã³a³lj³txa²hẽ³li¹
 Ha³lo²a²u²lan¹ko³xa²ĩ²xan³ko³xa²
 wã²nã³ũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²hẽ¹li¹.

4 Nxa²ha¹te¹ Kau³te²a² nũ³ka³txu¹ta²na²
 ã³wxe²ã³nyhain¹nũ²la² A³rã²thĩ³nãu³xu¹ta²na²
 ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³tj³kxai³lu² a²wĩ³nu¹ta²na²
 ya³lu²kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hã²wxãn³txa³ ko¹xu¹ta²na²
 a³li³xi²nũ²la² txa²wã¹ha³lo²khai³xai²na²
 yxau³ki³ko³xai²na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³ju³tu¹ta²kxai³lu² kxãn³su² Txa²wã¹sũ³na²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

5-6 Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 wẽ³sa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hĩ¹nai²na²
 ta²ko¹xai²na² jũx¹te²he³la³ko³ ũ³hũ¹nxa²hxa³lho³li¹.
 Yxãn¹ta¹ kxã³non³tãu³a² ta²ko¹xai²na¹ yxo²ha³kxa¹
 wxa²ne³tah²nãu³lo³tin¹tãu³a² ũ³hũ¹aj¹na¹tu¹wi¹.
 Nxai¹na¹tãu³a² kan²txi³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.
 Nxe³ai¹na¹hĩ¹na¹ ha³lo²a² ã³sa²nũn³ko³xa²
 ã³we¹ta³wxe³ain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nãn²tu³
 ta²ko¹xai²na² yxau²xai³tũ³ka³txi³khai³xa²
 a²hxi²ki³kxai³ kwa²wa³ka³li³nũ³lo³nyhain¹tu¹wi¹.
 Nxe³sxã³ kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 400 nxe²
 kwẽ³kon³tãu³a² khãuh³lxa³ti³nyhain¹tu¹wi¹.

7 Nxe³nyhain¹ka³tu³ wa³ka³ti³lo³te²nãu³xa²
 ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²hai¹na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³
 a³li³sxã³ ã³wa²lã³wih²xain¹tu¹wi¹.
 A³wih²xain¹kxai²nãn²tu³ sa²yxo²wet¹sain¹sxã³
 yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.” Txa²wã¹sũ³na²
 nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

8 Hã²wxãn³txa³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹kxi³ju³ta²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wãn³txa²
 ya²la³tu³tã³li¹. Nxe³sxã³ wxa²ki³lha³lxa³nãu³xa²
 ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 txa²wãn³txa² ne³wãn²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.”

Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Jã¹nxe³nũ²la² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 a²ki³lha³lxu¹ta²kxai³ I³sa²kah³lo²nu¹ta²na²
 a³li³lah¹hĩ¹na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 a³lan²ni²sxã³ ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Hã²wxã³txa³ I³sa²kah³lo²nu¹ta² a²ki³lha³lxu¹ta²na²
 a³li³lah¹nũ²la² Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 ã³ta³lo³hẽ¹tũ²la² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²
 a²ki³lha³lxa²nãu³xu¹ta²na² hxi²ka² hxa³sxã³
 ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³te²nãu³xu¹ta²na²
 a³li³lah¹ah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

⁹ Hã²wxã³txa³ Ja³ko²ah³la² a²ki³lha³lxi³nãu³xu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na²
 ka³tã³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Nxai¹nxa³ha²kxai³
 E³ji²ta² nũ³ka³txu¹ta²na² a²hxi²ka²
 ã³yũ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²
 ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ ã³non²ta³kxi²ha²kxai³
 ye³khãuh³lxa³thin¹ju³ta² ã³na¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

¹⁰ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ã³nhi²ka¹ta¹nha²kxai³
 a²hoh³lxi³su²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²na²
 Fa³ra³o²ah³lo²su¹ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³te²u¹ta²na² hi²sen³kxai³lu²
 Jo³se²ah³lu¹ta²kxai³ i³kaix¹so¹nũ²la² ha³lo²u¹ta²na²
 whã²na¹ a²hxi²kan¹te²lon³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³sxã³ Fa³ra³o²ah³la² a²sa³wi³ha³lxu¹ta²na²
 yxo²ha³kxa¹ a²sxi²yhu³ta² whã²na¹
 a²wa³kxên³no³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

¹¹ Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kãin²
 kwẽ³kon³ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³ji²ta²ko³xu¹ta²na²
 whã²na¹ Ka³na³ã²ko³xa² whã²na¹
 wẽ³ha²yau³xa² ã³xa³ha²kxai³ yain³txa²
 wi¹we¹nxa³ha²kxai³ he³ja²lun¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹ta²kxai³

hxi²kan¹txi³ yain³txi³la³ wet1sxã³ yai³nain¹ki³la³
so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

12 Nxa²ha¹te¹: “E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² yain³txa²
sxa³nũ²nha¹.” Nxe³jau³xa² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na²
ain³kxi²nha²nũ²la² txa²wã¹wĩ³na³nãu³xu¹ta²kxai³
ĩ³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

13 A³ta³lo³hẽ¹tãu³u¹ta²na² Jo³se²ah³lo²nu¹ta²
hi²sen³kxai³lu² a²lon³ti³tãu³xu¹ta²kxai³
wã²nã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹nũ²la²
a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² whã²na¹ tẽ³lxi²nũ²la²
Fa³ra³o²ah³lo²nu¹ta²kxai³wã²nã³ũ¹hain¹nũ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

14 Nxe³ka³tu³ Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na²
a²hi²sen³kxai³lu² a²wĩ³nu²su² te²a² a²ka³lxa¹txa²
whã²na¹ 75 nxe³tũ³ka³txa² wxã³sxã³
yxau³si¹hain¹jau³su² sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

15 Nxa²ha¹te¹ sa²si¹hã³nxa²ha¹te¹ wxã³sxã³
yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxain¹ko³xu¹ta²na²
Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²kxai³ ya³lu²ha²kxai³
txa²wã¹wĩ³na³nãu³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹
yah³lon¹sxã³ ya²lun¹ti³ha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

16 Nxe³ai¹nha²kxai³ Si³kẽ²ko³nãu³u¹ta²na²
a²nũ²a² tẽ³sxã³ ai³nũ²la² ĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
Nxe³ko³xu¹ta²na¹ A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
so¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³mo²ra² nũ³ka³txu¹ta²na²
Si³kẽ²ko³xan¹ta² wa³kxẽ³nu¹ta²na²
ũ³yho³hi²sãn²nũ²la² so¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
A²nxe³ko³xu¹tain²txi³ yah³lon¹sxã³ ya³lun¹ti³
te²nãu³xa² sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

17-19 Nxa²ha¹te¹ kwẽ³kxa² ye³ka³lxa¹txi³
kwẽ³kon³tãu³u¹ta²na² txa²wã¹nũ³ka³txi³nu¹ta²na²
ka³lxa¹txi³ ã³nũ¹ta¹nhĩ¹nu¹ta²na¹
E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na²
wẽ³non³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³
Jo³se²ah³lo²nu¹ta² ĩ²jah¹lo²sxa³ha²kxai³

txa²wā¹nũ³ka³txi³nu¹ta²na² a³lxai¹nxa³ha²kxai³
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³
 E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹
 ki³ha¹kxi²nhai¹ni² nũ³kxũ³txi³ o²la³kxi²si¹hai¹ni²
 wē³ha³lxa² kwēn¹ta¹ a³li³lah¹te²u¹ta²na² ha³lo²a²
 ā³na¹sxā³ya²lut¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹ni²
 nxain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu¹
 Txa²wā¹sũ³na² wān³txi³nu¹ta²na²
 A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta²na² i³ye³kxi²jau³xu¹ta²na²
 we¹ta³lun²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹li¹.

20 Nxe³hī¹nu¹ta²kxai³la¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na²
 a³li³lah¹sxā³ txon¹ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³sxā³
 wē³sa² wi¹lye¹nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹
 ka³na³kin¹tāu³u¹ta²nān²tū³ a²wĩ³nu¹ta²na²
 a²sxi²khai³xa² hāi²a³sxā³ txo¹ta¹hxai²hē¹li¹.

21 Yan¹nāu³a¹ wē³sa² kāi²non³tāu³a¹ hxi²kan¹txi³
 ũ³ho¹ya³hxa³kxa²yan³txi³su² a²hā³ka³nũ³nu¹ta²na²
 hi²sen³su² ha³lo²a² ā³na¹ta¹hxai²hē¹li¹. Ā³na¹nũ²la²
 E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na²
 a²ka³ne³lxa²nu¹ta²na² wxā³ a³ya³txi²nũ²la²
 i³āin²ta³kxi²sxā³ wēn³sa³nu¹ta²kxai³ so¹sxā³ i³nũ²la²
 a²ki³lha³lhũ³nxe³sxā³ txot¹ta¹hxai²hē¹li¹.

22 Nxe³ha²kxai³ E³ji²ta² wān³txa² wi¹jau³xa²
 a²hoh³lxi³su² jau³xa² i³yau¹ũ³ha²kxai³
 Moi³se²ah³lu¹ta²na² wain³txi³ e³ji² wi¹lo²la³kxi²
 nxe³sxā³ wxi²kan¹txi³lon¹ta¹hxai²hē¹li¹.

23 Nxa²ha¹te¹ kwē³kon³ka³lxa¹ton³nũ²la² 40
 nxe³sxā³: “Txa²ka³lxa¹txa² I³sa³e² nũ³ka³txa²
 ai³sĩ²a¹tũ¹xā¹.” Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³ ta¹hxai²hē¹li¹.

24-25 Nxe³sxā³ ai³tāu³ Fa³ra³o²ah³lo²nu¹ta²na²
 sa³wi³sa² hi²sen³su² I³sa³e² in³txi³nu¹ta²na²
 i³su²lye²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³jut³su² i²nũ²la²
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:
 “Wa³lxĩ³a¹tũ¹xā¹ ā³non²ta³kxi²na¹tũ¹xā¹.
 Fa³ra³o²ah³la² sa³wi³sa² su²lhā³a¹tũ¹xā¹.”

Nxe³jau³kxai³la¹ su²lhã³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³nũ²la² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:
 “Kãi³a¹ju³tai²na² txa²nũ³ka³txa²
 ain³kxi²nhain¹sxã³ ã³wxã³sxã³non²ta³kxai¹na¹ju³ta²
 wi¹la³la³kxain¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³nai²li²
 I³sa³e² nũ³ka³txa² khãuh³lxa³txi³nha²sxã³
 wa³kon³kxain¹si¹hain¹ju³ta² a³la³kxain¹tũ¹xã¹.
 Nxe³ha²kxai³nũ³kxũn³sxã³ã³sa²so¹nũ¹hain¹ju³ta³nũ³su²
 a³la³kxain¹tũ¹xã¹.” Ain¹jau³su² nxe³kxan²ti³
 a²ka³lxa¹txi³nãu³xu¹ta²kxai³ hai³txi³
 a³la³kxi²ye²nyhu¹ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

26 Ha³la³jen¹nãu³u¹tai²nãn²tu³ I³sa³e²
 a²in³txi³nu¹tai²na² ha¹lin¹te²nãu³xa²
 he¹li²ye²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jut³su²
 i²ai¹nha²kxai³ ã³nhãu²no³si¹nyhu¹jau³su²
 i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹: “Nxe³ja³sa²lxi¹.
 Wxa²lon³sa²nyhu¹a³hi¹nha²kxai³ he¹li²nyha¹txa³hẽ¹li¹.”
 Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

27 Nxa²ha¹te¹ hxi²ki³te²nu¹ta²kxai³lu²
 i³an³ta³kxi²nũ²la²nũ³kxũn³txi³ũh³nxũn³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³te³na¹ yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 “Wxãi²na² txa²hxi²kan¹jah¹lo²sxã³lxi¹.
 Sa²hãu²not³sa²jah¹lo²sxã³lxi¹.

28 Sũn²ta³tai³tã² Fa³ra³o²ah³lai²na² sa³wi³sa²
 su²lhã³i¹nhẽ³li¹. Nxe³kxai³ jãx¹sa²te³lin¹ji¹wi¹?
 Ta¹hxai²hẽ¹li¹.

29 Nxe³jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² u²lxi³ ih³saun³sxã³
 i³hãi³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Mi³ti³ã²ko³xu¹tai²na² ã³wih¹sxã³
 yxau³nũ²la² yxau³hĩ¹nu¹tai²kxai³lu² a²ki³lha³lxa²
 ha¹li¹ a³li³lah¹kxi²sxã³txon²ti³ya³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

30-31 Nxe³nũ²la² ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³kon³sxã³
 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³ yxau³tãu³u¹tai²nãn²tu³

ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²na²
 ho³hain¹ti³kxai³lu² wã³la³ka³txu¹ta²na²
 Si³na³i²ka³txu¹ta²na² ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 ã³tĩ³nũ²la² hi³a² i³xi²yxau³ka³txu¹ta²na²
 ten³sa²tã³sĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ten³sa²tã³sĩ²nũ²la²
 ã³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

32-34

Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lã³.
 Wxa²wĩ³na²nãu³xu¹ta²na² A³bra³ãu²ah³lo²nu¹ta²na²
 I³sa²kah³lo²nu¹ta²na² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na²
 wxa²nũ³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹,
 ‘Wxa²sũ³nu²sa¹wi¹.’ ” Nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxa²ha¹te¹
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ yuh³lxi³khai¹nxe³ha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ i²nxũn³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.
 Nxa²ha¹te¹ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 “Wã³nxĩn¹khaix¹nxe³ju³ta²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
 yu³wi²kxi²nhãn¹ka³lo³a² sa²yu³sai¹kxi²nha¹lxi¹.
 Txa²ha³lo²a² tĩ³i¹lxi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi²na²
 E³ji²ta²ko³xa² yxaut³te²a² a²nũ³ka³txa²
 ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² i²ai¹na¹hẽ³li¹. Kãin²
 i³nãn³kxi³sai¹nha²kxai³ ã³non²ta³kxai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxi¹na¹kxai²nãn²tu³ E³ji²ta²ko³xa²
 sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Wa³su³txi³
 ã³sa²wa²lxi¹sẽ¹li¹.” Txa²wã¹sũ³na²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

35

Nxe³jut³su² Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³
 I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na² sa²kxai³lu²
 sa²yxõ²ã³ain¹te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lã³.
 Wxãi²na² txa²wã¹hxi²kan¹jah³lo²sxã³lxi¹.
 Kãi³sĩ¹na¹ju³ta² i³hau³kot³sa²sĩn¹te²sĩ¹nxã³lxi¹.”
 Kxãn³kxai³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ka³tu³
 Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ Txa²wã¹sũ³na²

hi²sen³kxai³lu² E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³
 i³sa²si¹hã³ũ¹hain¹ka³tu³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²na²
 a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ti³hi¹tha²kxai³ wa²su¹wa²su¹
 a³li³kxain¹ti³hi¹jah¹lo²su² ti³hi¹tha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Oh³xan¹jah¹la² hi³a²
 i³ka³txa² i³ye³kxi²jah¹lu¹ta²na² wxã³sxã³
 ã³non²ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

36 Hã²wxã³txa³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³
 I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²kxai³ ã³sa²so¹nũ²la²
 E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³ aun³ta²a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 i³ye³na² kãin²je³na², he³hen³jau³su¹, ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 A²nxe³je³nu¹ta²kxai³ a²yxo²ha³ti³lhi³ain¹ka³tu³
 ha³lo²ai²li² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²na²
 ho³hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³tãu³u¹ta²nãn²tu³
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wã³nxĩn¹sxã³
 kãi³ũ¹hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³
 kwẽ³ko³nha²kxai³ 40 nxe² kwẽ³kon³sxã³ nxe²
 kãi³ũ¹hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

37 Nxe³sxã³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³
 i³ye³kxi²te³nah¹li¹: “Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹la²
 sa²si¹hã³nx2ti³tu¹wi¹. Txai²yã¹ye¹nx2ti³tu¹wi¹.
 Txa²wã¹nũ³ka³txi³yah³lo²sa²tu¹wi¹.”
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

38 Te²yã¹nxe³sxã³ I³sa³e² nũ³ka³txu¹ta²kxai³
 ha³lo²ai²li² ho³hain¹tãu³u¹ta²na² jah¹lain²txi³
 ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Wã³la³ka³txa²
 Si³na³i²ka³txa² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³lain¹tãu³a²
 oh³xan¹jah¹la² e³kxi²hĩ¹na² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 A²nxe³tãu³u¹ta²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ain³kxi²nũ²la² txah³lxa³ka³lo³a²
 ũ³wha²li¹lho¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³jau³xu¹ta²na²
 ain³kxi²kĩ³jau³nũ³a² ũ³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

39 Ain¹nxa²ha¹te¹ txa²wã¹wĩ³na³nãu³xu¹ta²na²
 Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txa²
 te³nai¹nxa³ha²kxai³ en²sxã³ a³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹
 E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² a²yen³kxu¹ta²na²
 yxo²kwain³nu¹hain¹jau³su²ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

40 Nxe³tũ³ka³txu¹ta² wãn³txi³kxai³lu¹:
 “A³rãu²ah³lãi³. Moi³se²ah³lai¹tã² E³ji²ta²ko³xa²
 ãn³sa²so¹nẽ³jah¹lai¹tã² tĩ¹kxi²nẽ³nhai¹.
 Nxe³nẽ³lha²kxai³ txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³
 Txa²wã¹sũ³nu²lo³kxi³kxa² we¹txa²sĩ¹nhẽ³li¹.
 Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ ne³ka³ta²nẽ³tu¹wi¹.
 Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² wi¹lhin¹sxã³
 yxau³ki³tu¹wi¹.” Ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

41 Nxe³nũ²la² A³rãu²ah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³
 a²wã³nxĩn¹jut3sũ³ju³ta² po¹na² wẽn³sũ³ju³ta²
 we¹tũ²la² a²yo³ha² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³ka³tu³ a²nũ²nãu³xu¹ta²kxai³ kãin² yai³ni²
 ĩ³na² nxain¹te³nah¹lxi¹: “Wã³nxĩn¹ju³ta²
 txa²wã¹hxi²ki³khai³xa² we¹ki³ti²tu³wi¹.
 Ka³lih³khaix1nẽ³nhai¹.” Ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

42 Nxe³ain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² oh³sĩ³nai²na² hi³ka²ta³a² so¹lxĩ³
 sa²yo²we¹tain¹si¹jau³su² ã³na¹la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³ju³ta²li² Sũ³na² wãn³txa²ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹ta²na²
 ũ³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Ũ³wha²li¹lain¹te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 ‘I³sa³e² nũ³ka³txã³. Ha³lo²ai²li²
 a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa²
 yxau³yah³lxi³nhĩ¹nhĩ¹nai³tã² 40 nxe²
 kwẽ³kon³sxã³ yxau³yah³lxi¹nhĩ¹nhĩ¹nai³tã³
 ka³yxuh³xa²su²lhxã³ũ³hũ¹sah²lxan³ta¹ti²tu³wi¹.”

43 Yxãn¹ta¹ a²wã³nxĩn¹ju³ta² wxa²hxi²kai²na²

we¹jah³lxin¹te²a² sa²yo²we¹txai¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³te²a² Mo³lo²kah³la²
 sxi²ha² wã²lẽ³nãn¹thĩ³na²
 sa²ka³la³hẽt¹so¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Ah³lxĩ¹nha²kxai³ Rẽn³fã²ah³la² hi³ka²ta³a²
 a²yãu³ka³txa² sũ³nu²sa²ki³lxo³te²a²
 wet¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²a² so¹lxĩ³
 sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 nũ¹ka³na¹ ha³lo²a² u²lan¹ko³xa²
 Ba³bi³lo²na²ko³xa² ya¹nãn¹ta³ko³xai²li²
 sa²si¹hã³nx²ta¹tu¹wi¹, sa²yo²ã³sah³lxĩ¹nha²kxai³lu¹.
 Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.”

Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² nxe²
 ũ³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

44 Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹tai²na²
 ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹tai²na²
 ho³hain¹tãu³a² wã²lẽ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ũ³wha²li¹ka³lo³a² ũ³ha¹ain¹thĩ³nu¹tai²na²
 sa²so¹sxã³ tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³thĩ³nu¹tai²na²
 Moi³se²ah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³ya¹ũ³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²sãn²nũ²la²
 wain³txi³ we¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³thĩ³nu¹ta²kxai³la¹
 wã³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txu¹tai²na²
 ka³la³hĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² a²yo²wãn³txa²
 ĩ³hau³ko³tũh¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

45 Nxe³sxã³ tũ³ka³txu¹tai²na²
 a²ne³tah²nãu³u¹tai²na² Jo³su³e²ah³lu¹tai²na²
 nxe³sxã³ thĩ¹nãn²txi³ sa²so¹sxã³ tẽ³ain¹nũ²la²
 ha³lo²a² tah²ko³xu¹tai²na² ã³wih¹sxã³
 yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²wi¹lhĩ¹nu¹tai²na²
 yxau²xai³lain¹ta³ nũ³ka³txu¹tai²na²
 a³li³si¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³sxã³ txa²wã¹wĩ³na²nãu³xu¹tai²na²
 ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³

thĩ¹nãin²txi³ kan²txi³ yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
Yxau²xai³ka³tu³ hu³ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na²
a²txon¹sxã³ yxau³hĩ¹na² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

46 Nxe³sxã³ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² kãin²thĩ³na²
txon³te³lhxã³ ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹: “Sũ³na²
nxe³txi¹. Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² wxa²wãn³txa²
sa²yo²we¹txa²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Te²yã¹nxũ³te²sa¹wi¹.
Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wi¹wi¹nxe³san¹kxai²nãn²tu³
sxi²ha² kãin²thĩ³na² txon³kxi¹nxã²ha¹tu¹wi¹.”
Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

47 Ain¹ta¹ Sa³lo³mãu²ah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³su²
Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² txon³jah¹lo²la³ ta¹hxai²hẽ¹li¹.

48 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la²
sa²kxai³lu² sxi²ha² a²nũ²a² hxi²ka²
we¹tain¹thĩ³nai²li² hxi²kan¹txi³ yxau³jah¹lo²su²
te²sxa³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² Sũ³na²
wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²na² nxe²
ũ³wha²li¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

49 Ũ³wha²li²te³nah¹lxi¹:
“Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³kxai³lu¹:
‘Oh³xan¹ko³xai²na² ã³wxe³na¹ka³lo³a²
yã¹nxe³ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xai²na²
tĩ³yu³wxe³nha¹ka³lo³a² yã¹nxe³ha²kxai³
nxe²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha²
yxau³na¹thĩ³na² hxi²kan¹txi³
txon³yah³lxi³hĩ²nxa³lxi¹. Txon³yah³lxin¹kxan²ti³
hxi²kan¹txi³ yxau³hĩ³nxã²nxa³wi¹.”

50 Yen³kxa² yo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²sa¹wi¹:
Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ nxe²
ũ³wha²li¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

51 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxã² ã³nxai²na²
 ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ë³ton³yah³lxi¹lxi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah²lxa³lxi¹.
 Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tãu³u¹tai²na² yã¹xah³lxi¹lxi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² wãn³txa²
 sa²yo²ã³ah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

52 Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tãu³u¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 Sũ³na² wãn³txa² ã³hen³txi³ tũ³ka³txu¹tai²na²
 yxo²ha³kxa¹ ye³khãuh³lxa³ti³nyhain¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹la²
 wxã³na²hẽ³li¹. Yãn³txai²na¹ wxã³ju³ta²nũ³su²
 jau³su² ã³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na²
 su²lhã³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ai¹nha²kxai³
 hĩ¹na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹lai²li² wxã³hĩ¹na²
 ã³ki³ha¹ka²so¹yah³lxin¹nũ²la²su²lhã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

53 Wxã²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹jah¹la²
 hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ã³hen³txi³nx2tain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹
 sa²yo²we¹jah²lxan³tai¹ti¹tu³wi¹. Jã¹nxai¹jau³su²
 tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Es³te³vãu²ah³la²su²lhã³ain¹jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txa³ nũ³ka³txu¹ta²kxai³
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² kãin² ã³yxaih¹sxã³
 ã³an³ta³kxi²khaix¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

55 Nxe³nxai²ha¹te¹ Es³te³vãu²ah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
 nxũ²kwai³yxau³ha²kxai³ sa²ye³ka²la¹nha²sxã³
 oh³xa² ten³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ti¹
 Txa²wã¹sũ³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ã³
 Je³su²jah³lo²nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² a²wi¹tãu³a²

hxi²kan¹khai¹nxe³je³nān²tu³ ā³sa³nxũ³ju³ta² ĩ²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁶ Nxe³jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— ĩ²sah¹lxi³wxi¹. Oh³sĩ³na² ā³ye³hai¹na³li¹.

Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹te²

Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² a²wi¹tāu³a²

ā³sa³nxũ²na³li¹. Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³

nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁷ Nxa²ha¹te¹ kāin² ĩ³wxan¹yah³lxi³nũ²la²

wxa²ne³tĩ¹la³kxi²nhain¹ka³tu³ wa³su³txi³

ā³tĩ³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁸ Yah³lxi³ka³tu³ yxo²xũn³txi³ sxi²jen³nu¹ta²na²

a³li³si¹hain¹jau³su² nxē³tai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa²

wxa²so¹sxā³ wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³ain¹tĩ³kxai³lu² a²ha³la³san¹ka³lo³a²

sa²sai¹kxi²nha²sxā³ Sau²lah³la² a²ne³kxaix³tāu³a²

ā³sxā³ ā³na¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁹ Ya³lu²nxa³ta³lxa¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²

ĩ³kaix¹sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²yāu³ka³txa² sa²so¹sē¹li¹.

⁶⁰ Nxe² e³nũ²la² ā³ka³ti³wxe³sxā³ āh¹

ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ju¹ta²li² ko³nxe³ti³

kāi³sain¹ju³ta²na² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹txa³hē¹li¹.

Nxe² e³ta³lun¹ka³tu³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

8

Sau²lah³la²yxo²i²tũ³ka³txa²ye³khāuh³lxa³tain¹jau³su²

¹⁻³ Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² Je³su²jah³lai²na²

wān³txa² yxo²i²te²a² ka³na³ku² te²nāu³xa²

wxā³ain¹nũ²la² Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²na²

wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹jah¹lo²nũ¹tā² sa²so¹sxā³

sa²nĩ³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Nxain¹ka³tu³

ĩ³ain²ta³kxi²sxã³ kãin²nãn³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ain¹te³na¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² yxau³sxã³
 ĩ²nũ²la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Es³te³vãu²ah³la² su²lhã³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹.
 Te²yã¹nxa¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ai¹nhĩ¹na²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³kã³txu¹ta²na²
 khãuh³lxa³txi³khaix¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹
 yxo²ĩ²ain¹tũ³kã³txa² su²lhã³hxat³si¹jau³su²
 o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ sxi²ha²
 yxo²ha³kxa¹ ã³ten³sa²the³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³sxã³ ĩ³ha¹txi²hĩ¹na¹ sa²so¹sxã³
 ũ³tĩ¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². In³txi³su² tã³nxa²
 txu¹su² tã³nxa² yxo²ĩ²te³a² a³tain¹kxai²nãn²tu³
 sa²so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Ny-

hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹tũ³kã³txai²na² a²yxu²ha³kxa¹
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³nũ²la² ha³ten¹jah³lxi³nũ²la²
 Ju³te²a² ko³nãu³u¹ta²na² ã³wi¹hi² Sa³ma²ri²a²
 ko³nãu³u¹ta²na² ã³wi¹hi² yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta² so¹lxi³
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³ye²yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Sa³ma²ri²a²ko³xa²
ain³kxain¹jau³su²

Sũ³na²

wãn³txa²

4 Ai¹nha²kxai³ a³li³sxã³ ha³ten¹txi³
 tũ³kã³txi³nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹
 ã³nxa³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 ĩ³yau¹ũ³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

5-7 Ai¹nha²kxai³ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na²
 a³li³nũ²la² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹je³na²

ã³wih¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² wxã³ju³tu¹tai²na²
 i³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxai¹nhĩ¹na¹ a²ta³a²
 ko³nxe³te²a² a²yãu³ka³jah¹la² nxũ²kwai³yxau³te²a²
 i³wxan¹sxã³ wxa²li³ye²ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa²
 i³to³nain¹kxai²nãn²tu³ ka³lãun³ta³kxi²ta³nxa²
 ha³lu²ha² ai³ta³nxa² jah¹lo²su² ye²kxan²ti³nu¹
 we²txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Yain¹jut³su²
 yxau²xai³tũ³ka³txu¹tai²na² wã³nxĩn¹sxã³
 o²la³kxi²yain¹ju³ta² i² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 e³jau³xa² ain³kxi²yah³lxi³ka³tu³ ju¹tai²na² whã²na¹
 ain³so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Kãin² ka³li³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

9-11 Nxe³ha²kxai³ Si³mãu²ah³lo²nu¹tai²na²
 sxi²yhe³na²je³nu¹tain²txi³ yxau²xai³jah¹lo²nu²tain²txi³
 kxã³nxa² wã³nxĩn¹ju³ta² o²la³kxi²ha²kxai³
 kãin²ki³lxo³nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²li² a²hxi²kan¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 i³wã³nxĩn¹ju³ta² yũ³na¹wi¹. Nxe² i³yau¹ũ³ha²kxai³
 yxau²xai³tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² yxo²ha³kxa¹
 kãi²nxa³kxan²ti³ ain³kxah¹lxi³nũ²la²
 i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² a²wã³nxĩn¹khai³ju³ta²
 hxi²kan¹ta²nut³tã³li¹. Yah³lxi³jau³su²
 nxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Kwẽn¹tai²na¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²
 wi¹jau³xu¹ta² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta³nũ³su²
 nxe³jau³xai²na² ye³jen¹na² yũ³tu¹wi¹. Nxe³sxã³
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² tah²su²
 ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² wã³nxĩn¹khai³jah¹lai²li²

yxo²ⁱ²jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jau³xai²na² yxo²ⁱ²yah³lxi³nũ²la² in³txi³nãu³xa²
 ka³lxa¹ha²kxai³ tu¹txi³nãu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³
 ain¹sxã³ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Yain¹nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹tain²txi³
 yxo²ⁱ²nũ³nha²kxai³ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sãn²nũ²la²
 Fi³li²pah³lu¹ta²na² ã³ne³hit1ta¹hxai²hē¹la².
 ã³ne³hit1tãu³ãn²tã³ Fi³li²pah³lu¹ta²na² kãin²
 ĩ³wã³nxĩn¹ye²ju³ta² ĩ²ha²kxai³ o²lha²kxai¹xain¹sxã³
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² kãin²na³li¹, kãin² wã³nxĩ¹nha²kxai³lu¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²yxau²xai³lain¹nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu²
 wãn³txa² u²lxi³ ha³tã³nxe³jau³xu¹tain²txi³
 ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ma²ri²a² nũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² yxo²ⁱ²ain¹jau³su² nxe²
 ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na²
 Jo³ãu²ah³lo²nu¹ta²na² nxe³sxã³sa²si¹hã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

15-17 A²kxã³nxu¹ta²na² Fi³li²pah³lai²na²
 hxi²ka² a²nũ²a² ĩ²li³te²a² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ⁱ²kxai²nãn²tu³ ĩ³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la²:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ⁱ²a¹wi¹.
 Nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ e³kxi²sãn²nũ²la²
 Fi³li²pah³lo²nu¹ta² hxi²ki³kxai³lu² ĩ³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxãn¹ta¹ Sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Jã¹nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la²
 nxe³ya³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ ã³wxã³ya³tãu³a²
 a²nũ²a² yxo²ⁱ²te²nãu³xu¹ta²kxai³ tẽ³lxi²ya³sxã³

a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta³lxi³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² nxe³txi¹. Wxa²yãu³ka³txa²
ã³nxũ²kwai³wi¹hai¹nĩn¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nhai¹.
Nxe³ya³jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na²
A²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

18-19 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹tai²na²
sa²kxai³lu² jut3sĩ²nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Wã³nxĩn¹khaix¹yah³hi¹lxi¹.
A²nũ²a²wxa²hxi²ka²wxa²ne³hẽ²ta³lxi³ya³hin¹kxai²nãn²tu³
Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹ye¹nx2ti³hĩ³nx2na³li¹.
Ya³hin¹kxa² yã¹nxa¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.
Sa¹hin¹kxai²nãn²tu³ ũ³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20-23 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
wxi²kan¹txi³ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Wxãi²na² ko³nxe³thi¹ni¹lxi¹.
Ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi¹lxi¹. Wxãi²na² yãx1te²a²
ha³lo²a² ko³nxe³khaix1ju³ta² sa³tã³kxi²te²ju²hẽ³li¹.
Jã¹nxe³nxa²ha³ta²wi¹. Ha²ya³kxa²
yxo²kwain³txa²hẽ³li¹. Ũ³yho³hi²san¹ju³ta²
ten³sa²nxa³nhai¹. Ko³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta²
ã³na¹la³kxi²nha²nxã³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² sa²yxo²we¹ki³lxo³ni¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² ũ³yho³hi²sxã³ so¹kxi²ki³ju³ta²
yũ²nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta²
ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha¹sẽ¹li¹.
Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãĩ³in¹ju³ta²
Txa²wã¹sũ³na² nxe³wã²na³nxa²jau³nũ³su²
win¹ta²jau³lxi³ ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹.

Nxe³ya³nxa²ha¹wi¹.
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁴ Nxa²ha¹te¹
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 i³ye³kxi²txai¹ya³hẽ¹li¹. Ju³ta² ko³nxe³ju³ta³la²
 khãuh³lxa³txi³nha¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁵ Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²nũ²la² Je³su²jah³lai¹tã²
 o²la³kxi²ju³ta² i²ya³kxe³su² i³hen³txi²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hi²
 nxe³ta³lun²ya³sãn²ka³tu³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 i³xi²te³lhxã³ ai³lha²thet3ja³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ya³ka³tu³ Sa³ma²ri²a² ko³xan¹thĩn³ta²
 Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²i³yau¹ũ³sa²the³tain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Je³su²jah³lu¹tai²na² hi²sen³su² a²nũ²a² ko³nxe³ti³
 kãi³ain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹ju³ta³ yũ³jau³nũ³su²
 i³yau¹ũ³sa²the³tain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi³li²pah³la² E³ti³o³pi²ah³la² e³kxi²nyhu¹kxi³jau³su²

²⁶ Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta²
 hi²sen³su² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fi³li²pah³lãi³. I³sa²yxau³sxã³ a³li³txu¹li¹.
 Tĩh³nai²na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Ka²sa³thĩ³na² nxe²
 ne³ki³son³ta³kxi²tĩh³na² nxe³tĩh³nãn²tu³ u³je³na²
 ta³nãn³nãu³a² ain¹tãu³a² tĩh³na² ã³nhe¹tin¹tu¹wi¹.
 Nxe³tĩh³na² sxi²ha² yũ²nxa³tĩh³na² ai³sẽ¹li¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁷⁻²⁸ Nxa²ha¹te¹ ã³nxai³nũ²la² tĩh³na² ai³sxã³
 ã³nhẽx1tãu³a² a²nũ²a² E³ti³o³pi²ah³lai²na²
 ne³kxauh²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²i¹na²
 i³lxa² Kãn³ta²sa¹ka³lxi³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² ta¹ka³lxa²
a²sa³wit³su² ha²kxai³ ũ³yho³hi²txã³nxa²
hau³ko³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su²
ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na²
sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la²
kwẽn¹ta²kxai³ a³li³sxã³ tĩh³na² ai³li²ta¹hxai²hẽ¹la².
Ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha²ka³lo³a² ã³wxe³ha²kxai³
I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² ha³teh³nxã³nxu¹ta²na²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹la²
ha³teh³nxã³nxu¹ta²na² i²ti³kxai³lu²
Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na² ne³kxauh²ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lã³. Hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la²
ũ³si³kũh¹nha²ka³lo³a² ã³tĩ³txa²hẽ³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30-33 Nxe³nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³
ã³nih³sxã³ ã³tĩ³nũ²la² I³sa³i²ah³lu¹ta²na²
wãn³txa² ain³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³
I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² wãn³txai²na²sa¹:

— O³ve²a² su²ju³ta² yũ³kxai²nãn²tu³
ã³nhẽ¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³
a²wxe³txa² ũ³yho³kxi²son¹kxan²ti³ hai³txi³
ĩ³wai¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³jut³su²
a²nũ²a² ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxain¹na²hẽ³li¹.
Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹jah¹lo²su² ha²kxai³
ka³nahx²sxã³ yxau³na²hẽ³li¹.
Wain³txi³ o²la³kxi²nyhai¹nxa³hẽ³li¹.
Nxe³ain¹kxa²yu³su² su²lhã³ai¹nha²kxai³
a²sa³wi³ha³lxa² yũ²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ĩ³yau¹ũ³nyhain¹nx³tho³li¹.

Nxe³jau³xai²li² I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³ti³o³pi²ah¹lāi³. Wān³txa² i³yī¹lin¹jau³xai²li²
 ā³ne³wxe³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
 i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lāi³. A²nū²a² i²li³te²a²
 i³yau¹ū³sai¹nxa³ha²kxai³ ā³ne³wxe³sa²nxa³nhai¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³
 ka³la³sxā³ ā³wxe³si¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

34 Jā¹nxe³jau³kxai³la¹:

— I³sa³i²ah³lo²nu¹ta²na² i³yau¹ū³nē³jah¹lo²su²
 ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² i³yau¹ū³nē³jau³su² ta³nxa²
 nxe³te²sin²ta²ku² nxa¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li²
 i³yau¹ū³sē¹li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹ta²kxai³

nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 35 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa²
 wha²li¹txā³nxu¹ta²na² tē³nū²la² nxe³jau³xu¹tain²txi³
 ā³si³wxe³ya³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 yxo²i²ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ ā³nxai³ya³ti³kxai³lu² ka³wā³lxa²
 ā³nhe²kxi²ya³ka³tu³ E³ti³o³pi²ah³lu¹jah¹la²
 wān³txi³kxai³lu¹:

— i²sa³wi¹. Ju¹xa² i³yau³sin²na²wi¹.
 Ū³hū¹kxi²sa²sai¹san¹ju³ta² wi¹ji¹wi¹?
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²na²
 i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²in¹kxai²nān²tu³
 wi¹lh³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Yxo²i²a¹wi¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la²
Txa²wā¹sū³na² Tah²su² na³li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹tai²na²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³ha²kxai³ ka²va¹la² ā³yix¹si¹jau³su²
ĩ³ye³kxi²nū²la² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na²
hi²sen³kxai³lu² E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹tai²na²
nxe³sxā³ wxa²ka³nxi²yah³nū²la² ĩ³yau³xa²
ā³nū¹ya³ka³tu³ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
ũ³hū¹kxi²sa²sai¹nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nū²la² ĩ³yau³xa² a³li³xi²yah³nū²la²
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu²
Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² ā³sa²so¹sxā³
nū¹ka³na¹ A³so²to²thĩ³na² ā³wih¹si¹jau³kxai³lu²
ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹ta²kxai³
a²wē³ta³te²la³ ĩ²xi²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Hāi¹sxā³ ka³lih³kxi²la²nha² ĩ³xi²ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu²
Se²sa³re²a²thĩ³nu¹tai²na² ā³nxi³tāu³a² sxi²je³na²
yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³hen³txi³lha²the³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³
Se²sa³re²a²thĩ³nu¹tai²na² a³li³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

9

Sau²lah³la² yxo²i² ā³si³wxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹tai²na²
hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa²
ĩ³su²lhā³si¹hain¹jau³su² yxo²ha³nxe³lha³txi³
ĩ³ye³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³sxā³ wā³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³jxah³la²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Nxex³sa²lxĩ¹. Ta³mas²ko²thĩ³na² ai³te³la¹wi¹.
Nxa¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² in³txi³su² tā³nxa²

txu¹su² ta³nxa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 ã³si³tẽ³kxi²te²an²tu³ i²ai¹na¹kxai²nãn²tu³
 sa²hxi²tai³kxi² so¹na¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thi³na²
 wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³jut3su² ten³sa³nhai¹.
 Nxe³na¹ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ã³nũ²kxain¹thi³nãu³a² yxo²ha³kxa¹ sa²si¹hã³sẽ¹li¹.
 San¹ka³tu³ ã³nxai³na¹ju³txãn¹nxãn³su²
 ã³wha²li¹lhã³ ã³hũ¹sa²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³nũ²la² ã³nxai³ka³tu³ Ta³mas²ko²thi³na²
 yau³so³nain¹tj³kxai³lu² wa³su³txi³
 oh³sĩ³na² i³ha²te¹tha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 i²nxũ³nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

4 ã³yah³xi²sxã³ ã³si³ka³ta³wxe³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tãu³a² a²nũ²a² wãn³txa² ain³kxi²jau³kxai³lu¹:

— Sau²lah³lãi³. Sau²lah³lãi³. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³
 khãuh³lxa³txi³san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹:

— Ĩh¹jah¹lo²ta³nĩn¹ji¹wi¹? Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lo²lxi³na¹wi¹.
 Ye³khãuh³lxa³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹.

6 Ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Nxẽn¹ka³tu³ sxi²je³na²
 ã³wih¹txu¹li¹. Nxẽn¹tãu³a² o²la³kxin¹ju³ta³nũ³a²
 i³hen³txi³nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

7 A²nxe³ti³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu²
 ka³nahx2sxã³ ã³yit1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹
 a²nũ²a²i²ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hãi¹sxã³a²e³jau³xa²
 so¹lxi³ ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Jã¹nxe³nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹tai²na²
 ye³han³ta³kxi²kxe³su³ i³sa²yxau³ta¹
 i²nha²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na²

hi²sen³su² hxi²ki³ain¹sxã³ tẽ³sxã³ Ta³mas²ko²thĩ³na²
tẽ³sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a²
hai³txi³ĩ³yai³nxa³ha²kxai³ĩ³na²nxa³ha²kxai³ hãi¹sxã³
sxa³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ nxe³thĩ³nu¹tai²na¹ yxau³jah¹lo²su²
A³na³ni²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na²
a²sa³wit³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na²
sa²kxai³lu² hxi²sxã³nho³jut³sũ³ju³ta²
ain³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³na³ni²ah³lãi³. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lãi³.

Ĩh¹nxe³tin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxex³sa²lxi¹. ĩ³sa²yxau³sxã³ a³li³txu¹li¹.

Tĩh³nai²na² Wain³si²tĩh³no²su¹ nxe³hxai²na²hẽ³li¹
Nxe³tĩh³na² ã³nxain¹ka³tu³ Ju³ta²sah³lai²na²
sxi²ha² ã³wih¹txa²hẽ³li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³
Sau²lah³lai²na² Tar²so²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai¹tã²
ĩ³wã³txi³sain³txai¹nhẽ³li¹.

12 Nxe³jah¹lai²li² hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxi²to³nha³li¹. Hxi²sxã³nho³jut³sũ³ju³ta²
ĩ²nũ²nhai¹. ĩ²ju³ta²sa¹, in³txa² ĩ³lxa²

A³na³ni²ah³la² wxã³sxã³ wxa²ye³wxai³nũ²la²
wxa²ye³we²txi²nũ²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² ĩ²nũ²nhai¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lãi³.

Nxe³sa²lxi¹. Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹khaix¹ta¹hẽ¹li¹.
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³hĩ¹nai¹tã³

Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹tũ³ka³txa²
ye³khãuh³lxa³ti³nyhain¹to³ta¹hẽ¹li¹.

14 Jã¹nxain¹sxã³ kwẽn¹tai²na¹ wã³nxĩn¹te²
si³yxau³jah¹lo²nãu³xa² hi²sen³kxai³lu²
Ta³mas²ko²thĩ³nãu³a² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
yxo²i²ain¹te²a² sa²so¹sxã³ ã³tĩ¹kxi²si¹hain¹jau³su²
sa²si¹hã³yhain¹txã³nxa² ã³hũ¹nyhain¹ta¹hẽ¹li¹.
Kwẽn¹tai²na¹ wxã³ain¹ta¹hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— İ³kaix¹so¹ai¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Hãi¹sxã³ ai³sẽ¹li¹.
Ye³jen¹na² txa²wãn³txa² u²lxi³ tẽ³sxã³ ai³sxã³
ĩ³hen³txi³tu¹wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su²
te²a² a²si³yxau³ka³txa² he³la³kxi³su² te²a²
nxe³sxã³ İ³hen³txai¹nha²kxai³ I³sa³e² nũ³ka³txa²
ĩ³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³tu¹wi¹.

16 Nxe³ha²kxai³ Txai²na² sa²kxai³lu²
txa²wãn³txa² yxo²i²sai¹nha²kxai³ kãin²
khãuh³lxa³txi³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na²
ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³
a³li³nũ²la² Ju³ta²sah³la² sxi²ha² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ã³wih¹nũ²la² Sau²lah³la² ye³na²
wxa²ye³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Sau²lah³lãi³. Txa²wã³tã³si¹lxi¹.
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² Je³su²jah³la²
hi²sen³su² sa²si¹hã³sain¹na²li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³
tĩh³na² wxã¹nhĩ¹nai³tã² İ²in¹nũ²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la²
ye³we²txi³sih¹nxa²ha¹jau³su² sa²si¹hã³sain¹na²li¹.
Nxe³sxã³ ye³we²txi¹nxa²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³
nxẽn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³te³na¹ ai³na²ka³lo³hũ³nxe²
 ye³hẽ³ã¹nxe³kxe³hũ³te²su² ã³ye³hai¹tã³nxa²ha¹te¹
 ĩ³ye³ten³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²
 ĩ³sa²yxau³nũ²la²ĩ³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 19 Nxe³hĩ¹na¹ ĩ³yai³nxi²ha²kxai³ a²nũ²nãu³la³
 ĩ³sĩ³nxũ³to³nxe²ha²kxai³ nxe³ye²yha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ta³mas²ko²thĩ³na²yxau²xai³jau³su².

Nxe³sxã³ Ta³mas²ko²thĩ³na² yxo²ĩ²tũ³kã³txa² ã²la²
 kxãn³su² yxau³a³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Yxau³a³nyhain¹tãu³a² Ju³te²a² nũ³kã³txa²
 ã³nũ²kxi²thĩ³nãu³xa² ã³wih¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tã² Txa²wã¹sũ³na² Tah²hai²la¹wi¹.
 Nxe³jau³xa² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³jut³su²a²nũ²a² ain³kxain¹tũ³kã³txu¹ta²kxai³
 nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ĩ²kĩ³jah¹lo²su² te²la¹kũ², kxã³nxa²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³ain¹na²hẽ³kũ²,
 nxe³hĩ¹nai³tã² Je³su²jah³la² wãn³txa²
 yxo²ĩ²ain¹tũ³kã³txa² su²lhã³te³lhxã³ ain¹na²hẽ³kũ²,
 nxe³kxa²yã¹nxe² kãi³te³lhxã³ wxã³ain¹te²la¹kũ²,
 wã³nxĩn¹te² si³yxau³te²nãu³xa² hxi²ki³kxai³lu²
 a²nũ²a²ũ³tĩ¹kxi²si¹jau³su² sa²si¹hã³ai¹nhĩn³te²la¹kũ²,
 kĩ³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxain¹kxan²ti³ Sau²lah³lo²nu¹ta²hi²sen³kxai³lu²
 e³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tã³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lot³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na²
 a²ya³la³tu³khai³nx²na³li¹. Nxe³jau³su²
 wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ĩ³wa²lũ³xi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

23 Nyhain¹ka³tu³ ye³ka³lxa¹txi³
 a³lan²täu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ã³nhai¹tũ³te²nãu³a² ã³yã³nũ²kxi²nũ²la²
 Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ su²lhã³si¹jau³su² hã³tên³su²
 i³ye³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³sxã³ sxi²thĩ³na² ki³tã¹kxi²nha²thĩ³na²
 yxo²a² yxo²ha³kxa¹ hã³a² wah³xah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A³lan²ta² whã²na¹ ka³nxa³ta²
 whã²na¹ su²lhã³te³lhxã³ ye³ten³kxa²
 wah³xah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tah¹lxa¹
 Sau²lah³la² a²sa³wi³sa³nu¹tai²na² nxain¹jau³nu¹tã²
 ain³kxi²nha²nũ²la² i³hen³jah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³nxa³hi²täu³a²
 a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 Sau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²so¹nũ²la² sxi²ha²
 ki³tã¹kxi²nha²thĩ³na² a²ne³kan¹ta³yxo²a²
 sa²yxo²than²sxã³ ha³ti²a² ũ³ki³kũ¹tain¹nũ²la²
 Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²wi¹hain¹ka³tu³
 win¹ta²te²lxi³ sa²ha³lo²sa²tã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ a³li³nũ²la²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai³täu³a²:

— Je³su²jah³lai²na² sa³wi³ha³lxa²
 ã³nũ²kxai¹na¹tũ¹xã¹. Jau³su² nxe³tah¹lxa¹
 a²kxã³nxa²yxau³tũ³ka³txai²na²i³wã³wã³ta³kxi²yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ Sau²lah³lai²na² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²i²te²sin²ta²ku² kĩ³nhai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ a³ya³ti²sxã³
 ã³yã³sa²so¹sxã³ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹tai²na²
 ai³sxã³ĩ²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². I³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Sau²lah³lai²li²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 ĩ²sxã³ ĩ³ye³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la²
 Ta³mas²ko²thĩ³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³nũ²nhai¹.
 Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 wxi²kan¹txi³ ĩ³ye³sa²the³jain¹ta²hxai²hẽ¹la².

29 Ju³te²a² nũ³ka³txa² Kre²ka² wãn³txa²
 e³tũ³ka³txu¹ta²na² ĩ³hen³txain¹ta¹ Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³ti³hex¹xai¹nx³jau³su²
 su²lhã³ain¹jau³nũ³su² ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ yxo²ĩ²ain¹te² nũ³ka³txai²na²
 hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³la² su²lhã³te³lhã³
 nxain¹jau³xa² ain³kxi²nha²nũ²la²
 Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ Se²sa³re²a²thĩ³na² tẽ³sxã³
 ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ya¹nãn¹thĩ³na²
 Tar²so²thĩ³na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³ju³kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nãu³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹
 Ju³te²a²ko³xai²na² Ka³li³le²a²ko³xai²na²
 Sa³ma²ri²a²ko³xai²na² nxe³sxã³ tũ¹ka³txai²na²
 yxo²ha³kxa¹ ka³lih³kxi²la²nha² yxau²ho³hah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tãu³a² yxo²ĩ²tũ³ka³txu¹ta²kxai³la¹
 kãin² ã³yã³tet¹sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² ã³non²ta³kxi²ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũn³sxã³ a²nũ²a²
 ain³kxi²khaix¹nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² Jo³pe²thĩ³na² yxau²xai³jau³su²

32 Nxe³ain¹tāu³a² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
u²lxi³ ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a²
Li²ta²thi³na² ā³wih¹ka³tu³ Je³su²jah³la²
yxo²i²tū³ka³txu¹ta²kxai³ ai³si²ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe² ai³tāu³a² E³ne³i²ah³la²
ĩ³hat1txi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²
si³kan²ta³kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ai³lxa³ha²kxai³
hāi¹sxā³sxa²xai³ta¹hxai²hē¹la². Kwē³kxa²ka³lxa¹txi³
8 nxe²kwē³kon³tāu³a²sxa²xai³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— E³ne³i²ah³lāi³. Hī¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²
we²txi²nxa²tu¹wi¹. ĩ³sa²yxau³txu¹li¹.
Sxa¹ka³lo³a² sa²hau³kot3sxā³ ā³nxai³txu¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² ĩ³ye³kxi²yha¹hī¹na¹
wa³su¹txi³ ĩ³sa²yxau³ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Li²ta²
nū³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ Sa³ro²na²
nū³ka³txu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ai¹nha²kxai³
Je³su²jah³la² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ Jo³pe²thi³na² jū¹nxa² u²thi³su²
ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thi³nāu³ai²na² Ta³pi²ta¹ka³lxa²
yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxu¹ta²
a²i³lxa² Kre²ka² wān³txa² ĩ³yī¹li²nha²jau³xa²
Tor²ka³ka³lxu³su¹ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³
ta¹ka³lxa² yxo²i²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²ha²kxai³
a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² a²hi²nū¹nha²kxai³
nxe³to³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ton³nū²la²
ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ a²nū²nāu³a²
wxa²hi³la³kxain¹sān²ka³tu³ sxi²ha² jū¹nxa²
kīn³thi³na² ũh³wa¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Li²ta²thi³nu¹tai²nã²ta²
 yxo²i²tũ³ka³txu¹tai²na² ain³kxi²nyhain¹jau³kxai³lu¹
 Pe²jah³lai²li² Jo³pe²thi³na² yxau³nũ²nha¹.
 Ain¹jau³su² ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹
 sa²si¹hã³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹jau³kxai³la¹:

— Pe²jah³lãi³. I²sa²te³lhã³ wa³su¹txi³ wxã³sxã³
 i²sa²si¹nhẽ³li¹. Nxe²e³kxah¹lxi³ta¹hxai²hẽ³la².

39 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³jau³kxai³lu² ain³kxi²nha²nũ²la²
 ã³sa²so¹nxa²ha¹te¹ ã³si³tẽ³kxa² i³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ya³ka³tu³sxi²nhu¹ta²tẽ³sxã³ã³wi²xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la²
 oh³xan¹thĩ³ta²sa³. Nxe³ha²kxai³
 txu¹ti³nãu³xa² wha³te³se³na³ka³lxu³nãu³xa²
 ã³tĩ³xi²ka³tu³ i³nã³yah³lxi³ha²kxai³
 wã²la²ka³lo³a² ya³lu²ta¹ka³lxi²na²
 wã²nhũ¹ ã³hũ¹ain¹ka³lo³nãu³xa²
 wã²nã³ũ¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³lo³ka³lxi¹txi³
 wet¹sxã³ ã³hũ¹ain¹ka³lo³nãu³xa²
 wã²nã³ũ¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
 hi²sen³kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹ a³li³si¹jau³su²
 i³ye³kxah¹lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²

ã³ka³tih³wxe³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na²
 e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² i³ye³kxi²sxã³
 ã³na¹nxa²ha¹te¹ ã³yxo²o³tũ¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ta³pi²ta¹ka³lxãi³. I³sa²yxau³txu¹ni¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe² i³ye³kxi²hĩ¹na¹
 ya³lu²ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ i³ye³ten³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³sxã³ i²tãu³ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² i²ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 hxi²ki³nũ²la² sa²yxo²ka³ta³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²

yx^{o2}ĩ²tũ³ka³txi²su² te²a² txu¹ha² wha³te³sa²te²su²
te²a² nxe³sxã³ ĩ³kaix1sa²nũ²kxi²xi²sxã³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ta¹ka³lxa²na² hĩ¹na² ka³ten³su²xi²na³ni¹.
Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³jut3su² Jo³pe²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
ain³kxai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²ĩ²
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe³nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
Si³mãu²ah³la² sxi²ha² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxã³
yxau³ta¹hxai²hẽ¹la², Jo³pe²thĩ³na²sa³. A²nxe³jah¹la²
po¹na³ wã²la² o²la³kxi²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

10

Pe²jah³la² Ko³ne²lah³la² nxe³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Se²sa³re²a²thĩ³nu¹tai²na²
Ko³ne²lah³la² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³ka³tu³
I³ta³li³ã²na² nũ³ka³txa² so³ta²to² nũ³ka³txan²tu³
a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jah¹lu¹tai²na² Ro³ma²no²ko³xa² a²wa³kxẽ³nxa²
hxi²ki³kxai³lu² ĩ³hxi²kat1jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
Ju³te²an¹te²su² te²a² yen³kxi³txa²kxai²nãn²tu³
wã²nhũh¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³kxa²yu³su² jah¹lain²txi³ a²sxe³xa³ka³lxa²
a²wẽ³ha³lxa² whã²na¹ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Sũ³na²
wãn³txa² sa²yx^{o2}we¹jah³lxi³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³la¹ ã³sa²ti¹ta³xi²tãu³a²
ĩ³hxi²sxã³nhot3jut3sũ³ju³ta² ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².
Oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ko³ne²lah³lã³. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
ten³sa²tã³sxã³ yuh³lxi³tën³txi³ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ĩh¹nxe³tin¹ji¹wi¹?
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
wxa²wãn³txa² ĩ³ye³kxai¹nĩn¹jau³xa²
ain³kxi²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ĩ²ha²kxai³
nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹kãi³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹.

5 Nxe³ũh¹nx2ti³ha²kxai³ Jo³pe²thĩ³na²
wxa²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹.
Nxe³thĩ³tãu³ai²na² Si³mãu² Pe²jah³la² yxau²na³li¹.

6 A²nxe³jah¹la² Si³mãu²ah³lai²na² po¹na² wã²la²
o²la³kxi²jah¹lai²na² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹.
Nxe³thĩ³na² ĩ³ye³na² yxo²ka³teh³xan¹thĩn³su² na³li¹.
A²nxe³jah¹la² wxã³si¹jau³su² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lu¹ta²na²
a³li³kxa²si³yo³na² Ko³ne²lah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxa² ĩ³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa²
ha¹li¹ a²so³ta²to² ka³na³ka³na³tha²kxai³
a²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²nũn³jah¹lo²su²
ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²na² ĩ³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la².

8 ĩ³kaix1tũ²la² hxi²sxã³nho³tẽx3jut3sũ³ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³ain¹sãn²nũ²la² Jo³pe²thĩ³na²
sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ a³lan²nũn³tãu³a² tĩh³na²
ã³nxai³ain¹tĩ³kxai³lu² Jo³pe²thĩ³na²
yau³so³nain¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²
hi²sen³kxai³lu² sxi²ha² kĩ³txan¹thĩ³na²
ka³la²ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³ka³ka³ton³tãu³a²
Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³tāu³a² he³ha²kxai³ yain³txa²
te³ki²ta³lun²sān²tai²lā¹ nxe³jau³su² wah³nxe³tāu³a²
hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta²ī²ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ye²te³nah¹lxi¹ oh³sīn³na²
ā³nhai²ta³lxi³ye²ha²kxai³ wā²la²ka³lo³hū³ka³lo³a²
kāin²ka³lo³a² sa³yu³ka³txū²la³kxi²kxe³jut3sū³nxe²
ā³yu³lho¹je²ta¹hxai²hē¹la².

12 Ā³yu³lho¹je²nū²la² a²wā²lē¹nāu³a² ka³yxuh³xa²
ka³lxa¹txi³ wi²sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a²
ai³te²a² wi²sxa² sa³wxe³na² ai³te²a² wi²sxa²
txih³nāu³xa² he³la³kxa² wi²sxa² ai³ka³nāu³xa²
he³la³kxa² wi²sxa² ka³yxuh³xa² wi¹te²su² kxan²ti³
ko³nxe³te²su² kxan²ti³ wi²xai³ye²ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wān³txa²
oh³xan¹jah¹la² e³jau³xa² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Ī³sa²yxau³txu¹li¹. Ā³nan³ta²sxā³
ū³hi³lī¹txu¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Sū³na² kāin²jah¹lāi³. Nxēn²nxa³wi¹.
Ju³te²a² nū³ka³txa² ka³yxuh³xa² wi¹te²a²
so¹lxi³ wxa²nhīn²te²ju²hē³li¹. Jāx1te²sa¹wi¹.
Ka³yxuh³xa² ko³x3te²la³ hai³txi³ wxa²nhī²te²txā³wi¹.
Nxe³ha²kxai³ ten³sa²nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² wān³txa²
ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Ka³yxuh³xai²li² Txa²wā¹sū³na²
wi¹te²lo³kxe³su² ko³te²lo³txa³hē¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Te²yā¹nxe³jut3su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ āh¹
e³kxi²xi²ka³tu³ sa²ka³la¹so¹xet2ta¹hxai²hē¹la².

17 Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³wã³wã³ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ti³kxai³lu²
 Ko³ne²lah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu²
 Si³mãu²ah³la² sxa³thĩ³na² i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ain¹ka³tũ³ i³yau¹ũ³hain¹nũ²la² sxi²ha² a²yxo²a²
 yau³son³sxã³ã³yit1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 ã³yit1sxã³ĩ³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txe¹. Thĩ¹nãu³ai²na² Si³mãu² Pe²jah³la²
 yxau³ji¹we¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ju³tan¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³tu¹ta² ne³kxe³kxi²nha²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. In³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹
 i²nxa²te³lhxã³wxã³ain¹na²li¹.

20 Nxe³ha²kxai³ i³sa²yxau³sxã³ a³ka³nxi¹txu¹li¹.
 Hxi²waun³txi²nhxã³kxe³su² ã³si³tẽ³kxi¹txai¹nhẽ³li¹.
 Txai²li² sa²si¹hã³ũ¹nxi¹na¹hẽ³li¹. Sũ³na²
 Yãu³ka³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 wxa²ka³nxi²nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a²
 ã³ten³yah³lxin¹jah¹lu¹txain²txi³na¹wi¹.
 ĩh¹nxe³ka²yã³ti³ta³ wxã³yah³lxin¹ji¹wi¹?
 Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹la² Ko³ne²lah³la²
 sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la²
 wi¹lhin¹jah¹lo²su² sĩn¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na²
 wã³txa² sa²yxo²wet1sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Nxe³ka³tũ³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 ã³nũ¹ti³te²syu¹hain¹sĩn¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na²

sa²kxai³lu² oh³xan¹jah¹lai²na² wãn³txa²
 ain³kxi²te³nah¹lxi¹: “Si³mãu² Pe²jah³la²
 ĩ³kaix¹so¹si¹jau³su² sa²si¹hã³txa²hẽ³li¹.
 Nĩn¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi¹nxain¹jau³xa²
 wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³na²hẽ³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe² e³ta³lun²nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ā³wih²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²sxi²ha² yxau³sxã³
 ãu³xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ai¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² ĩ³sa²yxau³sxã³
 ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³pe²thĩ³nãn¹ta²
 in³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²an²tu³
 ka³na³ki²nũ² ãn³si³tẽ³kxi²nyhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a² Se²sa³re²a²thĩ³na²
 ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a²
 Ko³ne²lah³lo²su² te²a² a²sa³wi³ha³lxi³su²
 te²a² a²wã³tã³txi³nãu³su² te²a² yxo²ha³kxa¹
 wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³na²
 a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ĩ³kaix¹tai¹nha²kxai³
 ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu²
 sxi²ha² yau³so³nai¹nhĩ¹na² Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ne³khau²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³khau²hain¹ka³tu³
 Pe²jah³la² a²ne³kxai³tãu³a² ĩ³sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³
 ã³ka³tih³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 hxi²ki³nũ²la² sa²yxo²ka³ta³wxe³yha¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³sa²yxau³sẽ¹li¹. Txai²na² a²nũ²khai³su²
 nũn³te²sa¹wi¹. Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²su²
 te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ i³ye³kxi²sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la²
a²nũ²a²ka³lxa¹txi³nũn¹sxã³wah³nxe³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³ha²kxai³la¹ Pe²jah³lu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ju³te²ah³lo²su² nxa¹ha²kxai³
wxã²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³syah¹lxa³nha²kxai³
nxe³ki³sxai²ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ha³na³ka³lxi³
yxau²xai³ki³sxai²ta¹ti²tu³wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa²
ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² nxe³te³nai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³yãn¹ta¹ kwẽn¹ta²na¹ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. ĩ³yau¹ũ³sain¹ka³tu³
a²nũ²a² nũ³ka³txa² ã³sa³nũn³te²a² ha³na³ka³lxi²
yxau³kxan²ti³ ko³nxe³ju³ta² kã³ain¹jau³su²
ĩ³yĩ¹li²hai¹na¹ju³ta²wai³nxa³wi¹.

29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa²si¹hã³sai¹nhĩ¹na²
wa³su³txi³ wxã³ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³
ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ĩ³kaix1so¹sah¹lxin¹sai¹li¹?
Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³la²nhĩn¹nai³tã²
ã³sa²ti¹tã³xi²hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹tãu³a² a²nũ²a²
wa³su³txi³ wxã³na²hẽ³li¹. A²wã²la²ka³lo³a² kãin²
ha³te¹tha²kxai³ txa²ne³kxai³tãu³a² wxã³sxã³
ĩ³ye³kxi²sa³na²hẽ³li¹.

31 Nxe³sa³te³nah¹lxi¹: “Ko³ne²lah³lãi³
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wãn³txai²li²
ĩ³ye³kxi²nĩn¹jau³xa² ain³kxi²nxa²ha²kxai³
wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ĩ²nxa²ha²kxai³ nxe³na²hẽ³li¹.

32 Nxe³ju³ta² nxe³sẽ¹li¹. Jo³pe²thĩ³na²
wxa²sa³wi³ha³lxa² tẽ³sxã³ ũ³sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹.
Si³mãu² Pe²jah³la² ĩ³kaix1so¹sẽ¹li¹. A²nxe³jah¹lai²li²

Si³mãu²ah³lai²na² po¹na² wã²la² o²la³kxi²jah¹la²
sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹. Ī³ye³na²
yxo²ka³teh³xan¹thi³na² yxau²na³li¹.” Sain¹na²hẽ³li¹.

33 Sai¹nha²kxai³ wa³su³txi³ ũ³sa²si¹hã³ai¹na¹hẽ³li¹.
Nxe³ai¹na¹ha²kxai³ wa³su³txi³ wxã¹ten¹tu³wi¹.
Jã¹nxe³na¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
yxau³ki³sa²kxai³ wãn³txa² ĩ³ye³kxi²nxain¹jau³xa²
ain³kxi¹nxã²sĩn¹te³la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
so¹lxi³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
ten³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³tai²li² a²kwẽn¹tai²na¹
e³kxi²nha¹wi¹.

35 Nxa¹ha²kxai³ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xai²na²
a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
yxo²ĩ²sxã³ sa²yxo²we¹te²su² te²an²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
yen³nãu³a² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²tu¹wi¹.

36 Nxe³jut³su² ha²kxai³ Ju³te²a²ko³xa²
whãi²na¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
ha³tã³nxe³tai¹ti²tu³wi¹. Ha³tã³nxe³te³nah¹li¹:
“Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² so¹lxi³ a²nũ²a² ĩ¹nãu³a²
ã³sa²hãu²no³tain¹te³lhxã³ wxã³tai¹ti²tu³wi¹.
A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa²
Si³yxau³jah¹lo²su² tai¹ti²tu³wi¹.”

37-38 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹sxã³
ĩ³nxũ³kũ³ti³lxon³tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³lain²txi³
Na³sa³re²thi³na² ton¹ta³lun²ka³tu³ Jo³ãu²
Ba³tis²jah³lai¹tã² a²hxi²ki³kxai³lu² ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³

Ka³li³le²a²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ a²wā³kan¹ko³xa²
 yxo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ wā³nxīn¹sxā³
 o²la³kxi²tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³
 Sa³ta³na²jah¹lai¹tā² sa²kxai³lu² a²nū²a²
 wa³ka³ti³lo³txain¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³lai²na²
 hi²sen³kxai³lu² sa²wa²su¹txai¹nhxai²tai¹ti²tu³wi¹,
 Txa²wā¹sū³na² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³lu¹.

39 Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ i²sī¹na¹hē³li¹.
 Ju³te²a²ko³xa² yxau³sxā³ wi¹kāi³i²
 Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³sxā³ wi¹kāi³i²
 nxe³ju³tai³tā² whāi²na¹ i²sī¹na¹hē³li¹.
 Nxe³ka³tu³ hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxain¹nū²la²
 i³ya²lu¹tain¹na²hē³li¹.

40 Nxe³yān¹ta¹ye³ha¹li¹ka³na³ki¹a³lan²nxe³tāu³a¹
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³nū²la² a²nū²a²
 a²yen³khai³xa² i²ain¹na²hē³li¹.

41 Yxān¹ta¹ kwa²nū³ka³txa² hai³txi³
 i²ai¹nxa³hē³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ a³pos²to³lo² nū³ka³txa²
 i³kaix¹so¹tū³ka³txai³tā² so¹lxi³ i²ain¹sī¹na¹hē³li¹.
 i³yai³ni² i³na² nxe³ya³sī¹na¹hē³li¹.

42 Nxe³ha²kxai³ kwa³na³sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹;
 “Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³txai¹yah³lxi³hē¹li¹.
 A²nū²a² ka³ten³su² tā³nxa² ya³lu²te²su² tā³nxa²
 nxe³te²su² te²yo²ha³kxa¹ Je³su²jah³lain²txi³
 a²nū²a² wi¹lhin¹tā³nxa² ko³nxe³thin¹tā³nxa²
 kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³jau³su² i³yī¹li²hain¹tu¹wi¹.
 i³hxi²ka¹ti³hi¹tai¹na¹hē³li¹, Txa²wā¹sū³na²
 i³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³lu¹.” Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹.

43 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Sū³na² wān³txa²
 i³hen³txi³tū³ka³txa² ũ³wha²li¹txā³nxai³tān¹jau³su²

e³ain¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² î²li³te²na² sa²kxai³lu²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²î²kxai²nãn²tu³
 a²kõ³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²kxai²nãn²tu³
 ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹,
 Je³su²jah³lai²na² î³lxa² wxi²ka¹nha²kxai³lu¹.” Sũ³na²
 ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Pe²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a²
 nxũ²kwai³yxau³jau³su²

44 Î³ye³ta³lu²nxa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a²
 ain³kxi²nyhain¹te²a² ã³nxũ²kwai³wi¹yhah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

45-46 Nxe³tãu³a² wãn³txa² a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a²
 e³jau³xa² î³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² î³sa²nẽn¹kxi²
 nxe³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹jut³su²
 Pe²jah³lai²na² ã³si³tẽ³kxi²tũ³ka³txu¹tai²na²
 o²lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³su²
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²a²
 ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹nũn³nĩn²tai¹.
 Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

47 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²
 ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹nũn³na³li¹. Txa²wã¹kxi³nãu¹xai²
 yã¹yxe¹nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ î³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ju³ta² wain³na³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 a²wãn³txa² yxo²î²ai¹nha²kxai³ î³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la²
 Kõ³ne²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxã³
 yxau³syah¹lxi³hẽ¹li¹. Nhyai¹nha²kxai² a²ya³la³tu³
 yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11

*Pe²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ hxi²kan¹te²nãu³xa²
 ĩ³hen³txi³jau³su²*

1 Jã¹nxe³jau³su² u²lxi³ ha³tã³nxe³ha²kxai³
 yxo²ĩ²tũ³ka³txa² Ju³te²a²ko³xa² yxau²xai³tũ³ka³txan²tu³
 nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa²
 ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ain³kxi²sxã³ sa²yxo²we¹tain¹nũ²nhai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2-3 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
 Je³ru³sa³ĩ²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 ã³wih¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ĩ²te²an²tu³
 ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lãĩ³. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na²
 sxi²ha² ã³wih¹ta¹hĩ¹nhẽ¹li¹. Nxe³kxa²yu³su²
 ĩ³yain³ya¹hain¹ta¹hĩ¹nhẽ¹li¹. Nxe³ju³tai²li²
 txa²wã¹nũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ wai³nxa³wi¹.
 Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxi¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 wãn³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe²
 ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 ĩ³yau¹ũ³te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ju¹tai²na²
 ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. ã³wi¹lhĩ¹na² Jo³pe²thĩ³na²
 ha³la³ka³lxa³lo³na¹hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na²
 ĩ³ye³kxi²na¹tãu³a² hxi²sxã³nhot3sa²jut3sũ³ju³ta²
 ĩ²a¹hẽ³li¹. ĩ²a¹ka³tu³ta¹ wã²la²ka³lo³hũ³ka³lo³a²

kāin²ka³lo³a² oh³sī³na² a³ka³nxi²sxā³
 ā³yu³lho¹je²na²hē³li¹.

6 Ā³yu³lho¹je²nū²la² wā²lē¹nāu³ai²na² ka³yxuh³xa²
 ka³lxa¹txi³ wi²sxa³ye²na²hē³li¹. Ka³yxuh³xa²
 wi¹te²su² wi²sxa² ka³yxuh³xa² ko³te³su² wi²sxa²
 txih³xa² wi²sxa² ai³ka² wi²sxa² nxa²hē³li¹.

7 A²nxe³hī¹na² oh³xan¹ta² e³jau³xai²na²
 ain³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Pe²jah³lāi³.
 Ī³sa²yxau³txu¹li¹. Ā³nan³txa²sxā³ nū¹hī³lhī¹txu¹li¹.”
 Sain¹na²hē³li¹.

8 Nxe³sain¹nxa²ha¹te¹: “Ti³hex¹sa²nxa³nhai¹.
 Ka³yxuh³xa² wi¹lxa³te²a² hai³txi³ hī³lhī²te²txā³wi¹.”
 Nxe³ai¹na¹hē³li¹.

9 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jau³xa² āh¹ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:
 “Ka³yxuh³xai²li² Txa²wā¹sū³na² wi¹te²lo³jau³su²
 nxe³nxain¹kxai²nān²tu³ ĩ³so¹jī²sē¹li¹.
 Ka³yxuh³xai²li² ko³nxe³te²lo³jau³su² ĩ³ye³txa³hē¹li¹.”
 Nxe³sain¹na²hē³li¹.

10 Te²yā¹nxe³jut³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 ĩ³ye³kxi²xi²sain¹ka³tu³ sa²ka³la³so¹xi²na²hē³li¹.

11 Nxe³na¹tāu³a² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹
 nxe³sxā³ Se²sa³re²a²thī³na² a³li³ain¹ka³tu³ sxi²ha²
 yxau³na¹thī³nai³tā² ā³si³tē³kxi²si¹hai¹na¹jau³su²
 ĩ³ye³kxi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ ye³jen¹nāu³a²
 ān³si³tē³kxai¹na¹hē³li¹.

12 Nxe³tī³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
 A²yāu³ka³txa² ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 “Ān³si³tē³kxai¹nīn¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³txi³txa³hē¹li¹.
 Hāi¹sxā³ ā³si³tē³kxi¹tain¹yah¹lxi³hē¹li¹.”
 Nxe³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Se²sa³re²a²thī³na² ai³sī¹na¹hē³li¹. In³txa²
 yxo²i²te²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ txai²na²

nxe³sxã³ ã³si³tẽ³kxain¹sĩ¹na¹hẽ³li¹. Nxe³te³na¹
Ko³ne²lah³lai²na²sxi²ha²ã³tĩ³sxã³ã³wih¹sĩ¹na¹hẽ³li¹.

13 ã³wih¹sĩ¹na¹nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³la²
ĩ³ye³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹: “A²wi¹lhĩ¹na²
oh³xan¹jah¹lai²na² wxã³sxã³ txa²sxi²ha²
ã³wih¹sxã³ ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: ‘Nxex3sa²lxi¹.
Jo³pe²thĩ³na² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. A²nũ²a²
Si³mãu² Pe²jah³la² ã³wxã³si¹hai¹nĩn¹jau³su²
ĩ³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹.

14 Nxe³jah¹lai²li² ĩ³ye³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Wãn³txa² wi¹jau³xa² ko³nxe³ti³
kãĩ³sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxa² yo³su²
sa²wa²su¹kxi¹nx2ti³jau³nũ³xa²ĩ³yau¹ũ¹nx2tain¹tu¹wi¹.
A²nxe³jau³xai²na² wxa²sxi²ha² yxau²xai³te²a²
yxo²ha³kxa¹ ain³kxah¹lxin¹jau³nũ³ai²la¹wi¹.
Nxe³sain¹na²hẽ³li¹” Ko³ne²lah³la²kxai³lu²
nxe³sa³na²hẽ³li¹.

15 Nxa²ha¹te¹ ã³wxã³na¹nũ²la²
ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹na²hẽ³li¹. ã³wih¹nẽ³lain¹ju³taix3
jã¹xain¹na²hẽ³li¹.

16 Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
ne³wãn²sa²jau³xai³tã² hĩ¹na² ain³kxi²xi²nha¹hẽ³li¹.
Nxe³jau³xa²sa¹: “Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã²
ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹.
Yxãn¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wã¹sũ³na²
A²yãu³ka³txa² ĩ³hxi²kat1sa²sai¹nx2ti³tu¹wi¹.”
Nxe³nẽ³lain¹tai¹ti²tu³wi¹.

17 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na²
sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
A²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nẽ³kaix3 jã¹xain¹na³li¹,
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²

Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ai¹nha²kxai³lu¹. Ai¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²ã³a¹jau³su² ten³sa²nxa³hẽ¹li¹.
Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.
Pe²jah³lo²nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txa²
nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nũ²la² hãi¹nxa¹sxã³
ĩ³kwaĩ²kxain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³ Sũ³na²
sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³
yxau²xai³lain¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nh²sãn²nũ²la²
Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai²nãn²tu³
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³
kãĩ³sxã³ yxau²xai³lain¹kxa² yo³ha²
sa²wa²su¹kxain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³te³na² wi¹tãu³a²
kan²txi³ yxau³ain¹ju³ta³nũ³a² yũ³ye¹nxain¹na³li¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ãn³ti³o³ki²a²thĩ³na² yxo²i²tũ³ka³txi³su²
ĩ³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxe³jut3su² Es³te³vãu²ah³la²
su²lhã³ai¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ yxo²i²tũ³ka³txa²
kãin² ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² u²lxi³
ha³ten¹txa³nũ¹lhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Fe³ni²si²a²ko³xa²
aun³txi² Syi²pri²ko³xa² aun³txi² Ãn³ti³o³ki²a²thĩ³na²
aun³txi² nxain¹kxan²ti³nũ¹ Ju²te²a² nũ³ka³txa²
so¹lxi¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Ain¹tah¹lxa¹ Syi²pri² nũ³ka³txa² Si³re²na²
nũ³ka³txa² nxe³sxã³ yxo²i²tũ³ka³txan²tu³

aun³txain¹nũ²la² Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na²
 ā³tĩ³ain¹nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²
 ĩ³hen³txi³nyhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai¹tã²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai¹tã²
 ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 ĩ³hxi²ka¹ta²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 a²nũ²a² yxau²xai³te²a² ĩ³hen³txi³nyhain¹nũ²la²
 a²nũ²a²ka³lxa¹txi³yo²ĩ² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22-24 Nxe³jut³su² Je³ru³sa³lẽ² nũ³ka³txa²
 nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹ka³tũ³
 Bar³na³be²ah³la² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ā²nxũ²kwai³wi¹ha²kxai³
 kãin² yo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²si¹hã³ain¹ka³tũ³
 Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² ā³wih¹tãu³a²
 yo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 ĩ³ha¹txi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ ĩ²nx2ti³na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³ ka³lih³khai¹sa³nhai¹, Nxe³ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³ah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
 Yxãn¹ta¹nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.
 Ain¹jau³xa² yo²ha³kxa¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yo²ĩ²
 ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³ain¹nũ²la² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tai²na²
 Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² a³li³nũ²la² Tar²so²thĩ³na²
 ā³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la², Sau²lah³lai²na²
 ĩ³ha¹txi²si¹jau³sa³.

26 ĩ³ha¹txi²nũ²la² Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na²
 ān³sa²so²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³
 kwẽ³kxa² ka³na³ka³nat3sxã³ yxau³tãu³a²
 yo²ĩ²tũ³ka³txa² ā³nũ²kxain¹to³tãu³a² Sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³

a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ i³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³tãu³a² a²nũ²a² ã³sa²nũn³te²a² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Tũ¹ka³txai²li² Kris²tu³ tũ³ka³txi³sin²ta²wi¹.
 Ain¹jau³su² nxe³sxã³ ã³ti³o³ki²a²thĩ³na² nxe²
 i³yĩ¹lih² ã³si³wxe³eh²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ain¹tãu³a² Sũ³na² wãn³txa²
 i³hen³txi³tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³ain¹nũ²la²

ã³ti³o³ki²a²thĩ³na² ã³wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 28 A²nxe³tãu³ai²na² a²nũ²a² A³ka²bah³la²
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² i³yau¹ũ³hain¹jau³su²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Nxe³jah³lxĩ³sa²lxĩ¹. Ye³jen¹na² wẽ³ha²yau³xa²
 wẽ³hã¹xa³lho³li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ha³lo²a²
 yxo²ha³kxa¹ kãin²kwẽ³kon³na²ha³tai¹. Nxe³ha²kxai³
 yain³txa² hxa³n³kxi¹nx²ti³ha³tai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ju³tai²li² ya²la³lxa¹ Klau²jah³lo²nu¹tai²na²
 Ro³ma²no² a²wa³kxẽ³su² hĩ¹nai³tã² kãin²
 kwẽ³kon³ta¹hxai²hẽ¹la².

29-30 A²nxe³tãu³a² ã³ti³o³ki²a²thĩ³na²
 yxo²i²tũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² ũ³yho³hi²txã³nxa²
 sa²nũ²kxi²sã²nũ²la² hã²wxã³txa³
 Ju³te²a²ko³xa² yxo²i²tũ³ka³txa² ũ³hũ¹te³lhxã³
 ta³nxã¹nxu¹ta²kxai³lu² sa²si¹hã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxe³te³na¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã²
 Sau²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ ai³ya³tãu³a²
 ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yah³nũ²la²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxo²i²tũ³ka²txai²na² sa²kxai³lu²
 ũ³hũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la³, yxo²i²te²a² a²hxi²kan¹ta²
 he³la³kxa²sa³.

12

E³ro²jah³la² hxi²ka² ye³khãuh³lxa³thi¹nyhain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ju³te²a²ko³xai²na²
a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² kãin²
ye³khãuh³lxa³thin¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ka³tũ³ta¹ Ti³a²kah³la² sa²so¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² Jo³ãu²ah³la²
a²lon³yah³lo²su² nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Jã¹nxe³sxã³
Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² sa²so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxi²nũ²la²
hi³ki²a³la² tē³sxã³ su²lhã³ta¹hxai²hē¹la².

3 Su²lhã³ain¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ĩ²sxã³
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Su²lhã³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹ta²na²
a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ka²li¹hai¹na¹hẽ³na¹. Jã¹nxa¹tũ¹xã¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² yain³txa³nũ³xa²
wa²tãĩ¹tãĩ¹tũ³xa² yain³hĩ¹na¹ E³ro²jah³la²
hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹sxã³
ũ³tĩ¹kxa² wxẽ³ta¹hxai²hē¹la².

4-5 Ũ³tĩ¹kxa² wxẽ³ka³tũ³ so³ta²to²
nũ³ka³txa² in³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ wah³nxe³sxã³
ĩ²yxau³ha²kxai³ ã³ta³lo³hē¹tũ³ka³txa²
te²yã¹nxe³sxã³ yxau³sxĩ²yxau³to³hi²
jã¹nxe² jã¹nxe² to³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ain¹ju³tan¹te¹kxa³ya³lhu² Pe²jah³lo²nu¹ta²na²
sa²kxai³lu² ũ³tĩ¹kxi² yxau³ta¹hxai²hē¹la². Yxã¹ta¹
yxo²ĩ²tũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tũ³
E³ro²jah³lo²nu¹ta²na² a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Yain³txa² wa²tãĩ¹tãĩ¹tũ³xa² ĩ³yai³nain¹na³na¹
sxã³ hã²wxã³txa³ Pe²jah³lai²li²

sa²sai¹xi²sã²na¹ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ko³nxe³ti³ ĩ³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³nũ³su²
 wã²nã³u¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su².
 Nxe¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² sa²than²kxi²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tãu³a² ko³nxe³ti³
 ĩ³yĩ¹li²ju³ta² yxau³so¹nhĩ¹na¹ Pe²jah³lu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² so³ta²to² ha¹li¹ nxũ²kwai³ye³la³nãu³a²
 sxa³sxã³ ãu³xi²ha²kxai³ kwa³thi³lih³na² tĩh³nu²ha¹li¹
 sa²hxi²tai³kxai¹na²kxai³ nxe³ain¹tu³ka³tu³
 sxi²ha² tĩ¹kxi²thĩ³nu¹ta²yo²a² so³ta²to²
 ha¹li¹ ãh¹ yxo²yxau³ha²kxai³ sa²ye³te²nxa²
 yxau³a³la²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxan²ti³nũ¹
 Pe²jah³la² wi¹lãu³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² wa³su³txi³
 wxa²ka³nha²kxai³ tĩ¹kxain¹thĩ³na²ẽ¹nãu³a² kãin²
 sa²ha²te¹ã³nĩ²ye²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lu¹tai²na²
 hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³la³ki³sxã³
 wxa²yũ³kxi²te³nah¹li¹:

— Pe²jah³lãĩ³. Pe²jah³lãĩ³. Txu¹li¹txi¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 txu¹li²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³la¹:

— Wa³su¹txi³ ĩ³sa²yxau³sẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³
 kwa³thi³lih³na² hxi²ka³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³nũ²la² ĩ³ye³kxi²xi²ti³ãn¹jau³kxai³la¹:

— Sĩn²ta²ka³lo³a² sa²si³ĩ¹nhã¹nha²kxai³
 wxa²yu³kxa³ka³lo³a² ã³yhu³wi²kxi²nhã¹nha²kxai³
 wxa²ha³la³sẽ³nãn¹ka³lo³a² ã³whi²kxi²nhã¹nha²kxai³
 nxe³sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ta³lun²nũ²la² ãh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— ĩ³hit²txi²sẽ¹li¹. Nxa²ha¹te¹
 ĩ³hit²ti²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³nũ²la² thi¹nai²na² a³li³xi²ya³sãn²ka³tu³
 si³nã³xa² a³li³xi²nũ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³
 sxih²yo²a² kwa³thi³la² wet1tain¹ka³lo³a² sxi²je³na²
 ă³wih¹ta³yo²a² yxo²tĩ¹nha²ka³lo³sye²ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³ti³xa² yau³son³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Yau³son³ya³nxa²ha¹te¹ sxih²yo²a²
 wă²nxũh¹ yxo²than²ye²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³nũ²la² sxi²ha² a³li³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ka³tu³ tĩh³na² ka³na³ka³nat3sxă³
 ă³nxai³ya³tău³a² oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²
 a³li²sih³sa³tĩ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhĩ¹na²:

— Hxi²sxă³nhot3sa²jut3sũ³ju³ta² ĩ²a¹xă¹.
 Nxe³jau³su² nxe³ka³tu³ tĩh³na² nũh¹xai³tău³a²
 wain³txi³ ne³kxe³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Ne³kxe³kxi²nha¹ka³tu³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² ya²la³tu³ ĩ²a¹xă¹. Txa²wă¹sũ³na²
 hi²sen³su² oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hă³ũ¹sa³ha²kxai³
 ũ³tĩ¹kxi²sai¹nha²kxai³ thi³na² sa²sai¹xi²sa³na²nă¹.
 E³ro²jah³la² nũ³kxũ³txi³ khăuh³lxa³ti² Ju³te²a²
 nũ³ka³txa² ko³ti³kăi³i² nxe³na¹tũ¹xă¹. Sain¹na³na¹.
 Nxe³yă¹ta¹ Txa²wă¹sũ³na² ă³non²ta³kxi²sa³na²na¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12-14 Nxa²ha¹te¹ ă³nxai³xi²nũ²la² Ma³ri²a³ka³lxa²
 sxi²ha² ă³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²
 a²ki³lha³lxa² Jo³ău² Mar²ko³jah³lo²su¹
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² sxi²ha²
 yau³son³nũ²la² ĩ³yo²to¹tot1sxă³ ĩ³kaix1tũ²la² sxi²ha²
 wa³kxě³na² ta¹ka³lxi³su² a²sa³wi³sa³ka³lxu²su²
 Ro²ta³ka³lxi³su¹ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³ta¹ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² Pe²jah³lai²na²
 wă³ntxa² ain³kxi²nũ²la² wxă³sxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Wxă³sxi²nũ²la² ka³lih³jau³su² sxih²yo²a²

sa²yo²tha²nxa³ka³tu³ ne³wã²na³ka³tu³ ã³xi²sxã³
 ã³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:
 — Pe²jah³lai¹txa³lxi² ã³wxã²na³li¹.

Wah³nxe³nẽ³na²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³thi³nai²na² kãn¹su² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
 ã³nũ²kxi²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ã³ye³kxi²te³lhxã³
 ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxe³tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Wen¹sĩ¹ni¹nxi¹. Ki³han³sĩ¹ni¹nxi¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tah¹lxa¹ Ro²ta³ka³lxa²
 ã³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:
 — Ya²la³tu³tã³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Pe²jah³la² a²yãu³ka³txi³su²na²xĩ¹.

Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 16 Nxe³nyhain¹tj³kxai³lu² Pe²jah³lai²li²
 sxi²ha² yxo²a² yxo²to¹to¹ta² ai³lye²ai¹nha²kxai³
 sa²yo²than²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². On²tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 ã³ka³nahx²ye²si¹jau³su² wxa²ye³wxãi³tũ²la² sxi²ha²
 ã³tĩ¹kxi²thi³nai²na² Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³kxi²sxã³
 a³li³xi²si¹hain¹jau³xa² ã³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 ã³hen³txi³ta¹lun²nũ²la² ãh¹ ã³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Ti³a²kah³la² ã³hen³txi²
 yxo²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ã³hen³txi²
 nxe³txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³su²

nxe²e³ta³lun²nũ²la² a³li³sih³xi²sa³tĩ¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 18 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txa²
 hxi²kau³kau³nha²ha²kxai³ kãn² yuh³lxi³ha²kxai³
 nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 ih³sau³nai¹nha²kxai³la².

19 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹ta²na²
 hi²sen³kxai³lu² ã³te³nxi²si¹jau³su² so³ta²to²

nũ³ka³txa² kwa³na³ain¹ta¹ hai³txi³
 i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹
 i³ha¹txai¹nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²ha²
 ũ³tĩ¹kxi²thĩ³na² a²nũ²a² wah³nxe³sxã³
 i²yxau³tũ³ka³txai³ta² sa²so¹ka³tu³ ko³nxe³
 kãi³ki³lxo³yhain¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa²
 i³kwa³na³nyhai¹nha²kxai³ su²lhã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxain¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Ju³te²a²ko³xa² a³li³xi²nũ²la² Se²sa³re²a²thĩ³na²
 yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

E³ro²jah³la² ya³lu²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxã³nxai³tã² Ti²ro³tũ³ka³txi³su²
 te²a² Si³tõ²tũ³ka³txi³su² te²a² nxe³sxã³
 E³ro²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² i³an³ta³kxai¹nha²kxai³
 yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhãu²no³si¹jau³su²
 sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³su²
 a²yain³txi³khai³xa² E³ro²jah³lu¹ta²na² hxi²ki³kxai³lu²
 wã²nhũ¹nyhain¹tah¹lxa¹ i³an³ta³kxi²nyhai¹nha²kxai³
 hã¹nxã¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 sa²si¹hã³ain¹tũ³ka³txu¹ta²na² Blas²to³jah¹la²
 win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la²,
 E²ro²jah³la² sa³wit3sa²ha²kxai³la². Hã²wxã³txa³
 Blas²to³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³
 hãu²non³si¹nyhain¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³jut3su² a³lan²tãu³a² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³lu²
 wã²la²ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a²
 ũ³whi²kxi²nha²sãn²nũ²la² a²hxi²kan¹ta³
 ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³ka³tu³ a²nũ²a² kãin²
 i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²ta³lun²nũ²la² ain³kxi²
 yxau³tũ³ka³txu¹ta²na² kãin² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² hai³txi³ a²nũ²sxa³wi¹. Yxãn¹ta¹
Txa²wã¹sũ³na² Oh³nãn¹jah¹lai²la¹wi¹. Nx-
ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² E³ro²jah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³wi¹lxo³kxai¹nha²kxai³ nxe²ĩ³ye³xa³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ kãn²khaix¹nx²na³li¹.
Yxãn¹ta¹ te²yãx¹te²txã³wi¹. Kãi²nxa³wi¹.

Txa²wã¹sũ³nu²sxa³wi¹. A²nũ²sa¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
ĩ³ye³xa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la² wa³su³txi³
wxa²kan³nũ²la² ĩ³ta³ka³txa² a²ẽ¹nãu³a²

ã³wih¹si¹jau³su²kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
yũ³yũ³kxa² hi²sen³su² a²ẽ¹nãu³ai²na² ã³wih¹sxã³
ĩ³ya²lu¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ju³tan¹jau³xa²u²lxi³ha³ta³nxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lu¹ta²na²
Sau²lah³lu¹ta²na² nxe³sxã³ ũ³yho³hi²txã³nxa²
ũ³hũ¹ain¹yah³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
a³li³yah³nũ²la² ĩ³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ya³tãu³a² Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ã³sa²so¹sxã³
ĩ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

13

*Bar³na³be²ah³la² Sau²lah³la² nxe³sxã³ ĩ²sxã³
so¹jau³su²*

1 Nxa²ha¹te¹ Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu²

Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³te²na² yũ³ha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³tũ³ka³txa²
yũ³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txa²sa¹

Bar³na³be²ah³lo²su² Si³me³ãu²ah³lo²su²
jah¹la² a²tun³jah³lo²su¹ ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³sxã³ Lu³si³u²ah³lo²su² nxe³jah¹la²
Si³re²na²ko³xa² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Āh¹
jã¹nxe² Ma³na³ẽ²ah³lo²su² jah¹la² E³ro²jah³la²
Ka³li³le²a²ko³xai²na² a²wa³kxẽ³yah¹lo²su² te²a²
a²wã³tã³xi²nhyu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Āh¹ jã¹nxe²
Sau²lah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
²Jã¹nxe³tũ¹ka³txu¹ta²kxai³lu² yain³txa² ã³ha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹li³ o²la³kxi²ha²kxai³
nxe³ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³li³sa²li¹. Bar³na³be²ah³la²
Sau²lah³la² nxe³sxã³ ĩ²sxã³ so¹txain¹yah³li³hẽ¹li¹.
Wa³ka³li³yu³ta² ĩ³ye³kxai¹na¹ju³ta² o²la³kxain¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txu¹ta²kxai³la¹ yain³txa²
ã³na¹to³sãn²nũ²la² a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ¹tain¹ka³tũ³
Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Hã²wxãn³txa³ sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Syi²pri²ko³xa² ai³ya³jau³su²

⁴Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã²
Sau²lah³lo²nu¹tã² nxe³ya³tũ³ka³txai²na²
sa²kxai³lu² Sũ³na² Yãu³ka³txai²na² hxi²ka²
ĩ³sa²si¹hã³nxa²ha¹te¹ aun³ja³ta¹hxai²hẽ¹la²,
Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na²sa³. Nxe³sxã³ aun³ja³te³na¹
Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ã³non²ta³kxi²si¹jau³su²
ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ aun³tain¹nũ²la²
Se³lu²si²a²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ā³wi¹hain¹nũ²la² Syi²pri²ko³xa² ã³nxi³te³lhxã³
ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³xai²na² ĩ³ye³na² kãin²je³na²

wi³wi³ta³lot3sxã³ sxa³je³na² ka³no¹a²ka³lo³a²
ã³wih¹sxã³ yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³nũ²la² Sa³la³mi²na³thi³na²
ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³ Ju³te²a²
nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thi³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
ã³wi¹hain¹te³na¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
ĩ³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³nũ²la² Syi²pri²ko³xa² whã²na¹
ai³lha²thet3tũ²la² Pa²fo³thi³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
ã³wi¹hain¹ka³tu³ Bar³je³su²jah³la² Ju³te²a²
in³txi³su² ha²kxai³ ĩ³hat1txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jah¹la² E³li²mah³lo²su¹ Kre²ka²
wãn³txa² nxe²ĩ³lxi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹ Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txi²ki³lxo³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ta¹
kãin²ki³han³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³kxa²yu³su² ko¹xai²na² a²wa³kxẽn³yah³la²
ã³ya³lxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² Ser³ji³o³
Pau²lah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
A²hoh³lxi³sa²ta¹hxai²hẽ¹la². Bar³na³be²ah³la²
nũ³ka³txa² ĩ³khaix1so¹te³nah¹lxi¹:

— Bar³na³be²ah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³sa³nhai¹. ĩ³yau¹ũ³sẽ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³ha²kxai³ ĩ³yau¹ũ³hain¹tãu³a²
E³li²mah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ki³ha¹kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ain³kxain¹txa³hẽ¹li¹. Wãn³txa² wi¹lxa³wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
Pau²lah³lo²su² ĩ³lxi²nha²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² ā³si³tē³kxi²sxā³
 ten³sa²tā³sxā³ĩ²nũ²la² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

10 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³li²mah³lāi³. Sa³ta³na²jah¹la² tah²si¹lxi¹.

A²nũ²a² ĩ³ki³ha¹kxi²so¹ain¹te³lhxā³ o²la³kxi¹lxi¹.
 Kō³nxe³thin¹ju³ta² so¹lxi³ kâi³i¹lxi¹. Wi¹lhin¹jut³su²
 ten³ti³he¹nxē²nxā³lxi¹. Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
 ĩ³kho³kxi¹lxi¹.

11 Nxē¹nha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² nũ³kxũn³txi³
 ĩ³wai¹txa²tu¹wi¹. Ye³ha¹la² a³lan²tāu³a²
 ye³han³nxa²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wa³su³txi³
 ye³han³ta¹hxai²hē¹la². Ye³han³khai¹nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a² ā³xa² hxi²ki³sxā³ tē³xai³lain¹ju³ta²
 ten³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ hā³lo²a² a²wa³kxēn³yah³lo²nu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² ju³ta³nu¹tai²na² ĩ²nũ²la² yxo²i²
 ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
 ĩ³ka³lih³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² ai³ya³jau³su²

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³ta³lun²nũ²la²
 Pau²lah³la² nũ³ka³txa² a³li³xain¹nũ²la²
 Pā³fi²li²a²ko³xa² ā³nxai³ya³te³lhxā³ na³vi²o²tē³na²
 ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Jo³āu²

Mar²ko³jah³la² ā³si³tē³kxai¹nxa³sxā³
 Je³ru³sa³lē²thĩ³na² ĩ³ta¹hxai²hē¹la². Āh¹

jā¹nxũn³tũ³ka³txai²li² Per²je²thĩ³na³
 ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Ā³nxai³ain¹nũ²la² hā²wxān³txa³ a³li³xain¹nũ²la²
 Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na² Pi³si²ti²a²ko³xan¹thĩ³nān²tu³
 ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² sa²ba³to³

nxe³hĩ¹na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na²
ã³wi¹hain¹sxã³ ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Hã²wxã³txa³ thĩ³na² a²hxi²kan¹jah³lai²na²
sa²kxai³lu² ha³te^hnxã³nxa² tẽ³sxã³
Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²
ĩ³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txain¹tũ³ka³txi³nu¹tai²na² ã³wha²li¹jau³xa²
ĩ³ye³kxi² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Pau²lah³la²
nũ³ka³txa² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹sa²nhĩ¹jau³nũ³su²
yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi²sah¹lxi³sĩ¹nhẽ³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
ĩ³sa²yxau³nũ²la² ka³nahx²si¹jau³su²
wxa²sa²tã³yi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
ta³nxa² ã³xa² nũ³ka³txi³su² ta³nxa² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³
ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

17 Kxã³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
txa²wã¹si³yah³la²nãu³hĩ¹nu¹tai²na² wã²nxa³kxa²
so¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxã³txa³
E³ji²ta²ko³xu¹tai²na² yxau³ain¹tãu³u¹tai²na² kãin²
ã³tet¹sxã³ ka³lxa¹ti³lon³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Ka³lxa¹txi³lon³nũ²la² hã²wxã³txa³ Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³kxai³lu² kãin² wã³nxĩ¹nha²kxai³ ta²ko¹xai²na²
sa²sai¹xain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

18 Sa²sai¹xain¹nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a²
yxau³ai¹nxa³ko³xa² ho³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Kwẽ³kxa³ ye³ka³lxa¹txi³ kwẽ³ko³nha²kxai³ 40 nxe²
kwẽ³kon³tãu³a² ho³hain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na²

hi²sen³kxai³lu² ã³sa²ya³nãn³ta³kxi²nũ²la²
 sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

19 Nxe³nũ²la² Ka³na³ã²ko³xa² ã³sa²so¹sxã³
 ã³wi¹hain¹nũ²la² yxau²xai³tũ³ka³txi³nu¹tai²na²
 ka³lxa¹txi³ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹
 nxe³tũ³ka³txi³nãu³sxu² ha²kxai³ kãin²
 ko³nxe³thi¹nha²kxai³sun²tã¹nũ²la²ta²ko¹xu¹tain²txi³
 ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

20 Ū3hũ¹ain¹ka³tu³ kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³
 kwẽ³kon³sxã³450 nxe²kwẽ³kon³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Hã²wxãn³txa³ a²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txa²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²na² a²hoh³lxi³su² te²a²
 sa²si¹hã¹ain¹tot3sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txi³nũ²
 Sa³mu³e²lah³lo²nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 i³hen³txi³jah¹lan²tu³ã³wxã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

21 Nxe³nũ²la²hã²wxãn³txa³: “A²si³yxau³kax3khai³xa²
 ten³sah²sĩn¹nhai¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹tai²na²
 Ki²jah³la² ki³lha³lxan²tu³ Bẽn³ja³mĩ² nũ³ka³txi³su²
 ha²kxai³ nxe³jah¹la² ũh³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³jah¹la² kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ 40
 nxe² kwẽ³kon³sxã³ I³sa³e² nũ³ka³txa²
 sa²hau³kot3ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

22 Sa²hau³ko³tũ²la² hã²wxãn³txa³ ya³lu²nũ²la²
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na²
 ũh³wxe³te³nah¹lxi¹: “Ta³vi²yah³lai²li²
 Je²sah³la²ki³lha³lxa² ten³sa³nhai¹. Txa²wãn³txa²
 yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1sa²jah¹lo²su² tu¹wi¹.
 Wi¹lxo³kxi²sain¹ju³ta³nu³a² so¹lxi³ ten³tu¹wi¹.”
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

23 Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 Je³su²jah³lai²na² Ta³vi²yah³la² a²ne³tah²nãu³su²
 ha²kxai³ txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lo²nũ³su²

ũh³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³
 I³sa³e² nũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ¹na²
 sa²hau³ko³txa²lxain¹jah¹lo²su²nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³jut³su² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na²
 nxe²ĩ³yau¹ũ¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

24 Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 wxã²nxa³ta³lxa¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²
 wxã³nũ²la² I³sa³e² nũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe²
 ĩ³hen³txi²te³nah¹lxi¹: “Wxa²ko³nxe³ti³ju³ta²
 ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Hã²wxãn³txa³ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nx²ti³ju³ta²
 kãĩ³jah³lxi³hẽ¹li¹.” Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹tai²na²
 nxe³na²hẽ³li¹.

25 Nxe³ka³tu³ta¹ a²wa³ka³li³yu³ta²
 ne³ki³son³si¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:
 “Txai²li² kãin²te²txã³wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 Hxi²kan¹jah¹lo²sin²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹
 txa²si³yo³na² wxã³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la²
 Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²
 tu¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²yu³kxa²
 yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²yu³sai¹kxai¹na¹ju³ta²
 ãu²la²to³nha¹nhai¹, kãin²khaix¹xai¹nha²kxai³lu¹.”
 Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26 Nxe³na¹jut³su² txa²wã³tã³syah¹lxi¹lxi¹.
 A³bra³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² a²ne³tah²nãu³su²
 kĩ³tã³li¹. Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²su²
 yah³lxin¹te² ĩ³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na²
 sa²hau³ko³txa²lxain¹ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³jau³su²
 tai²li²ĩ³ye³kxi¹nx²ta¹wi¹.

27 Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ Je³ru³sa³lẽ² tũ³kã³txi³su² te²a²
 a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² jau³jau¹xai²na²

28 $\tilde{a}^3ne^3wxe^3ai^1nxa^3h\tilde{e}^3li^1$. Nxain¹kxa²yu³su²
 Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txain¹tũ³ka³txai²na²
 ũ³wha²li¹jau³xai³tã² $\tilde{a}^3ne^3wxe^3ain^1nũ^3nxa^3h\tilde{e}^3li^1$.
 Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹kan²ti³
 $\tilde{a}^3ne^3wxe^3ai^1nxa^3jau^3kxai^3la^1$ Je³su²jah³la²
 tẽ³sxã³ su²lhã³ain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
 wã²nxũh¹lxi³ain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na²
 a²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa²
 ĩ³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txa² e³xain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 28 Nxe³ain¹kxa²yu³su² ko³nxe³ti³
 kãi³ai¹nxa³kxan²ti³ su²lhã³si¹hain¹jau³su²
 Pi³la²jah³la² ĩ³ye³kxain¹na²hẽ³li¹.

29 Nxain¹ju³kxai³lu² ko³nxe³ti³
 o²la³kxi²ta³lu²nain¹nũ²la² ya³lu²nũ²la² hi³sa³ka³txa²
 sa²sai²ã³nũ²la² kwã³kxẽ¹na² sa²nĩ³kxain¹ta¹hẽ¹li¹.

30 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.

31 Hã²wxãn³txa³ a²sa³wi³ha³lxa²
 ĩ²yxau³nyhain¹ta¹hẽ¹li¹. Ka³li³le²a²ko³xa²
 ã³si³tẽ³kxi²hĩ¹nãn¹te²tũ³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 ã³si³tẽ³kxain¹nũn³ta¹hẽ¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³
 a³lan²ni²sxã³ ĩ²yxau³nyhain¹to³ta¹hẽ¹li¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ²ain¹ju³tai³tã² a²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hẽ¹li¹.

32-33 Jã¹nxa¹jut³su² jau¹xai²na²
 ĩ³hen³txi¹nx²ti³te³lhxã³ ã³wxã³ye¹nx²ti³nha¹wi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² txa²wã¹si³yah³la²nãu³u¹ta²na²
 ĩ³ye³kxain¹jau³xu¹ta²na² kwẽn¹ta¹
 we¹ta³lun²na²hẽ³li¹, Je³su²jah³la² ka³ten³su²
 ĩ³sa²yxau³xi²ha²kxai³lu¹. Nxe³ju³tai²li²
 kxã³nhxĩ¹nu¹ta²kxai³lu² Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na²
 Sa²mo³ 2 nxe³jau³xu¹ta²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Wxãi²kxai³ txa²wẽ³si¹lxi¹. Hĩ¹na²
wxa²wĩ³nu²sa¹wi¹.”
Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³xi²ju³tai²nãn¹jau³xa²
a²nũ²a² ka³lu²nxa³ju³tai²nãn¹jau³xa²
ĩ³ye³kxi²nũn³te³nah¹lxi¹:

“Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na² ĩ³ye³kxai¹na¹ju³tai²na²
wi¹ju³ta² so¹lxi³ ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.”

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

35 Te²yã¹nxũn³jau³xai²na²sa¹: “Wxa²sa³wi³sa²
Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³te²a² a²nũ²nãu³ai²na²
ka³lu²ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹.”
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na²
hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
sa²yo²we¹ta³lun²ka³tu³ ya³lu²nũ²la²
a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² yã¹nxe³sxã³ ya³lu²nũ²la²
a²nũ²khai³xa² ka³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

37 Yxãn¹ta¹ Jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ya³lu²sxã³
ka³lu²ti³he¹nxa³hẽ³li¹.

38-39 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³
wxa²ko³nxe³ti³kãi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wã²na³kxe³su²
hxi²kan¹na³li¹. Jah¹la² so¹lxi³ ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³jah¹la² so¹lxi³ a²nũ²a² yxo²ĩ²kxai²nãn²tu³
a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ sa²hau³ko³thĩ³nx2na³li¹.
Yxãn¹ta¹ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²
hxi²kan¹txi³ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³te³lhĩ³nx2nxa³wi¹.
Je³su²jah³la² so¹lxi³ hxi²kan¹na³li¹. Nxe³na¹jau³su²
nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

40 Nxe³jau³xai²na² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹
ain³kxah¹lxan³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa²

ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na²
wãn³txa² ũ³jau³xa² a³txi¹nx2ti³ha³tai¹.

41 Nxe³jau³xa²sa¹:

“Yxo²ĩ²xa³tũ³ka³txã³. Ĩ²sah¹lxi³sã²lxi¹. O²lhxã³
ya³lu¹ta²lxi³ha³tai¹. Txa²wa³ka³lxa²
o²la³kxi²na¹ju³ta³nũ³a² yxo²ĩ²sah²lxa³tho³li¹.
Wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³nx2ti³kxa²ti³
yxo²ĩ²ah²lxa³tho³li¹.”

Nxe³jau³xai²na² Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³hen³txi³tũ³ka³txi³nu¹txai²na² ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na²
nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ wxã²na²
yxo²ĩ²ah²lxa³kxai²nãn³tu³ te²jã¹nxe³nx2ti³ha³tai¹.
Yxãn¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²ĩ²si¹nx2ta¹jau³su²
ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²
Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta² nxe³sxã³ ĩ³ye³ta³lun²nũ²la²
a³li³xi²tãu³a² ya¹nãn¹ta² sa²ba³to³ nxe³ti³xa²
ã³wa³li²si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxi²lã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe³ain¹nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹te²nãu³xa²
Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a² ã³jah¹la² Ju³te²a²
nũ³ka³txi³sxa³kxa²ti³ Ju³te²a² wãn³txa²
ain³kxi²te²su² te²a² yxo²ĩ²ain¹te²nãu³xa²
ãn³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³
Sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹ĩ²nx2ti³jau³nũ³su² yxo²ĩ²sxã³
yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

44 Nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³tãu³a²
sxi²je³nãn¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³

ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Sũ³na² wãn³txa²
 ain³kxi²te³lhxã³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 45 Nxe³ain¹ta¹ Ju³te²a² in³txi³nãu³xa²
 ã³nhai¹tũ³te²nãu³xa² ã³kxain¹nũ²la² ã³an³txi³jau³su²
 ã³kwai²kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wãn³txa² ain³kxah¹lxi³txa³lxi¹.
 ã³ki³ha¹kxi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³jau³su²
 a²hxi²kan¹jah¹lo²sa²ki³lxo³nha²sxã³ ki³han³jau³xa²
 ã³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²
 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³ya³sxã³ yxo²xũn³txi³
 ã³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² tẽ³sxã³ wxa²nũ³ka³txi³
 ã³nxai²na² ã³yau¹ũ³nx2ti³sãn²nha¹ten¹tu³wi¹.
 Nxe³yãñ¹ta¹ ten³yah³lxi³sĩ¹nxãñ³ten¹tu³wi¹.
 Ka³ten³su² ã³sa²yxau³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a²
 ten³yah³lxi³sã²nxãñ³ta²lu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 wxa²nũ³ka³txi³ ã³nxai²na² ã³na¹nx2ta¹ka³tu³ Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² ã³yau¹ũ³hain¹sĩ¹na¹tu¹wi¹.

47 A²nxe³ju³tai²li² Txa²wã¹sũ³na²
 kwa³na³sa²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

“Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xai²na²
 ko¹kon¹tĩh³na² wã²nã³ũ¹tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ã³li³te²na²
 u²lxi³ yxau³kxan²ti³ yxo²ĩ²sain¹sxã³
 ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³lain¹ju³ta²
 ã³wa²su¹tain¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wi¹.”

Nxe³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48-52 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la² ka³li³hain¹jau³su²
 e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³lih³sa²sĩn¹nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
so¹lxi³ sa²yo²wet1sĩ¹na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² ã³si³tẽ³kxi²sain¹nũn³sĩn¹na³li¹.
Hĩ¹na² yxo²ĩ²sĩ¹na¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²hũ³te²a²
Txa²wã¹sũ³na² a²yo²wãn³txa² ĩ³kaix1jau³su²
ain³kxi²kxai²nãn²tu³ nxe³te²su² te²a²
yo²ĩ²ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3su²
ha³lo²ai²na² yo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
u²lxi³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹
Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te² nũ³ka³txa²
hi²sen³kxai³lu² sxi²je³na² hxi²kan¹te²su² te²a²
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² txu¹ta¹ka³lxi³nãu³xa²
kãin²te²su² te²a² nxe³tũ³ka³txa² ĩ³ki³ha¹kxi²sxã³
ĩ³ye³kxai¹nha²kxai³ ĩ³an³ta³kxi²si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ĩ³an³ta³kxi²si¹hain¹ka³tu³ta¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²
Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³
khãuh³lxa³ti³nyhain¹sãn²ka³tu³ ha³lo²a²
sa²tã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã²
nxe³sxã³ kĩh³nũ³xa² sa²yu³sai¹kxi²nha²sãn²sxã³
sa²yxu¹kã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ĩ³xãn³ta³kxi¹nx2ti³na³li¹.
Ain¹jau³su² ka³tu³ thĩ³na² a³li³xi²nũ²la²
I³ko²ni²a²thĩ³na² ã³wi¹yha³ta¹hxai²hẽ¹la².

14

I³ko²ni²a²thĩ³na² ai³ya³jau³su²

1 I³ko²ni²a²thĩ³nu¹ta²kxai³ ã³wih¹yah³nũ²la²
Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ai³ya³ka³tu³
wxi²kan¹txi³ ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a² nũ³ka³txa²

yxo²i²ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa²
 yxo²i²ha²kxai³ nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i²
 ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 2 Nxe³yãn¹ta¹ yxo²i²xa³tũ³ka³txa²
 Ju³te²a² nũ³ka³txan²tu³ i³xan³ta³kxi²nũ²la²
 yxo²i²tũ³ka³txa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³txan²tu³
 sa²yxo²ã³si¹hain¹jau³su²kãin²i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²ain²txi³i³an³ta³kxain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
 3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²
 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ ye³ka³lxa¹txi³
 yxau²a³lan²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²
 wi¹lĩ²sa²tẽ³kain¹kxe³su² wxi²kan¹txi³
 i³hen³txi³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³ha²kxai³
 wãn³txai²na² ya²la³tu³je²ha²kxai³ Sũ³na²
 hxi²ki³kxai³la¹ i³nũ³kxũn³si¹yha³jau³nũ³su² kãin²
 wã³nxĩ²kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 4 Nxe³ain¹ju³kxai³la¹ sxi²je³nãn¹tũ³ka³txai²na²
 wãn³txa²i³ye³i³yi²lho¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Pau²lah³la² nũ³ka³txa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹.
 A²wã³kxi³kxai³ nxe²e³ai¹nha²kxai³:
 — Kwa²yah³lxi¹lxi¹. Wain³ti³he¹xai¹nxa³wi¹.
 Ju³te²a² nũ³ka³txa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹.
 A²wã³kxi³kxai³ nxe² e³ai¹nha²kxai³
 nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 5 Ai¹nha²kxai³ tũ¹ka³txa² ã³nũ²kxi²nũ²la²
 a²hxi²kan¹ti³nãũ³xa² ã³nũ²kxain¹nũ³nha²kxai³
 yxo²xũn³txi³an³ta³txi³e³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — Pau²lah³la² nũ³ka³txa²khãuh³xa³sain¹yah³lxi³wxi¹.
 Txah³lxa³kxa²tẽ³sxã³wha³tin³kxi²sã³ya²lu¹jah³lxi³wxi¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la².
 6 Ain¹nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na²
 ain³kxi²nha²ya³ha²kxai³ ã³nih³sxaun³yah³nũ²la²

Li³kau³ni²a²ko³xa² Lis²tra²thi³na² Ter²be²thi³na²
 nxe³ko³nau³a¹ ai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

Lis²tra²thi³na² Ter²be²thi³na² nxe³ya³thi³na²
 ai³ya³jau³su²

7 Nxe³ya³ha²kxai³ Lis²tra²thi³na² ã³wih¹yah³nũ²la²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 ã³wih¹ya³te³na¹ in³txa² yu³kan²ta³kxi²te²a²
 ã³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la²
 a³li³la¹hĩ¹nu¹tai²na¹ hai³txi³ ã³nxai³ti³hex¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³
 hã¹sã³sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la².

9 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yu³we²txi²xi²si¹jau³nũ³su²
 yxo²i²ye²ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³ju³kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹
 i²kxi²nũ²la² yxo²kãin²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. I³sa²yxau³txi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 hxi²kan¹txi³ we²txi²xi¹nxa²si¹hin¹jau³su²
 yxo²i²i¹nha²kxai³ we²nxi¹lxi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³
 wa³su³txi³ a³li²sin³sxã³ ã³nxai³ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ju³kxai³lu² i³hi¹tain¹tũ³ka³txa² i²ain¹nũ²la²
 Li³kau³ni²a²ko³xa² a²wãn³txa² e³ain¹jau³xa²
 yxo²kãin²i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txa² a³ka³nxi²sxã³
 ã³wxã³ain¹nĩn²tai¹. A²nũ²hũ³kxan²ti³ hai³txi³
 a²nũ²sai¹nxa³wi¹.

12 Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na²su²
 a²hxi²kan¹txi³sin²tai¹. Ju³pi²jah³lo²sin²tai¹.
 Nxe³jah¹lan²tu³ Bar³na³be²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxã³ jah¹lai²na²su²
 wi¹le³ha²kxai³ Mer³ku²ri²ah³lo²sin²tai¹.

Nxe³jah¹lan²tu³ Pau²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxain¹kxa²yu³su² Ju³pi²jah³lai²na²
sxi²ha² hau³ko³jah¹la² ā³tī³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³thī³na² sxi²je³na² a³li³kxai²nān²tu³ tīh³na²
un²ta³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³jah¹la² po¹na²
tē³i² hi³yāu³sa³kxa² tē³i² nxe³nū²la² sxi²je³na²
yxo²ka³teh³nāu³a² tē³sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

— In³txai²li² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³la³ha²kxai³
po¹na² su²lhā³ka³tu³ ū³hū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Ain¹ta¹,

14 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² Pau²lah³lo²nu¹tā²
nxe³te² hi²sen³kxai³lu² jau³jau¹xai²na²
ain³kxi²yah³nū²la²ka³lih³ti³hex¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Nxe³yah³xa³ha²kxai³ a²wā²la² sa²te²lā³yah³nū²la²
tū¹ka³txa² nxū²kwai³ye³la³nāu³a² ā³tī³ya³sxā³
yxo²kāin² i³ye³ya³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³ya³te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxī³sa²lxī¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe²
kāi³yah³lxin¹ji¹wi¹? Txai²na² a²nū²su²nūn³nha¹wi¹.
Wxāi²yāixte²sa²nha¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³nx2ti³te³lhxā³
wxā³sī¹na¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su²
yxau²na³li¹. Yxān¹ta¹ Ju³pi²jah³lai²na² nū³ka³txa²
hai³txi³ ka³ten³su²nxa³wi¹. Tah³lxa³kxa²
so¹lxī³ we¹tain¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
we¹ta¹hxai²hē¹li¹. Oh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³
yuh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³ i³ye³na² we¹tha²kxai³
yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹te²ju²hē³li¹.

16 Kxān³su² a²nū²toh³la³ta² yxo²i²ain¹ju³ta²
yū³na²hē³li¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na²

yxo²xũ³txi³ ĩ³ye³kxin²nxa³hẽ³li¹.

17 Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² a²kãin²ju³ta²
a²nũ²a² wã²nã³ũ¹nha²hxai²na²hẽ³li¹. Ya²la³tu³
wẽ³ha²yau³xa² sa²si¹hã³i² hai³sxa² wi¹wen¹ju³ta²
kãi³ũ¹hai¹ni² yain³txa² sa²si¹hã³i² nxe²na³li¹.
Nxe³ha²kxai³ ĩ³ka³lih³yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³
kãin²khaix¹nx²na³li¹. Nxe³jau³su² tai²li²
ĩ³ye³ye¹nx²ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³sxã³ wãn³txa² ka³lxa¹txi³
ĩ³ye³kxain¹ya³sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³
ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³
Txa²wã¹sũ³nu²su² ti³hit¹sxã³ o²la³kxain¹ju³ta²
hãi¹nxã¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ye³jen¹nãu³a²ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³nu¹tai²na²
wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na²
Pi³si²ti²a²ko³xa² sxa³jen³nai²na² a³li³ha²kxai³
I³ko²ni²a²thĩ³na² a³li³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³tũ³ka³txa² ĩ³ki³ha¹kxain¹nũ²la² Pau²lah³la²
wãn³txa² sa²yxo²ã³si¹ha²kxai³ su²lhã³te³lhxã³
ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ txah³lxa³kxa²
hxi²tẽ³nha²sxã³ wha³tin³kxain¹nũ²la²:

— Ya³lun²tai¹. Nxẽn³txain¹sxã³
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ hxi²ki³la³kxi²nũ²la² sxi²je³na²
sa²si³nxe² a³li³sxã³ã³na¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Yxã¹ta¹ yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹sxã³
ĩ²yxau³ain¹tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
a²nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² ya³lu²te²hũ³sxã³
sxa³ta¹hxai²hẽ¹la²; Sxa³nxa²ha¹te¹
ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la² nxe³thĩ³nu¹tain²txi³
ĩh³wi¹xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³nũ²
ãh¹ a³lan²nũn³tãu³a² je³na² a³li³xi²ya³ka³tu³
Ter²be²thĩ³na² ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thi³na² wā³li²xi²ya³jau³su²

21 Ā³nxai³ya³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ a²nū²a²
ka³lxa¹txi³ yxo²i²sxā³ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
Hā²wxān³txa³ ĩ³xi²te³lhxā³ a³li³xi²yah³nū²la²
Lis²tra²thi³na² ā³wih¹sxā³li³xi² I³ko²ni²a²thi³na²
ā³wih¹sxā³li³xi² nxe³nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na²
Pi³si²ti²a²ko³xan¹thi³nai²na² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Nxe³sxā³ ā³nxai³ain¹ti³kxai³lu²
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
sa²hau³kot³sxā³ a²hxi²kan¹ti³nū³su² te²a²
ūh³wxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su²
nxe³jau³xa² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³
ye³khāuh³lxa³ti³nē³lha³tai¹. Nxe³nē³lha²kxai³
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹li¹.
Wān³txai²li² sa²yxo²ā³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
yain³txa² ā³sān²ka³tu³ Txa²wā¹sū³na²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Tū¹ka³txai²li²
yxo²i²nxain¹na³li¹. Nxe³te²na² wi¹li²txai¹nhē³li¹.
Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pi³si²ti²a²ko³xa² a³li³xi²yah³nū²la²
Pā³fi²li²a²ko³xa² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

25 Ā³wih¹yah³nū²la² Per²je²thi³na² ā³yit¹itū²la²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³yau¹ū³ya³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nū²la² A³ta²li²a²thi³na² ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

26 Hā²wxān³txa³nū² Ān³ti³o³ki²a²thi³na²
Si²ri³a³ko³xa² sxa³thi³nai²na² ĩ³ya³ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³thĩ³na² ã³wi¹lhĩ¹nai³tã² a³li³ya³hĩ¹nai³tã²
yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
wi¹lĩ²si¹hain¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ a²wa³ka³li³yu³ta²
ta³lu²nha²kxai³ ĩ³xi²nũ²la² yxo²ĩ²tũ³ka³txa²
ĩ³kaix1sa²kxi³nũ²kxi²nũ²la² ĩ³hen³txain¹ya³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhĩn¹na³li¹.
Kãin²khaix1nx2na³li¹. Ju³te²a²nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
yxo²ĩ²ain¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³hain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²ĩ²ti³te³nain¹kxai²nãn²tu³
hxi²ka¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²ai²na² yxo²ĩ²te²na²
sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³sxã³ kxãn³su²
a³la²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ĩ³xi²sxã³ e³kxi²nyhu¹kxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xa² Ju³te²a²ko³xu¹ta²na²
a³li³xain¹nũ²la² ã³ti³o³ki²a²thĩ³na²
ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹nũ²la²
yxo²ĩ²tũ³ka³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
e³ta¹hxai²hẽ¹li¹. E³te³nah¹lxi¹: “Wxa²ki³lha³lxa²
tẽ³sxã³ a²ki³wã²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ju³ta²
ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹ju³ta² wet1sah¹lxi³hẽ¹li¹.”
Nxe³jau³xai²li² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
ũ³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²syah¹lxan³kxan²ti³
te²yã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹
yah²lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
hxi²ki³kxai³lu² wxa²ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta²

hxi²kan¹txi³ ne³wã²na³nx2ti³xah³lho³li¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²
Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ yxo²xũn³txi³
ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²xah³lxi¹lxi¹. Jau³jau¹xai²na²
wain³ti³he¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ain¹jut3su² Je³ru³sa³lẽ²thi³na²
a²pos²to³lo² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta³
he³la³kxa² ĩ³wã³txi³sain³te³lhxã³
sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
Pau²lah³lo²nu¹tã² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã²
a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² nxe³sxã³
sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxe³jut3su² yxo²i²tũ³ka³txa²
sa²si¹hã³ain¹ka³tũ³ a³li³ain¹nũ²la² Fe³ni²si²a²ko³xa²
ã³wa²to¹tha²kxai³ Sa³ma²ri²a²ko³xa²
ã³wa²to¹tha²kxai³ nxe³ain¹tãu³a² a²nũ²a²
yxau²xai³tũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ĩ³hen³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² wi¹jau³xa² yxo²i²ain¹nũn³na³li¹.
Ain¹jau³su²ha²kxai³kãin²ka³li³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nũ²la² a³li³xain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thi³na²
ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tũ³
yxo²i²tũ³ka³txi³su² te²a² a³pos²to³lo² nũ³ka³txi³su²
te²a² a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a²
ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³yã³nũ²kxain¹ka³tũ³
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² yxo²i²ain¹ju³ta²
ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² in³txi³nãu³xu¹tai²na²
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te²an²tũ³
ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³ti³he¹nxa³wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wān³txa² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³su²
kwa³na³txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³kxa²yu³su²
a²ki³lha³lxai²na² a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tū³ko¹kxā¹si¹hain¹jau³su²
kwa³na³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Ju¹tai²na² so¹lxi³
wain³na³li¹. Fa³ri³se²a² in³txi³nāu³xu¹tai²na²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ a³pos²to³lo² nū³ka³txi³su² te²a²
a²hxi²kan¹ta² he³la³kxi³su² te²a² ā³yā³nū²kxain¹sxā³
ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

7 Kxān³su² ĩ³ye³lain¹nū²la² Pe²jah³lo²nu¹ta²
hi²sen³su² ĩ³sa²yxa³sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
Txa²wā³tā³sah¹lxi¹lxi¹. Kxā³nxi¹nai³tā²
Txa²wā¹sū³na² ĩ³kaix¹so¹sa³na²hē³li¹.
ĩ³kaix¹so¹sa³te³nah¹lxi¹: “Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²yxa³tāu³a²
sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nān²tu³
Txa²wān³txa² ĩ³yau¹ũ³hai¹nñ¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
yxo²ĩ²sain¹tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³sa³na²hē³li¹.

8 Nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu²
a²ē¹nāu³ai²na² hxi²kan¹txi³ ĩ²jah¹lo²su²
ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lain¹na²hē³li¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wih¹hain¹na²hē³li¹.
Txai²yā¹xain¹nñ³na²hē³li¹.

9 Hai³txi³ ha³na³ka³lxi³ ĩ²sa²sĩ¹nxa³hē³li¹.
Tū¹ka³txai²na² a²kō³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta²
sa²wa²su¹kxain¹nñ³na²hē³li¹, yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³lu¹.

10 Nxe³ain¹jut³su² ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
nxe²e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wā¹si³yah³la²nāu³u¹tai²na²
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² hxi²kan¹txi³

sa²yo²we¹txain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Ai¹nhxai²kxai³ jā¹nxe³sxã³ hxi²kan¹nẽ³lxa³wi¹.
 Nxe²nẽ³lxa³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²na² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³ha²kxai³ hxi²ka¹nain¹nũ³nxa³lho³li¹.

11 Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ki³sa²kxai³
 ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² sa²wa²su¹kxi²nẽ³tu¹wi¹.
 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
 te²yã¹nxain¹nũ³tu¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ain³kxain¹tũ³ka³txa²
 ka³nahx²sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²
 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² Pau²lah³lo²nu¹tã²
 nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² wã³nxĩ¹sxã³
 o²la³kxain¹ju³tu¹tai²nãn¹jau³xa² a²yo²ha³kxa¹
 i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³hen³txi³nyhain¹nũ²la²
 Ti³a²kah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;
 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

Txa²wã³tã³nãu³sah³lxi¹lxi¹.

14 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
 a²wi¹lhĩ¹na² yxo²i² ã³si³wxe³ju³ta² Si³mãu²ah³la²
 i³yau¹ũ³nẽ³lain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² yxo²i²ain¹tũ³ka³txa² i²sxã³
 so¹ain¹na²hẽ³li¹.

15 Nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²

ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²

16 Nxe³te³nah¹lxi¹.
 “ ‘Hã²wxã³txa³ ã³wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹tãu³a²
 Ta³vi²yah³la² a²ne³tah²nãu³a²
 ã³yã³nũ²kain¹sxã³ i³kãin²te²lo³tai¹na¹tu¹wi¹.

17 Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

sa²yo²we¹tain¹kxi³nũ³su² te³nain¹tu¹wi¹.
 Nxe³sxã³ĩ³kaix¹ta¹na¹te²a²yo²ĩ²sain¹tu¹wi¹:
 18 Nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nu¹ta¹na²
 Txa²wã¹sũ³na²nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.”

ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta¹na²nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 19 Jã¹nxe³ju³kxai³lu²tũ¹ka³txai²na²kwẽ¹ta¹na¹
 yo²ĩ²ã³si³wxe³te²a²wãn³txa²sa³txe¹jau³xa²
 ĩ³ye³kxai¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.

20 Nxe³yãn¹ta¹nxe²ũ³wha²li¹kain¹ki³te³nah¹lxi¹:
 “Ju¹ta¹na²so¹lxi³sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.Yain³txa²
 ko³nxe³te²a²a²yãu³ka³txa²sa²nũ¹txain¹kxai²nãn²tu²
 nxe³tũ³xai²na²ĩ³yain³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
 A²nũ²a²ã³xa²in³txi³su²ta³nxa²a²nũ²a²ã³xa²
 sxe³xa³ka³lxi³su²ta³nxa²yo²kwain³nha²sxã³
 ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹.Ka³yxuh³xa²
 a²ti³ha²yau³xa²ĩ³na²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.
 Te²yã¹nxe³sxã³a²ti³ho³nxa³te²a²
 wã²nhĩ²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹.”

21 Nxe³jut³su²sxi²je³na²yo²ha³kxa¹sa²ba³to³
 nxe³hĩn¹su²kxai²nãn²tu³Moi³se²ah³lu¹ta¹na²
 wãn³txa²ĩ³ye³hxai²na²hẽ³li¹.Ju³te²a²nũ³ka³txa²
 ã³nũ²kxi²thĩ³nãu³xa²nxẽn³ta¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Ti³a²kah³lo²nu¹ta²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
ĩ³yau¹ũ³hain¹jau³su²

22 Nxe²e³ta³lun²nũ²la²a³pos²to³lo²
 nũ³ka³txa²a²hxi²kan¹txa²he³la³kxai²na²
 nxe³sxã³yo²ĩ²tũ³ka³txa²yo²ha³kxa¹
 ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².Ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Pau²lah³la²Bar³na³be²ah³la²sxã³
 ã³ti³o³ki²a²thĩ³na²ĩ³te³lhxã³ain¹na³li¹.
 Ai¹nha²kxai³in³txa²ha¹li¹ĩ²sxã³

so¹ki³kxai²nān²tu³ ā³si³tē³kxain¹si¹jau³su²
kwa³na³ain¹ki³kxai²nān²tu³ wi¹lh³nx2na³li¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
Ju³ta²sah³la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ nxe³jah¹la²
Bar³sa³ba²sah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³
Si²lah³la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ nxe³ya³te²a²
wi¹lh³in¹ya³ha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³la³ha²kxai³
nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ ha³te^hnxā³nxa²
ū³wha²li¹lhū³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³pos²to³lo² nū³ka³txi³su²
te²a² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² nxe³te²a²
txa²wā³tā³xi²nyhain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a²
nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² Ān³ti³o³ki²a²thi³na²
yxau³ta³nxa² Si²ri³a³ko³xa² yxau³ta³nxa²
Si³li²si²a²ko³xa² yxau³ta³nxa² nxe³yah³lxin¹te²
i³nxai²na² txa²wā¹wā³tā³sah¹lxi¹lxi¹.

24 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ txa²nū³ka³txa²
wxā³sxā³ i³ye³kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xa²
hxi²waun³txi³sxā³ i³yxaih¹yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹li¹.
Yxān¹ta¹jau¹xai²na² hai³txi³sa²si¹hā³nx2ti³sīn¹nxa³hē³li¹.

25-27 Nxe³na¹ju³kxai³lu² a²nū²a² i²sxā³
so¹sī¹na¹tu¹wi¹. Sī¹na¹kxai²nān²tu³ Bar³na³be²ah³la²
Pau²lah³la² ya³li³khai¹xai¹yah³lxin¹kxe³su²
ā³si³tē³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Ju³ta²sah³lai²na²
Si²lah³lai²na² nxe³sxā³ sa²sī¹hā³ain¹sī¹na¹tu¹wi¹.
Nxe³ain¹sī¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³lai²na²
Pau²lah³lai²na² nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi²nyhain¹tu¹wi¹.
Nxe³te²a² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
wi¹lo²la³kxain¹ju³ta² kāin² i³hen³txi³nyhain¹na²hē³li¹.
Su²lhā³te³lhxā³ nyhain¹kxan²ti³nū¹

ya³lo³txi²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² ha²ya³kxa³
 i³hen³txi³nyhain¹toh³na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
 a³lxai¹nha¹nhai¹. A²nxe³tũ³ka³txa²
 wxã³ain¹kxai²nãn²tu³ wãn³txai²li²
 ũ³wha²li¹lũ³nx2ta¹jau³xain²txi³ i³ye³nha¹jau³xain²txi³
 i³yau¹ũ¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ki³ha¹kxi¹nx2ta¹ka²yan³txi³su²
 nxa¹nhai¹.

28 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txi³su²
 te²na² wãn³txa² txa²nũ³ka³txi³su² te²na² wãn³txa²
 nxe³sxã³ ã³nha³ko³tã³li¹. Nxe³ha²kxai³
 jau¹xai²na² so¹lx³ sa²yo²wet1si¹nx2ta¹jau³su²
 kwa³na³nx2ti³ĩ¹na¹wi¹.

29 Nxe³jau³xa²sa¹ yain³txi³su² ko³nxe³te²a²
 a²yãu³ka³txa² sa²nũ¹tain¹kxai²nãn²tu³
 i³yain³yah³lx³txa³hẽ¹li¹. A²ti³ha²yau³xa²
 i³na²yah³lx³txa³hẽ¹li¹. A²ti³ho³nxa³te²a²
 wã²nhĩ²yah³lx³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a²

ã³xa² in³txi³su² ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa²
 sxe³xa³ka³lx³su² ta³nxa² yxo²kwain³sxã³
 ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lx³txa³hẽ¹li¹.
 Nxe³jau³xai²na² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wai³nhĩ³nx2na³li¹. Na¹jau³su² tai²li²
 nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹.

Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 30 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² sa²si¹hã³kxe³su²
 a³li³ain¹nũ²la² Ān³ti³o³ki²a²thĩ¹na² ã³wi¹hain¹ka³tu³
 yxo²i²tũ³ka³txa² i³kaix1sxã³ ã³nxũ¹tũ²la²
 ha³te³nxã³nxai²li² ũ³hũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Ai¹nha²kxai³ ta²nxã¹nxai²li² so¹kxi²sxã³
 i²hxa³tain¹nũ²la² ka³lih³kxi²la²nha²
 nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Ain¹nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lo²nu¹tã²
 Si¹lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²

wãn³txa² i³hen³txain¹ya³ha²kxai³
ye³ka³lxa¹txi³ i³yau¹ũ³ain¹ya³ha²kxai³
i³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ya³ha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³ha²kxai³ ye³jen¹nãu³kxai³lu²:

— Wi¹lhin¹sxã³ i³xi¹jah³lxu¹li¹. Ain¹jau³su²
ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la² nũ³ka³txi³nu¹ta²kxai³
wi¹lhin¹sxã³ i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Yxãn¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹ta²na² so¹lxi³
a²yo³not¹sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tã²
Bar³na³be²ah³lo²nu¹tã² nxũ²la² kan²txi³
yxau³ya³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
i³yau¹ũ³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³

a²hxi²kan¹ta³ he³la³kxa³ wãn³txai²na² jau³xain²txi³
i³yau¹ũ³hain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² Bar³na³be²ah³la² ã³nhait¹ja³jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Bar³na³be²ah³lãi³. Sxi²jen³ti³nãu³xa²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³sa²the³ki³thi¹tax³ta³tã²
ãh¹lxi³ ai³sxi²xa²sai¹. Wi¹lhin¹tin²tã¹ ki³txai²li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wi¹na³li¹. Ai³ya³sa³wi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³
Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ka²lat¹sxã³ tẽ³ya³sẽ¹li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² wi¹lxa³wi¹. Pã³fi²li²a²ko³xa²
ã³nxai³ki³sĩ¹nai³tã² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ã³nẽ³lhxã³
ih³xi²ti³ai¹ti²tu³wi¹, ya³lo³txi²nxa³ha²kxai³lu¹.
Nxe³ha²kxai³ tẽ³ki³ju³ta² wi¹lxa³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³ha²kxai³ yxo²xũn³txi³ i³ye³li³ya³ha²kxai³
 ã³nhai²ta³lxi³sxã³ ai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²kxai³ Mar²ko³jah³lo²nu¹ta²
 ã³sa²so¹sxã³ na³vi²o²tẽ³na² Syi²pri²ko³xa²
 ã³nxai³ka³lo³su² ã³wih¹sxã³ ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

40-41 Nxe³ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 sa²kxai³lu² Si²lah³lo²nu¹tã² ã³sa²so¹ha²kxai³
 Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko³xa² nxe³ko³nãu³a²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txi³nãu³xa²
 ã³nxũ²kwai³lxũ¹te³lhxã³ ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe²nxa³ta³lxa¹ yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nu¹ta²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wi¹lĩ²nx2ti³tu¹wi¹. Wi¹lhin¹sxã³
 ã³nxai³jah³hẽ¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ain¹ya³ha²kxai³ ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

16

Ti³mo²jah³la² ã³nũ²kxi²sxã³ ai³yah³lxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ter²be²thĩ³na² ã³nxai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³nũ²la² a³li³nũ²la² Lis²tra²thĩ³na²
 ã³nxai³ya³ka³tu³ Ti³mo²jah³la²i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 yxo²i²ha²kxai³ a²hã³ka³na² Ju³te² ta¹ka³lxan²tu³
 yxo²i²ha²kxai³ a²wĩ³na² Kre²kah³lo²su² te²an²tu³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu²
 Lis²tra² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ I³ko²ni²a²
 nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²tũ³ka³txan²tu³
 Ti³mo²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹ye¹nxa²ha¹te¹
 e³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Ti³mo²jah³la² ā³sa²so¹na¹tũ¹xā¹.
Nxe³yān¹ta¹ Ti³mo²jah³la² wĩ³nai¹tā² Kre²ka²
nũ³ka³txi³si²na²hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a²
a²nũ³ka³txi³sxa³xā¹. Nxe²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Ju³te²a²nũ³ka³txa²ĩ³ha¹txi²kxai²nān²tũ³kũ³we²ki²la²
wi¹lxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³ sa²yxo²ā³xā³khih³.
Nxe³jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³sa²so¹nũ²la²
a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kxā¹ta¹hxai²hē¹la².
⁴ Nxe³thi³nāu³xai²li² ai³lha²thet3tāu³a²
ha³teh³nxā³nxai²li² Je³ru³sa³lē²thi³na² tē³sxā³
wxā³txā³nxai²li² ĩ³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Wān³txai²li² sa²yxo²we¹nyhain¹si¹jau³su²
ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³nxā³nxu¹ta²kxai³la¹
a²kxā³nxai³tā² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa²
Je³ru³sa³lē²thi³na² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² sxā³
ũ³wha²li¹lhā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
⁵ Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na²
wān³txa² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txi³nāu³xa²
yxo²ha³kxa¹ ā³nxũ²kwai³lxũ¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ā³nxũ²kwai³lxũ¹sxā³ yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa²
ā³te¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³lai²na² hxi²sxā³nho³jut3sũ³ju³ta²

⁶ Nxe³nũ²la² Fri²ji²a²ko³xa² Ka³la²si²a²ko³xa² sxā³
ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹tĩ³kxai³lu²:
— A²si³a³ko³xa² ā³wi¹ha¹tũ¹xā¹. Ain¹ta¹
Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su²
ai³si¹hai¹nxa³jau³su² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁷ Hā²wxān³txa³ Mi²si²a²ko³xa² yau³son³nũ²la²:

— Pi³ti²ni²a²ko³xa² ai³na¹tũ¹xā¹
Ain¹tah¹lxa¹ Je³su²jah³la² Yāu³ka³txa²
ai³si¹hai¹nxa³jau³su² ĩ³yau¹ũ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ai³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

8 Nxe³ha²kxai³ Mi²si²a²ko³xa² wain³txi³
 ã³wa²to²ka² ai³nũ²la² Tro³a²te²thi³na² kan³sxã³
 ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³tãu³a² ka³nxa³hi²ta¹hxaj²hẽ¹la²
 Ka³nxa³hi²nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 hxi²sxã³nho³jut³ũ³ju³ta² ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la².
 ĩ²ka³tu³ta¹ in³txa² Ma³se³to²na²ko³xan¹jah¹la²
 ã³wxã³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wxã³ye²nũ²la²
 win¹ta²te²lxi³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³se³to²na²ko³xa² ã³wxã³sẽ¹li¹.
 ã³non²ta³kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yen³kxa²
 wxa²hau³ko³tũ²la² Ma³se³to²na²ko³xa²
 wa³su³txi³ ã³nxa³ya³sain¹na²hẽ³la². Txa²li²
 Lu²kah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹jah¹lo²sa¹wa².
 ã³si³tẽ³kxai¹na¹hẽ³la². Nxe³sxã³
 Ma³se³to²na²ko³xan¹tũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi³te³lhxã³
 ai³ya³sain¹na²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na²
 sa²si¹hã³sain¹sĩ¹nha²kxai³la².

Li²ta³ka³lxa² yxo²ĩ² ã³si³wxe³jau³su²

11 Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na²
 ã³wih¹ya³sain¹nũ²la² Tro³a²te²thi³na²
 a³li³ya³sain¹nũ²la² ĩ³ye³na² kãin²je³na²
 hãu¹sxã³ ai²ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
 Sa³mo³tra²si²a²ko³xa² kwa² u²te³na¹nha¹ka³tu³
 a³lan²tãu³a² Ne³a²po³lis²thĩ³na² ã³nxa³sxã³
 a³li³kxi²ya³sain¹na²hẽ³la².

12 Te²yã¹nxũn³tãu³a² ĩ³ye³na²kxai³lu² ã³sxã³
 Fi³li³pos²thĩ³na² a²yu³kxa² ã³nxa³ya³sain¹na²hẽ³la².
 A²nxe³thĩ³na² Ma³se³to²na²ko³xan¹thĩn³su²
 ha²kxai³ sxi²ye³na² kãin²thĩn³su² ha²kxai³
 nxe³hxai²na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no²

nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² yxau³thĩn³su²
 hxai²na²hẽ³la². A²nxe³thĩ³na² ye³ha¹li¹
 yxau²a³lan²ya³sain¹na²hẽ³la².

13 Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sa²ba³to³nxe³ti³xa²
 thĩ¹nai²na² a³li³ya³sain¹ka³tu³:

— Ka³wã³lxa² yxo²ka³teh³nãu³a²
 Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²te³lhxã³ ã³wxã³sxã³
 ã³nũ²kxai¹nhxai²na²hẽ³na¹. Jã¹nxain¹tũ¹xã¹.
 Nha¹jau³su² ai³sxĩ²ya³sain¹na²hẽ³la².
 Ya³sai¹nha²kxai³ ã³wxe³nha¹nũ²la² txu¹ti³nãu³xa²
 ĩ³yau¹ũ³ain¹sĩ¹na¹hẽ³la².

14 Nxe³tãu³a² Li²ta³ka³lxa² Ti³a³ti²ra²thĩ³nãn¹ta¹ka³lxa²
 wxã³nũn³nũ²hẽ³la². A²nxe³sxã³ ta¹ka³lxa²na²
 sa²kxai³lu² wã²la²ka³lo³a² wi³win³ka³lo³a²
 au³ka³lo³an²tu³ o²la³kxi²hxai²na²hẽ³la². A²nxe³sxã³:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²na¹tũ¹xã¹.
 Nxe³jau³su² Pau²lah³lai²na² wãn³txa²
 wi¹lain³kxi²na²hẽ³la². Nxe³tãu³a² wãn³txai²na²
 wi¹la³la³kxi²si¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
 ĩ³hxi²ka¹tã²hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²ĩ²
 ãn³si³wxe³na²hẽ³la².

15 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²na² sxi²ha²
 yxau³kxi²tũ³ka³txa² whã¹na¹ yxo²ĩ²ai¹nha²kxai³
 ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
 ĩ³ye³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxĩ¹:

— Hĩ¹na² yxo²ĩ²nũ³na¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³
 txa²sxi²ha² yxaut3jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Nxe³sain¹to³sĩ¹nha²kxai³ ã³wih¹sxã³
 yxau³ya³sain¹na²hẽ³la².

Sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxain¹ya³jau³su²

16 Ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na²
 i³ye³kxi²je³na² ai³lxi²ya³sain¹tãu³a² wã³lxa²
 i³ha¹txi²si¹na¹hẽ³la². A²nxe³ta¹ka³lxa²na²sa²kxai³lu²
 ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² a²nxũ²kwai³wi¹ha²kxai³
 wãn³txa² ye³jen¹na² wxã³ju³ta²nũ³a²
 i³yau¹ũ³hxai²na²hẽ³la². Nxe³kxai³ a²wa³kxẽn³yah³la²
 kãin²ũ³yho³hi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³la².

17 A²nxe³ta¹ka³lxa² i³hit1sain¹sĩn¹sxã³
 i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— In³txi³nãu³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² a²sa³wi²ha³lxa²la¹wi¹. Wãn³txa²
 wi¹jau³xa²wain³txi³e³ain¹na³li¹. Txa²wã¹ko³nxe³ti³
 kãi³ki³ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²sãn²sxã³
 ne³wã²na³ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³hai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Nxe³na²hẽ³la².

18 Nxe³jau³xai²na² ye³ka³lxa¹txi³
 e³a³lan²ni²toh³na²hẽ³la². Ai³la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 hi²sen³kxai³lu² hxi²ye¹ta³lxi³ha²kxai³
 ã³yxo²o³tũ¹nũ²la² a²yãu³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wit3sa¹wi¹.
 Nxa¹ha²kxai³ nxũ²kwai³li³si¹hin¹jau³su² Je³su²jah³la²
 kwa³na³nxãn²na³li¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³
 a²yãu³ka³txa² wa³su³txi³ nxũ²kwai³li³na²hẽ³la².

19 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wa³kxẽn³yah³la²
 a²yo³ha² so¹hxai²na¹kai³ jãx1si¹sa²nxa³khih³.
 Nxe³jau³su² kãin² hit3txain¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³
 Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³
 nũ³kxũn³sxã³ sa²so¹ain¹ya³sxã³ sxi²je³na²
 nxũ²kwai³ye³lan¹je³na² a²hxi²kan¹ta³ nũ³ka³txa²
 hxi²ka²nãu³a²sa²nũ¹ain¹na²hẽ³la².

20-21 Ai¹nha²kxai³ Ro³ma²no² nũ³ka³txa²
 a²hxi²kan¹ta³sa²nũ¹ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la²nāu³xai²li² Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
na³li¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹ki³nāu¹xai²li² Ro³ma²no²
nū³ka³txi³su² ki³tā³li¹. Nxe³ki³sa²kxai³
Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³su²
ĩ³hen³txi³nyhain¹na³li¹. Yxān¹ta¹
txa²wā¹ki³nāu¹xai²li² Ro³ma²no² nū³ka³txi³su²
ki³sa²kxai³ hxi²kan¹txi³ ĩ³we¹tain¹ki³sxa³nhai¹.
Nxe³jau³su² sxi²jen³na² yxo²ha³kxa¹
ĩ³wā³txi³nyhain¹na³li¹. Nxe³na²hē³la².

22 Nxe³ain¹ka³tu³ tū¹ka³txa² kwa²
ten³sa²tā³sĩ²ain¹tū³ka³txa² te²yā¹nxe³jau³su²
e³kxain¹na²hē³la². Nxe³nū²la²
a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
Pau²lah³lo²nu¹tā² Si²lah³lo²nu¹tā² nxe³te²a²
wā²la²ka³lo³a² sa²sai¹kxain¹sān²nū²la² hi³sa³ka³txa²
ĩ³wait¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹na²hē³la².

23 Kāin² ĩ³wai¹txain¹nū²la² kan²txi³
ũ³tĩ¹kxain¹na²hē³la². Ye³ka³na³ka³nat³sxā³
ka³nxa³hi²sxā³ tĩ¹kxi²si¹hain¹jau³su²
kwa³na³ain¹na²hē³la².

24 Nxe³nū²la² tĩ¹kxi²thĩ³na² hau³ko³jah¹lai²na²
hi²sen³su² sa²so¹yain¹nū²la² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ³na²
ũ³tĩ¹kxa² wxe³ain¹na²hē³la². Nxe³ka³tu³
hi³sa³ka³txa² kāin²ka³txa² tē³sxā³
sa²yu³ki¹la³kxain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³yu³ke³nxa²
yxau³ain¹na²hē³la².

25 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tāu³a²
Pau²lah³lo²nu¹tā² Si²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³
Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa²
wi¹jau³xa²hai³ni² nxe³ain¹na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹
ũ³tĩ³kxain¹ya³tũ³ka³txi³nu¹ta² a²yxo²ha³kxa¹
ain³kxain¹na²hē³la².

26 Nxa²ha¹te¹ wa³su³txi³ kxĩh³nũ³xa²

kāin² ĩ³ka³ta³tat3sa²kxai³ sxi²nhu¹tain²txi³
 t̄¹kxain¹ya³thi³nu¹tain²txi³ kāin² ĩ³ka³ta³tat3sa²kxai³
 sxi²ha² yxo²ha³kxa¹ ha³nxe³lxa³ti³ hxa³lxi²ha²kxai³.
 Sxih²yxo²a² sa²yxo²than²nha²kxai³ kwa³thi³l̄ih³na²
 hxi²k̄i¹la³kxain¹ya³t̄ih³na² hxi²ka³li³lah¹kxi²ha²kxai³
 nxe³na²hē³la².

27 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² hau³ko³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²
 txu¹lxi²nũ²la² sxih²yxo²a² sa²yxo²than²kxe³su²
 ĩ²nũ²la² ĩ³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ũ³t̄i¹kxai¹na¹tũ³ka³txa²
 aun³ta³li³si³lxa²h̄i². Nxe³jau³su² hi³ki²a³la² tē³sxā³
 wā²nxūh¹ su²lhā³nha²te³lhxā³ nxa²hē³la².

28 Ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ yxo²kāin²txi³
 ĩ³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Wā²nxūh¹ su²lhā³nha²txa³hē¹le¹. A²yxo²ha³kxa¹
 yxau³sī¹na¹we¹. Nxe³ain¹na²hē³la².

29 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² t̄¹kxi²thi³na²
 hau³ko³jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² ya³wit3ta³
 ĩ³ka³txa² sxi²hē¹nāu³a² wxa²ko²ko²ta³ni²ye²si¹jau³su²
 sa²si¹hā³sān²nũ²la² ā³wih¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tā²
 ĩ² Si²lah³lo²nu¹tā² ĩ² nxe² ten³na¹na²hē³la².
 Ten³na¹nũ²la² kāin¹ka³ta³tat3sa²ha²kxai³ Pau²lah³la²
 a²yen³nāu³a² ā³ka³tih³wxe³na²hē³la².

30 Nxe³nũ²la² sa²sai¹xi²yhain¹na²hē³la².
 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³jah³wxi¹.
 Ĩh¹nxe³ju³ta² txa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³nha¹ju³ta³
 o²la³kxi²te³la¹ji¹wi¹? Nxe³na²hē³la².

31 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ĩ³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txa²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²in¹kxai²nān²tu³

wxa²ē¹nāu³ai²na³ sa²hau³ko³txa²tu¹wi¹.
 Wxa²sxi²ha² yxau³ain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 te²yā¹nxain¹nūn³tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

32 Nxe³ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹
 ain³kxain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 i³hen³txain¹na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 yxo²i²ain¹na²hē³la².

33 Nxe³hī¹nu¹tai²na² tū¹kxi²thī³nu¹tai²na²
 hau³ko³jah¹lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 waih¹nyhain¹ju³ta² wxa²hi³lxi³kxi²nyhain¹na²hē³la².
 Nxe³ain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ sxi²ha²
 yxau³kxain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³yau³xa²
 ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hē³la².

34 Nxain¹nū²la² a²sxi²nhāu³a² tē³sxā³
 ā³wih¹nū²la² yain³txa² ū³hū¹ain¹na²hē³la².
 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹ ka³lih³khaix¹na²hē³la²,
 Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ai¹nha²kxai³la².

35 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²tāu³a² Ro³ma²no² nū³ka³txa²
 a²hxi²kan¹ta² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² po³li²sa²
 nū³ka³txi³su² te²kxai³ kwa³na³ain¹te³nah¹li¹:

— In³txai²li² sa²ta²la³kxa²tā³txain¹ya³hē¹li¹.
 Nxe³na²hē³la².

36 Nxe³ha²kxai³ tū¹kxi²thī³nu¹tai²na²
 hau³ko³jah¹lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lāi³. A²hxi²kan¹ta² nū³ka³txa²
 ha³lo²a² sa²than²kxi² sa²tā³nx2ti³si¹sain¹jau³su²
 kwa³na³sain¹na²li¹. Nxe³ha²kxai³
 ka³lih³kxi²la²nha²sxā³ a³li³ja¹hē¹li¹.

Nxe³nyhain¹na²hē³la².

37 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wān³txi³kxai³lu¹:

— A²wi¹lhī¹na² Ro³ma²no² wān³txa²
 sa²yxo²ā³sī¹nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Ro³ma²no²

nũ³ka³txi³sa²sĩ¹na¹kxan²ti³ sxi²jen³nãu³ai²na² tẽ³sxã³
 i³wait¹sain¹sĩn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sĩn¹ju³ta²
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²sain¹sĩn¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³sain¹sĩn¹ka³tu³ ũ³tĩ¹kxi²sain¹sĩn¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ha²kxai³: “Hĩ¹na² hãi³a² a³li³ja¹hẽ¹li¹.”
 Sain¹jau³su² sa²yxo²we¹tain¹sĩn¹nxa³lho³li¹.
 Nxe³yãn¹ta¹ a²hxi²kan¹jah¹la² wxã³ka³tu³:
 “A³li³ja¹hẽ¹li¹.” Sa²sĩn¹kxai²nãn²tu³ a³li³nha¹tu¹wi¹.
 Nxe³na²hẽ³la².

³⁸ Nxe³ai¹nha²kxai³po³li²sa²nũ³ka³txi³nu¹ta²kxai³lu²
 jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ Ro³ma²no²
 hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² i³hen³txi³nyhain¹na²hẽ³la².
 Nxe³yãn¹ta¹:

— Ro³ma²no² nũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Ain¹jau³su²
 Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³
 ain³kxain¹ka³tu³yuh³lxain¹na²hẽ³la².

³⁹ Nxe³nũ²la² ũ³tĩ¹kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹nũ²la²
 i³ãin²ta³kxi²nyhain¹ka³tu³sa²tã³nyhain¹te³nah¹li¹:

— Txa²sxi²je³na² wa³su³txi³ a³li³xi²jah¹hẽ¹li¹.
 Nxe³ain¹na²hẽ³la².

⁴⁰ Nxe³ain¹ya³nxa²ha¹te¹ a³li³xi²yah³nũ²la²
 Li²ta³ka³lxa² sxi²ha² ã³nxi³sxã³
 ã³wih¹yah³na²hẽ³la². ã³wih¹yah³nũ²la²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² i³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹jau³xa²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txa²
 i³hen³txi³nyhain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
 a³li³xi²sxã³ ã³waix³txi²yah³na²hẽ³la²,
 Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³ya³sxã³
 ã³waix³txi²yah³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ txai²li²
 Lu²kah³lo²na¹xai²li² Fi³li³pos²thĩ³na² yo³na²
 yxau³na¹hẽ³la².

17

*Te*³*sa*³*lo*²*ni*³*ka*²*thi*³*na*² *ai*³*ain*¹*jau*³*su*²

1 *A*³*li*³*xi*²*yah*³*nũ*²*la*² *Ã*³*fi*²*po*³*li*²*thi*³*na*²
*ã*³*ya*¹*tã*³*wih*¹*ya*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*². *Ã*³*ya*¹*tã*³*wih*¹*yah*³*nũ*²*la*²
*a*³*li*³*xi*²*sxã*³ *A*³*po*³*lo*²*ni*³*a*²*thi*³*na*² *ã*³*ya*¹*tã*³*wih*¹*ya*³*tu*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*².
*Ã*³*ya*¹*tã*³*wih*¹*yah*³*nũ*²*la*² *a*³*li*³*xi*²*sxã*³
*Te*³*sa*³*lo*²*ni*³*ka*²*thi*³*na*² *ã*³*ya*¹*tã*³*wih*¹*ya*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*².
*Nxe*³*thi*¹*nãu*³*ai*²*na*² *Ju*³*te*²*a*² *nũ*³*ka*³*txa*²
*ã*³*nũ*²*kxi*²*thi*³*na*² *yũ*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*².

2 *Nxe*³*thi*³*na*² *Pau*²*lah*³*lo*²*nu*¹*ta*²*kxai*³*lu*²
*ã*³*wih*¹*hxai*²*kxai*³ *jã*¹*nxe*³*tu*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*². *Ye*³*ha*¹*li*¹
*ka*³*na*³*ki*¹ *sa*²*ba*³*to*³ *nxe*³*sxã*³ *ã*³*wih*¹*nũ*²*la*²
*Txa*²*wã*¹*sũ*³*na*² *wãn*³*txa*² *wxi*²*kan*¹*txi*³
*ĩ*³*yau*¹*ũ*³*nyhain*¹*tu*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*².

3 *ĩ*³*yau*¹*ũ*³*nyhain*¹*tu*³*te*³*nah*¹*lxi*¹:

— *Kxã*³*nhxĩ*¹*nu*¹*tai*²*na*² *Txa*²*wã*¹*sũ*³*na*²
*ũ*³*wha*²*li*¹*txã*³*nxu*¹*tai*²*nãn*¹*jau*³*xa*² *e*³*te*³*nah*¹*lxi*¹:
“*Yan*¹*ye*³*jen*¹*nãu*³*ai*²*na*² *Hxi*²*kan*¹*ta*²
*Si*³*yxau*³*tãu*³*lo*³*ta*¹*jah*¹*la*² *a*³*ka*³*nxa*² *wxã*³*tu*¹*wi*¹.
*Wxã*³*kxai*²*nãn*²*tu*³ *kãin*² *khãuh*³*lxa*³*txi*³*nha*²*sxã*³
*ya*³*lu*²*kxi*¹*nx*²*ti*³*tu*¹*wi*¹. *Nxe*³*yãn*¹*ta*¹ *ka*³*tẽn*³*su*²
*ĩ*³*sa*²*yxau*³*xi*²*tu*¹*wi*¹.” *Nxe*³*jau*³*xai*²*na*²
*Txa*²*wã*¹*sũ*³*na*² *ũ*³*wha*²*li*¹*txã*³*nxu*¹*tai*²*nãn*¹*jau*³*xa*²
*nxe*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*li*¹. *Nxe*³*jah*¹*lain*²*txi*³ *Je*³*su*²*jah*³*la*²
*ĩ*³*yau*¹*ũ*¹*nx*²*ta*¹*jah*¹*lain*²*txi*³ *Txa*²*wã*¹*sũ*³*na*²
*Hxi*²*kan*¹*ta*² *Si*³*yxau*³*tãu*³*lo*³*jah*¹*lo*²*lxi*²*na*³*li*¹.
*Pau*²*lah*³*lo*²*nu*¹*ta*²*kxai*³ *nxe*³*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*².

4 *Nxe*²*e*³*ta*³*lun*²*yain*¹*nxa*²*ha*¹*te*¹ *Ju*³*te*²*a*²
*nũ*³*ka*³*txai*²*na*² *ĩ*²*li*³*jah*¹*lo*²*nãu*³*xa*² *so*¹*lxi*³
*yx*⁰*o*²*ĩ*²*ain*¹*ta*¹*hxai*²*hẽ*¹*la*². *Te*²*yã*¹*nxe*³*sxã*³
*Kre*²*ka*² *nũ*³*ka*³*txa*² *ka*³*lxa*¹*txi*³ *Txa*²*wã*¹*sũ*³*na*²

wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ta³nũ³ka³txu¹tai²na² sa²kxai³lu²
 Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³nyhain¹jau³xa²
 hĩ¹na² so¹lxi³ ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³
 Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Te²yã¹nxe³nũn³sxã³ txu¹ti³nãu³xa²
 a²hxi²kan¹ta³ka³lxu³nãu³xa² yxo²ĩ²ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³ta³nxũ³ka³txi³nu¹ta² yxo²ha³kxa¹ Pau²lah³la²
 Si²lah³la² nxe³sxã³ ã³sa²si³tẽ³kxi²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³yã¹nũn³tah¹lxa¹ te³nxa³tũ³ka³txi³sa²tũ³ka³txa²
 ka³txã³nain¹jau³su² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²
 te³nai¹nxa³jau³su² a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kã³tũ³ka³txa²
 ĩ³kaix¹ki³nũ²kxi²nyhu¹sxã³ ĩ³ki³han³sxã³
 Pau²lah³la² ko³nxe³ti³ ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxain¹ka³tu³ ĩ³xan³txin²tain¹ka³tu³ Pau²lah³la²
 Si²lah³la² nxe³sxã³ sa²so¹ain¹te³lhxã³ sxi²ta²
 yxo²ha³kxa¹ ã³ten³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹
 ĩ³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³
 Ja³sãu²ah³la² sxi²ha² ũn¹txi³ sxih²yxo²a²
 ũ³khot³sxã³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ain¹to³ta¹ Pau²lah³lo²la³ Si²lah³lo²la³
 ĩ²ain¹tu³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

⁶ Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ Ja³sãu²ah³la² sa²so²
 in³txi³nãu³xa² ĩ²li³tũ³ka³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txa² sa²so²
 ain¹sxã³ a²nũ²a² hxi²kan¹ta² o²la³kxain¹thi³na²
 tẽ³sxã³ ã³nxai³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ka³tu³
 yxo²kãin²ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ko³nxe³ti³ kã³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ju¹ta² yã¹nxe²
 kã³ain¹nĩn²tai¹. Jã¹nxain¹te³lhxã³ txa²wã¹sxi²je³na²
 wxã³ain¹nĩn²tai¹.

⁷ Jã¹nxain¹sxã³ Ja³sãu²ah³la² sxi²ha²
 ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹nĩn²tai¹. Nxain¹ka³tu³

txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² Ro³ma²no²ko³xan¹ta²
a²wa³li³kha³lah³lai²na² wãn³txa² sa²yo²ã³yain¹sxã³
Je³su²jah³la² txa²wã¹si³yxau³kax³su²
ti³hi¹jai¹nha²kxai³ nxe³yain¹nĩn²ta¹.
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 A²nxe³jau³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kãi³tũ³kã³txain²txi²
ain³kxai¹ni² a²hxi²kan¹te²nãu³xain²tj²
ain³kxai¹ni² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yuh³lxi²
hxi²waun³ta³kxi²nha² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Ain¹jau³su² Ja³sãu²ah³la² nũ³kã³txi³nu¹ta²kxai³
ũ³yho³hi²txã³nxa² ũ³yho³hi²si¹hain¹jau³su²
yo²xũn³txi³ ĩ³yai³nxũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ain¹ka³tũ³ ũ³yho³hain¹nxa²ha¹te¹ hã²wxã³txa³
ã³na¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Be³re²a²thĩ³na² ai³ain¹jau³su²

10 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹tã²
Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ kwa³na³ain¹ya³sxã³
Be³re²a²thĩ³na² sa²si¹hã³ain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxa²ha¹te¹ Be³re²a²thĩ³na² ã³ya²tã³wih¹ya³ka³tũ³
Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na²
ã³wih¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 ã³wih¹yah³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ³hain¹ya³tu³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xa²
Be³re²a² nũ³kã³txa² wi¹lain³kxi²ha²kxai³
a³lan²ta² hã¹nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na²
ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na² win¹ta² ĩ³yĩ¹li²sxã³
ĩ²ha²kxai³ nxe³ain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la². Wãn³txa²
ki³han³jau³su² txa²nãn³khi³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³sxã³ Te³sa³lo²ni³ka² nũ³kã³txa² ko³nxe³ti³
kãi³ain¹kxu¹jã¹nxe² Be³re²a² nũ³kã³txa²
kãi³ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

12 Jã¹nxain¹jau³su² tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 ka³lxa¹txi³ yxo²i²ai¹nha²kxai³ Kre²ka²
 hxi²kan¹ta¹ka³lxi³nãu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³
 Kre²ka² in³txi³jah³lo²nãu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³
 nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 Ain¹tah¹lxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 Te³sa³lo²ni³ka²thi³nãn¹tũ³ka³txa²
 ha³tan³sai¹ain¹sxã³ i³hi¹tai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 i³hi¹tai³lain¹ka³tũ³ta¹ wãn³txa² ki³han³jau³xa²
 i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹jau³xan¹te²kxa³ya³lhu²
 Be³re²a²thi³nãn¹tũ³ka³txa² jau¹xai²na²
 ain³kxi²nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³la²
 nũ³ka³txai²li² i³xan³ta³kxain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²tũ³ka³txu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 Pau²lah³lu¹tai²na² sxi²yhe³na² a²i³lxa²
 A³te²nas²thi³na² tẽ³sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Yxãn¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹tai²na² so¹lxi³
 Ti³mo²jah³lo²nu¹tai²na² so¹lxi³ on³sxã³
 yxau³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹ tẽ³sxã³ ai³ain¹tũ³ka³txa²
 i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wa³lxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Nxe³ah³lxin¹ka³tũ³ Si²lah³la² Ti³mo²jah³la²
 wa³su¹txi³ ã³ne³hit¹sa³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
 i³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

A³te²nas²thi³na² ai³ain¹jau³su²

16 Nxe³nũ²la² wah³nxai¹nhĩ¹na¹ A³te²nas²thi³na²
 ai³lha²thet³tãu³a² i²ta¹hxai²hẽ¹la². I²tãu³ãn²tũ³
 txa²wã¹sũ³nu² sa²ki³lho³xain¹jah¹la² ka³lxa¹txi³
 yũ³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³kxai³lu²
 hxi²ye¹txa³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na²
ã³wih¹ka³tu³ Ju³te²an¹tũ³ka³txa² wxi²kan¹txi³
ĩ³yau¹ũ³ha²kxai³ Ju³te²an¹tũ³ka³txi³sxa³kxa²ha³ta³nxã²ti³
Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹te²su² kxai²nãn²tu³
wxi²kan¹txi³ ĩ³yau¹ũ³ha²kxai³ Pau²lah³la²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Sxi²je³na² e³lho¹lxin³ko³nãu³a²
a³lan²ta² hãi¹nxe³ti³xa¹ wxi²kan¹txi³
ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxa³xi²jau³xa²
ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ E³pi³ku³le²o²
nũ³ka³txa² ã³wxã² e³sto³i²ko² nũ³ka³txa² ã³wxã²
nxe³yain¹sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³su² ki³tã³li¹. Yxã¹ta¹ jah¹la²
ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³kxi²nẽ³te³ji¹wi¹? Nxe³ain¹jau³su²
nxai¹nha²kxai³ ã³nũ³ka³txai²na² ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:
“Txa²wã¹sũ³na² ã³xa² ĩ²ki³sxa³jah¹la² wãn³txa²
ĩ³ye³kxi²te³na³li¹.” Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19-21 A³te²nas²thĩ³nãn¹tũ³ka³txu¹ta²na²
kwa²ha³la³ka³lxa³lon³tũ³ka³txu¹ta²na² nx-
ain¹sxã³ a³lan²ta² hãi¹nxe³ti³xa¹ wãn³txa²
tah²yau³xa² ain³kxi²nyhain¹te³lhxã³
e³kxi²nyhain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ã³sa²so¹ã³nũ²la²
A³re³o²pa³ko²thĩ³na³ tẽ³sxã³ ã³wih¹sxã³
ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Wãn³txa² tah²yau³xa² e³nhi¹lxi¹.
Nxe³jau³xai²li² ã³ne³wxe³sa²sĩn¹nxa³nha²wi¹.
Nxe³ha²kxai³ wain³txi³ ĩ³yau¹ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ thĩ¹nai²na² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a²
a²nũ²nãu³xa² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a²

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³sa²yxau³sxã³
 ĩ³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³te²nas²thĩ³na² yx-
 aut3tũ³ka³txi³sah¹lxi¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na²nãu³xa²
 a²yo²ha³kxa¹ ĩ³ka³txã³nxe²nxa³sxã³ a²yo²ha³kxa¹
 ĩ³sa²nẽn¹kxah³lxi¹lxi¹.

23 Jã¹nxe³yah³lxin¹jau³su² sxi²je³na²
 ã³ye³xai³lxi³ha¹tãu³a² txah³lxa³kxa² txa²wã¹sũ³na²
 sa²ki³lxo³yah³lxin¹ka³txa² ka³ka³lxa¹txi³ ĩ²a¹hẽ³li¹.
 ĩ²a¹tãu³a² txah³lxa³kxai²li² ũ³wha²li¹nha²ju³ta²:
 “Txa²wã¹sũ³na² ĩ²ki³sxa³kxah³lo²su¹.”
 Nxe³jau³xa² ĩ²a¹hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la²
 ĩ²yah³lxan³kxah³lo²sa²ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹.

Yah³lxin¹kxan²ti³ wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹.
 A²nxe³jah¹lain²txi³ wain³txi³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tu¹wi¹.

24 Nxẽ¹ka³tu³ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 ha³lo²a² a²yo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ yen³kxa²
 yxo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² A²si³yxau³tãu³ai²la¹wi¹.
 Oh³xan¹ko³xa² a²wa³kxẽn³su² ha²kxai³
 yuh³xan¹ko³xa² a²wa³kxẽn³su² ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ sxi²ha²
 a²nũ²a² txo³nain¹thĩn³su² kxa²ha³ta³nxãn²ti³
 yxau³kxi²nẽ³tu³ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹.

25 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 we¹tai¹ni² a²nũ²a² yen³kxa² yxo²kwai³nxa³i²
 nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³
 ã³non²ta³kxain¹ki³sxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹
 a²nũ²a² ka³ten³su² ki³ju³ta² ũ³hũ¹nẽ³lai¹nha²kxai³
 ĩ³yax1ki³ju³ta² ũ³hũ¹nẽ³lai¹nha²kxai³ yen³kxa²
 a²yo²ha³kxa¹ ũ³hũ¹nẽ³lha²kxai³ nxẽn³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²wi¹lhĩ¹nu¹tai²kxai³lu²

a²nũ²a² ka³na³ka³nat3sxã³ wet1sãn²ka³tu³
 hã²wxãn³txa³ a²nũ²nãu³xa² yxo²ha³kxa¹
 txon¹sxã³ yxau²xai³ki³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³lu² ã²la²ha³lo²a²
 wet1sxã³ũ³hũ²xai³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ yãn³ta² yũ³nẽ³lxa³hĩ¹na¹
 ha³lo²a² sa²hau³ko³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

27 ã³te³nxi²si¹ki³jau³nũ³su² we¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Jã¹nxe³jut3su² ã³te³nxi²ki³kxai²nãn²tu³
 i³ha¹txi²hĩ³ki³tã³li¹. Hai³txi³u²lxi³he¹xa³nhai¹.

28 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 ka³ten³sa²ti³hi¹tẽ³na³li¹. Nxe³nhẽ³nha²kxai³
 wi¹lxa³lxi²ki³tã³li¹. Txa²wã¹nũ²ai²na²
 wi¹lhe¹ki³tã³li¹. Nxe³jau³xa² yã¹nxe³sxã³
 wxa²nũ³ka³txi³su²te²a²e³lain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. Nxe²
 e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² a²ne³tah²nãu³su²
 ki³tã³li¹.” Nxe³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wi¹.

29 Jã¹nxe³te²su² a²ne³tah²nãu³su² ki³sa²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³su² nũn³na³li¹. Hai³txi³
 txah³lxa³kxi³sxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²
 hi²sen³su² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ hxi²kan¹txi³
 Txa²wã¹sũ³na² we¹ki³jah¹lo²sxa³wi¹, Txa²wã¹sũ³na²
 ka³ten³su² ha²kxai³lu¹.

30 Nxe³ju³tu¹ta²nãn¹te²kxa³ya³lhu²
 a²kxã³nhxĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ã³ne³wxe³ki³sxa³ta²wi¹. Nxe³ju³tu¹ta²na²
 Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ne³wã²na³kxi²nẽ³lin²ta¹.
 Yxãn¹ta¹hĩ¹na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³ju³ta²
 hãĩ¹nxe³ti³xa¹ ã³na¹la³kxi²nha²si¹nhẽ³jau³su²
 kwa³na³nẽ³na³li¹.

31 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su²
 i³yau¹ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

“Yan¹nãu³a¹ a²nũ²a² a²yx²o²ha³kxa¹ txa²yen³nãu³a¹
 wxa²ki³nũ²kxai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nãn²tu³
 Je³su²jah³la² ĩ²sxã³ so¹ai¹na¹jah¹lo²su² na³li¹.
 A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² wãn³txa² ya²la³lyau³xa²
 so¹lxi³ e³jah¹lai²la¹wi¹. Kxã³nxa² jah¹lain²txi³
 ya³lu²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ka³ten³su²
 ĩ³sa²yxau³xi²si¹ha¹jau³su² nxe³na¹hẽ³li¹.
 Nxe³jah¹lain²txi³ ĩ²sxã³ sa²so¹ai¹na¹hẽ³li¹.
 ĩ²sxã³ sa²so¹ai¹na¹jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³lo²su²
 Jah¹lu¹ta²kxai³ nxe³te² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a²
 a²yx²o²ha³kxa¹ wxa²ki³nũ²kxai¹na¹tũ³ka³txain²txi³
 wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa²
 ha³na³ka³lxi³ wã²nxa³kxa² so¹ha²kxai³
 nxe³tain¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² ĩ³yĩ¹li²na¹jen³nãu³wa³kxa²
 nxe³tain¹tu¹wi¹. Nxe³jut³su² ha²kxai³
 a²nũ²a²nãu³xain²txi³ ko³nxe³ti³ kãĩ³sxã³
 yxau²xai³lain¹ju³ta² ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sxã³
 ã³na¹la³kxi²nha²si¹nhẽ³lha²kxai³ Je³su²jah³la²
 yxo²ĩ²yah³lxi³kxai²nãn²tu³wi¹lhin¹te²lo³jah³lxi³tu¹wi¹.”
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³² Nxa²ha¹te¹ A³te²nas²thĩ³nãn¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu¹
 ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²jau³xai²na² ain³kxain¹tãu³
 kãin²ka³lxi¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³xai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hã²wxãn³txa³ jah¹lai²na² wãn³txa²
 ãh¹ain³kxi²nxa²sah²lxun¹sĩn¹nhai¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³³ Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 a³li³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁴ A³li³kxain¹nũ²la² a²nũ²a² yxo²ĩ²
 ã³si³wxe³ai¹nha²kxai³ ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³sxã³ Ti³o³ni²sah³la² ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³

a²nxe³jah¹la² A³re³o²pa³ko²thĩ³nãn¹jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Ta³ma²ri³sa³ka³lxa²
 ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²ĩ²sxã³
 ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18

Ko³rĩn²to²thĩ³na² ai³ain¹jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 A³te²na³s²thĩ³na² a³li³ã¹ta¹hxai²hẽ¹la² A³li³ã¹nũ²la²
 Ko³rĩn²to²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².

² ã³wih¹ka³tu³ a²nũ²a² ĩ³hat¹txi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³jah¹la² A³kwi²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ain¹ta¹ Põn²to²ko³xa²
 txon¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nhxĩn¹kxai³lu²

Klau²jah³lai²li² Ro³ma²no²ko³xa²
 a²wa³kxẽn³yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ro²ma²thĩ³na² a³li³hxa³jah¹lxi³hẽ¹li¹.
 Nxe³ai¹nha²kxai³ a³li³hxa³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la²,
 Ju³te²a² nũ³ka³txa²sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 A³kwi²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ a²txu¹ha²
 Pri³si²la³ka³lxi³nu¹ta²na² tẽ³sxã³ I³tal²ya²ko³xa²
 a³li³ã¹ya³sxã³ Ko³rĩn²to²thĩ³na² ã³wih¹sxã³
 yxau³ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxe³ya³tãu³a² po¹na² wã²la²
 o²la³kxi²sxã³ po¹na² wã²la² sxi²ha²
 we¹ja³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a² sxi²ha²
 wã²lĩ³na² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹ya³nxa²ha¹te¹
 ũ³yho³hain¹ya³txã³nxa² A³kwi²lah³la² hxi²ka²
 so¹kxain¹ya³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³jut³su²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ wa³kon³jut³su² ha²kxai³

ĩ³ha¹txi²nyha¹ka³tu³ yxau³kxi²nyha¹nũ²la² wa³kon³
hxi²nũn¹nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Yxau³ya³ka³tu³ sa²ba³to³ nxe³ti³xa²
yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thĩ³na²
ã³wi¹ya³nhũ²la² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².
A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹te²su² tã³nxa²
Kre²kan¹te²su² tã³nxa² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² yxo²i²si¹hain¹jau³su² wxi²kan¹txi³
ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ti³xa² sa²kxai³lu² Si²lah³lo²nu¹tã²
Ti³mo²jah³lo²nu¹tã² nxe³ya³sxã³ Ma³se³to²na²ko³xa²
a³li³sxã³ wxã³yah³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² sxi²ha²
wã²la² wa³kon³ju³ta² ã³na¹nũ²la² a³lan²ta²
whã²na¹ Ju²te²a² nũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ĩ³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la²;
Je³su²jah¹lain²txi³ Txa²wã¹sũ³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²lxĩ³si¹jau³su²
ĩ³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txu¹tai²na² jau³jau¹xai²na²
sa²yxo²ã³ha²kxai³ ko³te³ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxĩ³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹
ten³yah²lxa³lxĩ¹. Nxe³yah²lxa³nha²kxai³
wãn³txa² sa²yxo²ã³yah³lxĩn¹ju³ta²
wã²nxũh¹lxah³lxĩn¹te²tu³wi¹. Nxe³jut3su²
twa²wã²la³ka³lo³a² ĩ³tũ³kxi²ye¹nx2ta¹wi¹.
Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sah¹lxĩn¹ju³ta²
e³lxah²lxĩ³ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ hĩ¹nãn²tu³
Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹wi¹.

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ka³tu³ ā³ain¹nū²la² sxi²ha² nēn³nxā³xa²
Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nān¹thi³na² ā³wih¹sxā³
yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³na² Ti²si³o³
Jus²jah³la² a²wa³kxēn³yah³la² ha²kxai³
yxo²i²nūn³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³na² Ju³te²a²
nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kan¹thi³su²
ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txa²
ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kxēn³yah³la²
Kris³po²ah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jau³xai²na² ain³kxi²nū²la² yxo²i²ha²kxai³
a²wē³ha³lxi³yu³ta² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ha²kxai³
Ko³rīn²to²thi³nān¹tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ yxo²i²
ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³la¹
i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ti³nāu³a² Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Hxi²sxā³nho³tēx³jut³sū³nxe²
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Txa²wān³txa² i³hen³txai¹nīn¹ju³ta²
kon³to³txa³hē¹li¹. Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxet³sxā³
i³hen³txi³sa²tē³tain¹to³hē¹li¹. Txai²na² sa²kxai³lu²
ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.

10 A²nū²a² hxi²ki³kxai³lu² i³su²nxai¹nxa³lho³li¹.
Thi³nai²li² a²nū²a² yxo²i²sain¹te²nū³a² ka³lxa¹txi³
yū³ye¹nxa²tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² a²wān³txi³su²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ kwē³kxa² ko³ha¹li¹ Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² i³hen³txi³ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Kre²sa²ko³xan¹ta²
wa³kxēn³yah³la² ā³wē³no³tain¹ta¹hxai²hē¹la³,
Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa²

hxi²ka²sa³. Nxe³ha²kxai³ Ka²li³o³jah¹la²
 wxa²sa²ha³la³ti²lho¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a²
 Ju³te²a² hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su² i³yxaih¹sxā³
 i³xan³txi³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te²
 nū³ka³txa² ā³ki³nū²kxi²nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ā³sa²so¹nū²la² Ka²li³o³jah¹la² sxi²ha² tē³sxā³
 ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 13 Nxe³sxā³ ki³han³yain¹jau³xa²
 i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txa²
 sa²yo²ā³nxa²sīn¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 sa²yo²wet¹si¹hain¹jau³su² i³hen³txai¹nha²kxai³
 wain³txi³ e³ai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ tai²li² tē³sxā³
 wxā³sī¹na¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³wa²lū³xi²te³lhxā³ nxain¹ta¹ Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta²
 so¹lxi³ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sa²ta³nxa²
 ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ta³nxa² nxe³ke³la³te²kxai³
 sa²yo²we¹txa²lxi³hī³na¹wi¹.

15 Yxān¹ta¹ hai³txi³ nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹
 kwa²wān³txa² so¹lxi³ a²nū²a² i³lih¹ju³ta² so¹lxi³
 wān³txa² i³kwa³na³yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³
 i³ye³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³tai²li² nūh¹i²jah¹lxi³hē¹li¹.
 Ain³kxi¹nx²ta¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹.

16 Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² aun³ta²
 a³li³xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² i³yxaih¹nū²la²
 Sos³te³ne²sah³la² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ā³sa²so¹nū²la² Ka²li³o³jah¹la² a²ye³na²
 nū³kxūn³txi³ i³wai¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la² Sos³te³ne²sah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³na²

a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹
Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² jut³su² i²kxan²ti³
hai³txi³ we¹txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thi³na² wq³lain¹jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
ye³ka³lxa¹txi³ yxau³a³lan²to³ta¹hxai²hē¹la².
Hā²wxān³txa³ Ko³rīn²to²thi³nu¹ta²kxai³lu²
ā³ā¹sxā³ a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tā² A³kwi²lah³lo²nu¹tā²
nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
Sē³kre²a²thi³na² ā³wih¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ha²kxai³
ū³nhe³ko¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

19-20 Nxe³nū²la² na³vi²o²tē³na² ā³wi¹hain¹ka³tu²
E²fe³so³thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ā³wi¹hain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹ka³tu³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ta³lun²nū²la² ain³kxi²tū³ka³txa²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lāi³. Ti¹ai²na² kan²txi³ yxaut³sī¹nhē³li¹.

Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Yxān¹ta¹
Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²sa³kxai²nān²tu²
ā³wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tai²na² A³kwi²lah³lo²nu¹tai²na²
sxā³ ā³ā¹sān²nū²la² Pau²lah³la² so¹lxi³
a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la².

22 A³li³xi²nū²la² Se²sa³re²a²thi³na²
ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ā³ā¹sxā³
a³li³xi²nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxai³sxā³
ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² i²sxā³

wi¹li³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī²sxã³
wi¹li³ka³lih³kxi²nyhain¹nũ²la² a³li³xi²nũ²la²
Ãn³ti³o³ki²a²thĩ³na²ã³wih¹ta¹hxai²hē¹la².
²³Nxe³nxa²ha¹te¹ye³ka³lxa¹txi³a³la²ni²nxa³tãu³a²
a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la². A³li³xi²nũ²la² Ka³la²si²a²ko³xa²
Fri²ji²a²ko³xa²nxe³tãu³a²ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³sxã³ yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txi³nãu³xa²
ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

A³po²lah³la²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

24-25 Nxa²ha¹ta¹ a²si³yon³nãu³a²
E²fe³so³thĩ³nu¹tai²nãn²tu³ Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tai²na²
A²kwi²lah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxã³ yxau³ya³tãu³a²
A³po²lah³la² ĩ³hat1txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jah¹la² A³le³syãn³tri³a²thĩ³na² txon¹jah¹lo²su²
ha²kxai³ Ju³te²a² a²nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na² wxi²kan¹txi³
ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²
ĩ³hen³txain¹jau³xa² so¹lxi³ wain³txi³
ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Yxãn¹ta¹ Jo³ãu²
Ba³tis²jah³la² ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ju³ta²
so¹lxi³ ã³ne³wxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta² ã³ne³wxe²nxa³ha²kxai³
nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹tãu³a² wxi²kan¹txi³
ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ĩ³hen³txi³tãu³a²
Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tã² A³kwi²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³
ĩ³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ha¹txi²yah³nũ²la² sxi²ha²
yxau³ya³thĩ³na² sa²so¹yah³nũ²la² Je³su²jah³la²
wãn³txa² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³ya³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Ī³yau¹ū³ya³nxa²ha¹ta¹ A³po²lah³lo²nu¹ta²kxai³
a³li³sxã³:

— Kre²sa²ko³xa² a³li³sxã³ ã³nxai³na¹tũ¹xã¹.
Nxe³jau³su² ha²kxai³ E²fe³so³thĩ³na² Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa²
ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lhxã³ Kre²sa²ko³xan¹ta²
yxo²ĩ²te²nũ³ka³txa² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxex³jah³lxi³wxi¹. A³po²lah³lai²li² wi¹lhin¹na³li¹.
Sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²jah¹lo²su² na³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Kre²sa²ko³xa²
ã³wih¹tãu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa² wxi²kan¹txi³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹jau³xu¹ta²na²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Wain³jau³xai²la¹wi¹.
Wxa²wãn³txai²li² hai³txi³ wai³nxa³wi¹.
Nxe³jau³su² ha²kxai³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa²
ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa²
a²wi¹lhĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
wi¹lhin¹sxã³ ĩ²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²ĩ²
ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19

Pau²lah³lai²na² E²fe³so³thĩ³na² yxau³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ Ko³rĩn²to²thĩ³na²
Kre³sa²ko³xan¹thĩ³nai²li² ã³wih¹sxã³
yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ti³kxai³lu²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ A²si³a³ko³xa²
ã³nxai³lha²the³ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxai³lha²the³tũ²la²
E²fe³so³thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wih¹nũ²la²
in³txi³nãu³xai²li² yxo²ĩ²te²nũ³ka³txa²

ĩ³ha¹txi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa² kũ³we²ki²la²
ka³lxa¹ye²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³tũ³ka²txa² 12
ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

² A²nxe³tũ³ka³txa² ĩ³ha¹txi²sxã³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxí¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yxo²i²yah³lxi¹nhĩ¹nu¹tai²na²
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wih¹nx2ti³lhai¹li¹?
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ko³sĩn¹nxa³nhai¹. Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
ain³kxi²sĩn¹te²txã³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxa²ha¹te¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxi¹nhĩ¹nu¹tai²na² ĩh¹nxe³ju³ta²
a²si³yxau³jut3su² lhai¹li¹? Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wãn³txa²
ĩ³hen³txi³sa²sĩn¹jau³xai³tã² a²si³yxau³ju³ta³la²
sĩn¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² wain³na³li¹. A²nũ²a² a²ko³nxe³ju³ta²
ĩ³ãin²ta³kxi²nha²sãn²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha²ha²kxai³
ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hẽ³li¹.

Nxe³ai¹nha²kxai³: “Txa²si³yo³na² wxã³jah¹lai²na²
so¹lxi³ Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹.”

Nxe³jau³xai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã²
ĩ³hen³txi¹nx2tain¹ta¹hẽ¹li¹. Nxe³jau³su²

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ ĩ³hen³txain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txa²
yxo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxai³:

— Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²i²nha¹nhai¹.
Ain¹jau³su² ai¹nha²kxai³ ĩ³yau³xa²
ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

6-7 Hã²wxã³txa³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 wxa²ne³wxai³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
 nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ wãn³txa²
 yau³ã³lxi³jau³xa² i³ye³kxai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txai¹nha²kxai³
 nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Kxã³su² i³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 sa²tãn³tĩ¹sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thi³na²
 ã³wih¹to³nhũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 wxi²kan¹txi³ wain³txi³ i³yau¹ũ³to³ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² Je³su²jah³lai²la¹wi¹.
 Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹lai²la¹wi¹.
 Nxe³jau³su² i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Hã²wxã³txa³ yxo²i²xa³te²a² sa²kai³lu³
 i³ye³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 ã³si³tẽ³kxi²ju³ta² wain³ti³hex¹nxa³wi¹.
 We¹jah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² yxo²i²ain¹tũ³ka³txa³ tẽ³sxã³
 a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ti³ra²no³jah³la² sxi²ha²
 ha³teh³nxã³nxa² i³hen³txi³thi³nãn²tu³ ã³wih¹sxã³
 i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Kwẽ³kxa² ko³ha¹li¹ kwẽ³kon³tãu³a²
 a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³sxã³
 ã³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ A²si³a³
 nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
 te²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txi³su²
 te²a² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

*Se²vah³lai²na²
 o²la³kxain¹jau³su²*

a²ki³lha³lxa²nãu³xa²

11 Nxe³ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³nu²su²
 Jah¹lo²kxai³lu² Pau²lah³lo²su² te²kxai³
 kãin² i³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³ kãin²
 wã³nxĩn¹ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lai²na²
 wã²la²ka³lo³a² sa²so¹ka³tu³ a²nũ²a² i³ton³te²a²
 ũ³tĩ¹kxi²kxai²nãn²tu³ we²txain¹tu³ta¹hxai¹hẽ¹la².
 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² kō³nxe³te²a² yãu³ka³txa²
 ã³nxũ²kwai³wih¹te²a² jã¹nxe³ kãĩ³sxã³
 wã²lain²txi³ tẽ³sxã³ ũ³tĩ¹kxi²kxai²nãn²tu²
 nxũ²kwai³li³ta¹hxai²hẽ¹la².

13-14 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa²
 ã³sa²nũn³te²nãu³xa² nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su²
 Pau²lah³la² hxi²ki³kxai³lu² kwa³na³ain¹na²na¹,
 Pau²lah³la² yã¹nxe² kãĩ³sĩ¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su²
 i³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa²
 Ju³te²a² sxi²jen³nãu³a² ai³lha²thet³sxã³
 o²la³kxi²sain³nyhah¹lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³
 Se²vah³la² tah²nãu³xa² ju¹ta²nũ¹jã¹nxe²
 o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²nãu³xa²
 a²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha²
 wã³nxĩn¹te² si³yxau³jah¹lo²su² kxan²ti³
 nxe²na³na¹ nxe²nxa³ka³tu³ a²ki³lha³nãu³xa² nxe²
 o²la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txi³nu¹tai²li²
 kō³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxe²i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxũ²kwai³li³si¹hai¹nhĩn¹jau³su² Je³su²jah³la²
 kwa³na³nxa²sĩn¹na³li¹. Nxe³jah¹lai²li² Pau²lah³la²
 i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² kō³nxe³te²a²
 yãu³ka³txa² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ kō³nxe³te²a² yãu³ka³txu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ĩ²a¹ha²kxai³ Pau²lah³la²
o²la³kxi²ju³ta² ain³kxi²na¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹.
Yxān¹ta¹ wxāi²na² ĩh¹jah¹lo²ta³yah³lxin¹ji¹wi¹?

16 Ain¹sxā³ in³txai²li² ko³nxe³te²a²
yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹la²
hi²sen³kxai³lu² nū³kxūn³txi³ ā³nhe¹kai¹nha²kxai³
a²wā²la³ka³lo³a² sa²ten²ta³kxi²lā³ai¹nha²kxai³ kāin²
ĩ³yīx1to³ta³lxai¹nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³sxā³ hxi²ye¹ta³lxin³tai¹nha²kxai³
aun³tih¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E²fe³so³thĩ³nān¹ta²
nū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nū³ka³txa²
a²yo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txa²
a²yo²ha³kxa¹ ĩ²ai¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ha²kxai³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹.
Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxain¹ka³tu³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ko³nxe³ju³ta²
ā³na¹la³kxi²nha²si¹hain¹jau³su² ĩ³hen³txain¹sān²sxā³
yo²ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ka³tu³ tū¹ka³txa² sa²kxai³lu²
ha³teh³nxā³nxa² ko³nxe³jau³xa² wā³nxīn¹ju³ta²
ĩ³yau¹ū³txā³nxa² yū³kxai²nān²tu³ wxa²sa²ta³sxā³
ū³thū²kxi²sa³hē¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³txā³nxa² a³lxi²khaix1txā³sa²ye²kxan²ti³

50.000 nxe² a³lxi²kxan²ti³ hāi¹sxā³
ū³thū²kxi²sa³hē¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²li²
a²nū²a² yo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³jut3su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
wā³nxī¹nxe² wxi²kan¹yai¹ni² nxe³jau³xa²
a²ha²te¹lhxā³ u²lon³ta³kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

*E*²*fe*³*so*³*thi*³*nān*¹*tū*³*kā*³*txa*² *he*¹*kxi*²*nyhain*¹*ju*³*su*²

21 Nxe³nū²la² Pau²lah³lo²nu¹tā²
a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Hī¹na² ai³na¹tu¹wi¹. Ma³se³to²na²ko³xa²
ai³sā²na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ Kre³sa²ko³xa²
ai³nū³na¹tu¹wi¹. Jā¹nxa¹ka³tu³ Je³ru³sa³lē²thi³na²
ā³wi¹ha¹tu¹wi¹. Nūn³to³ha¹ka³tu³ Ro²ma²thi³na²
ā³ya²sa³we¹ti¹ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²nu¹tā²
E³ras²to³jah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa²
Ma³se³to²na²ko³xa² ā³nxai³si¹ju³su²
sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² A²si³a³ko³xu¹tai²na²
yo³na² yxau³tu³ta¹hxai²hē¹la².

23 Yo³na² yxau³ti³xa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na²
wān³txa² ā³si³tē³kxain¹te² nū³ka³txa²
E²*fe*³*so*³*thi*³*nān*¹*te*²*a*² ye³khāuh³lxa³ti³nyhain¹ju³ta²
ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la², Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yxo²i²xa³tū³ka³txa² hxi²ka²sa³.

24 Ā³si³wxe³te³nah¹lxi¹ a²nū²a²
E²*fe*³*so*³*thi*³*nān*¹*jah*¹la² Te³me²tri³o³jah¹lo²su¹
nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² pra²ta²ki³a²
ya³te³ya³ten³ki³a² o²la³kxi²ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa²
sū³na² sa²ki³lxo³ta¹ka³lxa² txah³lxa³kxa²
we¹tain¹ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa² jū¹lxi³thi³na²
wet¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi²li²
hai³txi³ ka³ten³sxa³ha²kxai³ txah³lxa³kxa²
we¹tain¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la²
A²nxe³ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa²
yxō²kwain³te²a² so¹kxain¹kxai²nān²tu³ a²yo³ha²
Te³mi²tri³o³jah¹la² hxi²ka² ū³yho³hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxa² kāin²
yen³kxi³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yain¹nxa²ha¹te¹

E²fe³so³ nũ³ka³txu¹txa² Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²i² ã³si³wxe³ha²kxai³ a²nxe³hĩ¹na¹
Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa²
yxo²kwai³nain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

25 Jã¹nxain¹ju³kxai³lu² Te³me²tri³o³jah¹lu¹ta²
hi²sen³kxai³lu² pra³ta²ki³a² ya³te³ya³ten³ki³a²
o²la³kxain¹tũ³ka³txa² i³kaix¹so¹sxã³
ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Pra³ta²ki³a² tẽ³sxã³
Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa²
a²sxi²ha² wẽ³ha³lxa² jũ¹lxi³thĩ³na² we¹ki³sa²kxai³
yen³kxi³ki³sxai²tai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxe³yãn¹ta¹ jah¹lai²li² Pau²lah³lai²na²
wãn³txa² ko³te³kxi²nẽ³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹:
“Txa²wã¹sũ³nu²su² ki³lxo³kxa² a²nũ²a² hxi²ka²
we¹txain¹kxa² hai³txi³ wã³nxĩ¹nxa³wi¹. Hai³txi³
ka³ten³su² nxa³wi¹.” Nxe³jau³su² A²si³a³ko³xai²na²
yxau³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ E²fe³so³thĩ³na²
yxau³tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i² ã³si³wxe³xain¹na³li¹.

27 Ai¹nha²kxai³ txa²wã¹wa³ka³li³yu³ta²
ã³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.
Te²yã¹nxe³sxã³Ti³a²na³ka³lxa² ã³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su²
nxe³na¹nhai¹. Ta¹ka³lxa² kãin²khaix¹kxan²ti³
ne³wã²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. A²si³a³
nũ³ka³txi³su² te²a² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ta¹ka³lxa²
sa²nẽn¹kxain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ hĩ¹na²
ne³wã²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Na¹jau³su²
tai²li² e³ye¹nx2ta¹wi¹. Te³me²tri³o³jah¹la²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ wãn³txa² e³yain¹jau³xa²
ain³kxain¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³xan³txi³sxã³

yxō²kāin²txi³ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Tĩ³a²na³ka³lxa² E²fe³so³thĩ³nān¹ta¹ka³lxa²
kāin²khaix¹si¹na³li¹. Nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxai¹nha²kxai³ sxi²je³nai²na² whāi²na¹
nxe²ĩ³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
Kai²ah³lai²na² A³ris³tar²ko³jah³lai²na²
nxe³sxā³ hxi²kxūn³txi³ hxi²ki³ain¹yah³nū²la²
ā³nū¹nain¹thĩ³na² ā³sa²so¹ain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² Ma³se³to²nān¹jah¹lo²nāu³su²
ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³jah¹lo²nāu³xa²
Pau²lah³lo²nu¹ta²na² kxān³su² ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
sa²kxai³lu¹:

— Ā³wih¹nūn³na¹tū¹xā¹. Nxe³tah¹lxi³na¹
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxō²ĩ²tū³ka³txa²
ā³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

31 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² hxi²kan¹te²a² kxān³su²
ya³li³ha²kxai³ sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Nū¹nain¹thĩ³nai²na²
ā³wih¹txa³hē¹li¹. Su²lhā³nxain¹nha³ta¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³ye²nyhai¹nha²kxai³ ā³ki³nū²kxi²tū³ka³txa²
a²wā³kxi³kxai³ wān³txa² yau³ā³xa²
ĩ³kaix¹txi² a²wā³kxi³kxai³ wān³txa²
yau³ā³xa² ĩ³kaix¹txi² nxe³yah³lxi³ha²kxai³
ĩ³khu³khu³nxe² ĩ³kaix¹jah³lxi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ain³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu²
A³le³syān²trah³la² sa²so¹sxā³ tē³sxā³ a²nū²a²
yen³nāu³a² ũh³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ka³tu³ ka³nahx²nxe³si¹hain¹jau³su²
wxa²sa²tā³yi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tu³
ĩ³ye³kxi² ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

34 Yxān¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³
 Ju³te²a² wān³txa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³ta²li² ĩ²ain¹tāu³a² āh¹lxi³sxā³ yxo²kāin²txi³
 ĩ³kaix1ta³lxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³a²na³ka³lxai²na² E²fe³so³thĩ³nān¹ta¹ka³lxai²na²
 kāin²khaix1nx2na³li¹. Nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

Wa³su³txi³kaix1tā³ti³he¹nxēn³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

35 A²nxe³thĩ³nu¹ta²na² a²hxi²kan¹jah¹lai²li²
 a²yen³nāu³a²ĩ³sa²yxau³nũ²la² ā³ka³nahx2nxe³yain¹si¹hain¹jau³su²
 wah³nxain¹nũ²la² ā³ka³nahx2yxain¹nxa²ha¹te¹
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. E²fe³so³thĩ³na²
 kāin²khaix1nx2na³le¹. Nxe³ha²kxai³
 txa²wā¹nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ti³a²na³ka³lxa²
 sxi²ha² sa²hau³ko³txi² txah³lxa³kxa²
 wā³nxĩn¹ki³ai²na² oh³xa² a³hi²ki³a² sa²hau³ko³txi²
 nxe³ki³tā³le¹. Te²jai¹ti²tu³we¹.

36 Nxe³jau³xai²li² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 a³la³kxi²ki³jau³xai²la¹we¹. Nxe³ha²kxai³
 hāi¹nxa¹jah¹lxi³sā²nhē³le¹. Ā³to³toh³lxi²kāi³ah³lxi³txa³hē¹le¹.

37 Nxe³ha²kxai³ in³txi³nāu³xai²li² tē³sxā³
 wxā³yah³lxin¹te²a² kō³nxe³ti³ o²la³kxai¹nxān³ta²we¹.
 A²wā³nxĩn¹thĩn³ta³ yen³kxa² hai³txi³
 kāi³ai¹nxa³ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa² kō³nxe³ti³
 e³kxai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ai¹nxa³ta¹ti²tu³we¹

38 Nxe³ai¹nha²kxai³ Te³me²tri³o³jah¹la²
 a²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxā³ wān³txa² ĩ³kwai²kxi²jau³xa²
 yũ³ain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²ko³xai²na²
 hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nũ²kxai¹nhĩ¹na¹
 ĩ³hen³txi³nyhain¹txai²lē¹.

39 Yxān¹ta¹ wān³txa² an³txi³khaix1nxe³jau³xa²
 yũ³kxai²nān²tu³ yxau²xai³tũ³ka³txa² ĩ³kaix1sxā³
 sa²nũ²kxi²nyhain¹ka³tu³ ĩ³hau³ko³nyhain¹tu¹we¹.

40 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² kwa²hāi¹nxe²
 ā³ki³nū²kxah¹lxi¹lxe¹. Wā²nxūh¹lxi³ki³tā³le¹.
 Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no² a²hxi²kan¹jah¹la²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nē³lain¹kxai²nān²tu³
 ī³ye³kxi²nē³lain¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²nū³ka³txa²
 he¹kxi²sa²te³lhxā³ ā³ki³nū²kah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³
 wā²nxūh¹lxah³lxi¹lxi¹.” Nxe³nē³lain¹ke³la³te²kxai³
 hxi²kan¹txi³ wān³txa² wain³jau³la²
 ī³wa²lū³xai¹nhī³ki³sxa³we¹. Nxe³ha²kxai³
 khāuhx3nē³lai¹nha³ta²we¹. A²hxi²kan¹jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 41 Nxe³ha²kxai³ aun³txa² ī³si¹hain¹jau³su³
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ aun³txa²
 ī³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

20

Pau²lah³lai²li² Ma³se³to²na²ko³xa² Kre²sa²ko³xa²
ai³jau³su²

1 Aun³ta² ī³yain¹sxā³ ā³nhāu²no³jain¹nxa²ha¹te¹
 Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²te²nū³ka³txa² ī³kaix1so¹sxā³
 ā³nū²kxi²nū²la² wān³txa² wi¹jau³xa²
 ī³nxū²kwai³lxū¹nain¹jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū²la² ā³waix3txi²ta¹hxai²hē¹la².
 A³waix3txi²nū²la² Ma³se³to²na²ko³xa²
 ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la².
 2 Ai³lha²thet3tāu³a² a²nū²a² yxo²i²te²a²
 wān³txa² wi¹jau³xa² ī³nxū²kwai³lxū¹nain¹jau³xa²
 ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ yxo²i²
 kāi²no³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a³li³sxā³
 Kre²sa²ko³xa² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la².
 3 Nxe²xai³tī³kxai³lu² i³la³ka² ki³ha¹li¹
 ka³na³ki¹ sa²tā³tī¹sxā³ ta³ko¹xu¹tai²na²

yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² Si²ri³a³ko³xa²
 ã³nxai³te³lhã³ nxe³tah¹lxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ã³nhai¹tũ³ tũ³ka³txa² su²lhã³te³lhã³ ain¹jau³su²
 ain³kxi²nha²nũ²la² ã³wa²li²sxã³:

— Ma³se³to²na²ko³xa² wa³li²te³la¹wi¹.
 Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 4-5 Ai¹nha²kxai³ a²ne³hē³ta² a²sa³wi³ha³lxa²
 wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Tro³a²te²thi³na²
 wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tũ³ka³txa²sa¹,
 So²pa³trah³lo²su² ha²kxai³ A³ris³tar²kah³lo²su²
 ha²kxai³ Se³kũn²jah³lo²su² ha²kxai³ Kai²ah³lo²su²
 ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²su² ha²kxai³ Ti²ki³kah³lo²su²
 ha²kxai³ Tro³fi²mah³lo²su² ha²kxai³ nx-
 ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jã¹nxe³tũ³ka³txu¹ta²kxai³la¹
 So²pa³trah³lai²na²su² Pi²rah³la² tah²su² ha²kxai³
 Be³re²a²thi³nãn¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Jã¹nxe³sxã³ A³ris³tar²kah³la² Se³kũn²jah³la²
 nxe³sxã³ Te³sa³lo²ni³ka²thi³nãn¹jah¹lo²nãu³sxu²
 ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Kai²ah³lai²na²su²
 Ter²be²thi³nãn¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Jã¹nxe³sxã³ Ti²ki³kah³la² Tro³fi²mah³la² nxe³sxã³
 A²si³a³ko³xan¹jah¹la²nãu³sxu² ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tũ³ka³txai²li² wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Txai²li² Lu²kah³lo²na¹xai²na² Fi³li³pos²thi³na²
 yxau³na¹hē³la².

6 Nxa²ha¹te¹ yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa²
 yai³nain¹ju³ta² yain³ta³lun²ya³sain¹nũ²la²
 hã²wxã³txa³ Fi³li³pos²thi³na² a³li³xa³sain¹na²hē³la².
 Nxe³sxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxã³
 Tro³a²te²thi³na² ã³wi¹ha³sain¹na²hē³la².
 ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 ka³na³ki¹ a³lan²sxã³ yxau³a³sain¹na²hē³la².

*Tro*³a²te²thĩ³na² ai³ya³sain¹jau³su²

7-8 Jã¹nxe³ha²kxai³ sa²ba³to³ nxe³hĩ¹na²
ĩ³tut³sa²kxai³ ã³nũ²kxi²sxã³ yain³ya³sain¹na²hẽ³la².
Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sxi²ha² oh³xan¹thĩ³na²
ka³la³sxã³ ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³
ka³nxah³hi²ha²kxai³ lã³pi³ãu²tẽ³na²
ka³lxa¹tẽn³ti³nãu³xa²ũ³thũ²kxi²sa²kũ²ta³ain¹na²hẽ³la².
Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na²sa²kxai³lu²:

— Ka³nxa³ha²ta²na² a³li³sxã³ ã³waix³txi²ki³tu¹wi¹.
Sain¹sĩ¹nha²kxai³ wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txi²
ãn³si³wxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

9 ĩ³hen³jah³lxi³sain¹ka³tu³ ĩ³ye³sxã³
ã³na¹ti³he¹xai¹nxa³ha²kxai³ wẽn³sa² Eu³ti²kah³la²
sa²kxai³lu² sxi²ha² kĩn³txi³ yxo²u³nha²ta³yxo²a²
ã³wxe³ha²kxai³ kxãn³su² ain³kxi²yxau³ha²kxai³
kãin²hxi²tha³o³nha²kxai³ ĩ³ãu³xi²na²hẽ³la².
Ĩ³au³xi²tãu³kĩn³txi³yxau³ha²kxai³ ĩ³ãu³xa¹nha²ju³ta²
ã³ya²lu¹tã²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²
wxa³sa³non²ta³kxi²na¹tũ¹xũ³ ain¹nxa²ha¹te¹:

— Ā³ya²lu¹tã³li¹. Nyhain¹na²hẽ³la².

10 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
a³ka³nxi²sxã³ ã³tĩ³xain¹na²hẽ³la².
Ā³tĩ³xain¹nũ²la² ã³ka³ti³lhu³ta³kxa²wxe³sxã³
wxa²ha³la³wau¹kxi²na²hẽ³la². Nxe³sxã³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Āin²jxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. A²wi¹tãu³a² ãh¹
nxũ²kwai³yaun³ta¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³na²hẽ³la².

11 Nxe³nũ²la² sxi²hẽ¹na² ka³la³xi²na²hẽ³la².
Ka³la³xi²nũ²la² yain³tũ³xa² tẽ³sxã³
wã²nãu²lxa¹nũ²la² yain³ya³sa²sĩn¹na²hẽ³la².
Nxe³nũ²la² ãh¹ĩ³hen³txi³sa²sĩn¹na²hẽ³la².
Nxe³sa²sĩn¹te³na¹ ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹

ta³lun²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tu³ ã³sxã³
ã³waix³ja³sa²sĩn¹na²hẽ³la².

12 ã³sxã³ ã³waix³ja³sa²sĩn¹nũ²la² wẽ³sa²
Eu³ti²kah³lo²nu¹tai²na² sa²so¹ain¹sxã³
ĩ³xain¹na²hẽ³la². Ka³tẽn³su² tẽ³sxã³ ĩ³xi²ha²kxai³
wi¹lxo³kxain¹na²hẽ³la².

Mi³le²to²thĩ³na² ai³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ A³sos²thĩ³na² ã³nxai³sĩ¹na¹hẽ³la².
Nxe³jut³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹
ã³sxã³ ã³waix³sa²sĩ¹nxa³ta³lxa¹ nxe²
ĩ³ye³kxi²sa²sĩn¹na²hẽ³la². ĩ³ye³kxi²sa²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— A³sos²thĩ³na² ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹. Tãu³a²
ĩ³ha¹txi²xi¹nx²ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹sxã³ ã³nxai¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a²
tĩh³nãn²ta³ ã³nxai³na¹tu¹wi¹. Nxe³sa²sĩ¹na¹hẽ³la².
Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹sxã³
ã³nxai³sĩ¹na¹hẽ³la².

14 Nxe³nha¹nũ²la² A³sos²thĩ³na²
a³li³kxain¹sĩ¹na¹hĩ¹na¹ ĩ³ha¹txi²xi²sa²sĩn¹na²hẽ³la².
ĩ³ha¹txi²xi²sa²sĩn¹nũ²la² ã³nũ²ti²sã²nha¹ka³tu³
na³vi²o²tẽ³na² ã³wih¹nha¹ka³tu³ A³sos²thĩ³na²
a³li³xi²nha¹hẽ³la². A³li³xi²nha¹nũ²la²
Mi³ti³le²na²thĩ³na² ã³ya²sã³wih¹nha¹hẽ³la².

15 ã³ya²sã³wi¹sã²nha¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³
a³li³xi²nha¹hẽ³la². A³lan²ni²nũn³tãu³a²
Ki²os²ko³xa² yau³son³sxã³ ka³nxa³hi²nha¹hẽ³la².
Nha¹ka³tu³ ka³nxa³ha²ta²nũn³tãu³a² Sa²mos²ko³xa²
ã³ya²sã³wih¹nha¹hẽ³la². Nxe³nha¹nũ²la²
a³li³xi²nha¹nũ²la² a³lan²nũn³tãu³a² Mi³le²to²thĩ³na²
yau³son³sxã³ ã³ya²sã³wih¹kxi²xai³nha¹hẽ³la².

16 Kxã³nxa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² wa³su³txi³
 ã³nxai³na¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Pẽn³te³kos²ta²
 nxe³ti³xa² ah³xi²nxa³ta³lxa¹ ã³wi¹ha¹tũ¹xã¹.
 Nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ju³ta² A²si³a³ko³xa²
 ã³nxi²kat1sai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.
 Nxa¹ha²kxai³ E²fe³so³thĩ³na² wain³txi³
 ã³wa²to¹ja³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sa²sĩ¹na²hẽ³la².

Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa²ĩ³hen³txi³jau³su²

17 Nxe³jut3su² E²fe³so³thĩ³na² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹te² nũ³kã³txai³tã² a²hxi²kan¹ta²
 wxã³si¹hain¹jau³su² ĩ³kaix1so¹na²hẽ³la².

18 Nxe³sxã³ Mi³le²to²thĩ³na² wxã³sxã³
 ã³wi¹hain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Kxã³nhi¹na¹tã² E²fe³so³thĩ³na²
 yxau³hxi²na¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxau²xai³la¹ju³ta²
 ha³kxa¹ ĩ²yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹.

19 Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kã³txa²
 ã³nhai¹tũn³tũ³kã³txa² ye³ka³lxa¹txi³
 khãuh³lxa³txi³sain¹to³tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wit3su²
 na¹ha²kxai³ win¹ta²txe²lxi³ wet1tai¹na¹tai¹ti²tu³wi¹.
 A²nũ²ai²na² khãuh³lxa³txi³sain¹to³ha²kxai³
 ĩ²ain²txi³sxã³ nãn³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹.

20 Nxe³yãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa²
 wi¹lyxau³yah³lin¹ju³ta²so¹lxi³ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Wxa²sxi²ha² ta³nxa² nũn¹yah³lxin¹thĩ³na²
 ta³nxa² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Jau¹xai²na²
 o¹hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.

21 Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txa²
 yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²nũ³kã³txa²

yx²ha³kx¹ ko³ti³hi¹nain¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²sxã³
 Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² yxo²i²si¹hai¹na¹jau³su²
 i³yau¹ũ³ai¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² yxo²ha³kx¹
 i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

22 Nxe³na¹ha²kxai³ hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² hi²sen³su² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 ã³nxai³si¹sa³jau³su²kwa³na³sa³ha²kxai³we¹ta¹tu¹wi¹.
 Na¹kxai²nãn²tu³ ai³na¹tãu³a² ĩh¹nxet3sxã³
 kãi³sa²hĩ³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹.

23-24 Nxai¹na¹ha²kxai³ sxi²je³na² yxo²ha³kx¹
 ai³lha²thet3to³ha¹tãu³ai³tã² Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² i³yau¹ũ³sa²to³te³nah¹lxi¹:
 “A²nũ²a² i³xan³ta³kxi²nxai¹nha³tai¹.
 Khãuh³lxa³ti³nxai¹nha³tai¹. Kan²txi³
 ũ³tĩ³kxi²nxai¹nha³tai¹. Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wain³txi³ sa²yx²we¹txin¹ju³tan¹te²su²
 nxe³nxai¹nha³tai¹.” Nxe³sa³toh³na²hẽ³li¹.
 Nxe³sa³kxan²ti³ su²lhã³sain¹kxan²ti³
 sa²yx²we¹ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txa²kwa³na³sa³ju³ta²
 so¹lxi³ o²la³kxi²na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹.
 Nxe³jau³xa²sa¹ wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³tai²li²
 ã³na¹la³kxi²nhyah¹lxin¹sãn²nũ²la²
 Je³su²jah³la² yxo²i²ah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wi¹lhin¹te²lo³txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³
 i³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹.

25 Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³i³yau¹ũ¹nx2ti³hxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³na¹jut3su² ã³waix3kxi²na¹hĩ¹na¹
 ãh¹i²kxi²xi²sah¹lxan³tho³li¹.

26 Nxe³na¹jut3su² hĩ¹na² e³lai²na¹ Txa²wã¹sũ³na²

wãn³txa² sa²yo²ã³sxã³ ã³na¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³
wã²nxũh¹lxah³lxin¹tu¹wi¹. Txai²lan²nxa³lho³li¹.

27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²ten³jau³xa²
a²yo²ha³kxa¹ ã³yau¹ũ³nx2ti³hxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹.
O¹hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.

28 A²nxe³ju³kxai³lu² wxã²na² sa²kxai³lu²
wxa²ẽ¹nãu³la³ wi¹lĩ²nha¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²ĩ²sxã³ yxau²xai³te²
nũ³kã³txa² wi¹lĩ³hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³sih¹nx2ti³jau³su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
ũh³wxe³nx2ti³na²hẽ³li¹. Nxe³ju³kxai³la¹
tũ¹kã³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha²
ya³lu²hĩ¹nai³tã¹ju³ta³la² yo²ĩ²te²a² Txa²wã¹sũ³na²
nũ³kã³txi³sah²lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³kã³txai²li²
Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxai²la¹wi¹.

29 Nxe³na¹ha²kxai³ ã³waix3txi²na¹kxa²si³yo³na²
a²nũ²a² kō³nxe³thin¹te²a² wxã³ye¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Wxã³kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³thi¹ta²lxain¹sxã³
he¹kxa³ha³te²ta³lxi³nx2tai¹nha³tai¹.

30 Nxain¹kxa²yu³su² wxa²nũ³kã³txai²na² ĩ²li³te²
ĩ³nxai²na² Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²nxa³te²a²
yũ³ah³lxi¹lxi¹. ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³tai¹.
Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
sa²yo²ã³sa²si¹nx2tain¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³nx2tain¹sxã³
sa²so¹nx2tai¹nha³tai¹.

31 Nxe³ju³ta²nũ³a² wi¹lĩ²khai¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.
Kwẽ³kxa² ko³ha¹li¹ ka³na³ku²tãu³a²
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hai³txi³
ĩ³hen³txi³sxã³ ã³na¹ain¹to³nxa³tai¹ti²tu³wi¹.
Ka³nxah³ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³ a³lan²ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³
khãuh³lxa³txi³nha²sxã³ ĩ³nãn³ti³hit1sain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³
ĩ³ãin²ta³kxi²nhã²nxa³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

wi¹jau³xa²ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.

32 Nxe³na¹jut3su² hĩ¹nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 hxi²ka²nãu³a² ũ³hũ¹nx2ta¹wi¹. Nxe³te²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lĩ²nx2ti³tu¹wi¹.
 Nxe³sxã³ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nxa²lxi³tu¹wi¹.
 ĩ³ya³lo³ti¹nx2ti³tu¹wi¹, yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta²
 ã³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su¹. Jã¹nxe³sxã³
 wi¹lhau³ko³txa²lxi³tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³
 Txa²wã¹sũ³na² wa³li²hĩ¹na¹ yxo²ĩ²tũ³ka³txa²
 yxo²ha³kxa¹ wxa²nũ¹txa²lxain¹nũ²la² ha³lo²a²
 wi¹ko³xa² sa²wxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a²
 a²ko³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³lho³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ yxo²ĩ²tũ³ka³txa² so¹lxi³
 yxau³ki³tu¹wi¹.

33 Jã¹nxa¹jut3su² wxa²yen³kxai²li²
 wã²la²ka³lo³su² ta³nxa² ha³teh³nxãn³su² tã³nxa²
 so¹kxi¹nx2ti³hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³yãn¹ta¹ txa²hxi²ka² so¹lxi³
 nũ³kxũn³sxã³ wa³ko³nhxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Jã¹nxe³sxã³ txa²nũ³ka³txa² nũh¹ nũ³kxũn³sxã³
 sa²hau³ko³tai¹na¹tai¹ti²tu³wi¹.

35 Nxe³na¹ha²kxai³ a²nũ²ai²na² hxi²ka¹nxa³te²a²
 ã³non²ta³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ te²u¹jã¹nxe²
 kãĩ³te²nũ³su² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Te²yã¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lai²na²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu²
 ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Yen³kxa² so¹kxain¹ki³ju³ta²
 wi¹na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ yen³kxa²
 wã²nhũ¹ain¹ki³ju³ta² wi¹khaix¹hĩ³nx2na³li¹.”
 Nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li²
 nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³na²hẽ³la².

36 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ã³ka³ti³wxe³ya³sain¹nũ²la²
Txa²wã¹sũ³na²ĩ³ye³kxi²na²hẽ³la².

37 Nxa²ha¹te¹ ĩ³sa²yxau³xi²nũ²la² Pau²lah³la²
kãin² ĩ³nãn³kxin²tain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³
ha³la³ti³ain¹nũ²la² ĩ³yo²sai¹la³kxin²tain¹na²hẽ³la².
Ai¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ a³li³si¹hain¹jau³su²
ĩ³ye³kxain¹na²hẽ³la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txa² ã³wã³li²nxa³jau³su² ĩ³hen³txi³ha²kxai³
ĩ³ãin²ta³kxin²tain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la²
na³vi²o²tẽ³na²sxa³je³na²ã³si³tẽ³kxi²sain¹sĩn¹nũ²la²
ĩ²sã³sain¹sĩn¹nxa²ha¹te¹ ai³ya³sain¹na²hẽ³la².

21

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³jau³su²

1 Ai³ya³sain¹nũ²la²ĩ³ye³na²yo²ha³ti³lhi³ya³sain¹ka³tũ³
Kos²thĩ³na² ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².
Ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a²
a³li³ya³sain¹nũ²la² Ro²tes³thĩ³na²
ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la². Ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹nũ²la²
hã²wxãn³txa³Pa²ta³ra³thĩ³na²ã³yat1tã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².

2 Nxe³ya³sain¹tãu³a² na³vi²o²tẽ³na²
Fe³ni²si²a²ko³xa² ai³tẽ³na² ĩ³ha¹ja³sai¹nha²kxai³
ã³we¹ti¹sxã³ ai³ya³sain¹na²hẽ³la².

3 Ai³ya³sain¹nũ²la² Syi²pri²ko³xa² ten³sa²tã³sxã³
ĩ²nha¹yu²hẽ³la². Nha¹tãu³a² a²wi¹tãu³a²
yo²wa³ti³kxi²sxã³ ai³ya³sain¹na²hẽ³la². Ti²ro³thĩ³na²
Si²ri³a³ko³xan¹thĩ³na² ã³we¹ti¹yha³sain¹na²hẽ³la².
Ã³we¹ti¹yha³sain¹ka³tũ³ a²yen³kxa²
wxa²sa²nũ¹nyha¹sain¹tĩ³kxai³lu² tẽ¹nai²li² ã³sxã³
a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

4 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²i²tũ³ka³txa² i³ha¹txi²nyha¹sai¹nha²kxai³
 ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 yxau³a³lan²ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹tãu³a²
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu²
 i³yau¹ũ³tin³tain¹nũ²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹
 Pau²lah³la² i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ai³nhĩ¹kxai²nãn²tu³
 khãuh³lxa³ti³nxain¹sĩ¹nha³ta¹. Ain¹jau³su²
 yxo²i²tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² hxi²waun³ta³kxain¹sxã³
 ai³si¹hai¹nxa³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³ye³kxain¹na²hẽ³la².

5 Nxain¹kxan²ti³ ye³jen¹nũn³tãu³a²
 a³li³ya³sai¹nha²kxai³ tũ¹ka³txai²na² whãi²na¹
 in³txa² txu¹ha² wẽ³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹
 ã³si³tẽ³kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³
 i³ye³na² yxo²ka³teh³nãu³a² ã³yit1ta²xai³sxã³
 ã³ka³ti³lhu³ta³kxa² ã³wxe²xai³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
 i³ye³kxa³sain¹na²hẽ³la².

6 I³ye³li²ta³lun²nũ²la² na³vi²o²tẽ³na²
 ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹nxa²ha¹te¹
 tũ¹ka³txai²li² i³ha¹txi¹ya¹sain¹tũ³ka³txai²li²
 wã³lain¹na²hẽ³la².

7 Wã³lxain¹nxa²ha¹te¹ Ti²ro³thĩ³na² ã³sxã³
 a³li³ya³sain¹na²hẽ³la². ã³sxã³ a³li³ya³sain¹nũ²la²
 To³le³mai²ta³thĩ³na² ã³yat1ti¹ya³sain¹na²hẽ³la².
 ã³ya¹ti¹ya³sain¹nũ²la² ye³ka³na³ka³nat3sxã³
 a³lan²ni²sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²i²tũ³ka³txa² i³ha¹txi²ya³sain¹sxã³
 i³ye³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

8 Nxe³nũ²la² a³lan²ni²tãu³a² ã³sxã³
 a³li³xi²nyha¹sain¹na²hẽ³la². Nxe³nyha¹sain¹nũ²la²

Se²sa³re²a²thĩ³na² ã³we¹ti¹yha³sain¹na²hẽ³la².
 ã³we¹ti¹yha³sain¹nũ²la² Fi³li²pah³lai²na² sxi²ha²
 yxau³ya³sain¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²li²
 kxã³nhxĩ¹nai³tã² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau³hĩ¹nai³tã²
 a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² ĩ²sxã³ sa²so¹ain¹jah³lo²su²
 tai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³hen³txi³na²hẽ³la².

9 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha¹li¹
 ha¹li¹ a²ka³ne³nãu³xa² yũ³ta¹ in³txa²
 yũ²nxa³ta¹ka³lxu²nãu³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³hen³txain¹na²hẽ³la².

10 Nxain¹nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nãu³a²
 A²ka³bo³jah³la² Ju³te²a²ko³xan¹jah¹la² wxã³na²hẽ³la².
 A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³hen³txain¹na²hẽ³la².

11 Jã¹nxe³sxã³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 ĩ³ha¹txi²nhya¹nha²hẽ³la². ĩ³ha¹txi²nyha¹nhũ²la²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²si³ĩ¹nha²ka³lo³a²
 sa²so¹kxi²nyha¹sxã³ sa²hxi²tai³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³
 sa²yu³tai³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ nxe³nyha¹nha²hẽ³la².
 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ĩ³ye³kxi²sa²te³nah¹lxĩ¹:
 “Ju³te²a²nãu³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³te²a²
 hi²sen³su² sa²si³ĩ¹nha²ka³lo³ai²na² a²wa³kxẽn³sin¹te²
 ĩ³nxai²na² sa²so¹nxain¹sxã³ sa²tai³kxi²nxain¹tu¹wi¹.
 Nxain¹kxai²nãn²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²
 nũ³ka³txi³su² a²hxi²ka² ũ³hũ¹nxain¹tu¹wi¹.”
 Nxe³jau³xa² ĩ³ye³kxi²sa³na²li¹. A²ka³bo³jah³la²
 nxe³nyha¹nha²hẽ³la².

12 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² sa²kxai³lu²
 Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau²xai³tũ³ka³txa² ain³kxi²

txa²wã¹ki³na¹xai²na² ain³kxi² nxe³sĩn¹sxã³
 Pau²lah³lo²nu¹ta²ĩ³ye³kxi²sĩ¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³sĩn¹txa³hẽ¹li¹.
 Nxe³sĩ¹na¹hẽ³la².
 13 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— ĩ³nãn³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. ĩ³ain²ta³lxi³sah¹lxi¹nha³tai¹.
 Yuh³lxi³ti³hex¹sa²nxa³nhai¹. Je³su²jah³lai²na²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 a²sa²wit³sa¹ha²kxai³ su²lhã³sain¹kxan²tj³
 yuh³lxain¹nxa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³
 hã¹nxa¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

14 Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kan¹txi³
 ĩ³wa²lũ³xi²sĩ¹nxa³ha²kxai³ hã¹nã¹sĩ¹na¹hẽ³la².
 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²sĩ¹na¹te³nah¹lxi¹:
 — Wi¹lhĩn¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su²
 sa²yo²wet¹sĩn¹ki³tu¹wi¹. Nxe³sĩ¹na¹hẽ³la².

15 Nxe³nũ²la² yen³kxa² tẽ³sxã³ ai³nha¹kxa²
 wxa²hau³kot³so¹xi²nha¹ka³tu³ ã³sxã³
 a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

16 ã³sxã³ a³li³ya³sain¹tãu³a² txa²wã³tã³nãu³xa²
 Se²sa³re²a²thĩ³nãn¹tũ³kã³txa² ã³si³tẽ³kxi²yah³lxi³sain¹na²hẽ³la².
 Nxe³sxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².
 ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² Me³na³sõ²ah³la² sxi²ha²
 Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau²xai³lhxai²na²hẽ³la².
 A²nxe³jah¹la² sxi²ha² ã³wi¹ya³sain¹na²hẽ³la².
 A²nxe³sxã³ Me³na³sõ²ah³lai²li² kxã³nhxĩ¹nai³tã²
 Syi²pri²ko³xa² yxau²xai³lhĩ¹nai³tã² a²wi¹lhĩ¹na²
 yxo²ĩ²ta¹hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² Ti³a²kah³lai²na² e³kxi²nyhu¹jau³su²

17 Jã¹nxe²ya³sain¹ju³kxai³lu² txa²wã¹wã³tã³nãu³xa²
 Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³la³ya³ti²nyhu¹sxã³
 ĩ³ka³lih³ya³sa²sĩn¹na²hẽ³la².

18 Nxe³ya³sa²sĩn¹nũ²la² hã²wxã³txa³
 ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Ti³a²kah³la² ĩ³ye³kxi²te³lhxã³ ai³ya³sa²sĩn¹na²hẽ³la².
 Nxe³ya³sa²sĩn¹tãu³a² a²hxi²kan¹ta²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²jah¹la²nãu³xa²
 ã³yã³sa²kxi³nũ²kxain¹na²hẽ³la².

19 Nxain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³hxi²ka¹txai¹nha²kxai³
 Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te² nũ³kã³txa²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²
 ã³si³wxe³ai¹nhĩ¹nu¹tai²nãn¹jau³xa²
 ĩ³hen³txi³nyhain¹na²hẽ³la².

20 Nxa²ha¹te¹ nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nũ²la²
 ka³lih³kxi²la²nha² Txa²wã¹sũ³na²
 sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ka³tũ³
 ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãĩ³. Ain³kxi²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ju³tai²li²
 ĩ²txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ti¹ai²li² Ju³te²a²nãu³xa² ka³lxa¹txi³
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ain¹na³li¹. Yxã¹ta¹
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹tain¹na³li¹.

21 Nxai¹nha²kxai³ ki³han³jau³xa²
 ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lai²na²
 hi²sen³su² Ju³te²a² nũ³kã³txa² sa²kxai³lu²
 Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²a² yxau³ain¹ko³xa²
 yxau³kxi²nyhain¹tũ³kã³txa² Pau²lah³la²
 kwa³na³ain¹nu²hẽ³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 ũ³wha²li¹txã³nxai³tã² sa²yxo²ã³si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³ain¹nu²hẽ³li¹. A²wẽ³ha³lxa² a²ki³wã²la²
 ũ³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ain¹ju³ta² hãĩ¹nxa¹si¹hain¹jau³su²

kwa³na¹ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 o²la³kxi²hxai²ju³tai³tã² a²yxō²ha³kxa¹
 hãi¹nxa¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha²kxai³ nx-
 ain¹nũ²hẽ³li¹.” Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹na²hẽ³li¹.
 Yxãn¹ta¹ki³ha³nain¹nũ²hẽ³li¹.

22 Jã¹nxai¹nha²kxai³ wxãn¹jau³xa²
 ain³kxi¹nxain¹tu¹wi¹.

23 Nxain¹kxai²nãn²tu³ nxe³sẽ¹li¹. In³txi³nãu³xa²
 ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³sxã³ kxã³nhxĩ¹nai³tã²
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxain¹na²hẽ³li¹,
 we¹tain¹ju³ta³nũ³a²su¹. Hĩ¹na² e³kxain¹jau³xai³tã²
 we¹ta³lu²nain¹tu¹wi¹.

24 Nxai¹nha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²txai¹nhẽ³li¹.
 Nĩn¹kxai²nãn²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txa² sa²yxō²we¹txa²sã²nhẽ³li¹.
 Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 yen³nãu³a² ã³nhan³ka²ti³ye²yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Sa²yxō²we¹ta³lu²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 a²yen³kxa² ĩ²li³te²a² wã³kon³kxai²nãn²tu³
 so¹sxã³ ã³yho³hi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe²
 ta³lu²nĩn¹kxai²nãn²tu³ ã³nhe³ko¹la³kxin²tain¹tu¹wi¹.
 Nxe³yah³lxin¹te²ka³kxa¹ a²nũ²a² yxō²ha³kxa¹
 ko³nxe³ti³ o²la³kxin¹ju³tai³tã² ĩ³ki³ha¹kxain¹jau³xa²
 a³la³kxain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²
 ã³wha²li¹txã³nxai³tã² sa²yxō²we¹tin¹ju³ta²
 ĩ²ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² tai²li² ĩ³ye³a¹wi¹.

25 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa²
 yxō²ĩ²te²a² ã³wha²li¹lhĩ¹na¹hẽ³li¹.
 Nxe³sĩ¹na¹te³nah¹lxĩ¹: “Jau¹xai²na² so¹lxĩ³
 sa²yxō²we¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Yain³txa² ko³nxe³te²a²
 a²yãu³ka³txa² sa²nũ¹tain¹kxai²nãn²tu³
 ĩ³yain³yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Ka³yxuh³xa²

a²ti³ha²yau³xa² ĩ³na²yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 A²ti³ho³nxa³te²a² wã²nhi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 A²nũ²a² ã³xa² in³txi³su² ta³nxa² a²nũ²a² ã³xa²
 sxe³xa³ka³lxi³su² ta³nxa² yxo²kwain³nha²sxã³
 ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxe³jau³xai²na² sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹li¹.
 Nxe³ain¹sĩ¹na¹hē³li¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 26 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xai²li²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu²
 ã³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la²
 ka³nxa³ha²ta³a² Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na²
 wãn³txa² sa²yxo²we¹ta³lun²ju³ta³nũ³su²
 ã³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ta³lun²sãn²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 ã³wih¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 sa²yxo²we¹te³lhxã³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³hĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
 ã³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ta³lun²ka³tũ³ ka³yxuh³xa² ũ³hũ¹ain¹kxe³nũ³a²
 sa²yxo²we¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² i³sxã³ ũ³tĩ¹kxain¹jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
 wãn³txa² sa²yxo²we¹ta³lun²te³lhxã³
 nxe³hĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹sxã³
 yxau³ain¹tĩ³kxai³lu² Ju³te²a²nãu³xai³tã²
 A²si³a³ko³xa² wxã³ain¹tũ³ka³txai³tã² hi²sen³su²
 Pau²lah³la² ĩ²ain¹ka³tũ³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 ĩ²sxã³ i³sxã³ ĩ³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩ³sa³e² nũ³ka³txã³. Ain³kxi¹sah¹lxi³hē¹le¹.
 ã³non²ta³kxi²sah¹lxi³hē¹le¹. Jah¹lai²li²
 wãn³txa² ko³nxe³jau³xa² ĩ³tih³nxai¹nĩn²ta²we¹.

I³sa³e² nũ³kã³txa² ko³te³kxi²ha²kxai³
 Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² ko³te³kxi²ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ko³te³kxi²ha²kxai³
 nxain¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²a²
 in³txa²sa²so¹ka³tũ³thĩ¹nai²na²tẽ³sxã³ã³wi¹ha²kxai³
 ã³kho³txain¹nĩn²ta²we¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 29 Ain¹ta¹wãn³txai²li²wain³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 A³lan²tai³tã² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 Tro³fi²mah³lai²na² E²fe³so³thĩ³nãn¹jah¹la²
 nxe³sxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³ya³ju³ta²
 i²ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 ã³wi¹yhah³lxa²na³na¹. Nxain¹jau³su² nxain¹ta¹
 hai³txi³ ã³wi¹yhain¹ya³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Pau²lah³lo²nu¹tai²na²so¹lxi³ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 30 Nxain¹ju³kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² kũ³we²ki²la²
 ã³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²
 hxi²kxũn³txi³sa²so¹ka³tũ³Txa²wã¹sũ³na²sxi²ha²
 sa²sai²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²sai²ã³hĩ¹na¹
 sa²yxo²tĩ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 31 Nxain¹ju³kxai³la¹ su²lhã³te³lhxã³
 nxe²xai³ai¹nha²kxai³so³ta²to²nũ³kã³txi³su²te²a²
 hxi²kan¹jah¹lu¹tai²na²ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 ĩ³hen³txain¹te³nah¹lxi¹.
 — Je³ru³sa³lẽ² tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹
 he¹li²nyhain¹nĩn²tai¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 32 Nxa²ha¹te¹so³ta²to²nũ³kã³txa²
 a²hxi²kan¹ju¹tu¹tai²na²a²sa³wi³ha³lxa²wa³su³txi³
 tẽ³sxã³tũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³
 a²nũ²a²nãu³xa²ĩ²ain¹ka³tũ³Pau²lah³lo²nu¹tai²li²
 su²lhã³te³lhxã³ain¹ta¹wxã³ye²nyhai¹nha²kxai³
 hãĩ¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxain¹nxa²ha¹te¹ so³ta²to²
 hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²hi²sen³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ũ³tī¹kxi²si¹jau³su² sa²no¹te³lhxã³
 ã³sa²so¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³sa²so¹nũ²la²
 kwa³thi³lih³na²tih³no²ha¹li¹sa²tai³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 Sa²tai³kxi²nũ²la²ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ĩh¹jah¹lo²tan³te²la¹xã³?
 ĩh¹nxe³ka²yan³ti³ta³ he¹kxain¹si²lxi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² ĩ³ye³ye³li³ha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ ain³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta² ã³wih¹si¹jau³su²
 ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ es³ka²ta²ka³txa²
 ka³la³te³lhxã³ ain¹ta¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa²
 ã³sa²ta³ti³hex¹ye²yai¹nxa³ha²kxai³ hã¹isxã³
 su²lhã³ti³ten³khaix¹ye²yhai¹nha²kxai³
 ã³nxi²ka¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 sa²ye²ta³wxe³kxi²so¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:
 — Su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³le¹ Su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³le¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² a²yo²wã³txa²ĩ³wa³lxĩ³nha²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ sxih²yo²a² ã³wih¹te³lhxã³ tãu³a²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wã³txi³kxai³lu¹, so³ta²to²
 hxi²kan¹ta²ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— ĩ³ye³kxi¹nxa²ha³la²wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹ta² wã³txi³kxai³lu¹:

— Kre²ka² wã³txa²wxã²txi³e³ĩ¹te²la¹xã³?
 38 E³ji²jah³lo²sxa³ji¹wi¹? Ha³la³je¹nhĩ¹nai³tã²
 E³ji²jah³lai¹tã² a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹te²a²
 4.000 nxe³tũ³ka³txa² ã³sa²so¹sxã³ kãin²
 ko³nxe³ti³ kã³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yo²ha³kxa¹

ã³nhe¹kxi²nyhain¹nũ²la² ha³lo²a² sxi²ha²
 yũ²nxa³ko³xa² ã³sa²so¹sxã³ ai³nyhain¹nũ²hẽ³li¹.
 A²nxe³jah¹lo²sxan³te²la¹xã³? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²ah³lo²sa¹wi¹.
 Tar²so³thĩ³na² Si³li²si²a²ko³xan¹thĩ³na²
 txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³thĩ³na²
 nẽn³kãin²khaix¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a²nãu³xai²li² ĩ³ye³kxi²ti³ten³sa³nhai¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:
 — ĩ³ye³kxi²txai¹nu¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³
 es³ka²ta²ka³txa² ĩ³sa²yxau³nũ²la² ĩ³ka³nah²xi²si¹ju³su²
 wxa²ye³wxãix³sa²kxai³ ĩ³ka³nah²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³nũ²la² E³bre²ah³la² wãn³txa²
 ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

22

1 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã³tã³nãu³sxu²
 txa²wĩ³na²nãu³su² yah³lxi¹lxi¹. Nxa¹ju³ta²li²
 ĩ³yau¹ũ³nx²ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 2 Nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²li² E³bre²ah³la² wãn³txa²
 ain³kxain¹nũ²la² ka³nah²xain¹ta¹hxai³hẽ¹la².

3 Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Txai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sa¹wi¹.
 Tar²so³thĩ³na² Si²ri³a³ko³xan¹thĩ³na²
 txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txo¹na¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 ai³na¹nũ²la² Ka³ma³li³e²lah³lo²nu¹ta²na²
 hi²sen³su² txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹ta²na²

wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ ã³yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹.
 Nxe³sai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 ya³lo³jah³lxin¹ka³tu³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxa²
 yãx¹jah¹lo²sa¹wi¹.

4 Nxa¹ha²kxai³ a²nũ²ai²li² Je³su²jah³lai¹tã²
 wãn³txa² ãn³si³tẽ³kxi²te²a² ã³hãt¹txai¹na¹hẽ³li¹.
 A²nxe³tũ³kã³txa² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su²
 ta³nxa² nxe³kxan²ti³ khãuh³lxa³txain¹tu³ha¹hẽ³li¹.
 Nũ³kxũn³txi³ sa²so¹ain¹sã²na¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³
 ã³tũ¹kxi²ta³nxa² su²lhã³ta³nxa² nxi¹na¹hẽ³li¹.

5 Nxe³na¹ju³ta² Sũ³na² sxi²ha²
 wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² ã²sai¹nha²kxai³
 Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa²
 ã²sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Kãi³a¹jau³su²
 ã³wã³txi³txai¹nhẽ³li¹. Ki³han³txa²nãn³khih³
 nxe³nx2ta¹nhai¹. Jã¹nxain¹ju³kxai³lu²
 ha³tẽh³nxã³nxa² ã³wha²li¹lain¹te³nah¹lxi¹:
 “Ta³mas²ko²thĩ³na² ã³nxain¹kxai²nãn²tu³
 wxa²nũ³kã³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²i²ain¹te²na² ã³ha¹txin¹kxai²nãn²tu³
 sa²so¹ai¹nĩn¹ka³tu³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 ã³tũ¹kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxẽn¹ka³tu³
 khãuh³lxa³ti³txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³jau³su²
 wha²li¹txã³nxai²li² ã³hũ¹sai¹nha²kxai³ ai³na¹hẽ³li¹.

Pau²lah³la² yxo²i² ã³si³wxe³jau³xai³tã²
 ã³hen³txain¹jau³su²

6 Ai³na¹ti³kxai³lu² Ta³mas²ko²thĩ³na²
 yau³so³na¹hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ ne³ka³ka³tãu³a²
 oh³xa² wa³su³txi³ ha³tẽt¹sa²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ã³sa²nxũ³nxa³hẽ³li¹.

7 Nxa¹tãu³a² ã³ya³hi²na¹tãu³a² wãn³txai²li²
 ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹: “Sau²lah³lãi³. Sau²lah³lãi³.

ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ khãuh³lxa³txi³san¹thi²lxi¹?
 Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.
 8 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

“Ĩ¹jah¹lo²ta³nhĩ¹ji¹wi¹?” Nxe³ai¹na¹hẽ³li¹.
 Nxa²ha¹te¹: “Je³su²jah³la² Na³sa³re²thĩ³na²
 yxau³kxi²na¹jah¹lai¹ta²lxi³na¹wi¹.
 Ye³khãuh³lxa³ti³san¹kxah³lo²sa¹wi¹.”

Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.
 9 Nxe³jau³xai²na² txai²na² so¹lxi³
 ain³kxai¹na¹hẽ³li¹. Txa²sa³wi³ha³lxa²na² ha³lo²a²
 ha³tet¹ju³ta² so¹lxi³ ĩ²ain¹na²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹
 wãn³txi³khai³la³ ain³kxai¹nxa³hẽ³li¹.

10 Nxe³sxã³ ĩ³wa²lũ³xi²na¹te³nah¹lxi¹:
 “Ĩ¹nxe³ju³ta² kãĩ³te³la¹ji¹wi¹?” Nxe³na¹hẽ³li¹.
 Nxe³ha²kxai³: “Ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Ta³mas²ko²thĩ³na²
 ã³wih¹txu¹li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 kwa³na³nxa²ju³ta² ĩ³hen³txi³nxa²tu¹wi¹.”
 Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kãin² ha³te¹tha²kxai³
 ye³ka³tũ³ta³kxi²sa³hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³
 txa²sa³wi³ha³lxa² hxi²ki³sa³nũ²la² sxi²je³na² tẽ³sxã³
 ã³nxi³sa³na²hẽ³li¹.

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²je³na² A³na³ni²ah³la²
 yxau³hxai²na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la²
 Ju³te²a² wãn³txu¹txai²na² yxo²ha³kxa¹
 sa²yo²wet¹hxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ka³tu³ Ju³te²a²
 nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹.

13 A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ ã³wih²xa² wxã³sxã³
 ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Sau²lah³lãĩ³.
 Txa²wã³tã³si¹lxi¹. Hĩ¹na² wi¹lĩ²nhãn¹tu¹wi¹.”
 Nxe³sai¹nhĩ¹na¹ ye³we²nxi²sa³hẽ¹li¹.

14 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na²

txa²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tain¹kxah³la²
 Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na² te²hi²sen³su² i²sxã³
 sa²so¹nxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²wãn³txai²li²
 a²ten³jau³xai²na² a³la³kxi²ti³hi¹txa²tu¹wi¹.
 A³la³kxi²ti³hi¹txa²sãn²kxa²yu³su² Je³su²jah³la²
 Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹la² i²in¹ju³tain²txi³
 a²wãn³txa² ain³kxin¹ju³tain²txi³ nxẽn¹tu¹wi¹.

15 Nxẽ¹nha²kxai³ ju¹tai²li² i²in¹ju³tai²na¹
 e³kxi²nxa²jau³xai²na¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 i³ye³kxi¹txai¹nĩn¹tu¹wi¹.

16 Nxẽn¹jut3su² ha²ya³kxa² wah³nxe³sẽ¹li¹.
 i³sa²yxau³sẽ¹li¹. i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nxa²sih¹nxa²jau³su²
 i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxẽn¹kxi²nãn²tu³
 Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²i²in¹kxi²nãn²tu³
 wxa²ko³nxe³nxa²ju³ta² Txa²wã¹sũ³na²
 sa²kxai³lu² nxe³wã²na³kxi¹nxa²tu¹wi¹.
 A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

Pau²lah³la² e³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³la²yau³su²

17 Nxa¹nũ²la² hã²wxãn³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 ã³wa³li²na¹hẽ³li¹. ã³wa³li²na¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na²
 sxi²ha² ã³wih¹sxã³ i³ye³kxi²na¹tãu³a²
 hxi²sxã³nho³tẽx³jut3sũ³ju³ta² i²a¹hẽ³li¹.

18 i²a¹ju³ta²sa¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxĩ¹: “Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹ta²
 nũ³ka³txa² wxa²wãn³txa² i³ye³kxai¹nĩn¹jau³xa²
 sa²yo²ã³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wa³su³txi³
 a³li³xi¹sẽ¹li¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.

19 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxĩ¹;
 “Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 o²la³kxi²na¹ju³tai³tã² e³lxah¹ i²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na²

ã³wih¹sa²the³tũ²la² wxa²sa³wi³ha³lxa²
 yxo²ĩ²nxain¹te²a² sa²so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxi²ta³nxa²
 ĩ³wai¹ta³nxa²nxe³nhxai²na¹hẽ³li¹. Ju¹ta²yxo²ha³kxa¹
 e³lxah¹ĩ²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 20 Nxe³ain¹kxa²yu³su² Es³te³vãu²ah³la²
 wxa²sa³wi³sai³tã² su²lhã³ai¹nhĩ¹nai³tã²
 ĩ²nũn³na¹hẽ³li¹. ‘Wi¹na³li¹.’ Ai¹na¹jau³su²
 ai¹na¹hẽ³li¹. Nxa¹ha²kxai³su²lhã³ain¹ta³nũ³kã³txai²na²
 hxi²ki³te²na²sa²kxai³a²wã²la²sa²hau³ko³kxain¹to³ha¹hẽ³li¹.
 Nxe³na¹hẽ³li¹.

21 Nxa²ha¹te¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹; “Ai³txa²sã²nũ¹li¹
 Nxẽ¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² u²ko³xai²na²
 Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²nãn¹ta³ko³xai²na²
 ĩ³sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hẽ³li¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹a²wi¹lhĩ¹na²wi¹lain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Yxãn¹ta¹Ju³te²a²nũ³kã³txi³sxa³te²nãn¹ta³ko³xa²
 ĩ³sa²si¹hã³si¹jau³su²jau³jau¹xai²na²ain³kxain¹tãu³
 hĩt3txain¹sxã³ĩ³kaix1tain¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhã³txa²sĩ¹nhẽ³le¹.
 ĩ³la³thi¹ti³hex1sĩ¹nxa³we¹. Ka³ten³su²
 yxau²xai³ju³ta² ten³ti³hex1sa²sĩ¹nxa³nha²we¹.
 Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ ĩ³an³ta³kxi²khaix1ai¹nha²kxai³
 kãin² ĩ³wxan¹tai¹nha²kxai³ wã²la²ka³lo³a²
 hxi²tẽ³nha²sxã³ ĩ³txu³kxin²tai¹nha²kxai³
 kĩh³nũ³xa² wxa²xuh³sa²ka²la¹lhĩn³tai¹nha²kxai³
 yxain¹ta¹hxai²hẽ¹la², kãin² ĩ³an³ta³kxin²tain¹sa³ka².

24 Ain¹nxa²ha¹te¹so³ta²to²a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²kxai³lu²
 ju¹ta²na² ĩ²ain¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²li² sa²wi¹jah¹li³hẽ¹li¹,
 sxi²hẽ¹nai²na²su¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³

tũ¹ka³txai²na² ĩ³an³ta³kxain¹ju³ta² si³yxau³tãu³a²
a³ya³ti²ki³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ye³ka³lxa¹txi³
nũ³kxũn³txi³ ĩ³ta³lo³wai¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁵ Nxa²ha¹te¹ sa²tai³kxain¹tãu³a²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³jxah¹lo²sa¹wi¹.
Nxa¹ha²kxai³ ĩ³ta³lo³wait¹sah²lxin¹ju³ta²
wain³ji¹wi¹? Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lai²na²
yen³nãu³a² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²sai¹nxa³tai¹tu³wi¹.
Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³ txa²wãn³txa² ya²lan³tu³ta³nxa²
ki³han³tu³ta³nxa² ã³ne³wxe³yah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁶ Nxa²ha¹te¹ sa²tai³kxi²tũ³ka³txa² ain³kxi²nũ²la²
a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² ĩ³hen³txain¹nxa²ha¹te¹:

— Jah¹lai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³jxah¹lo²su²
na³li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lĩ²jah³lxi³sã²nhẽ³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁷ Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na²
sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Ro³ma²no² nũ³ka³txi³sin¹jau³xai²li²
ya²la³tu³tin¹te²la¹xã³? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ya²la³lyau³xai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁸ Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² a²kxã³nxa¹ ũ³yho³hi²txã³nxa² kãin²
ũ³yho³hi²hain¹sã²na¹ka³tu³ Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su²
we¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² sxã³
txon¹te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 yuh³lxi³ha²kxai³ ũ³tĩ¹kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la²,
 Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² ha²kxai³la².

Hxi²kan¹ta² ā³nũ²kxi²tũ³ka³txa² ĩ³wã³tain¹ju³su²

30 Nxa²ha¹te¹:

— Ju¹tai²li² wain³txi³ ā³ne³wxe³ti³ten³sa³nha²khih³.
 Nxe³ju³su² ka³tũ³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 sa²ta²la³kxi²sān²nũ²la² hã²wxã³txa³
 wã³nxĩn¹ta² si³yxau³te²nãu³xa² ĩ³kaix¹tha²kxai³
 Ju³te²a² hxi²kan¹ta² ā³nũ²kxi²te²nãu³xa²
 ĩ³kaix¹tha²kxai³ nxe³tũ¹ka³txai²na²
 a²yen³nãu³a² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²so¹sxã³
 ũh³wxe³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

23

1 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 Ju³te²a² hxi²kan¹txa² ā³nũ²kxi²te²nãu³xa²
 ten³sa²tã³la³kxi²nha²sxã³ ĩ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã³tã³nãu³syah¹lxi¹lxi¹.
 Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. Txa²wã¹sũ³na²
 yen³nãu³a² yxau²xai³la¹ju³ta² ko³nxe³ti³
 ĩ³yĩ¹li²nha²ti³he¹nxēn²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la²
 A³na³ni²ah³lo²su² jah¹lan²tũ³ a²sa³wi³ha³lxa²
 ka³lu³sa³ yxau³ain¹te²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² wxa²yxo²su²jah¹lxi³hē¹li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² wi¹hĩn¹ki³lxo³nxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹
 ko³nxe³thi¹ni¹lxi¹. ĩ³yĩ¹li²san¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.
 Txa²wã¹yah³la²nãu³xai³tã² wãn³txa²

wet1txa³lxi¹. Wxa²yo²su²lha²si¹hai¹nĩn¹jau³su²
kwa³na³ai¹ni¹lxi¹. Jau¹xai²na² wai³nxa³wi¹.
Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
wxa²yo²su²nxa²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la²
in³txi³nãu³xa² ten³sa²tã³a² yxau³ain¹te²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na²
wã²nxa³kxa² so¹jah¹lo²su² te²jai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³ha²kxai³ ko³ti³hen³tai¹nĩn¹jau³xa² wai³nxa³wi¹.
Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã³tã³nãu³xãi³. Ju¹tai²na² wã³nxĩn¹ta²
si³yxau³jah¹lo²su² ju¹ta³la³ ko³nha²nxa³hẽ²li¹.
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² sa²yo²we¹te²sa¹wi¹.
A²nxe³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:
“Wxa²hxi²kan¹jah¹la² ko³te³kxi²txa³hẽ¹li¹.”
Nxe³jau³xu¹tai²na² sa²yo²ã³a¹ju³ta²
ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6-8 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta²
nũ³ka³txi³nãu³xa² a²wã³kxi³kxai³lu² sa³tu³se²a²
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³lu² fa³ri³se²a²
nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Jã¹nxe³ju³kxai³lu² sa³tu³se²a² nũ³ka³txai²na²
sa²kxai³lu² a²nũ²a² ya³lu²khaix¹te²a² ka³ten³su²
ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a² yxo²ĩ²xa³ha²kxai³
a²nũ²a² yãu³ka³txa² yũ³ju³ta² yxo²ĩ²xa³ha²kxai³
oh³xan¹jah¹la² yũ³ju³ta² yxo²ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³
nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ta¹ fa³ri³se²a²
nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ju¹ta² yxo²ha³kxa¹
yxo²ĩ²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³ju³kxai³lu²

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ju¹tai²na² a³la³kxi²nũ²la²
ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wa³tã³nãu³syah¹lxi¹lxi¹.
Txai²na² sa²kxai³lu² fa³ri³se²ah³lo²sa¹wi¹.
Txa²wĩ³na² fa³ri³se²a²lo²su² te²ju²hẽ³li¹.
Nxe³na¹jut³su² a²nũ²a² ya³lu²khaix¹kxai²nãn²tu²
ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ju³ta² yxo²ĩ²a¹ha²kxai³
ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wah³nxe³na¹ha²kxai³
nxe³na¹ju³ta² kō³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²sah¹lxi¹lxi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na²
ain³kxain¹nũ²la² ã³nhai²ta³lxi³ka³tu³ fa³ri³se²a²
nũ³ka³txu¹ta²na² sa³tu³se²a² nũ³ka³txu¹ta²na²
yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³ĩ³yi²lho¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Nyhai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a² jah³la²nãu³xu¹ta²na²
a²nũ²a² wha²li¹txã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nãu³xa²
yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah³lai²li² kō³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta³la³
yũ²yai¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³
a²yãu³ka³txa² tã³nxa² oh³xan¹jah¹lai²la³ tã³nxa²
ĩ³ye³kxi²hĩ³te²la¹ku² nxe³nũ¹hain¹kĩ³nhai¹.
Nxe³ha²kxai³ hãĩ¹nxa¹jah¹lxi³sã²lxi¹. Nx-
ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁰ Ain¹tah¹lxa¹ ha²ya³kxa²ĩ³kwai²ta³lxi³ti³he¹xai¹nxa³ha²kxai³
so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na²
a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lai²li² nũ³ki³la³kxi² sa²sin³so¹ain¹kxai²nãn²tu³
sa²ya²lu¹tain¹te³lin¹ji²? Nxe³jau³su²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²so¹xi²si¹nyhain¹jau³su²
so³ta²to² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²na²
sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxi¹nha²kxai³
tĩ¹kxi²thĩ³nai²li² sa²wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ ka³nxah³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na²
ã³tĩ³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. Yuh³lxi³txa³hẽ¹li¹.
Ĩ³ya³lo³ti²khaix¹nxe³sẽ¹li¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãu³ai²na²
txa²wãn³txa² wain³txi³ ĩ³hen³txai¹nĩn¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxẽ¹kaix³ jã¹nxe³sxã³ Ro²ma²thĩ³na²
ĩ³hen³txain¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

*Pau²lah³la² hãĩ³a² he³son³kxi²sxã³ su²lhã³te³lhxã³
nxain¹jau³su²*

12 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³a² Ju³te²a²
in³txi³nãu³xa² ã³ki³nũ²kxain¹sxã³ hãĩ³a²
ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhã³a³sah¹lxi³wxi¹.
Yain³txa² ten³ni³lxa³ha²kxai³ ĩ³na²kxi³jau³xa²
ten³ni³lxa³ha²kxai³ nxe³ki³nhai¹.
Su²lhã³sãn²ki³kxai²nãn²tu³ yain³ni² ĩ³na²
nxe³ki³tu¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

13 A²nxe³tũ³ka³txai²li² in³txa² ka³lxa¹txi³ 40
ta³nxa² 50 ta³nxa² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxain¹nũ²la² hãĩ³a² ĩ³ye³li³ta² nũ³ka³txai³tã²
a²wãn³txi³kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
wã³nxĩn¹te² a²hxi²kan¹ti³nãu³xai²na² Ju³te²a²
a²hxi²kan¹ti³nãu³xai²na² nxẽn³tain¹sxã³
nxe²ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sãn²si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na²
su²lhã³nha¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sĩ¹nhai¹.
Nxe³te³lhxã³ yain³txa² ã³na¹nha¹hẽ³li¹.
Su²lhã³sã²nha¹ka³tu³yai³nxi²sĩ¹na¹tu¹wi¹.

15 Nxe³nha¹ha²kxai³ wxãĩ²nãu³ ĩ³nxai²na² Ju³te²a²
hxi²kan¹ta³nãu³xai²na² nxe³yah³lxin¹sxã³ so³ta²to²
a²hxi²kan¹ta² ĩ³hen³txi³tain¹yah³lxi³sĩ¹nhẽ¹li¹.
Pau²lah³lai²li² tẽ³sxã³ wxã³ain¹si¹nha¹jau³su²

ĩ³hen³txi³txain¹yah³lxi³sĩ¹nhẽ³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ãh¹ĩ³wã³txi³sain³ki³lxo³xain¹nha¹tu¹wi¹.

Nxe³nha¹ka³tu³ a²ha²tĩh³na¹ su²lhã³te³lhxã³
 ã³wah³nxe³nha¹tu¹wi¹. Hãi³a² ĩ³ye³li³ta³nũ³ka³txa²
 nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² a²ha³lĩn³ta³ka³lxa²
 a²ki³lha³lxa² nxe³jah¹la² sa²kxai³lu²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³lai²li² su²lhã³te³lhxã³ nxain¹jau³su²
 ain³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
 ã³tĩ¹kxa² ã³wxe³ain¹thĩ³na² ã³wih¹nũ²la²

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

17 ĩ³hen³txi³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²
 ĩ³kaix¹so¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wẽ³sai²li² tẽ³in¹ka³tu³ wxa²hxi²kan¹jah¹la²
 hxi²ka² ãh³wxe³sẽ¹li¹. Wãn³txi³khai¹su²
 yũ²ain¹nha²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa¹nha²kxai³ ãh³wxe³nũ²la²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² ãh³wxe³nũ²la²
 ĩ³kaix¹sain¹sxã³ wẽ³sai²li² wxa²hxi²ka²
 ãh³wxe³kxi¹nxa²si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²li¹.

Wãn³txi³khai¹xa² ĩ³ye³kxi¹nx²ti³ten³na³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ wẽ³sa² hxi²ki³sxã³ tẽ³nũ²la² nũh¹
 ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³kxi²sa²ti³ten³nxa²ji¹wi¹?
 A²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² e³kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹.
 E³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Ka³nxa³ha²tai²na²
 Pau²lah³lai²li² ãh¹ ĩ³wã³txi³te³lhxã³ tẽ³sxã³

wxã³si¹hain¹jau³su² sa²si¹hã³ki³tu¹wi¹.
 Wxã³kxai²nãn²tu³wain³txi³ã³ne³wxe³ki³lxo³te³lhã³
 i³wã³txi³si¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na²
 e³kxi²nyhain¹sxã³i³wã³txi³nx2tain¹tu¹wi¹.

21 Nxain¹ta¹ we¹txain¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³
 in³txi³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ 40 ta³nxa² 50 ta³nxa²
 hãi³a² wah³nxe³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³ka³txai²li²
 yain³txa² ã³i² i³na²kxi²jau³xa² ã³i² nxain¹na²hẽ³li¹.
 Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lai²li² su²lhã³ain¹sãn²ka³tu³
 i³yai³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹jut3su² wxa²wãn³txa²
 we¹tai¹nĩn¹jau³nũ³a² wah³nxe³kxi¹nxain¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Jau³jau¹xai²na² i³ye³kxi²san¹jau³xa²
 a²nũ²a² i³hen³txain¹txa³hẽ¹li¹. Nxe³nũ²la²
 wẽ³sai²li² a²ha³lo²nãu³a² i³si¹jau³su²
 i³sa²si¹hã³xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Fe²lis³jah³la² hxi²ka² ã³yã³yũ¹nyhain¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² in³txa² ha¹li¹
 i³kaix1sxã³i³sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. So³ta²to² nũ³ka³txa²
 ka³lxa¹txi³ 200 nxe² wxa²hau³ko³ti² ka²va¹la²
 yau³kxi²tũ³ka³txai²li² ka³lxa¹txi³ 70 nxe²
 wxa²hau³ko³ti² a²nũ²a² ã³xa² nũ³ka³txa²
 hi³ki²a³la² nũ³khe¹txi³ o²la³kxain¹tũ³ka³txa²
 ka³lxa¹txi³ 200 nxe² wxa²hau³ko³ti²
 nxe³jah³hẽ¹li¹. Nxe³ya³hin¹kxai²nãn²tu³
 ka³nxah³ta² sa²ka²nĩ¹nĩ¹tãu³a² Se²sa³re²a²thĩ³na²
 ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹.

24 Pau²lah³lai²li² ka²va¹lai²na²
 sa²ka³ti³wxe³kxi²so¹sxã³ ã³nxai³jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Fe²lis³jah³la² Ju³te²a²ko³xa²

a²wa³kxĕn³yah³la² win¹ta² ũ³hũ¹txain¹yah³lxi³hĕ¹li¹.
Nxe³ta¹hxai²hĕ¹la².

25 Nxe³nũ²la² ha³tĕh³nxā³nxa²
ũ³wha²li¹lhũ³ain¹ta¹hxai²hĕ¹la².

26 Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³ver³na³to² Fe²lis³jah³lāi³. Ju³te²a²ko³xa²
wa³kxĕn³yah³lo²si¹lxi¹. Txai²li² Klau²ti³o³
Li²si³ah³lo²sa¹wi¹. Wa²su¹wa²su¹nĩn¹ta¹ji¹wi¹?
Txai²li² wa²su¹wa²su¹na¹wi¹.

27 Hĩ¹na² a²nũ²a² ĩ³sa²si¹hā³ũh¹nxa²ha¹wi¹.
Nxa¹ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
ko³nxe³thin¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka² sa²so¹na¹hĕ³li¹.
Su²lhā³te³lhxā³ nxe³te²nũ³su² nũ³kxũn³sxā³
ā³nũ²kxain¹nũ²hĕ³li¹. Nxi¹nha²kxai³ jah¹lai²li²
Ro³ma²no² jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxa²
sa²si¹hā³a¹ha²kxai³ ā³non²ta³kxai¹na¹hĕ³li¹.

28 Ko³nxe³ti³hin¹ye¹nx2ti³ta²nũ²nhai¹. Na¹jau³su²
na¹ka³tu³ ĩ³yau¹ũ³nhi²yain¹kxai²nān²tu³ wain³txi³
ĩ³yĩ¹lain¹tai²lā¹na¹jau³su² Ju³te²a² hxi²kan¹txi³
nũ³ka³txa² hxi²ka² ĩ³sa²si¹hā³ai¹na¹hĕ³li¹.

29 Nxe³nũ²la² ko³to²la³kxain¹ju³ta²
yũ²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ su²lhā³ain¹ta³nxa²
ũ³tĩ¹kxain¹ta³nxa² ye²nxain¹nxa³lho³li¹.
Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² wān³txu¹tai²na² so¹lxi³
sa²yxo²ā³ye¹nx2tin²tai¹.

30 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² in³txi³nāũ³xa²
su²lhā³ti³te³nain¹jau³su² hāi³a² wah³nxain¹jau³su²
ain³kxi²nha¹ka³tu³ ĩ³sa²si¹hā³ũh¹nxa²ha¹wi¹.
Nxe³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²li² ā³wxā³sxā³
ĩ³hen³txi³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hĕ³li¹.
Nxe³na¹jau³su² nxa¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹. Klau²ti³o³
Li²si³ah³la² nxe³ta¹hxai²hĕ¹la².

31 Nxe³nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txa² wãn³txa²
 whãi²na¹ sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ka³nxa³hi²tãu³a² ãn³ti³pa²tri³te³thi³na²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³tẽ³sxã³ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 32 Ka³nxa³ha²ta³a² a²yu³kxa² ã³nxai³ain¹ta³
 nũ³ka³txa² ã³wa³la² i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxin¹ti³kxai³lu²ka²va¹la² ã³nxai³ain¹ta³nũ³ka³txa²
 ã³nxai³li²sxã³ãh¹yan¹nãu³a²Se²sa³re²a²thi³na²
 ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 33 Tẽ³sxã³ã³wi¹hain¹nũ²la²ha³teh³nxã³nxa²
 Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²na²hxi²ka²sa²nũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Te²yã¹nxũn³sxã³Pau²lah³lai²li²Fe²lis³jah³la²hxi²ka²
 ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 34 Ain¹nxa²ha¹te¹Fe²lis³jah³lai²li²ha³teh³nxã³nxa²
 i²sãn²nũ²la²i³wã³txi³te³nah¹lx¹:
 — Pau²lah³lãi³. Ìh¹nxe³ta³ko³xa²yxau³te²sin¹ji¹wi¹?
 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 i³wa²lũ³xi²te³nah¹lx¹:
 — Se³li²si²a²ko³xa² yxau³te²sa¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 35 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Tũ¹ka³txai²li² ko³te³kxi²nxain¹tũ³ka³txai²li²
 ã³wxã³ai¹nhĩ¹na¹wxa²wãn³txa²ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Nxin¹ka³tu³ E³ro²jah³la²sxi²ha²kãin²thi³na²
 ũ³tĩ¹kxi²si¹jau³su²kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la².

24

Pau²lah³la² *ko³nxe³ti³* *kãi³jau³su²*
i³ki³ha¹kxain¹jau³su²
 1 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 a³lan²tãu³a² A³na³ni²ah³la² Sũ³na² sxi²ha²
 wã³nxĩn¹ta² si³yxau³jah¹la² wxã³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wxã³ka³tu³ta¹ a²nũ²a²nũ³xa² î³hi²txa²
wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹txa²
nũ³ka³txa² ã³wxã³ha²kxai³ Ter²tu³lo³jah³lai²na²
ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³sa²khaix¹nxe³jah¹la²
kxeh³kon³kxi²nxa³jah¹la² ã³wxã³ha²kxai³
nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ka³tu³ta¹
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ kō³to²la³kxi²ki³lot³xain¹sxã³
î³ki³han³jau³su² e³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³ha²kxai³la¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
î³kaix¹so¹sãn²nũ²la² Ter²tu³lo³jah³la² kō³te³kxi²
ã³si³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Fe²lis³jah³lãi³.

Txa²wã¹ha³lo²a²

sa²hãu²not³ja³sa²sĩ¹nhxai¹nhẽ³li¹.

A²hoh³lxi³si¹nha²kxai³wi¹lhau³kot³ja³sa²nhĩn¹ta¹ti²tu³wi¹.

3 Nxe³ha²kxai³wi¹lxo³kxi²sa²nhĩn¹ta¹ti²tu³wi¹.
Nxe³ha²kxai³sa²nẽn¹kxi¹nx²nha¹wi¹.

4 Nxe³nha¹jut³su²wãn³txa²ain³kxi²sa¹nha²kxai³
hxi²tha³txa²ha¹kxa²yã³txi³su²nxe³nxa²ha¹nhai¹.
Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³a³lu²te³nxa³lho³li¹. Jũ¹nxa²
so¹lxi³ain³kxi²sẽ¹li¹.

5 Jah¹lai²li²ha³nxe³lxa³ti³kãi³ũ¹nhẽ³lhxai²na²hẽ³li¹.

Ju³te²a²nũ³ka³txi³nũ³xa²yxo²ha³kxa¹

ul²yxau³kxan²ti³he¹li³si¹jau³su²kwa³na³hxai²na²hẽ³li¹.

Nxe³ha²kxai³Na³sa³rẽ²na²nũ³ka³txa²

a²hxi²kan¹jah³lai²la¹wi¹.

6 Nxe³sãn²kxa²yu³su²Txa²wã¹sũ³na²sxi²ha²

ã³khot³te³lhxã³ã³wih¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³

ũ³tĩ¹kxi²na¹hẽ³li¹. Txa²wã¹yah³la²nũ³xu¹ta¹na²

wãn³txa²sa²yxo²wet¹si¹ja³kxa³jau³su²:

“Kō³nxe³thin¹ta³nxa²wi¹lhin¹ta³nxa²

a³ya³txi²sĩ¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³nha¹hẽ³li¹.

7 Nxe³ta¹Li²si³o³ah³la²so³ta²to²
hxi²kan¹jah¹lan²tu³ã³wxã³nũ²la²nũ³kxũn³txi³

sa²so¹kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³li¹.

8 Nxe³sain¹sĩn¹nũ²la² ĩ³yau¹ũ³nxa²si¹sain¹jau³su²
kwa³na³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³jut3su² wãn³txa²
ĩ³wã³txain¹sã²nĩn¹ka³tũ³ ĩ³yau¹ũ³nxain¹kxai²nãn²tũ³
wain³txi³ a³la³kxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe²e³nũ²la² Ju²te²a² nũ³ka³txu¹ta²na²
ĩ³ye³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³sĩn¹na³li¹. Wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹.
Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ta¹ kãn²
ki³ha³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² a²yo²wãn³txa² ĩ³wa³lxĩn³nha²jau³su²

10 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²si¹jau³su²
Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²wxa²ye³wxã³ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Fe²lis³jah³lãi³. A²hoh³lxĩ³si¹lxĩ¹. A²nũ²a²
wain³txi³ sa²hau³kot3sxai¹nhẽ³li¹. Nxe³na¹jut3su²
ka³lih³kxi²la²nha² wain³txi³ ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹.

11 Jã¹nxa¹jut3su² a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² ye³ 12 nxe²
a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²si¹jau³nũ³su²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi¹ha¹hẽ³li¹. Nxe³na¹ju³ta²
ya²la³tũ³tu²na³na¹. Nxet3sxã³ a²nũ²a²nãu³xa²
ĩ³wã³txi³txai¹nhẽ³li¹.

12 Jã¹nxe³na¹tãu³ai³tã² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
ã³wi¹ha¹tãu³a² yxo²xũn³txi³ ĩ³ye³nxa³ha²kxai³
a²nũ²a²nãu³xa² he¹li³si¹hain¹jau³su²
kwa³na³nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³hẽ³li¹.
Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² tã³nxa²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² whã²na¹ nxe²nxa³hẽ³li¹.

13 Nxe³kxa²yu³su² kō³nxe³ti³ ti³hit1sain¹jau³su²
hxi²kan¹txi³ ĩ³ye³yo²nũn¹nyhai¹nxa³lho³li¹.

14-16 Nxe³na¹ju³kxai³lu² tũ¹ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² ko³te³kxi²sain¹tũ³ka³txai²nã²tu³
 Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³wha²li¹txã³nxa² ain³kxi²
 Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na²
 ũ³wha²li¹txã³nxa² ain³kxi² nxe³ai¹nhxai²tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxain¹sxã³ a²nũ²a² ko³nxe³thin¹te²sa² ta³nxa²
 wi¹lhin¹te²sa² ta³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹
 ya³lu²kxai²nã²tu³ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³si¹jau³nũ³su²
 yxo²ĩ²ain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹ka³tu³
 wah³nxe³kxain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹kxa²
 yã¹nxũ³te²sa¹wi¹. Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
 yxo²ĩ²nũ³na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ txa²ẽ¹nãu³ai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sa²ta³nxa² a²nũ²a²
 ĩ²sa²ta³nxa² nxe³sain¹sxã³ txa²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lxi³
 yxau²xai³nha¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe³na¹kxa²yu³su²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³si³tẽ³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹.
 Nxe³na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Si³yxau³ka³txai²na² txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹tain¹jah¹lain²txi³ sa²yxo²we¹tũ³na¹wi¹.
 Nxe³na¹ta¹tũ¹ka³txai²na²ko³te³kxi²sain¹tũ³ka³txan²tu³
 nxe³te²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wãn³txa²
 Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²kxi³ju³ta²
 wai³nxa³wi¹.” Jau¹xai²na² nxe³ain¹na³li¹.
 Ain¹kxan²ti³nũ¹txai²na²sa²kxai³lu²Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²te³sa¹wi¹.

17 Nxe³na¹jut³su² kwẽ³kxa² ko³ha¹li¹ ko³ha¹li¹
 kwẽ³kon³sxã³ ul²xai³na¹hẽ³li¹ Hã²wxãn³txa³
 Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³wa³li² ĩ³xi²na¹hẽ³li¹.
 Nxe³na¹tãu³a² txa²nũ³ka³txa² ũ³yho³hi²txã³nxa²
 wã²nhũ¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² kwa²ũ³hũ¹nxe²
 nxe³na¹hẽ³li¹.

18 Nxe³sxã³ ã³ta³lu²na¹ti³kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ĩ³ha¹txi²sain¹na²hẽ³li¹.

Nxe³sain¹to³ta¹ hai³txi³ kō³nxe³tũ³ka³txa²
 ã³si³tẽ³kxi²sai¹nxa³ha²kxai³ ã³nhe¹li³na¹ju³ta³la³
 yũ²nxa³ha²kxai³ nxe³na¹hẽ³li¹.

19 Nxe³na¹ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²li²
 nũ¹ka³na¹ A²si³a³ko³xa² wxã³ain¹te²nũ³ka³txai²li²
 thĩ¹nai²na² i³ha¹txi²sain¹na²hẽ³li¹.
 Nxe³sain¹jut3su² kō³to²la³kxi²na¹ke³la³te²kxai³
 i³hen³txi³nxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹
 wxã³ye¹nxai¹nxã³tai¹.

20 Ye¹nxai¹nxa³kxai²nã²tu³ ti¹ai²li²
 wxã³ain¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 Je³ru³sa³iẽ²thĩ³na² i³wã³txi³sain¹jau³xai³tã²
 i²sain¹na²hẽ³li¹. Kō³to²la³kxi²na¹ju³ta²
 yũ³yai¹na¹ke³la³te²kxai³ i³yau¹ũ³sa²si¹hai¹na¹jau³su²
 kwa³na³txai¹nhẽ³li¹.

21 Jã¹nxai¹jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxã³
 ã³te³nai¹nxa³hẽ³li¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a²
 ya³lu²te²a² ka³ten³ti³ i³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³su²
 yxo²i²a¹nhai¹.” Nxa¹jau³xai³tã² i³ye³a¹ha²kxai³
 hit3sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² i³ye³ye¹nx2ta¹wi¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²su² hi²sen³kxai³lu²
 Je³su²jah³lai¹tã² wã³txa² ã³si³tẽ³kxi²kxe³su²
 ã³ne³wxe³ha²kxai³ hã¹nxai¹si¹jau³su²
 kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Klau²ti³o³ Li²si³o³ah³la² wxã³hi¹na¹ ãh¹
 i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sai²li² i³kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² ã³tĩ¹kxi¹xi¹sẽ¹li¹. Yxã¹ta¹
 a²sa³wit3su² wxã³kxai²nã²tu³ hã¹nxã¹txa²hẽ³li¹.
 Yain³txi³su² ta³nxai² yen³kxi³su² ta³nxai² tẽ³sxã³
 wxã³kxe³su² ã³hũ¹txai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ũ³tĩ¹kxi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Fe²lis³jah³la² Tru³si²la³ka³lxa² so¹sxã³ã³kxi³jau³su²

24 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹la² a³lan²tãu³a²
 Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wa³li²ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²sxe³xa² Tru³si²la³ka³lxi³su² ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³ta¹ka³lxa² Ju³te²a² nũ³ka³txa¹ka³lxi³su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ya³te²na² ã³wxã³ya³ha²kxai³
 Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa²
 yxo²tĩ²kxi³ju³ta² ain³kxi²ti³ten³sa³nhai¹.
 Nxai¹nha²kxai³ jau¹xai²na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹
 ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 ĩ³yau¹ũ³jau³kxai³la¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³
 sa²yxo²we¹txa²hẽ³li¹. “Kõ³nxe³ti³
 kãĩ³ti³ten³sa³nha¹.” Nxĩn¹jau³la³ e³kxi²nha²txa³hẽ¹li¹.
 Kxãn³nãu³a² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹
 kãĩ³ki³kxa² yo³ha² ũ³yho³hi²nẽ³tu¹wi¹.
 Wi¹lhin¹sxã³ kãĩ³ta³nxa² kõ³nxe³ti³ kãĩ³ta³nxa²
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wain³txi³
 ũ³yho³hi²xai³nẽ³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 jau¹xai²na² ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 yuh³lxi³khai¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Hĩ¹na² a³li³xi¹txu¹li¹. Hãĩ¹nxo³ki³tu¹wi¹.
 Kxãn³ton³sxã³: “Jã¹nxa¹tũ¹xã¹.” Na¹kxai²nãn²tu³
 ĩ³kaix¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ha²kxai³la¹:

— Pau²lah³lai²li² ũ³yho³hi²sain¹kxai²nān²tu³
wi¹wi¹nxa² sa²tã³a¹tũ¹xã¹. A²ẽ¹nān¹jau³su²
ye³ka³lxa¹txi³ĩ³kaix¹so¹sxã³ĩ³ye³kxi²nhyu¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².
²⁷ Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ kwẽ³kon³tãu³a²
Por³si³o³ Fes²jah³la² ã³wẽ³non³jah¹lo²nũ³su²
wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Fe²lis³jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a²
nũ³ka³txai²na² ũ³yhe³wãx³te³lhxã³ ha²kxai³
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ũ³tũ¹kxi²wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25

*Ro³ma²no²a²hxi²kan¹jah¹la²ĩ³hau³ko³tũh¹si¹jau³nũ³su²
ĩ³ye³kxi²jau³su²*

¹ Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³
ã³wẽ³not³te³na¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³lan²tãu³a²
Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau³sãn²nũ²la² hã²wxãn³txa³
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³ta¹hxai²hẽ¹la².

² Ai³tãu³a² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹ta²
si³yxau³te²nãu³xa² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
hxi²kan¹txi³nãu³xa² nxe³sxã³ ã³wxã³nũ²la²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Ko³nxe³te²lo³tain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²li²
ã³sa²so¹sxã³wxã³si¹jau³su²ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³ka³tu³ nũh¹he³son³tain¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³la² wxã³tãu³a² hãĩ³a² wah³nxe³sxã³
su²lhã³ki³tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁴ Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Se²sa³re²a²thĩ³na² kan²txi³ ũ³tũ¹kxai¹na¹hẽ³li¹.
Nxe³na¹ta¹ ye³jen¹na² ĩ³na¹tu¹wi¹.

⁵ Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ wxa²hxi²kan¹txi³nãu³
ĩ³nxai²na² ã³nhi¹ti³ten³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³

ã³nhi¹syah¹lxin¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti²
 ko³to²la³kxi²ju³ta² yũ³ke³la³te²kxai³ wain³txi³
 i³yau¹ũ³sah²lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxe³nũ²la² a³lan²ta² ye³ 8 ta³nxa² ye³ 10
 ta³nxa² nxe³tãu³su² tãu³a² yxaun³txain¹nũ²la²
 Se²sa³re²a²thĩ³na² i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I³xain¹ka³tu³
 a³lan²nũn³tãu³a² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wih¹sãn²nũ²la²
 a²hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 ã³wxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wxã³si¹jau³su²
 sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wxã³ye¹nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
 wxã³tũ³ka³txi³su² te² hi²sen³kxai³lu²
 Pau²lah³lo²nu¹tai²na² tẽ³nũ²la² ki³han³sxã³
 ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹
 ya²lan³tu³jain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txai²li² ko³to²la³kxi²na¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹.
 Hai³txi³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² wãn³txa²
 sa²yxo²ã³nxa³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²
 ko³te³nxa³ha²kxai³ Ro³ma²no² si³yxau³tũ³ka³txai²na²
 wãn³txa² sa²yxo²ã³nxa³ha²kxai³ nxa¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Fe²jah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³yhe³wãx³te³lhxã³
 i³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Pau²lah³lãĩ³. Ko³nxe³te²lo³txain¹na³li¹.
 Nxe³ju³tai²li² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ai³lhxã³
 i³hau³ko³tũh¹nxa²ha¹ju³ta² ten³nxa²ji¹wi¹?
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

10-11 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxãi²na² Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.
 Txai²na² sa²kxai³lu² Ro³ma²no² nũ³ka³jxah¹lo²sa¹wi¹.
 Nxe³na¹ju³ta² ti¹a² i³hau³ko³tũh¹san¹ju³ta²
 wain³na³li¹. Yxãn¹ta¹ Ju³te²a² hxi²kan¹ta²
 i³hau³ko³tũh¹sain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.
 Su²lhã³sain¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹
 ko³to²la³kxai¹na¹ju³ta² yũ³hxain²nxa³tai¹ti²tu³wi¹.
 Yũ³ke³la³te²kxai³ su²lhã³sain¹ju³ta²
 yuh³lxi³hĩ³nxãn²nxa³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹
 i³ki³han³sxã³ i³yau¹ũ³nxain¹na³li¹. Nxe³na¹jut³su²
 Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³ka³txai²na²
 so¹lxi³ i³hau³ko³tũh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹.
 Ju³te²a² i³hau³kot³tũ¹sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 a²hxi²kan¹txi³te²nũ³ka³txa² i³ye³kxi²nyhain¹sãn²nũ²la²
 i³yxo²o³tũ¹nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãi³. “Se²sa³jah¹lai²na² so¹lxi³
 i³hau³ko³tũh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹.” Nxĩn¹jau³su²
 nxĩn¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu² Se²sa³jah¹la² sxi²ha²
 sa²si¹hã³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

A³kri²pah³la² Be³re³ni²sa³ka³lxa² so¹sxã³
ã³yã³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ hã²wxãn³txa³ A³kri²pah³lai²na²
 Ju³te²a²ko³xã² a²si³yxau³ka³txai²na²
 wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Fes²jah³lo²nu¹ta²
 i³hen³txi³nyhu¹te³lhxã³ Se²sa³re²a²thĩ³na²
 ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ a²ha³lĩn³ta³ka³lxa²
 Be³re³ni²sa¹ka³lxai²na² ã³sa²so¹nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³nũ²la² ye³ha¹la² a³lan²tãu³a²
 Fes²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²

ya³lu²sa³tī¹xa³wi¹. Ka³ten³su² yxau²na³li¹.
 Nxe³sain¹na²hē³li¹.

20 Nxe³nyhain¹ju³kxai³lu² ĩh¹nxe³ta¹lhon³ku²
 na¹hē³li¹. Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:
 “Pau²lah³lãi³. Kō³nxe³te²lo³txain¹ju³ta²
 ĩ³yau¹ũ³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³
 Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³
 ĩ³hau³ko³tũh¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹hē³li¹.

21 Nxe³yãn¹ta¹ Se²sa³jah¹la² so¹lxi³
 ĩ³hau³ko³tũh¹si¹jau³su² te³nha²kxai³
 ũ³tĩ¹kxi²wxe³si¹hai¹na¹jau³su²ĩ³wã³txi³sain³sain¹na²hē³li¹.
 Nxe³sain³sain¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
 Se²sa³jah¹la² sxi²ha² sa²si¹hã³si¹jau³nũ³su²
 ũ³tĩ¹kxi²wxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li²
 nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹. Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fes²jah³lãi³. Jah¹lai²li² ain³kxi²sa²nũn³sxun¹nhai¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ha³yo². Wi¹na³li¹. Ka³nxa³ha²ta²
 ain³kxi²kĩ³tu¹wi¹. Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ a³lan²tãu³a² A³kri²pah³lo²nu¹tai²na²
 Be³re³ni²sa³ka³lxi³nu¹tai²na² nxe³sxã³
 wã²la²ka³lo³a² a³lxi²khaix¹ka³lo³a²
 ũh³wih²kxi²nha²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa²
 ĩ³sa²nãn¹kxi²ti³hi¹txi² ã³sa²so¹ka³ty³ ã³nũ²kxi²thi³na²
 ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². ã³wi¹hain¹tãu³a²
 so³ta²to² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txai²na² sxi²je³na²
 a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txai²na² nxe³sxã³
 ã³wxã³sxã³ ã³wi¹hain¹nũn³ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³nũ²la² Pau²lah³la² ã³sa²so¹si¹hain¹jau³su²
Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ ã³nũ²kxain¹nxa²ha²te¹
Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lã³. Wxã²li² a²nũ²a²nã³xa²
ã³nũ¹jah³lxin¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² a²yxo²ha³kxa¹
ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹.

Jah¹lai²li² kwẽ¹ta² ã³wih¹jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² ko³nxe³te²lo³tain¹jah¹lai¹ta³lxa²na³li¹.
Ju³te²a² nũ³kã³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²
yxau²xai³te²a² ĩ³ye³kxi² Ju³te²a² nũ³kã³txa²
Se²sa³re²a²thĩ³na² yxau²xai³te²a² ĩ³ye³kxi² yxo²kãin²
ĩ³ye³kxi²sai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹:

“Ko³nxe³thin¹khaix1na³li¹. Su²lhã³si¹hai¹nĩn¹jau³su²
ĩ³yĩ¹li²txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³sai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

25 Nxe³sain¹ta¹ ko³nxe³thi¹nain¹ju³ta³la² hai³txi³
ĩ²nxa³ha²kxai³ we¹txai¹nhxain²nxa³hẽ³li¹. Hai³txi³
su²lhã³hxain²nxa³hẽ³li¹. Nxe³sã²kxa²yu³su²
jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Se²sa³jah¹la²
hxi²ka² so¹lxi³ ĩ³hau³ko³tũh¹sain¹ju³ta²
ten³sa³nhai¹.” Nxai¹nha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha²
ĩ³sa²si¹hã³ai¹na¹tu¹wi¹.

26 Nxe³yãn¹ta¹ ko³nxe³thin¹ju³ta² ĩ²nxa³ha²kxai³
hxi²kan¹txi³ wain³txi³ ũ³wha²li¹lhũ³ai¹nxa³nhai¹.
Wi¹lhin¹yã¹nx2nãn³ku¹. Nxa¹nhai¹.
Nxe³na¹jut3su² ain³kxi²si¹hin¹jau³su² ã³sa²so¹na¹li¹.
Nxe³ha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha² wain³jau³xa²
ũ³wha²li¹lhũ³a¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ũ³tĩ¹kxi²te²nãn²tu³
a²ko³nxe³ju³ta² wain³txi³ ũ³wha²li¹lhã³
ĩ³yau¹ũ³ai¹nxa³kxai²nãn²tu³ Se²sa³jah¹la²
ĩ³sa²si¹hã³a¹ju³ta² wain³ye¹nx2nxa³wi¹.

Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹.
Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26

A³kri²pah³la² *Pau²lah³lo²nu¹tai²na²*
ĩ³wa³lxĩn³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:
— Pau²lah³lãi³. O²la³kxin¹ju³tai³tã² wi¹wi¹nxe²
wa³lxĩ³nha²jau³su²ĩ³yau¹ũ³sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
Nxa²ha¹te¹ ĩ³hxi²ka²lah¹nha²nũ²la²
e³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

2 E³kxi²te³nah¹lxi¹:
— A³kri²pah³lãi³. Ju³te²a²ko³xa²
a²si³yxau³kat3si¹lxi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txai²na²
ko³nxe³te²lot3sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹kxe³su²
txa²wãn³txa² ĩ³ye³ ĩ³wa³lxĩn³nha¹jau³su²
ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹ha²kxai³ka³lih³sa³nha¹.

3 Ju³te²a² a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² wãn³txa²
a²yo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ wãn³txa²
ĩ³ye³ ĩ³yi²lhon¹ta³kxi²nha¹jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹
a²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ nxi¹lxi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu²
wãn³txi³khai³su² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ ain³kxi²sē¹li¹.

4 Nxe³na¹ju³kxai³la¹kxãn³su²txo¹na¹hĩ¹nãn¹te²tu³
Ju³te²a²nãu³xa² ĩ²sai¹nhxai²na²hē³li¹.
Nxe³sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹ju³tai²na²
txa²ha³lo²khai³xa² yxau²xai³la¹ju³ta² ĩ²sai¹nha²kxai³
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³la¹ju³ta² ĩ²sai¹nha²kxai³
nxe³sai¹nhxai²na²hē³li¹.

5 Fa³ri³se²ah³lo²su² te²sa¹wi¹. Fa³ri³se²a²
nũ³ka³txai²na² wãn³txa² a²yo²ha³kxa¹

sa²yo²we¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹. Ju³te²a² in³txa²
 i²li³te²su² te²na² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na²
 wān³txa² sa²yo²we¹tai¹nhxai²na²hē³li¹.
 Ain¹ta¹ fa³ri³se²a² in³txa² wa³to²hi²
 sa²yo²we¹tai¹nhxai²na²hē³li¹. Te²yā¹nxūn³te²sa¹wi¹.
 Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a²nāu³xa²
 i²sai¹nhxai²na²hē³li¹. Hxi²kan¹txi³
 i³ye³yo²nū¹sai¹nh³nx2na³li¹, te³nain¹ke³la³te²kxai³lu¹.

6-7 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 a²yo²wān³txa²i³ye³sxā³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na²
 i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹li¹. Txa²wā¹ē¹nāu³a²
 ā³wa²su¹tū¹nhē³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹li¹.
 Nxe³sxā³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ Ju³te²a²
 nū³ka³txi³nāu³xa² 12 nxe³tū³ka³txi³nāu³xa²
 a²yo²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa²
 sa²yo²we¹tain¹sxā³ wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹li¹.
 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² te²yā¹nxūn³te²sa¹wi¹.
 Yxo²i²nū³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ko³nxe³te²lot3sain¹na²hē³li¹.

8 A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³
 Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xi²si¹jau³su² nxe³jau³jau¹xai²na²
 toh³lxi³jau³su² ye¹nxa²hī³te²la¹xā³?

9 Jā¹nxa¹ju³kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na²
 Na³sa³re²thī³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā² a²wān³txai²na²
 yo²i²ain¹tū³ka³txai²li² khāuh³lxa³tai¹na¹kxe³su²
 wain³na³na¹ nxe³na¹hē³li¹.

10 Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³yan³kxai³lu²
 Je³ru³sa³lē²thī³na² ai³na¹tāu³a²khāuh³lxa³txai¹na¹hē³li¹.
 Nxa¹ha²kxai³ Sū³na² sxi²ha² wā³nxn¹te²
 hxi²kan¹te²nāu³xa² nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu²
 i³hxi²kat1sain¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²na²

wãn³txa² yxo²i²te²na² i³ha¹txin¹kxai²nãn²tu³ sxi²ha²
 kan²thi³na² ã³tĩ¹kxi²txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³sain¹jau³su²
 nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²te²nãu³xa²
 ka³lxa¹txi³ ã³tĩ¹kxai¹na¹hẽ³li¹. Hã²wxãn³txa³
 ã³sa²so¹ain¹nũ²la² su²lhã³ain¹na²hẽ³li¹.
 Nxe³na¹jau³su² i³ye³yxo²nũ¹nai¹na¹hẽ³li¹.

11 Nxe³na¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 ã³nũ²kxi²thi³nãu³xa² ai³lha²thet³ta¹tãu³a²
 yxo²i²te²na² i³ha¹txai¹na¹kxai²nãn²tu³
 Je³su²jah³lai²na² ko³nxe³te²lot³si¹hai¹na¹jau³su²
 kwa³na³ai¹na¹ha²kxai³ kãin² khãuh³lxa³txai¹na¹ha²kxai³
 nxe³ai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³
 i³xan³txi³khaix¹sa³ha²kxai³ ai³lhxã³ sxi²je³na²
 u²kxan²ti³ ã³nxai³na¹nũ²la² khãuh³lxa³tai¹na¹hẽ³li¹.

Pau²lah³la² yxo²i² ã³si³wxe³jau³xai³tã²
i³yau¹ũ³jau³su²

12 Hã²wxãn³txa³ Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹te²
 hxi²kan¹txi³nãu³xa² a²hxi²ki³kxai³lu²
 ha³teh³nxã³nxa² khãuh³lxa³tai¹na¹si¹jau³su²
 ã³hũ¹sai¹nha²kxai³: “Ta³mas²ko²thi³na²
 te²yã¹nxa¹tũ¹xã¹.” Na¹jau³su² ai³na¹hẽ³li¹.

13 Ai¹na¹tãu³a² ne³ka³ka³ton³tãu³a² ha³lo²a²
 sa²ha²te¹tã²hẽ³li¹. U3je³na³ka² hai³txi³
 kãin² sa²ko¹ko¹txa³wi¹. Yxãn¹ta¹ i²a¹tãu³a²
 sa²ko¹ko¹kxi²la² wa³to²hi²na²hẽ³li¹. Nxe³kxe³su²
 txai²nãu¹xai²na² txa²sa³wi³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹
 a²ye³na¹sa²ko¹ko¹je²na²hẽ³li¹.

14 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³sa²ta³na¹xe²xai³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹.
 Nxe³sa²sĩn¹nxa²ha¹te¹ wãn³txai²li² E³bre²a² wãn³txa²
 ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹: “Sau²lah³lãi³. Sau²lah³lãi³.
 Ih¹nxe³kxa²yan³ti³tã³ khãuh³lxa³txi¹san¹ji¹wi¹?
 ã³wa³lxĩ³nhãn¹kxai²nãn²tu³ ã³ni¹to³nhã¹nha³tai¹.
 Te²yã¹nxe³ju³ta²ka²va¹la²ti³yĩ¹to³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

Ka²va¹lai²li² wxa²wān³txa² sa²yxō²ã³ti³ten³kxai²nān²tu³
 ti³ka²yā¹nhxe³kxai²nān²tu³ a²wa³kxēn³yah³lai²li²
 hi³sa³ka³txa²tē³ain¹ka³txa²ti³yī¹to³tai¹nhxai²na²hē³li¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ ã³wa³lxi³nhān¹kxai²nān²tu³
 ã³nī¹to³nhā¹nha³tai¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

15 Nxe³sxā³ i³wa²lũ³xai¹na¹te³nah¹lxi¹:
 “Īh¹jah¹lo²ta³nhĩn¹ji¹wi¹?” Nxe³ai¹na¹hē³li¹.

Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li²
 Je³su²jah³lo²sa¹wi¹. Ye³khāuh³lxa³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹.

16 Ī³sa²yxau³txu¹li¹. Txa²sa³wi³sa³nũ³su²
 we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Kwēn¹ta² ĩ²in¹ju³tai²na²
 ye³jen¹nāu³a² ĩ²in¹ju³ta³nũ³su² nxe³sxā³ a²nũ²a²
 yxō²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³txai¹nhē³li¹.

17 Nxē¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²
 nũ³ka³txi³su² sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Nxa²ha¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
 ta³nxa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³su²
 ta³nxa² khāuh³lxa³ti³nxain¹kxai²nān²tu³ wxā³sxā³
 ã³non²ta³kxi²nxa²ha¹tu¹wi¹.

18 Jã¹nxe³sxā³ sa²si¹hā³nxa²ha¹tãu³a²
 a²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wān³txa²
 ã³ne³wxe³si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² ĩ³yau¹ũ³ai¹nĩn¹tu¹wi¹.
 Nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² hxi²ka²nāu³a²
 a³li³yain¹si¹hain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nāu³a²
 yxau²xai³lain¹ju³ta³nũ³su² yũ³ain¹tu¹wi¹.
 Nxai¹nha²kxai³ yxō²i²sai¹nha²kxai³ a²kō³nxe³ju³ta²
 a²wēn³ta³te²la³ ĩ³ye³kxi¹nxa²hxa³lho³li¹. Nxe³sxā³
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxā³ sa²so¹ai¹nha²kxai³
 sa³wi³hã³lxi³su² te²lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Hã²wxān³txa³
 Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² ã³wi¹hain¹tu¹wi¹.
 Nxe³sain¹na²hē³li¹.

Pau²lah³lo²nu¹tai²na²

a²wa³ka³li³yu³ta²

ĩ³yau¹ũ³jau³su²

19 Nxe³na¹ju³kxai³lu²hxi²sxã³nho³tẽx³jut³sũ³ju³tai³tã²
wãn³txa²oh³xan¹jau³xai³tã²sa²yo²we¹ta¹hẽ³li¹.

20 Ta³mas²ko²thi³na² Je³ru³sa³lẽ²thi³na²
nxe³sxã³ãn³si³wxe³sã²na¹ka³tu³hã²wxãn³txa³
Ju³te²a²nũ³ka³txi³su²te²a²ha³lo²ko³xa²
yo²ha³kxa¹Ju³te²a²nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txi³su²
te²a²ha³lo²ko³xa²yo²ha³kxa¹ã³wih¹sxã³
Txa²wã¹sũ³na²wãn³txai²na²ĩ³hen³txai¹na¹hẽ³li¹.
ĩ³hen³txai¹na¹te³nah¹lx¹: “Ko³nxe³ti³
kã³yah³lxin¹ju³ta²ĩ³ain²ta³kxi²nha²sãn²sxã³
ã³na¹la³kxi²nha¹jah³lx³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa²sa²yo²we¹jah³lx³hẽ¹li¹.” Nxe³jau³xai²na²
ĩ³hen³txai¹na¹hẽ³li¹.

21 Jã¹nxa¹jut³su²nxe²ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Txa²wã¹sũ³na²sxi²ha²ã³wi¹ha¹tãu³ai³tã²Ju³te²a²
nũ³ka³txa²ã³nhai¹tũ³te²nũ³ka³txa²ĩ²sain¹na²hẽ³li¹.
ĩ²sain¹nũ²la²i³sain¹sxã³su²lhã³sain¹te³lhxã³
i³sain¹na²hẽ³li¹.

22 Nxe³yãn¹ta¹Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²
ã³non²ta³kxi²sa²hxai²na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sa³hẽ¹li¹.
Nxe³ha²kxai³ka³tẽn³su²yxau²xai³la¹ha²kxai³
a²nũ²a²yo²ha³kxa¹kãin²te²su²tã³nxa²
kã²nxa³te²su²tã³nxa²ĩ³hen³txai¹na¹wi¹.
E³kxai¹na¹jau³xai²na²sa²kxai³lu²Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa²ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na²
Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²nxe³te²na²wãn³txain²txi³
txa²wãn³txa²ĩ³hen³txai¹na¹jau³xain²txi²na³li¹.

23 Nxe³jau³xa²sa¹: “Kris²tu³jah¹la²
Txa²wã¹sũ³na²A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tãu³lo³jah¹la²
khãuh³lxa³txi³sãn²nũ²la²hã²wxãn³txa³
su²lhã³ain¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ka³tẽn³su²

ĩ³sa²yxau³xi²si¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³
 ĩ³sa²yxau³sã²nha²kxai³ a²wẽ³ta³te²lxi³ a²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ta³nxa²
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² nũ³ka³txi³nãu³sxu²
 ta³nxa² nxe³sxã³ ya³lu²ka³tu³ ka³ten³su²
 ĩ³sa²yxau³xi²te²nũ³su² ya²la³tu³ yũ³ain¹tu¹wi¹.”
 Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³na¹jut³su²
 te²yã¹nxe³jau³xa² ĩ³hen³txai¹na¹wi¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe²e³jau³xa²
 Fes²jah³la² ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lã³. Wen¹nxã²na³li¹. Ha³teh³nxã³nxa²
 kãin² o²la³kxi¹nha²kxai³ wen¹nxã²na³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fes²jah³lã³. Nxẽn²nxa³wi¹. Wen¹nxa³wi¹.
 Wãn³txi³khai³su² ĩ³ye³a¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ha²kxai³la¹ ãh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lã³. Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.
 Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi³si¹lxi¹.
 Nxe³ha²kxai³ ĩ³ya³lo³ti²sxã³ ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹.
 Nxe³ha²kxai³ hã³a² ĩ³ye³kxain¹jau³sxa³wi¹. A²nũ²a²
 yxo²ha³kxa¹ ã³ne³wxe³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹.

27 Nxe³sxã³ A³kri²pah³lã³. Sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²in¹ji¹wi¹? Yxo²ĩ²in¹ju³ta² ĩ²nxa²te²sa¹wi¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lã³. Wa³su³txi³ yxo²ĩ²nha¹si¹jau³nũ³su²
 ĩ³yau¹ũ³san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wa³su³txi³ ta³nxa² win¹ta²te²lxi³ ta³nxa²
 yxo²i²in¹ju³ta² wxa²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 txai²yã¹nxe² yxo²i²a¹kxa² yã¹nxe³yah³lxin¹ju³ta²
 ten³sa³nhai¹. Nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na²
 i³wã³txai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹
 sa²hxi²tai³kxi²sain¹kxa² yã¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³
 ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nũ²la² A³kri²pah³lo²nu¹tã²
 Fes²jah³lo²nu¹tã² Be³re³ni²sa³ka³lxu³nu¹tã²
 a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tã² nxe³sxã³ i³sa²yxau³ain¹nũ²la²
 jũ¹nxa² a³li³sxã³ ã³waix3tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

31 ã³waix3tain¹nũ²la² nũh¹e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹ju³ta² yũ³yai¹nxã³ta¹.
 Û3tĩ¹kxi²ta³nxa² su²lhã³ta³nxa² nxe³kĩ³jau³su²
 kwa³na³ain¹kĩ³ju³ta² wai³nxa³wi¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹ta²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fes²jah³lãi³. Jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 Se²sa³jah¹la² hxi²ki³la² i³hau³ko³tũh¹te³lhã³
 sa²si¹hã³si¹ha¹jau³su² e³kxin²nxa³ke³la³te²kxai³
 sa²ta²la³kxi²sxã³ ã³wa²su¹ta¹nhĩ³na¹wi¹. Yxã¹ta¹
 ã²la² i³ye³kxi²sai¹nha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.
 Nxe³ha²kxai³ sa²si¹hã³ai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

27

Ro²ma²thĩ³na² so²ã³sxã³ ai³sxã³ ã³yã³ain¹jau³su²

¹Nxe³nxa²ha¹te¹:

— i³ta²lya²ko³xa² sa²si¹hã³ya³sain¹yah³lxi³wxi¹.
 Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 ã³tĩ¹kxi²jah¹lo²nu¹ta²na² ã³sa²so¹ain¹nũ²la²

Ju²lah³la² so³ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lan²tu³
 sa²nũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li²
 Au³kus²jah³la² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah³lo²su²
 ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²nũ²a²
 ũ³tĩ¹kxi²tũ³ka³txa²ka³lxa¹txi³sa²nũ¹ain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ha²kxai³ txai²li² Lu²kah³lo²sa²ha²kxai³
 Pau²lah³lai²li² ã³ya³lxi²yai¹na¹ha²kxai³
 ã³si³tẽ³kxi²ya³sain¹na²hẽ³la².

2 Jã¹nxe³ka³tu³ta¹ na³vi²o²tẽ³na²
 A³tra³mi²ti²o²thĩ³na² ai³ta³ka³lo³a² ã³wxã³ta³ka³lo³a²
 ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sai¹nha²kxai³
 A³ris³tar²kah³lai²li² Te³sa³lo²ni³ka²thĩ³na²
 Ma³se³to²na²ko³xan¹thĩ³na² yxau²xai³jah¹la²
 ã³si³tẽ³kxi²sain¹nũn³sĩn¹na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹
 A²si³a³ko³xa² sxi²jen³txi³nãu³xai²li²
 ai³lha²thet³te³lhxã³ a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².

3 Nxe³ya³sain¹nũ²la² a³lan²tãu³a² Si³tõ²thĩ³na²
 ã³ya¹tã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³tãu³a²
 Ju²lah³lo²nu¹ta² wi¹lhi¹nha²kxai³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lãĩ³. Wxa²ya³li³nũ³ka³txa²
 ĩ²ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³ na³vi²o²tẽ³na²
 wxa²li³txa²sxã³ tũ³sxi²txu¹li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³
 yen³kxi³su² tã³nxa² yain³txi³su² tã³nxa²
 yũ²nx2nxa³kxai²nãn²tu³ sa²hau³kot3sxã³
 ũ³hũ¹nxain¹tu¹wi¹. Nxai¹nha²kxai³ wxa²li³sxã³
 ã³nxai³ya³sain¹na²hẽ³la². ĩ²ta³lun²yha¹sain¹nũ²la²
 na³vi²o²tẽ³na² ã³wã³la² ã³wih²xi²ya³sain¹na²hẽ³la².

4 ã³wã³la² ã³wih²xi²ya³sain¹nũ²la² hã²wxãn³txa³
 na³vi²o²tẽ³na² ã³nxai³ya³sain¹to³nha²hẽ³la².
 Nxe³ya³sain¹nũ²la² txa²yen³nãu³a² it3ta² ũn³te²a²
 ne³kxauh²sa²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
 Syi²pri²ko³xai²li² ĩ³ye³na² nxũ²kwai³ye³lan¹ta³ko³su²

te²ju²hē³la². Nxe³ko³xai²na² nāu³wa³ti³na²
 ai³lya³sain¹na²hē³la², it3ta² yū²nxa³ju³ta²
 i³ha¹txi²te³lha³ka².
 5 Si³li²si²a²ko³xa² Pā³fi²li²a²ko³xa²
 nxe³sxā³ wha³to²hi²ya³sain¹na²hē³la².
 Wha³to²hi²ya³sain¹nū²la² Mi²ra³thi³na²
 Li²si³a³ko³xan¹thi³nai²li² ā³ya²sxā³wih¹ya³sain¹na²hē³la².
 6 Nxe³ya³sain¹tj³kxai³lu² na³vi²o²tē³na²
 ka³lo³ā³xa² A³le³syān²tre²thi³nai²na²
 wxā³ka³lo³a² i³ha¹txi²sī¹na¹hē³la².
 A²nxe³ta³ka³lo³ai²na² ā³ya²sxā³wi¹si¹sain¹sīn¹jau³su²
 kwa³na³sain¹sī¹nha²kxai³ ā³ya²sxā³wih¹ya³sain¹na²hē³la².
 Nxe³ka³lo³ai²li² I³ta²lya²ko³xa² ā³nxa³te³lhxā³
 ka³lo³su² ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ton³tāu³a²
 win¹ta²te²lxi³ ā³nxa³ya³sai¹nha²kxai³ Kni²to²thi³na²
 yau³son³tāu³a² it3ta² sa²ne³it3tha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ ā³nxa³sī¹nxa³ha²kxai³la¹ hāi¹sxā³
 Kre²ta²ko³xa² i³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa²
 ā³ki³hain³kxi² ai³lya³sain¹na²hē³la², it3ta²
 ā³wxe³tāu³a² i³ha¹txi²te³lha³ka². Ai³ya³sain¹nū²la²
 Sal³mo²na²ko³xa² wha²to²hi²ya³sain¹nū²la²

8 Kre²ta²ko³xa² hxi²ka³u³ka³un³ti³
 ai³lha²sīn¹kxan²ti³nū¹ ā³ki³wa³ti³kxi²
 ai³ya³sain¹nū²la² La³se²a²thi³na²
 yau³son³ya³sain¹na²hē³la². Yau³son³ya³sain¹nū²la²
 Bōns³Por²to²thi³na² ā³wih¹ya³sain¹na²hē³la².

9 Nxe³tāu³a² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxā³
 yxau³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹nū²la²
 Ju³te²a² nū³ka³txai²na² yain³txa² yain³ju³ta²
 ā³na¹ain¹je³na² yai³nai¹nxa³ju³ta² yū³hīn¹su²
 yū³te²ju²hē³la². A²nxe³hī¹na² ā³wa²to¹kxai²nān²tu³

ti³ha³lun³je³na² ã³si³wxe³ha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na²
 ai³ju³ta² wi¹te²sxa³yu²hẽ³la². A²nxe³ju³tai²li²
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³sĩn¹na²hẽ³la².

10 ĩ³ye³sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hĩ¹na² ha³lo²a² wi¹ju³ta²
 wa³to²hi²nẽ³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ti³ha³lun³nẽ³na³li¹;
 Na³vi²o²tẽ³na² sa²tã³kho³kxi²nẽ³li² yen³kxa²
 ã³kho³ta³lxi³kxi²nẽ³li² a²nũ²ki³na¹xain²ti³
 ĩ³lon³ti³nẽ³li² nxe³nẽ³lha³tai¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

11-12 Nxe³nxa²ha¹te¹ na³vi²o²tẽ³na²
 a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ti¹ai²li² na³vi²o²tẽ³na²
 ã³ki³ju³ta² wi¹lxa³wi¹. Ti³ha³lun³kxai²nãn²tu³
 ka²lo¹ai²li² it3sa²tã³kho³kxa²yan³txi³su²
 nxa¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Fe³ni²se²thĩ³na²
 Kre²ta²ko³xan¹thĩ³nai²li² ã²la² wi¹lhĩ³nx2na³li¹.
 It3ta² ti³ha³luh³xa² hai³txi³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹.
 Nxe³thĩ³na² ai³sxã³ yxau³a³sah¹lxi³wxi¹.
 Nxe³sĩn¹na²hẽ³la². A²sa³wi³ha³lxa² te²yã¹nxe²
 e³ain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹ so³ta²to²
 hxi²kan¹te²na² hi²sen³kxai³lu² na³vi²o²tẽ³na²
 a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²
 a²sa³wi³ha³lxa²na² wãn³txa² ain³kxi²
 nxe³sĩn¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Pau²lah³lai²na²
 wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹sĩn¹na²hẽ³la².

ĩ³ye³na² kãin² sa²xit3jau³su²

13 Nxe³nũ²la² a³lan²tãu³a² it3ta² win¹ta²te²lxi³
 sa²xit3sa²kxai³:

— Ha³lo²ai²li² wi¹lxa²na³li¹. Ain¹jau³su²
 na³vi²o²tẽ³nai²na² kwa³thi³la³ka³txa² ĩ¹nha²sxã³
 sxa³ka³txa² sa²sai¹xi²nũ²la² a³li³ya³sain¹na²hẽ³la².
 ĩ³ye³na² ne³kwĩx3tẽ³tĩh³na² ai³ya³sain¹na²hẽ³la².

14 Nxe³yān¹ta¹ it3ta² ũ³khaix1te²a²
sa²ta³lo³xit3sa²kxai³ yu³tā³lxi³ kwa²
ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la².

15 A²nxe³tāu³a¹ ā³nhi²kat1sa²sī¹nxa³ha²kxai³
hāi¹sxā³ ā³ne³ko³ta³wxe³ya³sain¹na²hē³la².

16 Nxe³ya³sain¹nũ²la² Kau²ta³ko³xa² ĩ³ye³na²
sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² ya³son³ya³sain¹tāu³a²
ā³ki³hain³kxi² ai³lya³sain¹na²hē³la², it3ta²
ā³wxe³lhu²ju³ta² ĩ³ha¹txi²te³lha³ka². Nxe³nũ²la²
it3ta² jũ¹nxe² ā³wxe³lhu²tāu³a² ā³yit1tũ²la²
na³vi²o²tē³na² ka³no¹a²ka³lo³khai³xa²
sa²hau³ko³te³lhxā³ sa²ya¹ta³wi¹yha³sain¹na²hē³la².

17 Sa²ya¹ta³wi¹yha³sain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³
kwa³thi³līh³na² tē³nũ²la² na³vi²o²tē³khai³xa²kxai³lu²
sa²ha³la³tai³kxain¹sīn¹na²hē³la². Nxe²
ta³lu²nain¹nũ²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³ne³ko³ta³wxe³xi²sxā³ ai³ki³kxai²nān²tu³
nũ¹ka³na¹ Li²bi³a³ko³xai²li² ya³son³ki³kxai²nān²tu³
ka³wā³lxē³na² ka³yā³la³nũ³xa² khāu³khāun³na³li¹.
Tāu³a² kāin² yũ³te²ju²hē³li¹. Ā³nxūt1sxā³
na³vi²o²tē³na² ā³kho³kxi²nē³lha³tai¹. Nxe³ain¹jau³su²
wā²la² kāin²khaix1ka³lo³a² na³vi²o²tē³na²
kūt1so¹xai³lain¹ka³lo³ai²li² sa²so¹sxā³
ũ³yhe³wih¹so¹ain¹nũ²la² kwa²ā³nxai³sī¹na¹hē³la²,
it3ta² ũ³nha²kxai³la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— Ha²ya³kxā¹nxe³sxā³ ha³ya³kxa² sa²xit3sxā³
ā³te²ji¹xā¹. Ain¹ta¹ hai³txi³ yain¹nxa³ha²kxai³
yen³kxa² wi¹so²xai³lain¹kxa² ĩ³ye³na² wxa²nũ³ũ¹
ā³si³wxe³ain¹sīn¹na²hē³la².

19 A³lan²ni²nũn³tāu³a² na³vi²o²tē³na² yen³kxa²
hau³ko³kxa² a²hxi²ka² hxi²tē³nha²sxā³ ĩ³ye³na²
wxa²nũ³ũ¹ain¹sīn¹na²hē³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ it3ti³la² ha³ya²ti³nha²txi³he¹nx2nxa³ha²kxai³
 u³je³na²ka² hi³ka²ta² nxe³sxā³ kxān³su²
 i²ti³hex1sī¹nxa³ha²kxai³ ai³la²i³ya³lo³ti²nxa³ti³lon³sa²sī¹nhē³li¹.
 Nxain¹sīn¹na²hē³la².

21 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ye³ka³lxa¹txi³
 a³la²ni²sxā³ yain³sxā³ ā³nhai¹nxa³ha²kxai³
 he³ja²lun¹txain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³
 Pau²lah³la² hi²sen³kxai³lu² i³sa²yxau³sxā³
 i³ye³kxi²sīn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kre²ta²ko³xa²
 yxau³ki³sī¹nai³tā² txa²wān³txai³tā²
 sa²yo²wet1sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³ ju¹tai²li²
 i²yah³lxi³hī³nx2nxa³lxi¹.

22 Nxe³yān¹ta¹ hī¹na²kxai³ ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹li¹.
 Hai³txi³ ya³lu²nē³lxa³lho³li¹. Na³vi²o²tē³na² so¹lxi³
 tū¹kxi²nē³tu¹wi¹.

23 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
 a²sa³wit3sa¹wi¹. Sa²yo²we¹tai¹na¹wi¹.
 Ka³nxah³tai³tā² oh³xan¹jah¹la² wxā³sxā³
 i³ye³kxi²sain¹na²hē³li¹.

24 Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lāi³.
 Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Ai³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
 ka³ten³ti³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. In³txa²
 ka³na³ka³na³te² he³la³ku³ ya³lu²nxa³lho³li¹.
 Kxā³nāu³a² Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³kax3su²
 ha²kxai³ nxe³te²na² sxi²ha² ā³wi¹hin¹tu¹wi¹.”
 Nxe³sain¹na²hē³li¹.

25 Ne³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²i²a¹wi¹. Wān³txin³txi² e³kxi²sain¹jau³xin³txi²
 wain³txi³ sa²hau³ko³tū¹nhē³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³
 i³ya³lo³ti¹jah³lxi³hē¹li¹. Ya³lu²nē³lxa³lho³li¹.

26 Hāi¹sxā³ ha³lo²ai²na² i³ye³na²

sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² it3sa²tã³nê³tu¹wi¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sĩn¹na²hê³la².

27 Nxe³nũ²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²nũ²la²
 ye² 14 nxe² ka³nxah³ti³lon³nũ²la² ĩ³ye³na²
 A³tri³a²ti³ka²ye³na² it3sa²tã³sa²sĩn¹ti³kxai³lu²
 ka³nxah³ta²wi³ta³lon³tãu³a²:

— Ha³lo²a²yau³son³ki³ta²nũ²nhai¹. Ain¹jau³su²

28 A³lo³xĩh³na² a³lu²tĩh³na² tẽ³sxã³
 kwa³thi³la³ki³a² ũ³ki³kũh¹tũ²la² ĩ³ye³na²
 u¹ju³ta² ũ³hau³ko³te³lhxã³ ã³na¹sxã³
 ã³nũ¹ain¹sĩn¹na²hê³la². Nxe³ha²kxai³ 36 me²tros³
 ã³nhou³ko³jain¹sĩn¹na²hê³la². Nxe³nũ²la² 27
 me²tros² ã³nhou³ko³jain¹sĩn¹na²hê³la².

29 Nxai¹nha²kxai³ tah³lxa³kxai²li²
 it3sa²tã³sxã³ ã³kho³kxa²yan³txi³su²
 na³vi²o²tẽ³na² ã³yit1si¹hain¹jau³su²
 kwa³thi³la³ka³txa² kax3tha¹li¹ kax3tha¹li¹
 tẽ³ain¹nũ²la² a³lo³xĩh³na² au³lha³kãin²tĩh³na²
 ũ³si³kũh²ta³lxain¹nũ²la² na³vi²o²tẽ³na²
 a²ki³ki³nãu³a² u¹txi³ ã³na¹ain¹na²hê³la²
 Nxe³nũ²la² a³lan²ni²si¹hain¹jau³su² wah³nxe²
 yxaun³tain¹na²hê³la².

30 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xa² na³vi²o²tẽ³na²
 hau³ko³tũ³ka³txa² hãi³a² ih³xi²ti³te³nain¹na²hê³la².
 Ai¹nha²kxai³ kwa³thi³la³ka³txa² na³vi²o²tẽ³na²
 a²ne³ka³nãu³a² ã³na¹ki³lxo³xain¹sxã³
 ka³no¹a²ka³lo³a² win¹ta²te²lxi³ ĩ³ye³nai²li²
 sa²nu³ain¹na²hê³la².

31 Yain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹la² a²so³ta²to²
 nũ³ka³txa² ain¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Na³vi²o²tẽ³na²
 hau³ko³tũ³ka³txai²li² ih³xain¹kxai²nãn²tu³

hxi²kan¹txi³ ka³ten³su² a³li³xi²ki³sxa³lho³li¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

32 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² so³ta²to² nũ³ka³txa²
 ka²no¹a²ka³lo³a² ũ³si³kũh¹je²yhain¹ka³lo³a² tẽ³sxã³
 ũ³whi²lho¹sxã³ ã³na¹ain¹sĩn¹na²hẽ³la².

33 Nxa²ha¹te¹ ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ãh¹ ĩ³ye³kxi²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ye³ka³lxa¹txi³

kho³ka³lon³kxi² ai³ki³tã²hẽ³li¹. A³lan²ta²
 ye³ka³lxa¹txi³ ye² 14 nxe² a³lan²tãu³a² hai³txi³
 ĩ³yain³yah³lxa³nhẽ³li¹. Hãi¹sxã³ wah³nxa²
 yxau²ho³hah³lxi¹nhẽ³li¹.

34 Yah³lxi¹nha²kxai³ hĩ¹na² yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

Ã³sĩ³nũn³ta³ĩ¹nx2ti³tai²li¹. Hai³txi³

ã³nĩn¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Wxa²ne³kĩ³sa²

ka³na³ka³na³te²he³la³ku³ã³ni²lã³kxi¹nx3ti³xa³lho³li¹.

Nxe³ha²kxai³ ĩ³yain³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la².

35 ĩ³ye³ta³lun²nũ²la² yain³tũ³xa²
 hxi²tẽ³nha²sãn²nũ²la² ãh¹ ĩ³ye³sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nãĩ³. Yain³txa² ũ³san¹tũ³xa²

wi¹lxo³kxi²san¹nhai¹. Nxe²e³nũ²la² tũ¹xai²li²

wxa²nãu²lxi³sxã³ ĩ³yain³sĩn¹na²hẽ³la².

36-37 Nxe³nxa²ha¹te¹ yain³yain¹ju³ta²
 ĩ²kxain¹nxa²ha¹te¹ ĩ³ya³lo³tain¹nũ²la²

in³txi³nãu³xai²na² 276 tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹

yain³ya³sain¹na²hẽ³la².

38 Yain¹sxã³ ũ³kxi²ya³sain¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³

tri²ka²ki³a² wi¹so²xai³la³sain¹ki³a² tẽ³sxã³

ĩ³ye³na² wxa²nũ³ũ¹xain¹na²hẽ³la², na³vi²o²tẽ³na²

ã³sa³te¹ti³sxã³ ã³ne³ka³tu¹ka²ya³n³txi³sa².

Ũ³yau³xai²li² sa²sai²hxa³tain¹jau³su²

39 Nxa²ha¹te¹ a³lan²ni²ha²kxai³ ha³lo²a²
 u²ten³sa²tã³sxã³ i²ain¹kxan²ti³nu¹ ha³lo²a² i³lxi³la³
 ko³nxai¹nxa³hẽ³la². Nxai¹nxa³ha²kxai³ i³ye³na²
 ne³kun²tih³na¹ tah³lxa³kxa² yũ²nxa³tih³na¹
 i²ai¹nha²kxai³:

— Ju¹xa¹ ũ³nhe³ha³lo²sa²tã³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nx-
 ain¹sĩn¹na²hẽ³la².

40 Kwa³thi³la³ka³txai²li² sa²ni²lã³nũ²la²
 hi³sa³ka³txai²li² na³vi²o²tẽ³na² i³hau³ko³ta³ka³txai²na²
 sa²ta²la³kxi²ka³tu³ hã²wxãn³txa³
 wã²la²ka³lo³a² kãin²ka³lo³a² ũ³kũ²txi²ha²kxai³
 it3ta² it3sa²ha³lo²sa²sai¹sa²sĩ¹nha²kxai³
 a³li³ya³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

41 Nxe³ya³sain¹tãu³a² na³vi²o²tẽ³na²
 hi²sen³kxai³lu² i³ye³nãu³ai²li² ka³yã³la²
 au³txi³sxa²nxa³ha²kxai³ it3sa²ta³sa²sĩ¹nha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ ã³nxai³ya³sai¹nxa³ha²kxai³ it3ta²
 ũ³nha²kxai³ na³vi²o²tẽ³na² a²ki³ki³nãu³a²
 ã³yo²ãu²so¹sxã³ ã³kho³thxa³kxi²sa²sĩn¹na²hẽ³la².

42 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu²:
 — Tĩ¹kxain¹tũ³ka³txai²nã² sun²tã¹a³sah¹lxi³wxi¹.
 Wxa²ho²hi² aun³tih¹saun³kxa²yan³txi³su².
 Nxa¹nhai¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².

43 Nxe³ain¹ta¹ a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²na²
 sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta² ã³non²ta³kxi²si¹jau³nũ³su²
 i³ye³kxi²sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Sun²tã¹yxah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sĩn¹na²hẽ³la².
 Nxe³sxã³ i³ye³kxi²xi²sĩn¹ti³ãn¹jau³kxai³la¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hxi²kan¹txi³
 wxa²ho²tũ³ka³txi³ i³nxai²na² wxa²ho²hi²
 nxa²lxi³jah¹lxi³hẽ¹li¹.

44 Hã²wxãn³txa³ hxi²ka¹nxa³tũ³ka³txi³
 i³nxai²nãn²tu³ hi³sa³ka³txa² sa²so¹sxã³ ã³tẽ³sxã³

ã³nho²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhai¹nha²kxai³ in³txi³
 nũ³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ ã³nho²xi² ai³sxã³
 wxa²li³ya³sain¹na²hẽ³la².

28

Mal²ta²ko³xa² ai³ain¹jau³su²

1 Wxa²li³hxa³ya³sain¹nũ²la² ha³lo²a² i³lxa²
 i³yau¹ũ³sain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Mal²ta²ko³su¹. Nxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

2 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxa²li³ya³sain¹nũ²la²
 ko¹xai²nãn¹tũ³ka³txa² ne³khauh²sxã³
 ã³nũ²kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Wẽ³ha²yau³xa²

a³li³txa³sa²sĩ¹nha²kxai³ ha³nxe²a² yax³sxã³
 wã³nẽn³kxi²sĩ¹na¹hẽ³la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 ha³nxe²a² so¹nũ²la² ã³na¹sxã³ ã³nhi³na²hẽ³la².
 Txih³xa² ha³nxe¹lxi³te²a² ha³nxe²a² i³sxã³
 wã²nha²kxai³ i³ha²li¹nũ²la² Pau²lah³la² hxi²ka²
 hxi²kxi³sĩn¹na²hẽ³la².

4 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² yxau²xai³tũ³ka³txa²
 i²ain¹ka³tu³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹jah¹lo²su²
 te²nu³tã³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³ye³na²

i³lo³nxi²ya³lu²yã¹nx²nxa³hẽ³li¹. Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³
 txih³xa² i³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ hĩ¹na² wan¹sxã³
 ã³ya³hi²sxã³ya²lu¹tu¹wi¹. Nxain¹na²hẽ³la².

5 Nxe³ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 i³hxi²wa³tã³nha²sxã³txih³xa² i³yi²lã³sĩn¹na²hẽ³la².

6 Nxe³ha²kxai³ ã³yah³sxã³ ya³lu²ju³ta²
 i²te³lhxã³ wah³nxa³kxain¹sĩn¹na²hẽ³la².
 Yxãn¹ta¹ wi¹lain³nha²sĩn¹na²hẽ³la². Hai³txi³
 ya³lu²sĩ¹nxa³hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 i³wa²li²sxã³e³lain¹sĩn¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Txa²wā¹sũ³nu²su² te²nu³tā³li¹.
 Nxain¹sĩn¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wi¹la³la³kxi²sxā³
 e³lai¹nxa³hē³la².

7 Nxain¹nxa²ha¹te¹ Pu²bli³o³jah³la²
 ha³lo²a² wa³kxēn³yah³lo²su² hxai²na²hē³la².
 A²nxe³jah¹lai²na² a²sxi²ta² u²lxa³ha²kxai³ wxā³sxā³
 ā³wih¹yain¹si¹nha¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹sĩn¹na²hē³la².
 Nxe³ha²kxai³ ā³wi¹nhān¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 yxau²a³lan²sĩ¹na¹hē³la².

8 Nxe² yxau³nha¹tĩ³kxai³lu² Pu²bli³o³jah³lai²na²
 wĩ³na² kāin² i³ton³na²hē³la². Kāin²
 si³yuh²hi²ha²kxai³ kāin² i³hĩ¹la³kxi²nha²to³ha²kxai³
 nxe³sĩn¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ā³tĩ³sxā³ i²sĩn¹na²hē³la².
 i²te³na¹ Txa²wā¹sũ³na² i³ye³kxi²sān²nũ²la²
 wxa²wxai³kxi²na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 we²txi²sĩn¹na²hē³la².

9 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ta¹ a²nũ²a²
 i³ton³te²na² i²li³te²a² yxo²ha³kxa¹
 wxā³yain¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hxi²ki³kxai³lu²
 wxa²we²tain¹sĩn¹na²hē³la².

10-11 Nxe³ain¹jut³su² i³ka³li³hai¹nha²ha²kxai³
 yen³kxa² ka³lxa¹txi³ ũ³hũ¹sain¹sĩn¹na²hē³la².

Ro²ma²thĩ³na² ai³ain¹tāu³su²jau³su²

Nxa²ha¹te¹ i³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 sa²tā³tĩn¹nũ²la² ti³ha³la² ne³ki³so³nha²kxai³
 na³vi²o²tē³na² A³le³syān²tre²thĩ³na²
 wxā³ka³lo³a² ti³ha³la² yxau³sxā³ka³lo³a²
 a³li³te³lhxā³ nxe³sĩn¹na²hē³la². Nxe³ka³lo³a²
 Ti³o³sku²ru²ka³lo³su¹. Ai¹nhxai²na²hē³la².
 Nxe³ha²kxai³ a³li³xi²ya³sain¹ti³wa³kxa²
 ya³li³sain¹sĩn¹tũ³ka³txa² a²yen³kxa² tē³sxā³

ã³nxaí³nha¹kxi³nũ³a² ãu¹la³kxi²sain¹sĩn¹kxe³su²
ũ³hũ¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

12 Nxe³ya³sain¹ka³tu³ a³li³xi²sxã³ ai³nhãn¹nũ²la²
Si²ra³ku²sa²thĩ³na² ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².
Ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹nũ²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
yxau³a³lan²nhãn¹nũ²la² a³li³xi²ya³sain¹na²hẽ³la².

13 A³li³xi²ya³sain¹nũ²la² Re²ji³o³thĩ³na² ã³ya²sxã³
ã³wih¹ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² a³lan²tãu³a²
txa²si³yo³na² it³ta² wxã³ha²kxai³ a³li³xi²ka³tu³
ye³ha¹li¹ ai³la³la²ni²tãu³a² Po³su³o²li²thĩ³na²
ã³ya²sxã³ ã³wi¹ha³sain¹na²hẽ³la².

14-15 Nxe³ya³sain¹tãu³a² a²nũ²a² Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²ĩ²te²a² î³ha¹ja³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².
Nxe³sxã³ î³ye³kxi²sain¹sĩn¹te³nah¹lxí¹:

— Txa²sxi²ha² ã³wih¹jah³lxí³hẽ¹li¹.
Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
yxau²a³lan²ni¹jah³lxí³hẽ¹li¹. Nxe³sain¹sĩ¹nha²kxai³
ã³wih¹sxã³ yxau³sĩ¹na¹hẽ³la². Yxau³a³lan²ya³sain¹ti³kxai³lu²
nũ¹ka³na¹ Ro²ma²thĩ³na² yxau³son³sĩ¹na¹jau³su²
ha³ta³nxe³yain¹sĩ¹na¹nũ²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
a³li³ain¹nũ²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thĩ³na² Tres²
Vẽn²tas²thĩ³na² nxe³sxã³ wahx³sain¹sĩn¹nũ²hẽ³la².
Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Po³su³o²li²thĩ³na²
a³li³xi²nha¹nũ²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thĩ³na²
Tres² Vẽn²tas²thĩ³na² sxã³ ã³wih¹sxã³
î³ha¹txi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³jut³su²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha²
î³ya³lo³ti²sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lxo³kxi²si¹jau³su²
î³ye³kxi²sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹nũ²la²
ã³sa²so¹sain¹sĩn¹sxã³ ã³wa²li²sxã³ Ro²ma²thĩ³na²
ã³ya²sxã³ ã³wi²xi²a³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

Ro²ma²thĩ³na² yxau²xai³jau³su²

16 $\tilde{A}^3ya^2sx\tilde{a}^3 \tilde{a}^3wi^1ha^3sain^1n\tilde{u}^2la^2$ $Ju^2lah^3lo^2nu^1ta^2$
 $hi^2sen^3kxai^3lu^2$ $Pau^2lah^3lo^2nu^1ta^2kxai^3$
 $\tilde{u}^3t\tilde{i}^1kxi^2nxa^3h\tilde{e}^3la^2$. $H\tilde{a}i^1sx\tilde{a}^3 \tilde{i}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1$:

— $Wxa^2sxi^2khai^3xa^2$ $yxau^3s\tilde{e}^1li^1$.
 $\tilde{U}^3t\tilde{i}^1kxi^2nxa^2hxa^3lho^3li^1$. $Nxe^3ha^2kxai^3$
 $txa^2sa^3wi^3sai^2na^2$ $so^3ta^2to^2$ $ka^3na^3ka^3na^3jah^1lai^2na^2$
 $yxau^3ya^3nx2tu^1wi^1$. $Nxe^3s\tilde{i}n^1na^2h\tilde{e}^3la^2$.

17 $Nxa^2ha^1te^1$ $ye^3ha^1li^1$ $ka^3na^3ki^1$ $a^3lan^2ni^2sx\tilde{a}^3$
 $Pau^2lah^3lo^2nu^1ta^2$ $hi^2sen^3kxai^3lu^2$ $Ju^3te^2a^2$
 $hxi^2kan^1ta^2n\tilde{a}u^3xa^2$ $\tilde{i}^3kaix1so^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2$.
 $Nxe^3ha^2kxai^3$ $wx\tilde{a}^3sx\tilde{a}^3$ $\tilde{a}^3n\tilde{u}^2kxain^1n\tilde{u}^2la^2$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1$:

— $Nxe^3jah^3lxi^3wxi^1$. $Txa^2w\tilde{a}^3t\tilde{a}^3sah^1lxi^1lxi^1$.
 $Ain^3kxi^2sah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$. $\tilde{i}^3ye^3kxi^1nx2ta^1tu^1wi^1$.
 $Kx\tilde{a}^3nxi^3t\tilde{a}^2$ $Je^3ru^3sa^3l\tilde{e}^2th\tilde{i}^3na^2$ $yxau^3na^2hi^1nai^3t\tilde{a}^2$
 $\tilde{u}^3t\tilde{i}^1kxi^2sain^1na^2h\tilde{e}^3li^1$. $Txa^2si^3yah^3la^2n\tilde{a}u^3xu^1tai^2na^2$
 $w\tilde{a}n^3txa^2$ $sa^2yxo^2\tilde{a}^3nxa^3ha^2kxai^3$ $txa^2w\tilde{a}^1n\tilde{u}^3ka^3txa^2$
 $ko^3to^2la^3kxain^1nxa^3ha^2kxai^3$ $nxe^2nxa^3kxan^2ti^3$
 $\tilde{u}^3t\tilde{i}^1kxi^2sain^1n\tilde{u}^2la^2$ $Ro^3ma^2no^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$
 $sa^2n\tilde{u}h^1sa^2nyhai^1na^2h\tilde{e}^3li^1$.

18 $Nxe^3sa^2nyhai^1nha^2kxai^3$ $k\tilde{a}in^2$
 $\tilde{i}^3w\tilde{a}^3w\tilde{a}^3txi^3sain^1s\tilde{a}n^2ka^3tu^3$ $h\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3txa^3$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2sain^1te^3nah^1lxi^1$: “ $Ko^3to^2la^3kxin^1ju^3ta^2$
 $\tilde{i}^2nxa^2s\tilde{i}n^1nxa^3wi^1$. $Nxe^3ha^2kxai^3$
 $\tilde{a}^3wa^2sut1s\tilde{i}^1n\tilde{i}n^1ju^3ta^2$ $wain^3s\tilde{i}n^1na^3li^1$.”

19 $Nxe^3sain^1ta^1$ $Ju^3te^2a^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txai^2na^2$
 $\tilde{a}^3nha^1t\tilde{u}^3te^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txai^2na^2$ $w\tilde{a}n^3txi^3kxai^3lu^1$:
“ $Kwa^2xah^3lxi^1lxi^1$. $Su^2lh\tilde{a}^3jah^1lxi^3h\tilde{e}^1li^1$.”
 $Nxain^1na^2h\tilde{e}^3li^1$. $Nxai^1nha^2kxai^3$ $Se^2sa^3jah^1la^2$
 $\tilde{i}^3hau^3ko^3t\tilde{u}h^1sain^1ju^3ta^2$ $\tilde{i}^3kaix1ta^2lxan^1ta^2wi^1$.
 $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ $Se^2sa^3jah^1la^2$ $\tilde{i}^2a^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$

txa²nũ³ka³txa² kō³nxe³te²lo³tai¹na¹ju³ta³nũ³a²
yũ²nxa³lho³li¹.

20 Nxa¹jut³su² ĩ³ye³kxi²si¹nx²ta¹jau³su²
ĩ³kaix¹txa²lxa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la²
yxo²ĩ²a¹wi¹. Nxe³na¹kxa²yã¹nxe² I³sa³e²
nũ³ka³txa² yxo²ĩ²yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹.
Jã¹nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kwa³thi³lĩh³na²
tũh³nai²li² sa²hxi²tai³kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³jau³su²
tai²li² ĩ³ye³ye¹nx²ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a²nãu³xu¹tai²na²
wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² hai³txi³ ain³kxi²nha²sĩ¹nxa³hẽ³li¹.
Ha³teh³nxã³nxa² wxã²nxa³hẽ³li¹.
Txa²wã³tã³nãu³xa² kō³nxe³te²lo³nxain¹jau³xa²
ain³kxi²nha²sĩ¹nxa³hẽ³li¹.

22 Nxe³yã¹ta¹ tũ¹ka³txai²na² wxã²yã¹nxa²
yxo²ĩ²ain¹te²nãu³a² kō³nxe³te²lo³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹,
ti¹ai²nãn¹tũ³ka³txa²su¹. A²nxe³ju³tai²li²
ĩ³yau¹ũ³sa²nhĩ¹n¹jau³su² ten³sa²sĩ¹nhai¹.

23 Nxe³sa²sĩ¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta²
ã³wa³li²sĩ¹na¹tu¹wi¹. Nxe³hĩ¹na¹
ĩ³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³nũ²la² ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² a²nũ²a²
ka³lxa¹txi³ wa³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
wi¹jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu²
Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³ju³ta²
nxe³jau³xa² ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³
e³sũ²ni²ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau¹ũ³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Je³su²jah³la²
sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³li¹. Nxe³jah¹lai²li²

Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ³nẽ³lha²kxai³ wãn³txa²

ĩ³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txa²
ĩ³yau¹ũ³nẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na²hẽ³li¹.

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
24 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wã³kxi³kxai³

yxō²ĩ²ai¹nha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³
yxō²ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxai¹nha²kxai³ hã²wxã³txa³ a³li³ain¹tãu³a²
ĩ³ye³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹nxa²ha¹te¹

Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo²nu¹tai²na²
ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹.

26-27 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Wxa²nũ³ka³txa² ko³nxe³thi¹nain¹na³li¹.

Txa²wãn³txa² te³nai¹nxa³wi¹;

Yxo²ĩ²sai¹nxa³wi¹. Nxai¹nha²kxai³ a²yen³na²

whãi²na¹ wxa²ye³tĩ¹i² a²ne³nxẽ³na² whãi²na¹

wxa²ne³tĩ¹i² nxe³kxa²yã¹nxain¹na³li¹.

Nxe³ha²kxai³ a²ẽ¹nãu³ai²na² ka²nha²kxai²

ã³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹

nxai¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yen³na²

ã³ye³wxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³nxẽ³na²

ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxã³ a²ẽ¹nãu³ai²na²

txa²wãn³txa² ã³ne³wxe³ain¹kxai²nãn²tũ³

yxō²ĩ²sai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tũ³

a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tai¹nhĩ³na¹wi¹.

Yxãn¹ta¹ te³nai¹nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

txa²wãn³txai²li² ã³ne³wxe³ai¹nxa³wi¹.

Jã¹nxai¹nha²kxai³ wxa²nũ³ka³txa² ai³sxã³

ĩ³hen³txai¹nhẽ³li¹. Ĩ³hen³txai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹.
 ‘Hĩ¹na² wãn³txa² ain³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.
 Yxãn¹ta¹ ã³ne³wxe³yah²lxan³tho³li¹.
 Te²yã¹nxe³sxã³ ĩ²ah³lxin¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹
 ã³ye³wxe³ah³lxan³tho³li¹. ”

Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
 hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo²nu¹tai²na² nxe²
 ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

²⁸ Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxa²ẽ¹na²
 sa²hau³ko³nx2ti³jau³xai²na² ten³yah²lxan³ti²tu³wi¹.
 Yah²lxa³nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²
 nũ³ka³txa² ĩ³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³ka³txa²
 ain³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³xai²li²
 wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

²⁹ Nxe²e³ta³lun²yain¹nxa²ha¹te¹
 Ju¹te²a²nãu³xu¹tai²na² kãin² ĩ³ye³ye³li³sxã³
 a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³⁰ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² ye³ha¹li¹
 kwẽ³kon³ti³kxai³lu² a²sxi²khai³xa² yxau³sxã³
 wa³kon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a² a²nũ²a²
 ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹sxã³ wxã³kxai²nãn²tu³
 wi¹lhin¹sxã³ ã³wih¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

³¹ ã³wih¹kxain¹kxai²nãn²tu³ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su²
 nxe³jau³xa² ĩ³hen³txi³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa² ĩ³hen³txi³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ti³hi¹jau³xa²
 ĩ³hen³txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²
 hã¹nxa¹si¹jau³su² ĩ³ye³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² e³lai²na¹
 ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² Wãn³txa²
New Testament in Nambikuára, Southern
(BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

CCX

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a